

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Wstęp	4
1. System polityczno – administracyjny	5
1.1. Podstawy prawne.....	5
1.2. Władze Miasta Zabrze.....	6
1.2.1. Rada Miejska	6
1.2.2. Prezydent Miasta	9
1.2.3. Miejskie jednostki organizacyjne oraz instytucje miejskie	14
1.2.4. Placówki administracji państwowej	14
2. Historia Miasta Zabrze	16
3. Gospodarowanie przestrzenią	21
3.1. Powierzchnia Gminy Zabrze i jednostki pomocnicze.....	21
3.2. Struktura gruntów w mieście Zabrze	23
3.3. Rozwój przestrzenny miasta	25
3.4. Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Zabrze.....	26
3.5. Gospodarowanie nieruchomościami	28
4. Gospodarka miasta.....	34
4.1. Podmioty gospodarcze.....	34
4.1.1. Rejestr Ewidencji Działalności Gospodarczej	34
4.1.2. Rejestr Gospodarki Narodowej (REGON).....	35
4.2. Działania Urzędu Miejskiego na rzecz przedsiębiorców.....	43
4.3. Stowarzyszenia	44
4.4. Dochody mieszkańców Zabrze.....	45
5. Motoryzacja	50
6. Rynek pracy	51
7. Gospodarka komunalna	61
7.1. Infrastruktura techniczna	61
7.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	61
7.1.2. Sieć ciepłownicza	65
7.1.3. Sieć gazociągowa	67
7.2. Infrastruktura drogowa i komunikacyjna	69
7.2.1. Sieć komunikacyjna	69
7.2.2. Komunikacja zbiorowa.....	74

8.	Ochrona środowiska i działalność na terenach pogórnich.....	76
8.1.	Ochrona środowiska	76
8.2.	Edukacja ekologiczna.....	85
9.	Mieszkańcy Zabrze	86
10.	Bezpieczeństwo	96
10.1.	Działalność Straży Pożarnej	96
10.2.	Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu	103
10.3.	Działalność Policji	109
11.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	112
11.1.	Ochrona zdrowia w Gminie Zabrze.....	112
11.2.	Opieka społeczna	124
11.3.	Stan sanitarny miasta	136
11.3.1.	Obiekty użyteczności publicznej.....	136
11.3.2.	Nieruchomości i higiena pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi	137
11.3.3.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie miasta Zabrze	139
12.	Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów.....	140
13.	Oświata	143
13.1.	Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe.....	143
13.2.	Szkolnictwo wyższe.....	149
14.	Kultura i sport	155
14.1.	Kultura i sztuka.....	155
14.1.1.	Dom Muzyki i Tańca (DMiT).....	155
14.1.2.	Teatr Nowy.....	159
14.1.3.	Muzeum Miejskie.....	161
14.1.4.	Muzeum Górnictwa Węglowego.....	162
14.1.5.	Miejska Biblioteka Publiczna.....	165
14.1.6.	Miejski Ośrodek Kultury	166
14.1.7.	Filharmonia	171
14.1.8.	Kina	172
14.2.	Sport i rekreacja	173
14.2.1.	Miejski Ogród Botaniczny	174
14.2.2.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR).....	175
14.2.3.	Miejski Zakład Kąpielowy	175
15.	Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania	181

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

16.	Budżet Gminy Zabrze	185
16.1.	Wykonanie dochodów budżetowych za 2006 rok	189
16.1.1.	Dochody własne miasta.....	190
16.1.2.	Udziały w podatkach	190
16.1.3.	Subwencje	192
16.1.4.	Dotacje celowe otrzymane na zadania na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego.....	193
16.1.5.	Dotacje celowe otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego będących instytucją wdrażającą, na zadania realizowane na podstawie porozumień.....	194
16.1.6.	Dotacje na zadania własne	194
16.1.7.	Dotacje celowe na zadania zlecone administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień.....	196
16.1.8.	Dotacje z funduszy celowych na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych....	198
16.2.	Wykonanie wydatków budżetowych miasta w 2006 roku.....	199
17.	Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze	201
17.1.	Promocja Gminy.....	201
17.2.	Współpraca z miastami partnerskimi	202
18.	Projekty realizowane przez Gminę Zabrze z udziałem funduszy europejskich	204
Załącznik nr 1 Gminna ewidencja zabytków		206
Załącznik nr 2 Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze		213
Załącznik nr 3 Wykaz dróg gminnych w granicach administracyjnych miasta Zabrze:		217
Załącznik nr 4 Wykaz jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych.....		230
Załącznik nr 5 Jednostki oświatowe publiczne i niepubliczne w Zabrzu		239

Wstęp

Raport o Stanie Miasta (RoSM) Zabrze za 2006 rok jest dokumentem, który stanowi zbiór informacji na temat większości obszarów działalności w mieście oraz zasadniczych zmian społeczno - gospodarczych, które zachodziły w 2006 r. Prezentuje stan Miasta Zabrze na dzień 31 grudnia 2006 roku i zawiera zestaw wskaźników, które opisują lokalny rozwój miasta, ale także mogą stanowić podstawę do jego prognozowania.

Opracowanie to jest bogatą bazą danych na temat aktualnej sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej w poszczególnych sferach działalności w mieście, których uszczegółowiony opis zawarto w kolejnych rozdziałach. W opracowaniu przedstawiono następujące sfery:

- przestrzenną,
- infrastrukturalną,
- społeczną,
- gospodarczą,
- ekologiczną,
- kulturalną,
- i finansową.

Zakres merytoryczny i szczegółowość analiz zawartych w dokumencie uzależnione były od zgromadzonych danych wejściowych.

Raport opracowany został w oparciu o materiały źródłowe przekazane przez poszczególne Wydziały Urzędu Miejskiego w Zabrzu oraz na podstawie danych statystycznych Urzędu Statystycznego w Katowicach za 2006 rok.

Część informacji została udostępniona dzięki uprzejmości miejskich jednostek organizacyjnych i instytucji.

Bogatym źródłem informacji, pomocnym przy opracowywaniu raportu był Biuletyn Informacji Publicznej oraz strony internetowe poświęcone Miastu Zabrzu.

Niniejszy dokument pełni funkcję źródła informacji zarówno dla zabrzańskiej społeczności, jak i dla władz miasta. Dokument ten może stanowić również cenną wartość dla potencjalnych inwestorów, nie tylko z uwagi na zebrane i przetworzone w postaci informacji dane o sytuacji społeczno - gospodarczej miasta, ale przede wszystkim ze względu na fakt, iż może ułatwić podejmowanie przyszłych decyzji inwestycyjnych.

Warto również nadmienić, że Raport o Stanie Miasta jest bazą, mogącą służyć opracowaniu szeregu dokumentów strategicznych dla miasta, chociażby takich jak WPI (Wieloletni Plan Inwestycyjny), WPF (Wieloletni Plan Finansowy), SRM (Strategia Rozwoju Miasta). Jest zatem jednym z dokumentów strategicznego planowania rozwoju miasta i „drogowskazem” wyzwań, jakie stoją przed miastem.

Ostatni Raport o Stanie Miasta Zabrze opracowany był w 2005 roku i obejmował ocenę większości sfer działalności miasta Zabrze w 2005 roku.

1. System polityczno – administracyjny

1.1. Podstawy prawne

Miasto Zabrze uzyskało prawa miejskie w 1922 roku. Jest to mająca osobowość prawną jednostka gminnego i powiatowego samorządu terytorialnego (od 1 stycznia 1999 roku miasto na prawach powiatu), którą tworzy społeczność lokalna. Podstawą funkcjonowania miasta Zabrze jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o Samorządzie Gminnym (Dz.U. 1990 Nr 16, p. 95 ze zm.) oraz oparty na jej podstawie Statut Miasta (Uchwała Nr XIV/125/2003 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 7 lipca 2003 r. w sprawie statutu miasta Zabrze (Dz.U. Województwa Śląskiego 03.82.2212).

Zgodnie z w/w ustawą do zadań własnych gminy Zabrze należą sprawy dotyczące:

1. ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
2. gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
3. wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
4. lokalnego transportu zbiorowego,
5. ochrony zdrowia,
6. pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
7. gminnego budownictwa mieszkaniowego,
8. edukacji publicznej,
9. kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
10. kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
11. targowisk i hal targowych,
12. zieleni gminnej i zadrzewień,
13. cmentarzy gminnych,
14. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
15. utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
16. polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
17. wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
18. promocji gminy,
19. współpracy z organizacjami pozarządowymi,
20. współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi kraju i innych państw.

Ponadto, w myśl ustawy o samorządzie gminnym, gmina może wykonywać zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

Działalność gminna jest nadzorowana na podstawie kryterium zgodności z prawem.

Organami nadzoru są:

- Prezes Rady Ministrów i Wojewoda,
- Regionalna Izba Obrachunkowa- w zakresie spraw finansowych.

1.2. Władze Miasta Zabrze

Organami Miasta Zabrze są:

- Rada Miejska – jako organ stanowiący i kontrolny,
- Prezydent Miasta – jako organ wykonawczy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym działalność w/w organów jest jawna, natomiast wszelkie ograniczenia tej jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw.

W sprawowaniu władzy w mieście uczestniczą również mieszkańcy poprzez wybory i referendum w głosowaniu powszechnym lub za pośrednictwem organów gminy.

1.2.1. Rada Miejska

Kadencja Rady Miejskiej od dnia jej wyboru trwa 4 lata. W jej skład, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, wchodzi 25 radnych.

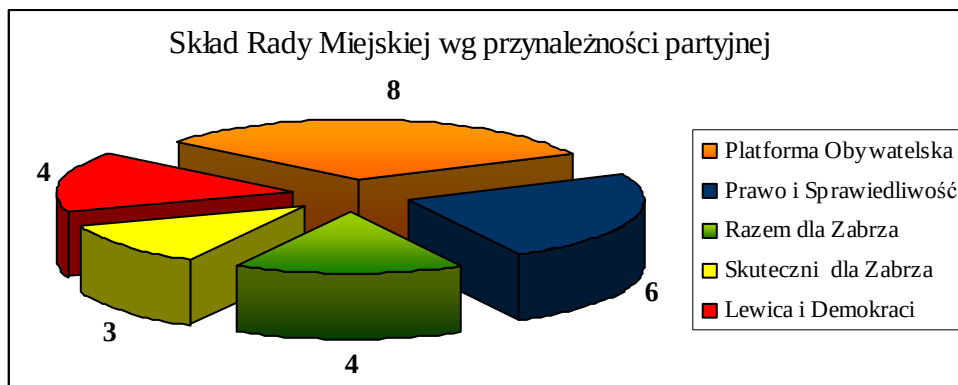
Rada Miejska wybrana w wyborach samorządowych przeprowadzonych 27 października 2002 r. pełniła kadencję do dnia 26 października 2006 r. Radzie przewodniczył wybrany w 2005 r. Borys Budka, funkcję wiceprzewodniczących pełnili Adam Moś oraz Jarosław Więclaw.

W dniu 12.11 2006 r. odbyły się wybory samorządowe. Dla wyboru Rady Miejskiej w Zabrzu utworzono 4 okręgi wyborcze. Liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła 150 088. W głosowaniu wzięło udział 41 390 wyborców, co stanowi 27,58% uprawnionych do głosowania.

Zarejestrowano listy kandydatów na radnych następujących komitetów wyborczych:

- Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość,
- Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP,
- Koalicyjny Komitet Wyborczy SLD+SDPL+PD+UP Lewica i Demokracji,
- Komitet Wyborczy Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej,
- Komitet Wyborczy „RAZEM dla Zabrza”,
- Komitet Wyborczy Wyborców Rodziny Zabrzeńskie,
- Komitet Wyborczy Wyborców Eugeniusza Postolskiego,
- Komitet Wyborczy „SKUTE CZNI DLA ZABRZA”,
- Komitet Wyborczy Wyborców „Szansa dla Śląska”.

W wyniku przeprowadzonych wyborów w skład Rady Miejskiej weszli przedstawiciele następujących komitetów wyborczych:

Wykres 1.1. Źródło: <http://www.zabrze.magistrat.pl>, 2006 rok

Nowa Rada Miejska ukonstytuowała się 27 listopada 2006 r. W tym dniu radni na inauguracyjnej Sesji Rady Miejskiej złożyli ślubowanie, które zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym składane jest przed przystąpieniem do wykonywania mandatu.

Przewodniczącym Rady Miejskiej został Adam Moś¹ (Klub Radnych Platformy Obywatelskiej RP), Wiceprzewodniczącymi: Marian Czochara (Klub Radnych Platformy Obywatelskiej RP), Jerzy Pabis (Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości), Krzysztof Partuś (Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości)² zastępując dotychczas urzędującego Przewodniczącego i jego Zastępców: Borysa Budkę oraz Adama Mosia i Jarosława Więclawa.

Uchwałą nr II/5/06 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 6 grudnia 2006 r. powołano stałe Komisje Rady Miejskiej, takie jak:

- Komisja Rewizyjna,
- Komisja Budżetu i Inwestycji,
- Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Komisja Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Komisja Oświaty i Wychowania,
- Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta,
- Komisja Polityki Społecznej,
- Komisja Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego,
- Komisja Zdrowia.

¹ Uchwała Nr I/2/06 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 27 listopada 2006 r. w sprawie stwierdzenia wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Zabrzu.

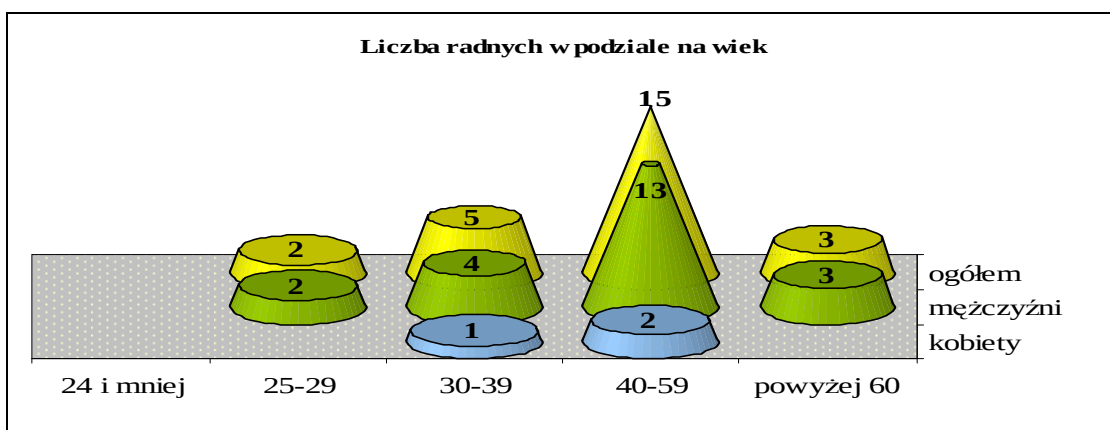
² Uchwała Nr I/4/06 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 27 listopada 2006 r. w sprawie stwierdzenia wyboru Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Zabrzu

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Skład Rady Miejskiej wg podziału na płeć i wiek radnych prezentują poniższe wykresy:

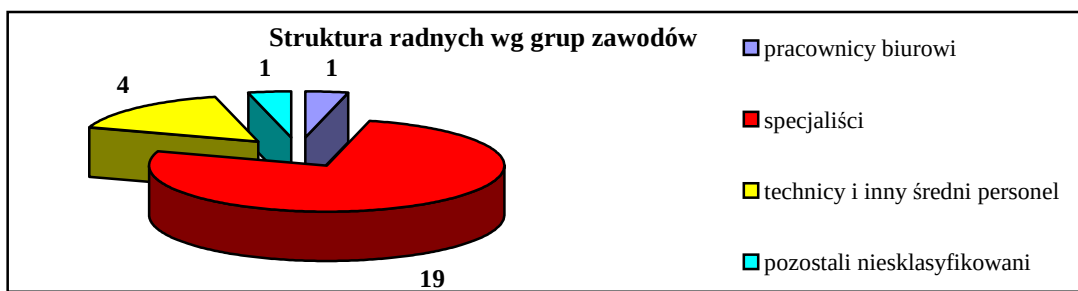

Wykres 1.2. Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2006 rok

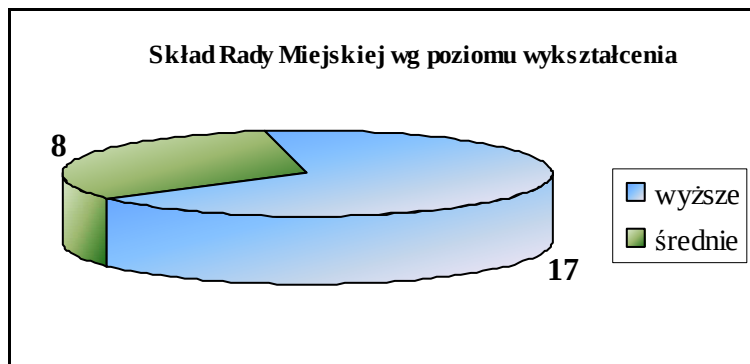
Wykres 1.3. Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2006 rok

Strukturę radnych wg grup zawodów prezentuje poniższy wykres:

Wykres 1.4. Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2006 rok

Strukturę radnych wg poziomu wykształcenia prezentuje poniższy wykres:

Wykres 1.5. Źródło: Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2006 rok

Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień największą grupę wśród radnych stanowią mężczyźni. Najwięcej radnych jest w wieku 49-59 lat, posiadających głównie wykształcenie wyższe.

1.2.2. Prezydent Miasta

Prezydentem Miasta Zabrze do 5 grudnia 2006 r. był Jerzy Gołubowicz, wybrany w 2002 r. w wyborach bezpośrednich, uzyskując w drugiej turze 20 639 ważnych głosów.

Fotografia 1-1. Jerzy Gołubowicz. Prezydent Miasta Zabrze

Źródło: <http://www.zabrze.magistrat.pl>, 2005 rok

Funkcję Zastępców Prezydenta pełnili:

- Mieczysław Cupiał
- Andrzej Góra
- Jerzy Wereta

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Funkcję Prezydenta Miasta Zabrze od 6 grudnia 2006 roku pełni Małgorzata Mańka – Szulik. Prezydent została wybrana przez ponowne głosowanie, w wyborach samorządowych przeprowadzonych w dniu 26.11.2006, uzyskując 15 016 głosów.

Fotografia 1-2. Małgorzata Mańka – Szulik. Prezydent Miasta Zabrze

Źródło: <http://www.um.zabrze.pl>, 2006 rok

Powołanymi na stanowisko Zastępców Prezydenta zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zostali:

- Krzysztof Lewandowski - w dniu 7.12.2006 r.
- Adam Kurbiel - w dniu 19.12.2006 r.

Zgodnie ze statutem Miasta Zabrze (z dnia 07.07.2003 r.) do praw i obowiązków Prezydenta Miasta należy w szczególności:

1. kierowanie bieżącymi sprawami miasta;
2. reprezentowanie miasta na zewnątrz;
3. powoływanie i odwoływanie zastępców Prezydenta Miasta, w tym podział obowiązków pomiędzy nich, a w szczególności wyznaczenie zastępcy pełniącego obowiązki Prezydenta Miasta podczas jego nieobecności;
4. kierowanie Urzędem Miejskim;
5. wykonywanie czynności zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych;
6. wykonywanie kompetencji wynikających z obowiązujących przepisów, a w szczególności kompetencji starosty powiatu.

oraz w myśl ustawy o Samorządzie Gminnym z 8 marca 1990 roku:

1. przygotowywanie projektów uchwał Rady Miejskiej,
2. określanie sposobu wykonywania uchwał,
3. gospodarowanie mieniem komunalnym,

4. wykonywanie budżetu,
5. zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Prezydent Miasta wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego. W skład Urzędu Miejskiego wchodzi następujące wydziały i równorzędne im jednostki organizacyjne oznaczone odpowiednimi symbolami. Poniżej zamieszczono wykaz zawierający schemat wydziałów oraz podział zadań między Prezydenta Miasta, Zastępców Prezydenta Miasta, Sekretarza Miasta i Dyrektora Urzędu. Jest to podział już z 2007 roku, gdyż nadany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zabrze Nr 27/OR/2006 z dnia 28.12.2006 r. uległ zmianie.

Prezydentowi Miasta podlegają następujące wydziały i samodzielne komórki organizacyjne Urzędu:

1. **WKS** – Wydział Kontaktów Społecznych
2. **WO** – Wydział Oświaty
3. **KS** – Wydział Kultury i Sportu
4. **BPR** – Biuro Promocji Miasta
5. **PO** – Pion Ochrony Informacji Niejawnych
6. **BK** – Biuro Kontroli
7. **ZKOL** – Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności

Prezydent Miasta sprawuje nadzór nad zadaniami powierzonymi:

1. Pełnomocnikowi Prezydenta Miasta ds. Zarządzania Systemem Zintegrowanym
2. Pełnomocnikowi Prezydenta Miasta ds. Ochrony Informacji Niejawnych

Zastępcom Prezydenta Miasta, Sekretarzowi, Skarbnikowi Miasta i Dyrektorowi Urzędu podlegają następujące wydziały i samodzielne jednostki organizacyjne Urzędu:

I. Zastępca Prezydenta Miasta – Krzysztof Lewandowski

1. **ZPS** – Wydział Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej
2. **IK** – Wydział Infrastruktury Komunalnej
3. **WG** – Wydział Geodezji
4. **ZN** – Wydział Zarządzania Nieruchomościami
5. **BNW** – Biuro Nadzoru Właścicielskiego
6. **BUN** – Biuro Umów Notarialnych

II. Zastępca Prezydenta Miasta – Adam Kurbiel

1. **WI** – Wydział Inwestycji
2. **WE** – Wydział Ekologii
3. **BZP** – Biuro Zamówień Publicznych
4. **WB** – Wydział Budownictwa

5. **SR** – Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

II Zastępcą Prezydenta Miasta sprawuje nadzór nad zadaniami powierzonymi:

1. Pełnomocnikowi Prezydenta Miasta ds. Inwestorów
2. Pełnomocnikowi Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji

Sekretarz Miasta – Mariusz Kwaśniewski

1. **USC** – Urząd Stanu Cywilnego
2. **BRM** – Biuro Rady Miejskiej
3. **RK** – Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów
4. **SO** – Wydział Spraw Obywatelskich
5. **WK** – Wydział Komunikacji

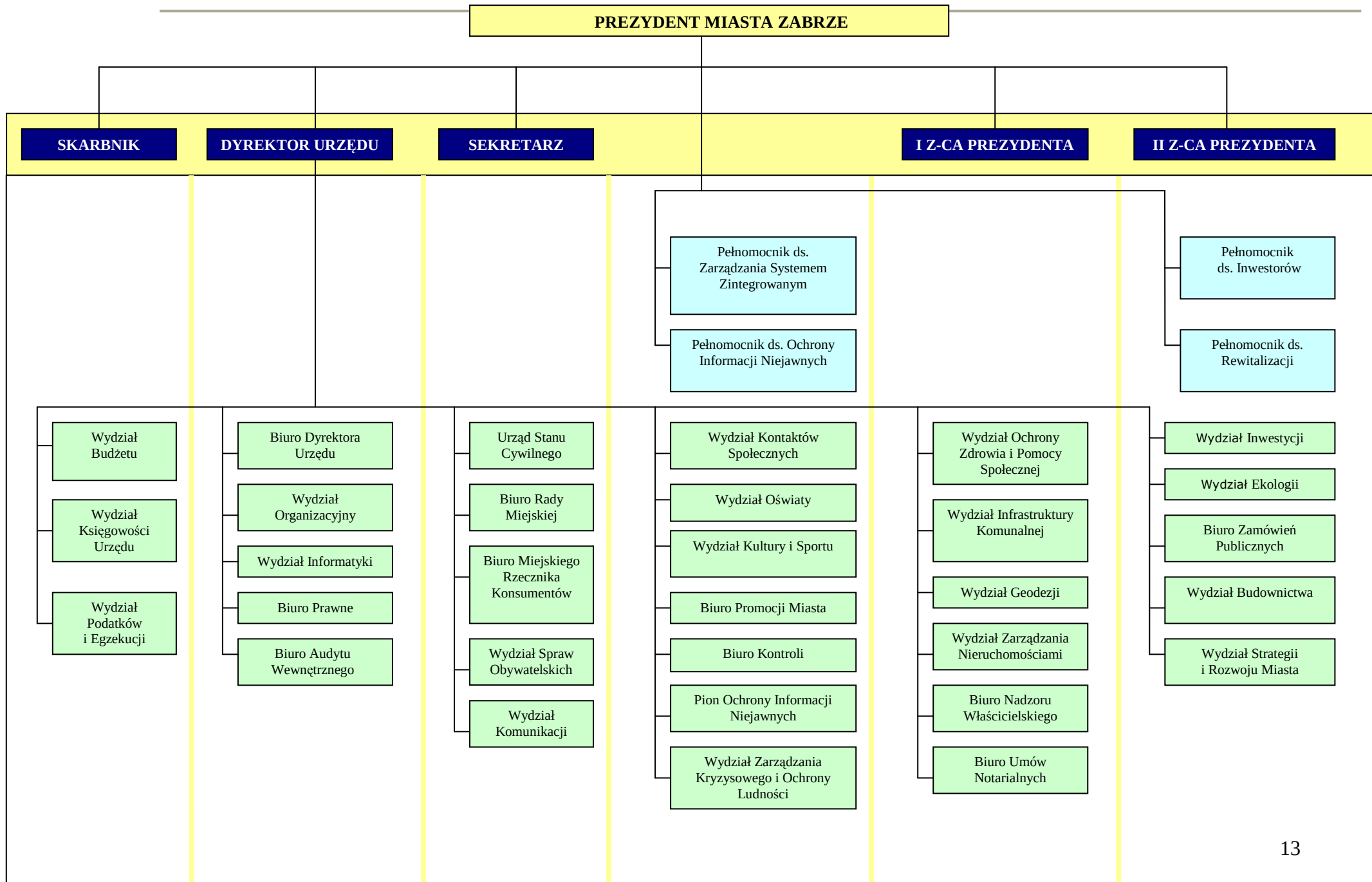
Skarbnik Miasta – Piotr Barczyk

1. **WBU** – Wydział Budżetu
2. **KSU** – Wydział Księgowości Urzędu
3. **PEA** – Wydział Podatków i Egzekucji Administracyjnej

Dyrektor Urzędu – Ewa Weber

1. **BDU** – Biuro Dyrektora Urzędu
2. **OR** – Wydział Organizacyjny
3. **WIN** – Wydział Informatyki
4. **BP** – Biuro Prawne
5. **BA** – Biuro Audytu Wewnętrznego

SCHEMAT ORGANIZACYJNY

1.2.3. Miejskie jednostki organizacyjne oraz instytucje miejskie

Na terenie Miasta Zabrze funkcjonują następujące instytucje miejskie:

- Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Schroniska i noclegownie,
- Zespół Interwencji Kryzysowej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Straż Miejska,
- Jednostka Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami,
- Terenowy Zespół Usług Projektowych,
- Zabrzeński Informator Samorządowy,
- Centrum Organizacji Pozarządowych,
- Przedszkola,
- Izba Wyrzeźwień,
- Miejski Ogród Botaniczny,
- Miejski Zakład Kąpielowy,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,
- Żłobek Miejski,
- Dom Dziecka,
- Zespoły szkolno-przedszkolne,
- Szkoły podstawowe,
- Gimnazja,
- Zespoły Szkół,
- Placówki Oświatowe (Centrum Kształcenia Praktycznego, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ogniska Pracy Pozaszkolnej),
- Miejska Bursa Szkolna.

1.2.4. Placówki administracji państwowej

W Zabrzu mieszczą się liczne placówki administracji państwowej, należą do nich m.in.:

- Urząd Skarbowy,
- Oddział Terenowy Wydziału Paszportów Urzędu Wojewódzkiego,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Komenda Miejska Policji,

- Areszt Śledczy,
- Zakład Karny,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej,
- Pogotowie Ratunkowe,
- Okręgowa Stacja Ratownictwa Górniczego w Zabrze.

2. Historia Miasta Zabrze

Pierwotne osadnictwo na terenie dzisiejszego miasta związane było z licznymi rzeczkami przepływającymi przez obszar Zabrza. To nad rzeką Bytomką w Biskupicach i rzeką Kłodnicą w Makoszowach odnaleziono ślady bytowania naszych prehistorycznych przodków. Nad Potokiem Rokitnickim w Mikulczycach i Rokitnicy zachowały się natomiast pozostałości po średniowiecznych stożkowych gródkach obronnych.

Słowo „Sadbre” było pierwszą wzmianką o Zabrzu zawartą „Rejestrze Ujazdu”, dokumencie powstałym pod koniec XIII wieku lub na przełomie XIII/XIV wieku. Nazwa ta oznaczała miejsce za debrami – porośniętymi dołami z płynącym wśród wzgórz strumieniem.

Najstarszą osadą na terenie miasta są Biskupice, wzmiankowane w dokumencie księżnej Violi z 1243 roku. Niewiele młodsze Grzybowice, Rokitnica (wówczas Zachodnia), Zaborze zostały wymienione we wspomnianym już „Rejestrze Ujazdu”. Rokitnicę Wschodnią (obie Rokitnice dzieliła granica między diecezją krakowską i wrocławską) wspomina po raz pierwszy dokument z 1310 roku, dotyczący pobierania dziesięciny.

Mikulczyce pierwszy raz są wspomniane w 1311 roku, w dyplomie księcia Siemowita, natomiast pierwsze informacje o Makoszowach pochodzą z „Rejestru wolnych chłopów ziemi bytomskiej” z 1498 roku.

W 1736 r. na mapie Homana po raz pierwszy odnotowano istnienie osady Poremba.

W latach 1774-1776 za sprawą Macieja Wilczka, dziedzica Zabrza, a także Erdmana von Larisch, założono szereg nowych kolonii (Pawłów Górny, Wieś Doroty, Małe Zabrze, Maciejów, Pawłów Dolny, Kończyce), które po latach weszły w skład miasta Zabrze.

W tym samym czasie, co kolonie zabrzańskie Macieja Wilczka powstały dwie kolonie: Niwa Marii (w 1775 roku) i Wieś Filipa (w 1776 roku).

Zabrze już za czasów średniowiecza było doskonałym miejscem osadniczym. Wówczas położone było pomiędzy dwoma średniowiecznymi miastami: Bytomiem i Gliwicami, przecięte handlowymi szlakami prowadzącymi od Bytomia przez Rokitnicę, w stronę Wrocławia i od Bytomia przez Biskupice w stronę Raciborza.

O tym, jakie bogactwa naturalne kryła ta ziemia wspomina już dokument Władysława, księcia opolskiego, dla Biskupic z 1260 roku, w którym znajdowała się informacja o poszukiwaniu ołowiu.

Znaczące dla dziejów Zabrza i okolicy było odkrycie w 1790 r. przez Salomona Izaaka z Brabantu bogatych pokładów węgla kamiennego na pograniczu Pawłowa i Zaborza. Wydobywany tam od 1791 roku węgiel dał początek nie tylko powstaniu kopalni „Królowa Luiza”, ale również był zalążkiem rozwoju różnych gałęzi przemysłu i gwałtownych zmian w krajobrazie tej części Śląska.

W 1826 r. właścicielami dóbr zabrzańskich zostali Donnersmarckowie z pobliskiego Świerklańca, którzy przyczynili się do rozwoju gospodarczego regionu. Rodzina ta wybudowała również dwa folwarki: „Nowy Dwór” (w 1837 roku) i „Helene” (w 1853 roku).

W latach 1818-1819 i 1829-1830 zbudowano 20-kilometrową drogę łączącą hutę królewską w Gliwicach z „Królewską Hutą” w dzisiejszym Chorzowie. Droga ta zwana dawniej „Kronprinzenstrasse” (obecnie ul. Wolności) stała się w krótkim czasie „kręgosłupem” nie tylko zabrzańskiego przemysłu. To przy niej lub w jej pobliżu wybudowano większość obiektów przemysłowych.

Dalszemu rozwojowi gospodarczemu sprzyjało zbudowanie szlaku kolejowego do Wrocławia (1845 r.) i Mysłowic (1846 r.), co umożliwiło szybkie ekspediowanie węgla, wytworzonych w Zabrzu i okolicy produktów oraz przywóz potrzebnych surowców.

Wraz z rozwojem przemysłu zmieniał się obraz Zabrza i okolicznych miejscowości, jeszcze do niedawna typowo rolniczych, a przekształcających się w ośrodki przemysłowe. Napływ robotników wymusił budowę patronackich osiedli wraz z całym zapleczem socjalnym. Tylko w Biskupicach koncern Borsiga wybudował po 1867 roku, na powierzchni 19 ha, 60 domów wielorodzinnych (familoków) dla 2800 pracowników i urzędników oraz ich rodzin. Podobne osiedla powstały na Zaborzu, Starym i Małym Zabrzu.

Przeprowadzona przez władze pruskie reforma administracji w 1873 roku spowodowała utworzenie powiatu zabrskiego, w skład którego wchodziło 26 wiosek i okręgów dworskich. Od tego czasu utarło się powiedzenie o Zabrzu jako największej wsi w Europie, wiosce, która posiadała w końcu XIX wieku dwie huty żelaza (trzecia w Biskupicach), kilka kopalń węgla, kilka koksowni, brykietownię, hutę szkła, fabrykę kotłów, wytwórnię lin i drutu, odlewnie i wytwórnie armatury, gazownię, cegielnię, tartaki, wytwórnie smarów, młyny, browary i wiele innych fabryk i zakładów różnych branży.

Pierwszy szpital założono w 1856 roku, kolejny w 1892 r. W 1897 roku uruchomiono w Zaborzu elektrownię, dzięki czemu kursujący od 1894 r. ulicami Starego Zabrza, Małego Zabrza i Zaborza parowy tramwaj można było zastąpić elektrycznym.

Próba uzyskania praw miejskich w 1875 roku nie powiodła się. To, czego chcieli urzędnicy, nie służyło kapitalistom. Na wsi płacono niższe podatki, a i swoboda była większa. Pierwsze scalenie gmin (Stare Zabrze, Małe Zabrze, Wieś Doroty), bez uzyskania praw miejskich, nastąpiło w 1905 roku. Utworzona wspólna gmina Zabrze liczyła 56.634 mieszkańców. Do dyspozycji przyjezdnych było kilka hoteli i zajazdów, liczne restauracje i kawiarnie, dziesiątki sklepów i zakładów usługowych różnych branż. W 1902 r. powstało Gimnazjum Męskie w Zabrzu (III LO), a w 1907 r. Gimnazjum Żeńskie w Małym Zabrzu (SP 36).

Dużą rolę kulturotwórczą pełniły wtedy miejscowe zakłady przemysłowe. Huta Donnersmarcka (huta Zabrze) wybudowała kompleks Cassina (obecnie Teatr Nowy), bibliotekę publiczną w 1900 r., kryty basen, halę gimnastyczną i wiele innych. W północnej części obecnego miasta, Rokitnicy, dużą renomą cieszył się kompleks sanatoryjny i wypoczynkowy dla dzieci i dorosłych (obecna siedziba Śląskiej Akademii Medycznej), połączony z potężnym parkiem Rokitnica-Miechowice.

Wybuch I wojny Światowej nie przyniósł większych zmian, jeśli nie liczyć zmiany nazwy gminy Zabrze na Hindenburg (grudzień 1914 – uchwała Rady Gminy, luty 1915 udzielenie zgody na zmianę przez cesarza Wilhelma II) oraz ściągnięcia do pracy w miejscowych zakładach licznych jeńców, szczególnie z pokonanych armii rosyjskich. Wojna, a w jej konsekwencji powstania śląskie, przybliżyły polsko-niemiecką granicę do opłotków Zabrza, dzieląc jednocześnie powiat zabrzański na część polską i niemiecką. Kilka lat później, powstałe w granicach republiki weimarskiej gminy, z wyjątkiem przyłączonej do Gliwic Sośnicy, weszły w skład miasta Zabrze, które uzyskało prawa miejskie 1 października 1922 roku, a jego obszar powiększył się do 4406 ha. Liczące 127.307 mieszkańców Zabrze stało się pod względem liczby ludności drugim po Wrocławiu miastem na Śląsku.

Druga wojna światowa i pierwsze lata powojenne przyniosły mieszkańcom Zabrza i okolicznych miejscowości wiele cierpień i wyrzeczeń.

19 marca 1945 roku władzę w Zabrzu przejęła z rąk radzieckich administracja polska. Zastała ona miasto obrabowane z dóbr materialnych. Z tego też powodu znaczny wysiłek

poświęcić musiano na odbudowę zniszczonego potencjału przemysłowego. W miejsce deportowanej do Niemiec ludności, przybyły tysiące wysiedlonych mieszkańców Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej, imigrantów z Niemiec, Francji i Belgii oraz przeludnionych rejonów Kongresówki. W pierwszym po II Wojnie Światowej powszechnym Sumarycznym Spisie Ludności przeprowadzonym 14 lutego 1946 roku, Zabrze liczyło 104.184 mieszkańców.

W 1951 roku nastąpiła kolejna reforma administracyjna. Włączono wówczas do Zabrza: Grzybowice, Mikulczyce, Rokitnicę oraz Kończyce, Pawłów i Makoszowy, a w roku 1954 r. Helenkę – część gminy Stolarzowice. Ostateczne ustalenie granic Zabrza nastąpiło na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 22 maja 1963 roku w sprawie zmiany granic miast Ruda Śląska i Zabrze.

Dalsze ważne wydarzenia z życia mieszkańców Zabrza kształtowały się następująco:

- 1948.12.14 - powstanie Klubu Sportowego Górnik Zabrze
- 1951.03.17 - włączono w granice Zabrza: Grzybowice, Mikulczyce, Rokitnica, Kończyce, Makoszowy, Pawłów.
- 1954 - włączenie w granice Zabrza osiedla Helenka
- 1955 - 1965 - rozbudowa miasta
- 1956.12.02 - ukazał się pierwszy numer gazety miejskiej Głos Zabrza.
- 1959 - budowa Domu Muzyki i Tańca.
- 1967 - Podczas oficjalnej wizyty w Polsce gościł w Zabrzu prezydent Republiki Francuskiej generał Charles de Gaulle
- 1970 - 1975 - budowa osiedla Skłodowskiej - Curie.
- 1971.03.23 - katastrofa w kopalni w Rokitnicy. Zawał na poziomie 780 metrów przysypał 19 górników, przeżył tylko jeden - Alojzy Piontek.
- 1976 - budowa Hali Widowiskowo - Sportowej.
- 1982 - gazeta Głos Zabrza zmienia nazwę na Głos Zabrza i Rudy Śląskiej
- 1985 - listopad - pierwszy w Polsce przeszczep serca pod kierunkiem prof. Religi.
- 1986 - 1991 - budowa osiedla Kopernik.
- 1996 - św. Kamil patronem miasta

Jeszcze na początku lat dziewięćdziesiątych źródłem utrzymania większości Zabrzan była praca w miejscowych kopalniach, koksowniach, hucie i powiązanych z nimi wielkich zakładach przemysłowych. Dziś na obrzeżach miasta pozostała jedna kopalnia (i jedno prywatne przedsiębiorstwo wydobywające węgiel) oraz jedna koksownia. Inne potężne niegdyś zakłady znacząco ograniczyły działalność. W ich miejsce powstało wiele niewielkich, czasami bardzo dynamicznie rozwijających się firm - wytwórczych, handlowych i usługowych - które zasadniczo zmieniły panoramę gospodarczą miasta. Kluczem do rozwoju stały się inwestycje. Już od początku lat dziewięćdziesiątych przywiązywano do tego ogromną wagę, przeznaczając na ten cel co roku kilkanaście, a czasem nawet 20 proc. ogółu wydatków budżetowych. Warto wspomnieć o atutach Zabrza, które wyznaczają kierunki inwestycji i mogą być podstawą przyszłego rozwoju. Wielkim atutem Zabrza jest jego znaczenie jako ośrodka nowoczesnej medycyny, ze Śląskim Centrum Chorób Serca, prowadzonym do niedawna przez prof. Zbigniewa Religę, Śląską Akademią Medyczną i szeregiem innych, wysokospecjalistycznych placówek.

Pierwszą i największą jak dotąd inwestycją była mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Śródmieście”, której budowę rozpoczęto jeszcze w latach osiemdziesiątych, a ukończono w roku 1998. Inwestycja ta została nagrodzona tytułem „Budowa Roku 1998”. W konkursie ekologicznym „Przyjaźni Środowisku”, pod patronatem honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, gmina Zabrze otrzymała w roku 2001, 2002 oraz 2003 tytuł „Gminy Przyjaznej Środowisku”, a w 2003 r. dodatkowo tytuł „Mecenasa Polskiej Ekologii”.³

Ważną inwestycją w przyszłość jest również prężne rozwijanie oświaty na terenie Zabrza. Pod tym kątem już od wczesnych lat dziewięćdziesiątych przebudowywano sieć publicznych placówek oświatowych. W miejsce szkół górniczych utworzono licea ogólnokształcące i średnie szkoły zawodowe. W rezultacie wcześniejsze proporcje: 70 proc. absolwentów szkół podstawowych trafia do zawodówek, 30 proc. do szkół średnich - szybko zostały odwrócone. Biorąc pod uwagę robotniczy charakter miasta i panujące w nim tradycje trzeba uznać powyższe za duże osiągnięcie. Kolejnym sukcesem było utworzenie pierwszej w kraju samorządowej szkoły artystycznej: Liceum Sztuk Plastycznych (obecnie Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych).

Naturalną kontynuacją tych działań były starania o „sprowadzenie” do Zabrza kolejnej, po Śląskiej Akademii Medycznej, wyższej uczelni. Odpowiedziała na nie Politechnika Śląska stwarzając w Zabrzu siedzibę bardzo rozwojowego, cieszącego się wielką popularnością Wydziału Organizacji i Zarządzania. Politechnika obok Akademii Medycznej stała się tym samym, ważnym ośrodkiem akademickim na terenie Zabrza.

Ważnym zwrotem w kierunku rozwoju miasta było również przystąpienie gminy w 2000 roku do Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego. Do końca lat dziewięćdziesiątych bowiem w Zabrzu niemal nie budowano, nie licząc domków jednorodzinnych stawianych przez indywidualnych inwestorów. W ciągu niespełna roku, na przekazanej przez miasto działce, stanął efektowny budynek z 72 nowoczesnymi, świetnie wyposażonymi mieszkaniami. To był pierwszy etap inwestycji. W drugim etapie inwestycji (rok 2002) oddano kolejny blok mieszczący 29 mieszkań.

W ramach realizacji budownictwa zamiennego powstało natomiast Osiedle Jodłowa, które zostało wybudowane w związku z planami budowy Drogowej Trasy Średnicowej. Uroczystość przekazania kluczy do nowych mieszkań odbyła się 26.07.2005 r.

W roku 1999, po zakończeniu prac adaptacyjnych w dawnym Hotelu Kochmana przy ulicy Wolności, przeniesiono część wydziałów Urzędu Miejskiego. Obiekt ten został wyróżniony tytułem „Modernizacja Roku 1999.” Nieco później na parterze budynku urządzono Biuro Obsługi Interesantów, bardzo ułatwiające mieszkańcom miasta załatwianie spraw urzędowych.

Wcześniej do nowych siedzib wprowadziły się dwie miejskie instytucje: Powiatowy Urząd Pracy i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Dla potrzeb obu tych instytucji zaadaptowano budynek koszarowy na terenie dawnej jednostki wojskowej przy ul. Roosevelta – w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu Politechniki.

Ważnym wydarzeniem w życiu miasta było otrzymanie, na mocy nowego podziału administracyjnego kraju z 1 stycznia 1999 roku, statusu miasta na prawach powiatu.

³ Źródło: <http://zis.zabrze.pl/um.zabrze/news/luty/srodowisko.html>

Herbem miasta Zabrze, funkcjonującym na mocy uchwały Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 26 września 1990 r., są trzy czerwone murowane wieże z blankami i niebieskie koło zębate wspierające się na środkowej wieży, na żółtej tarczy.

Hejnał miasta został skomponowany przez znakomitego muzykologa i liturgistę ks. prof. Romualda Raka. Kompozytor ten podpisał w 2000 roku umowę o nieodpłatnym przekazaniu praw autorskich do dzieła. W tym samym roku – Roku Jubileuszowym – hejnał znalazł się w zapisach Statutu Miasta Zabrza przyjętego uchwałą Rady Miejskiej.

Poniżej zaprezentowano przedstawicieli władz Zabrza w latach 1874 – 2006:

STAROSTOWIE POWIATU ZABRSKIEGO W LATACH 1874-1926

Hans von Holwede 1874 - 15.02.1887

Arthur Sebastian von Falkenhayn 9.04.1887 - 9.01.1891

Theodor Parisius 16.01.1891 - 28.11.1892

Alfred Scheche 12.1892 - 15.09.1902

Max Hermann Freiherr von Ziller 7.10.1902 - 9.03.1907

Hermann Dihle 10.03.1907 - 15.08.1912

Georg Suermondt początkowo komisarz rządowy, starosta 9.01.1913 - 4.12.1920

Albrecht Müller von Blumencron 4.12.1920 - 1.01.1927

NADBURMISTRZOWIE ZABRZA W LATACH 1923-1945

Kurt Jeenel 1.12.1923 - 5.01.1927

Hans Lukaschek 17.03.1927 - 4.04.1929

Julius Franz 2.4.1930 - 2.4.1933

Max Fillusch 2.03.1933 - 24.01.1945

PREZYDENCI ZABRZA ORAZ PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ W ZABRZU W LATACH 1945-2006

(w latach 1950-1974 funkcja Przewodniczącego Prezydium MRN odpowiadała funkcji Prezydenta)

Paweł Dubiel 16.03.1945 - 1.06.1950

Grzegorz Sabuda 16.06.1948 - 31.08.1951

Rufin Suchoń 1.09.1951 - 30.06.1957

Jerzy Knapik 25.07.1957 - 30.11.1960

Tadeusz Bluszcz 22.11.1960 - 10.03.1970

Jerzy Skowronek 19.05.1970 - 31.12.1973

Bogusław Pałka 1.01.1974 - 20.10.1978

Hubert Niglus 16.11.1978 - 22.02.1981

Jan Janota 1.03.1981 - 20.02.1987

Gerard Hajda 20.02.1987 - 21.01.1991

Roman Urbańczyk 23.01.1991 - 19.11.2002

Jerzy Gołubowicz 19.11.2002 - 6.12.2006

Małgorzata Mańka-Szulik 6.12.2006 – obecnie.

3. Gospodarowanie przestrzenią

3.1. Powierzchnia Gminy Zabrze i jednostki pomocnicze

Miasto Zabrze leży w województwie śląskim, w zachodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (50, 18° N 18, 46° E). Położone jest w obrębie dwóch jednostek geomorfologicznych: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Raciborskiej. Północna część miasta znajduje się w obrębie Płaskowyżu Bytomskiego stanowiącego zachodni fragment Wyżyny Śląskiej, natomiast południowa leży na obszarze Działów Gliwickich, będących podstawową częścią Kotliny Raciborskiej. Najwyżej położone partie z pojedynczymi wzniesieniami dochodzą do 300 m n.p.m. i ciągną się wzdłuż wschodniej granicy miasta. Najniżej położone są tereny południowej i środkowej części miasta – 225 m n.p.m.

Miasto obejmuje swoim obszarem powierzchnię 80,40 km², co stanowi 0,7% powierzchni Województwa Śląskiego, granicząc z następującymi pięcioma gminami :

- od północnego wschodu z Bytomiem,
- od wschodu z Rudą Śląską,
- od południa z gminą Gierałtówice,
- od zachodu z Gliwicami,
- od północnego zachodu z gminą Zbrosławice.

Rysunek 3.1. Podział administracyjny Województwa Śląskiego

Źródło: www.um.zabrze.pl

Od dnia 22.09.2003 r. na mocy uchwały Rady Miejskiej terytorium miasta Zabrze podzielone jest na 17 jednostek pomocniczych, dzielnic i osiedli, co pokazano na poniższej tabeli i rysunku:

Tabela 3-1

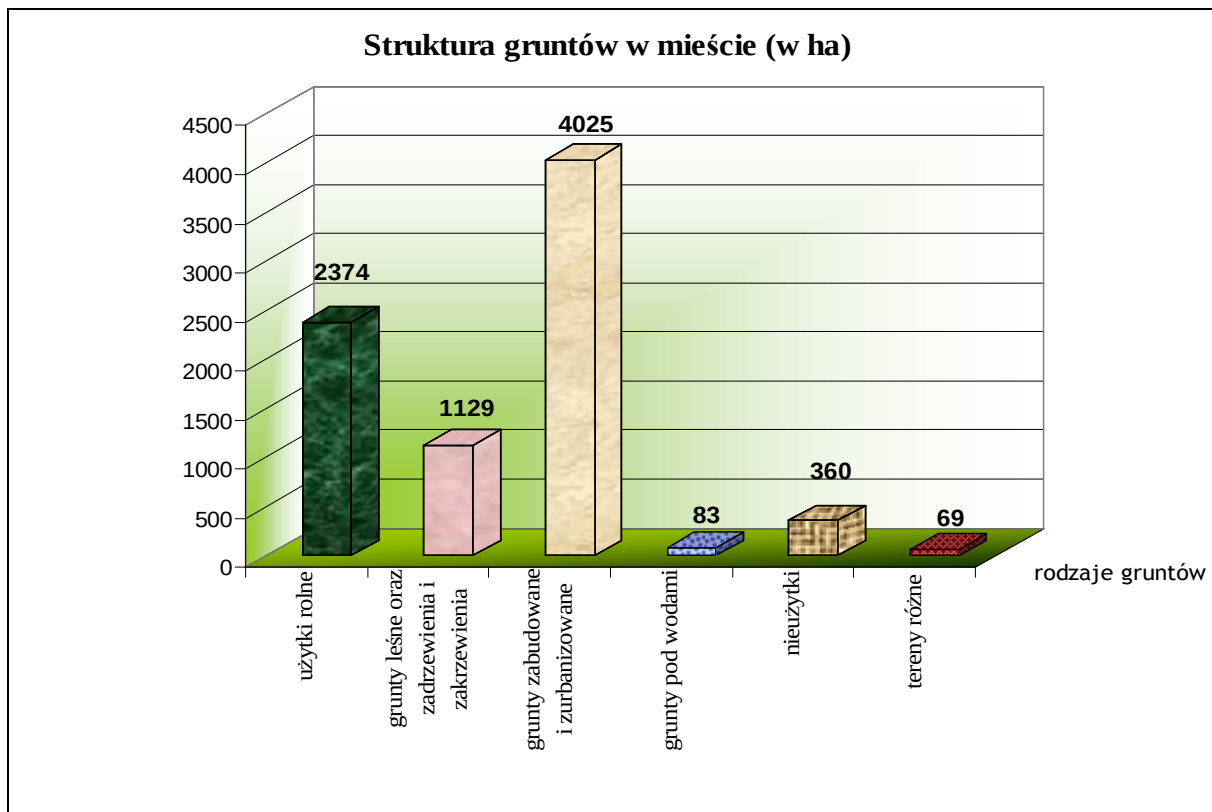
- Helenka	- Kończyce
- Grzybowice	- Makoszowy
- Mikulczyce	- Centrum Północ
- Maciejów	- Centrum Południe
- Zaborze Północ	- Os. Tadeusza Kotarbińskiego
- Zaborze Południe	- Os. Janek
- Pawłów	- Os. Mikołaja Kopernika
- Rokitnica	- Os. Młodego Górnika
- Biskupice	

Rysunek 3.2. Źródło: www.polishcities.pl, 2004 rok

3.2. Struktura gruntów w mieście Zabrze

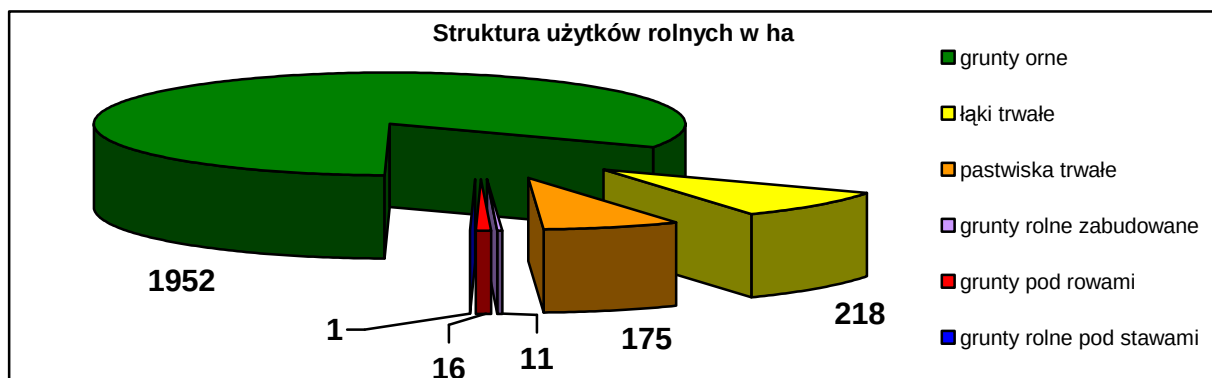
W 2006 roku powierzchnia ogólna gruntów w ha wynosiła 8040 (powierzchnia geodezyjna). Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę i powierzchnię gruntów w mieście Zabrze.

Wykres 3.1. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2006 r.

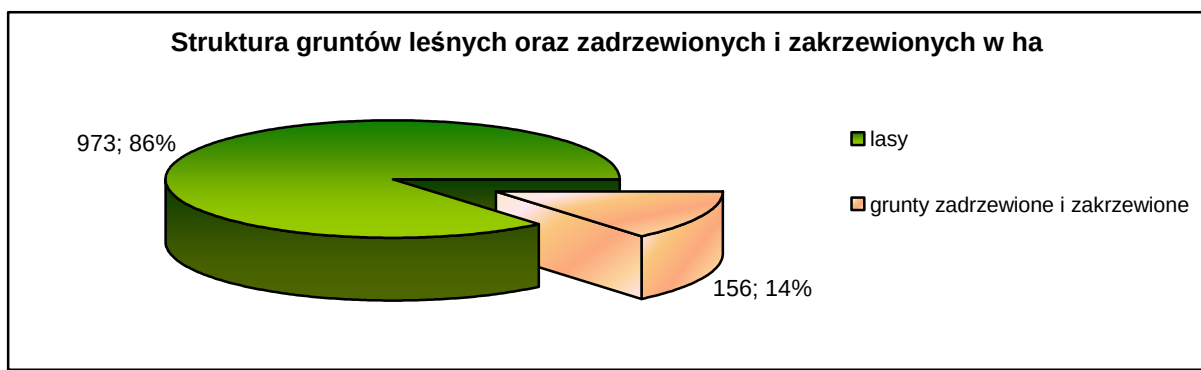
Jak wynika z powyższego wykresu największą część stanowią grunty zabudowane. Zajmują one 50% powierzchni Miasta. Drugie co do wielkości są użytki rolne – obejmują 30% powierzchni zabrzańskich gruntów.

Najmniejszą grupą są grunty pod wodami w Gminie Zabrze.

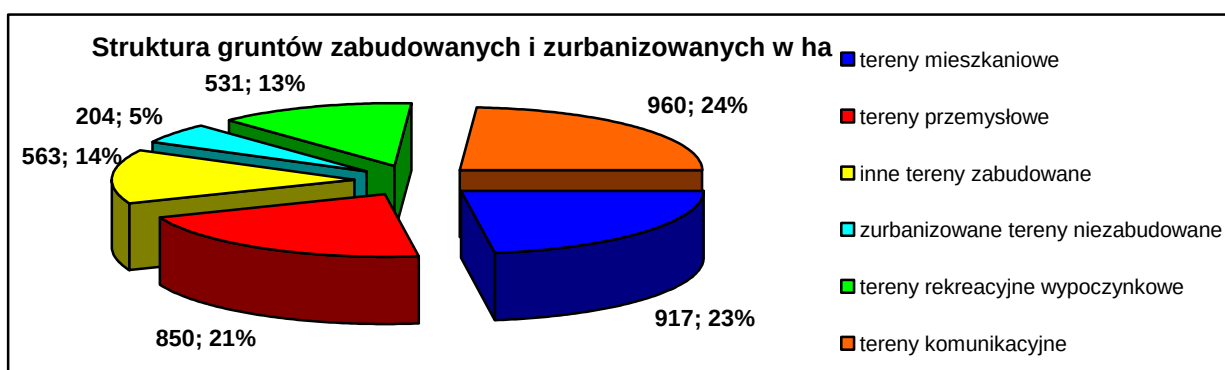

Wykres 3.2. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2006 r.

Powyższy wykres wykazuje, iż wśród użytków rolnych dominują grunty orne (83%).

Wykres 3.3. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2006 r.

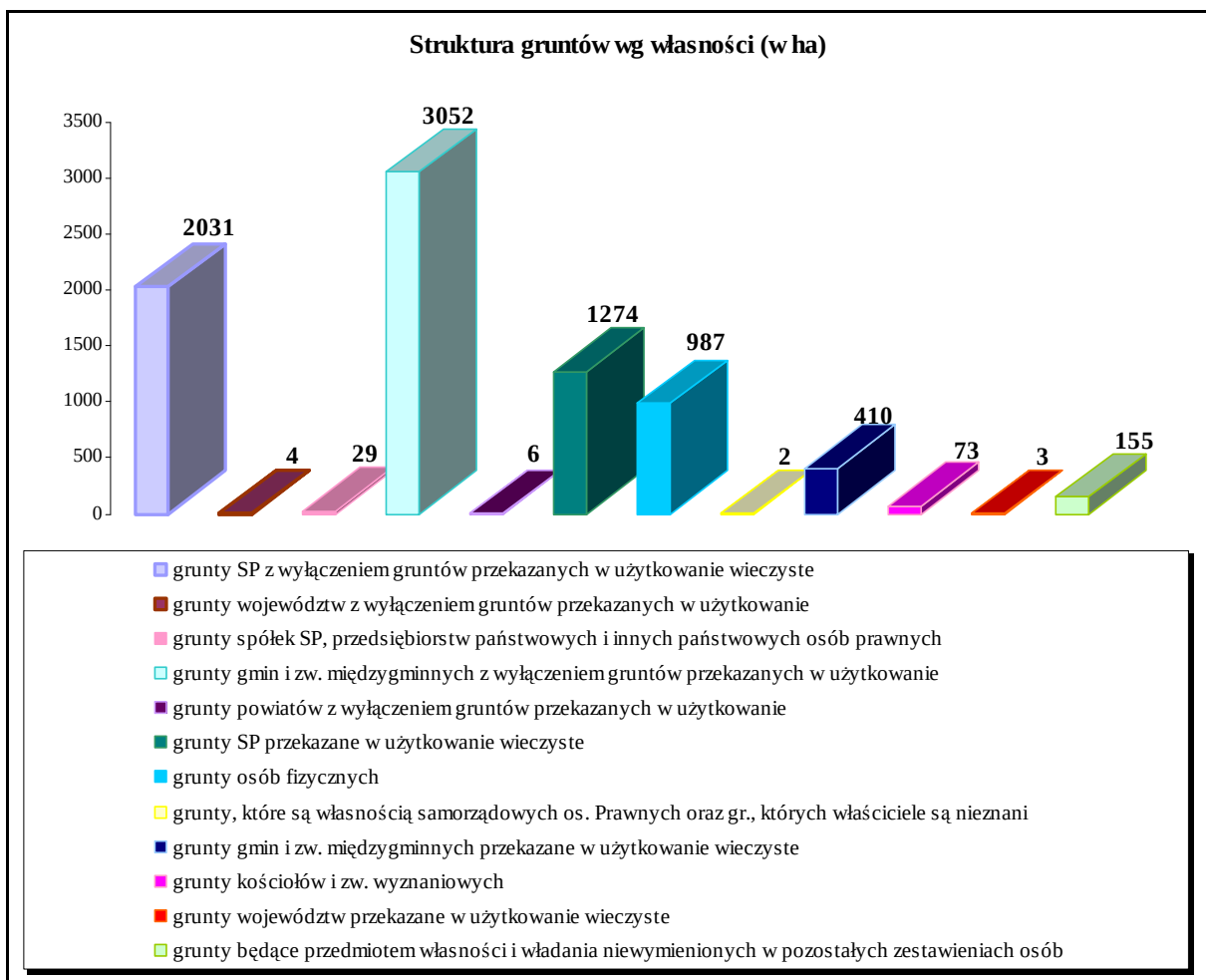
Wykres 3.4. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2006 r.

Wśród gruntów zabudowanych i zurbanizowanych największa część to tereny mieszkaniowe (23%) oraz tereny komunikacyjne (24%).

Biorąc pod uwagę dane z roku 2005, można jednak zauważyć zmianę struktury gruntów zabudowanych: wzrosła liczba terenów przemysłowych z 561 ha do 850 ha, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych z 224 ha do 531 ha i „innych terenów zabudowanych” z 459 ha do 563 ha. Zmalała natomiast liczba terenów komunikacyjnych z 973 ha na 960 ha, terenów mieszkaniowych z 1027 ha na 917 ha a także zurbanizowanych terenów niezabudowanych z 259 ha na 204 ha.

Na poniższym wykresie przedstawiono podział gruntów ze względu na rodzaj własności.

Licząc te grunty wg powierzchni ewidencyjnej, jest ich 8026 ha. Natomiast po uwzględnieniu powierzchni wyrównawczej (14 ha) osiągają w sumie powierzchnię 8040 ha.

Wykres 3.5. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, 2006 r.

W 2006 r. wydano 971 pozwoleń na budowę oraz 38 decyzji administracyjnych w sprawach zezwalających na rozbiórkę obiektów budowlanych.

3.3. Rozwój przestrzenny miasta

Obecnie Gmina Zabrze posiada uchwalone i obowiązujące następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze - obszar „C” (UCHWAŁA NR XXV/261/04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 27.04.2004) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 54 z dnia 29 czerwca 2004r. poz. 1685,
- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze - obszar „A” (UCHWAŁA NR XXVIII/289/04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 5.07.2004) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 86 z dnia 8 września 2004 r., poz. 2452,
- 3) Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfantego z drogą Nr 4 (UCHWAŁA NR IV/41/98 RADY MIEJSKIEJ

W ZABRZU z dnia 14.12.1998r.) ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 21 z dnia 26 kwietnia 1999 r. poz. 596,

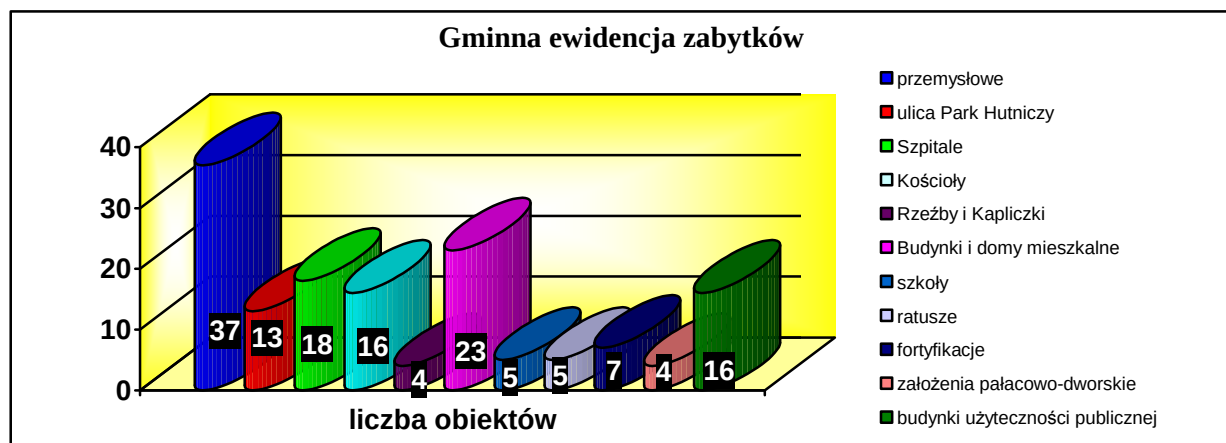
- 4) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego parku im. Gen. K. Świerczewskiego w Zabrze (UCHWAŁA NR IV/40/98 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 14 grudnia 1998 r.), ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 26 z dnia 26 maja 1999 r.,
- 5) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Maciejów w Zabrze (UCHWAŁA NR XLI/467/97 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 13 października 1997 r.), ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Woj. Katowickiego Nr 2 z dnia 22 stycznia 1998 r., poz. 17,
- 6) Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrze (UCHWAŁA NR XVIII/155/03 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 10.11.2003 r.) ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r. poz. 519; oraz Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrze (UCHWAŁA Nr XXII/199/04 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 9.02.2004 r.) ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r., poz. 520,
- 7) Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych Drogowej Trasy Średnicowej i terenów położonych w Zabrze – Zaborzu (UCHWAŁA Nr XIV/119/03 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 7 lipca 2003 r.) ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 85 z dnia 1 września 2003 r., poz. 2297,
- 8) Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP (UCHWAŁA Nr XXVII/425/00 RADY MIEJSKIEJ W ZABRZU z dnia 18 grudnia 2000 r.) ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Woj. Śląskiego Nr 4 z dnia 31 stycznia 2001 r.

3.4. Obiekty zabytkowe na terenie Gminy Zabrze

Gmina Zabrze posiada wiele cennych obiektów zabytkowych, które niestety często są słabo wyeksponowane. Zabytki to obiekty, które wpisywane są do rejestru zabytków i podlegają ochronie prawnej.

Rada Miejska w Zabrze podjęła uchwałę w sprawie udzielania dotacji z budżetu Miasta na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków nie stanowiących własności Miasta (UCHWAŁA NR LIV/678/06 z dnia 15.05.2006).

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Wykres 3.6. Źródło: Wydział Budownictwa, 2006 r.

*niektóre pozycje dotyczą grupy obiektów (np. domy mieszkalne, czy zespoły zabudowy liczone jako 1 obiekt)

Szczegółowy wykaz kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa, obejmujący ww. obiekty stanowi załącznik nr 1 niniejszego raportu.

Gmina Zabrze posiada 1 zabytek ruchomy oraz 29 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego. Wykaz tych obiektów stanowi załącznik nr 2.

Charakterystycznymi obiektami, często wymienianymi na kartach albumów o Zabrzu, są:

- wieża kominowa i ciśnień w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 – wzniesiona w 1904 roku wg projektu Arnolda Halmanna z Berlina w stylu eklektycznym, noszącym znamiona uproszczonych elementów historyzmu i secesji,⁴
- drewniany kościół św. Jadwigi - wybudowany w latach 1928-29 kościół zwraca uwagę ciekawą formą architektoniczną, rzadko spotykaną w regionie śląskim oraz budulcem, użytym ze względu na fakt częstego występowania szkód górniczych,⁵
- budynek Teatru Nowego – wzniesiony w 1900 roku w stylu eklektycznym z elementami neoromanizmu, neorenesansu i secesji,
- budynek dawnego starostwa (obecnie siedziba Muzeum Górnictwa Węglowego), wzniesiony w latach 1874 – 1875 w stylu neorenesansu, oraz z wprowadzonymi w latach 1906-1907 elementami secesyjnymi.⁶

Równie interesujący, należący do zabytków architektury poprzemysłowej jest zespół zabudowy dawnej kopalni Królowa Luiza oraz zabudowania i wyrobiska podziemne dawnej kopalni Guido oraz wiele innych obiektów.

W 2006 roku wszczęto cztery postępowania administracyjne w sprawie wpisania obiektu do rejestru zabytków województwa śląskiego. Wydano 85 opinii konserwatorskich w sprawach remontów i adaptacji obiektów zabytkowych.

⁴ <http://www.wkz.katowice.pl/>

⁵ <http://www.kuria.gliwice.pl/kuria/index.php?akcja=parafia&ID=136>

⁶ <http://www.wkz.katowice.pl/>

3.5. Gospodarowanie nieruchomościami

W 2006 r. osoby starające się o mieszkanie komunalne złożyły 12 719 wniosków.

O dodatki mieszkaniowe starało się 13 785 osób. W ciągu całego 2006 roku wypłacono 83 528 świadczeń.

W 2006 dokonano sprzedaży 43 działek niezabudowanych o łącznej powierzchni 9 ha 8406 m², za łączną kwotę 3 763 995,00 zł.

Sprzedaż nieruchomości zabudowanych będących własnością Gminy przedstawia poniższy wykaz:

I. Lokale mieszkalne:

1. ilość lokali:
 - na rzecz najemców – 595
 - w drodze przetargu – 44
 - łącznie – 639
2. wartość lokali:
 - sprzedane na rzecz najemców – 26 581 941,60 zł
 - sprzedane w drodze przetargu – 1 451 456,24 zł
 - łącznie – 28 033 397,84 zł
3. wartość gruntu (grunt na własność):
 - na rzecz najemców – 588 187,90 zł
 - w drodze przetargu – 50 592,32 zł
 - łącznie – 638 780,22 zł
4. wartość gruntu (użytkowanie wieczyste – I opłata)
 - na rzecz najemców – 171 929,49 zł (brutto)
 - w drodze przetargu – 37 603,12 zł (brutto)
 - łącznie – 209 532,61 zł (brutto)

Łączna wartość sprzedaży: 28 881 710,67 zł

II. Lokale użytkowe:

1. ilość lokali – 24
2. wartość lokali – 2 519 046,00 zł
3. wartość gruntu (grunt na własność) – 37 274,00 zł
4. wartość gruntu (użytkowanie wieczyste – I opłata) – 12 872,84 zł (brutto)

Łączna wartość sprzedaży: 2 569 192,84 zł

III. Lokal użytkowy – garaż:

1. ilość lokali – 1
2. wartość lokalu – 12 023,00 zł
3. wartość gruntu (użytkowanie wieczyste – I opłata) – 243,70 zł (brutto)

Łączna wartość sprzedaży: 12 266,70 zł

IV. Budynki mieszkalne:

1. ilość budynków – 2
 2. sprzedaż na rzecz najemcy:
 - wartość budynku – 167 000,00 zł
 - wartość gruntu (grunt na własność) – 20 000,00 zł
 3. sprzedaż w drodze przetargu:
 - łączna wartość sprzedaży (budynek + grunt) – 110 000,00 zł
- Łączna wartość sprzedaży: 297 000,00 zł

V. Budynki usługowe

(sprzedaż w drodze przetargu):

1. ilość budynków – 4
2. łączna wartość sprzedaży (budynki + grunt) – 788 310,00 zł

VI. Pawilon handlowy

(nieodpłatne przeniesienie prawa własności pawilonu – sprzedaż gruntu):

1. ilość – 1
 2. wartość pawilonu – 82 100,00 zł
 3. wartość gruntu (grunt na własność) – 26 620,00 zł
- Łączna wartość sprzedaży: 108 720,00 zł

VII. Budynki mieszkalne

(ul. J. Brzechwy; nieodpłatne przeniesienie prawa własności budynku – sprzedaż gruntu):

1. ilość budynków – 18
 2. wartość budynków – 5 859 358,00 zł
 3. wartość gruntu (grunt na własność) – 550 450,80 zł (brutto)
- Łączna wartość sprzedaży: 6 409 808,80 zł

VIII. Garaże

(nieodpłatne nabycie garażu na własność – oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste):

1. ilość garaży – 12
2. wartość gruntu (użytkowanie wieczyste – I opłata) – 7 988,27 zł (brutto)

Liczba nieruchomości oddanych w zarząd, dzierżawę lub użyczenie.

- **liczba nieruchomości oddanych w trwały zarząd:** 18 nieruchomości (37 działek o łącznej powierzchni 182925 m²)
- **liczba zawartych umów użyczenia:** 56 umów

• **liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę:**

1. parkingi, place składowo- magazynowe, autokomisy, tereny przy obiektach będących przedmiotem najmu, drogi dojazdowe, garaże blaszane, budownictwo, rekultywacja:
 - 172 nieruchomości Gminy Miejskiej Zabrze,
 - 10 nieruchomości Skarbu Państwa.
2. punkty handlowo-usługowe:
 - 106 nieruchomości Gminy Miejskiej Zabrze,
 - 1 nieruchomość Skarbu Państwa .
3. grunty rolne:
 - 527 działek Gminy Miejskiej Zabrze,
 - 12 działek Skarbu Państwa.
4. garaże (murowane i blaszane):
 - 106 umów (Gmina Miejska Zabrze),
 - 208 umów (Skarb Państwa).

Ponadto w 2006 roku było 6 budynków przeznaczonych do zagospodarowania.

Poniżej zaprezentowano wykaz nieruchomości nabytych do gminnego zasobu nieruchomości w roku 2005 i 2006.

Tabela 3-2

Rodzaj kontrahenta	Powierzchnia (w m ²)		Wartość (w zł)	
	2005	2006	2005	2006
Osoba fizyczna	29 825,09	26 186,50	717 772,06	1 361 144,35
Osoba prawna	182 241,00	22 200,00	11 288 566,00	1 564 585,12

Źródło: Wydział Zarządzania Nieruchomościami, 2005 i 2006 r.

W 2006 r. przeprowadzono rozbiórki obiektów komunalnych:

- Mieszkalne 2 budynki,
- Użytkowe 1 budynek,
- Gospodarcze 6 budynków
- Użytkowo – gospodarcze 4 budynki
- Obiekty zabezpieczone 3 budynki
- Budynki przekazane Gminie do wyburzenia przez Zarząd Budynków Komunalnych w Zabrzu, Sp. z o.o. 11 budynków

Mieszkania oddane do użytku w 2006 r..

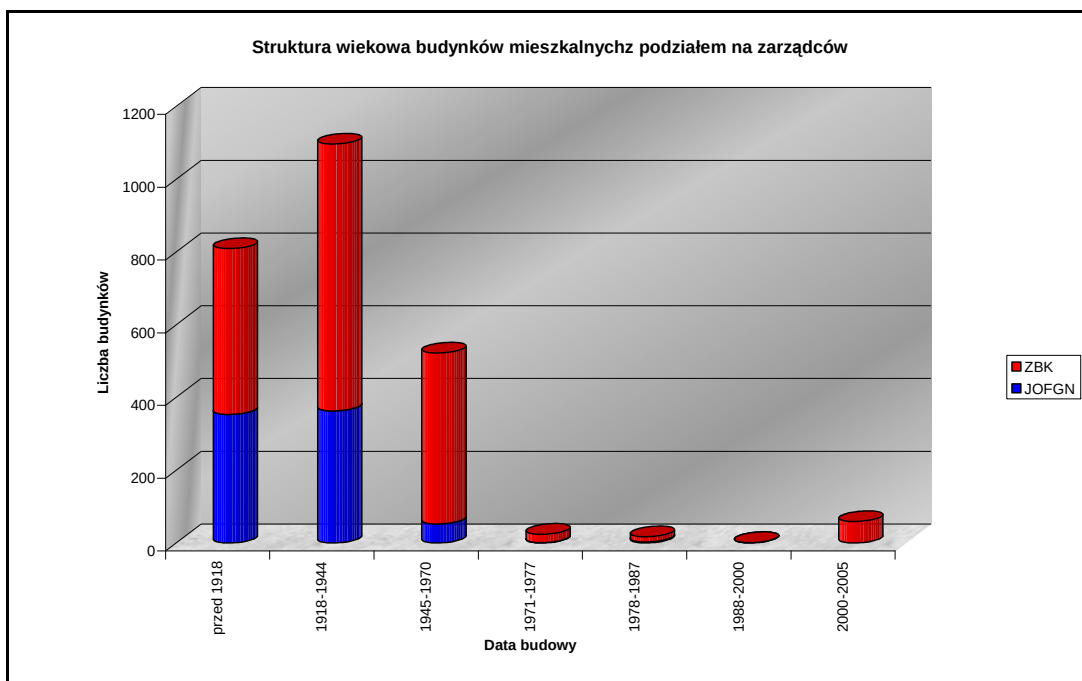
- 96 mieszkań – w ramach budownictwa odtworzeniowego,
- 96 mieszkań – w ramach budownictwa Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach

Strukturę wiekową zabrzańskich budynków mieszkalnych prezentuje poniższa tabela i wykres:

Tabela 3-3

Rok budowy	Budynki JOFGN	Budynki ZBK	Suma	Udział (%)
przed 1918	353	456	809	32,00%
1918-1944	363	733	1096	43,35%
1945-1970	52	470	522	20,65%
1971-1977	1	23	24	0,95%
1978-1987	3	14	17	0,67%
1988-2000	1	0	1	0,04%
2000-2005	0	59	59	2,33%
SUMA	773	1755	2528	100,00%

Źródło: Wydział Zarządzania Nieruchomościami, 2006 r.

Wykres 3.7. Źródło: Wydział Zarządzania Nieruchomościami, 2006 r.

Raport o stanie miasta za rok 2005 wskazał, iż łączna ilość budynków mieszkalnych gminnego zasobu nieruchomości to 3 010, czyli o 16% więcej. Na tą różnicę składają się następujące przyczyny:

- Wykup lokali i budynków przez najemców prywatnych
- Wyburzenia związane z budową Drogowej Trasy Średnicowej
- Błędy wynikające z braku centralnego systemu ewidencji nieruchomości budynkowych gminy (dane przetwarzane są w systemach rozproszonych).

Trwają obecnie prace mające na celu utworzenie centralnego systemu ewidencji i udostępniania mienia, który pozwoli na precyzyjną informację dotyczącą mienia komunalnego gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań wyposażonych w poszczególne media:

Tabela 3-4

	Liczba mieszkań
Woda	14361
Kanalizacja	14310
Gaz	12114
C.o.	2176
Ciepła woda	723

Źródło: Wydział Zarządzania Nieruchomościami, 2006 r.

Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg ich struktury, liczby i powierzchni przedstawia się następująco:

Tabela 3-5

Zasób	Ilość budynków	Ilość lokali mieszkalnych, komunalnych	Powierzchnia w m ²
Zasób wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy zarządzany przez ZBK bez ustanowionego użytkowania	356	1 885	87 999,42
Zasób komunalny, na który ustanowiono użytkowanie	60	404	22 375,38
Zasób wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy zarządzany przez ZBK, na który ustanowiono użytkowanie	1 048	5 237	242 862,46
Zasób mieszkaniowy zarządzany przez Jednostkę Obsługi Finansowej Gospodarki Nieruchomościami	773	5 284	238 717,64
Zasób wspólnot mieszkaniowych z udziałem Gminy zarządzany przez inne podmioty, na który ustanowiono użytkowanie	63	214	11 022,81
Zasób z porozumienia (przymusowy zarząd)	228	1 494	74 363,50
SUMA	2 528	14 518	677 341,2

Źródło: Wydział Zarządzania Nieruchomościami, 2006 r.

Poniżej przedstawiono dochody z gospodarowania nieruchomościami oraz koszty związane z realizacją zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami.

- **Zestawienie dotyczące wysokości dochodów oraz kosztów w zakresie gospodarowania nieruchomościami za rok 2006 w ramach Zarządu Budynków Komunalnych w Zabrzu, Sp. z o.o.:**

I. Budynki prywatne

Tabela 3-6

Dochody należne	Uzyskane dochody (wpłaty)	Koszty
3 529 697,97 zł	2 875 848,35 zł	2 224 76,45 zł

II. Budynki w użytkowaniu

Tabela 3-7

Dochody należne	Uzyskane dochody (wpłaty)	Koszty
3 510 074,29 zł	3 129 823,60 zł	1 425 334,74 zł

- **Dane o wysokości dochodów oraz kosztów w zakresie gospodarowania nieruchomościami za rok 2006 (gospodarka mieszkaniowa).**

Tabela 3-8

Dochody	Wydatki
57 062 587,00 zł	58 492 623,00 zł

- **Dane o wysokości dochodów oraz kosztów w zakresie gospodarowania nieruchomościami za rok 2006 .**

I. Dochody.

1. sprzedaż nieruchomości - 12 793 951,38 zł
2. wieczyste użytkowanie - 1 501 208,29 zł

II. Wydatki.

1. gospodarowanie nieruchomościami Gminy Miejskiej Zabrze i Skarbu Państwa - 231 280,24 zł

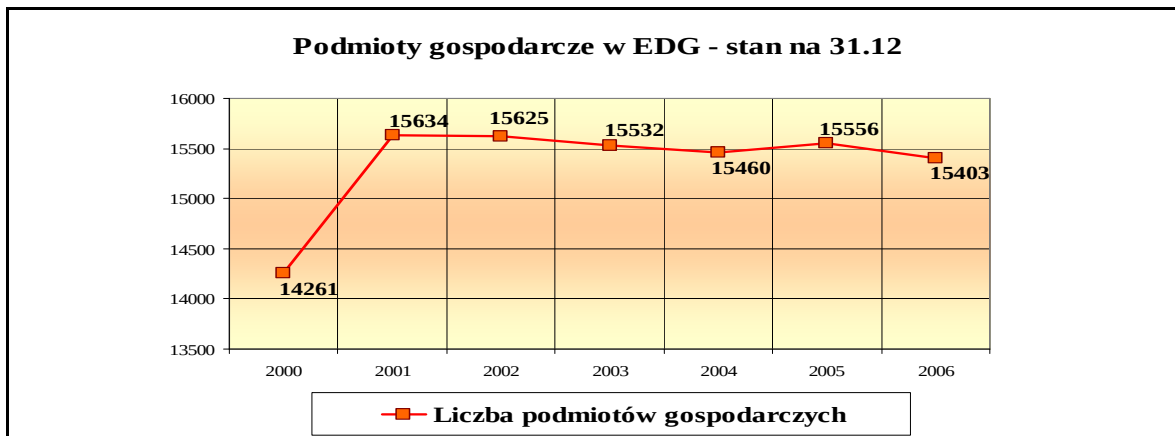
Wartość gruntów będących w posiadaniu Gminy Miejskiej Zabrze wyniosła w 2006 roku: 671 071 947,82 zł.

4. Gospodarka miasta

4.1. Podmioty gospodarcze

4.1.1. Rejestr Ewidencji Działalności Gospodarczej

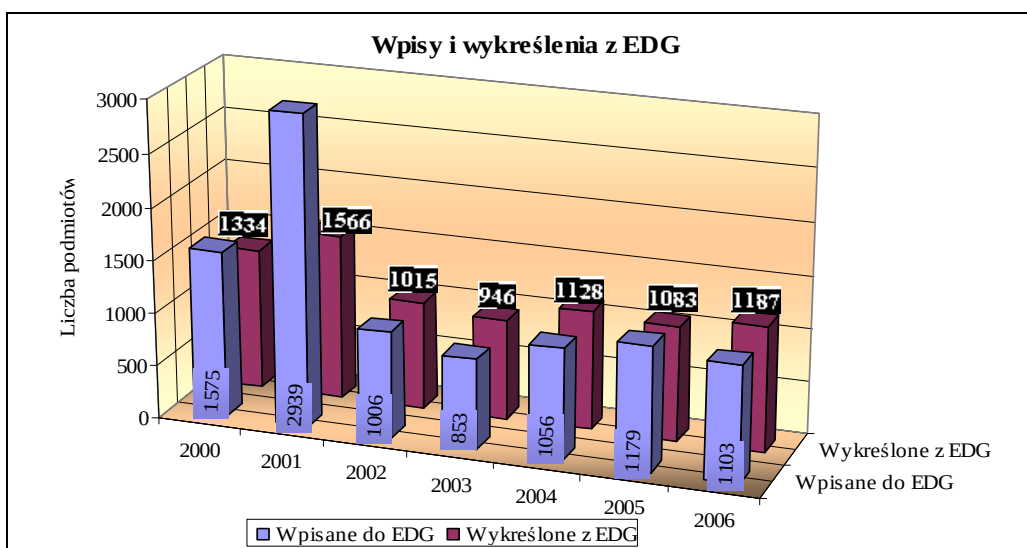
Na koniec roku 2006 w rejestrze EDG zarejestrowanych było 15 403 podmiotów gospodarczych. Poniżej zamieszczono wykres obrazujący liczbę podmiotów zarejestrowanych.

Wykres 4.1. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2006 r.

Na podstawie przedstawionych danych można zaobserwować tendencję spadkową liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w EDG.

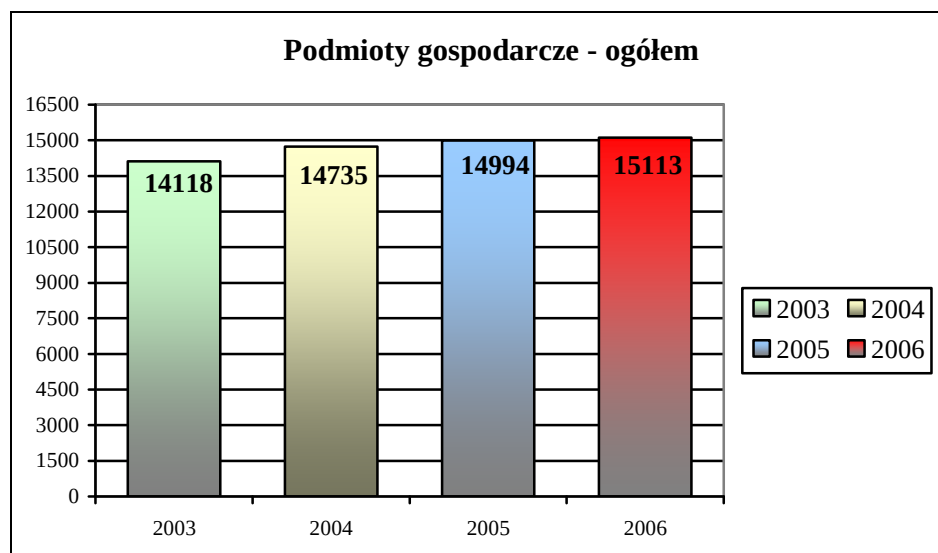
Spadek tej liczby obrazuje również kolejny wykres. Po nagłej aktywności w 2001 roku, liczba wpisanych podmiotów utrzymuje się na dość niskim poziomie, dodatkowo liczba wyrejestrowanych w stosunku do wpisanych podmiotów jest większa w 2002, 2003, 2004 i w 2006 roku.

Wykres 4.2. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich, 2006 r.

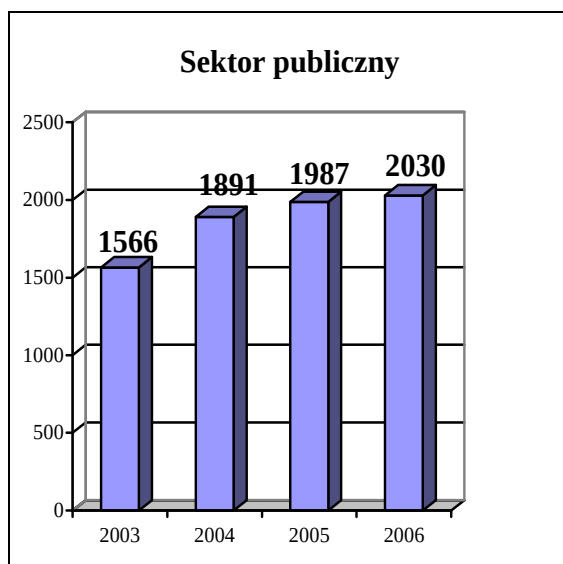
4.1.2. Rejestr Gospodarki Narodowej (REGON)

Na przestrzeni ostatnich 4 lat liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, stopniowo rośnie. Poniższy wykres przedstawia dane wspólne dla sektora publicznego i prywatnego.

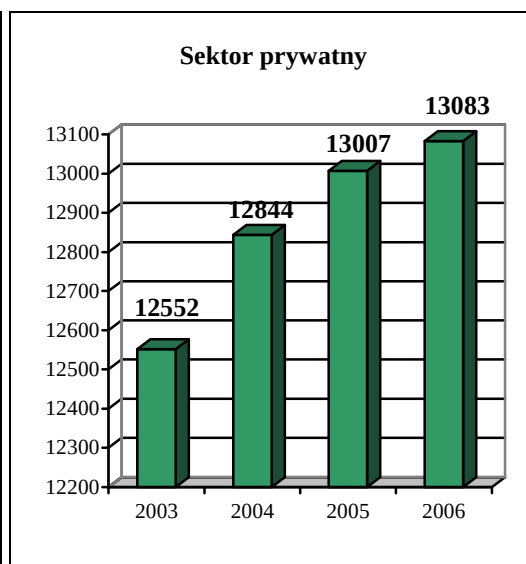

Wykres 4.3. Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cehczas.katgrupg

W poszczególnych latach liczba podmiotów gospodarczych – sektora publicznego (jednostki łącznie z gospodarstwami pomocniczymi) i prywatnego, zarejestrowanych w rejestrze REGON przedstawia się następująco:

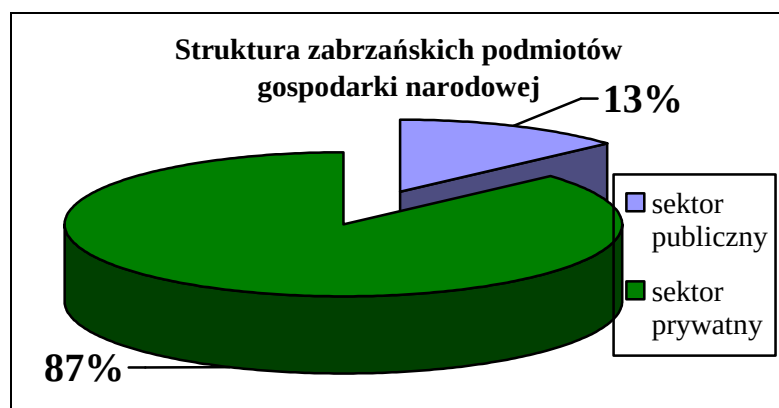
Wykres 4.4,

Wykres 4.5

Źródło: Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cehczas.katgrupg

W poniższym wykresie przedstawiono podział sektora publicznego i prywatnego:

Wykres 4.6. Opracowanie własne na podstawie:
http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cechczas.katgrupg

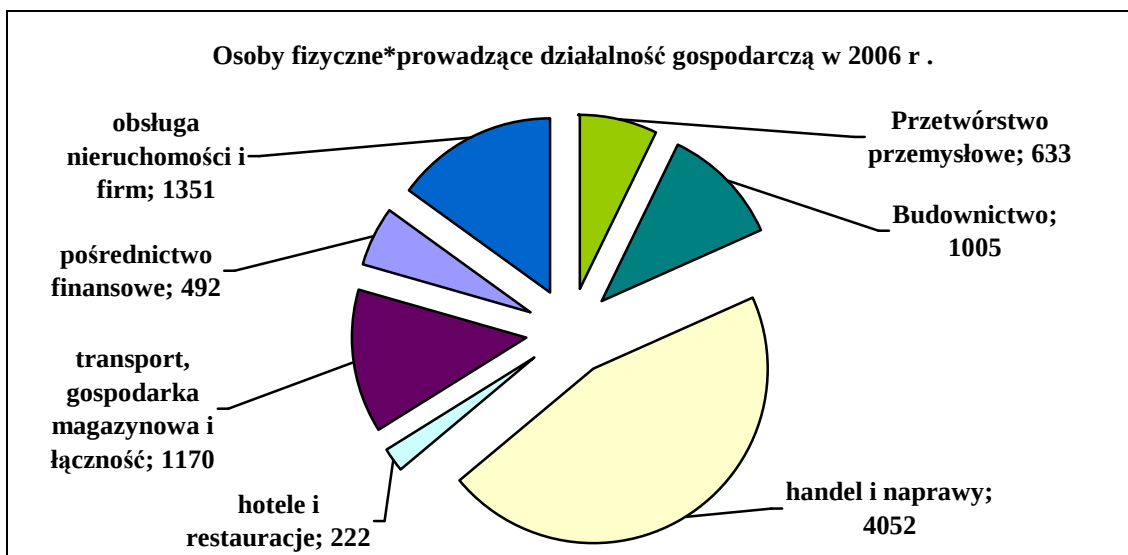
Tabela 4-1

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie Zabrze – sektor prywatny				
Rodzaje podmiotów	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	9990	10150	10237	10222
Spółki handlowe	764	799	838	878
W tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	135	135	150	168
Spółdzielnie	15	15	15	14
Fundacje	20	23	21	22
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	149	166	183	199

Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cechczas.katgrupg

Największą grupę w sektorze prywatnym stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – tj. 10 222 podmiotów, jednakże ich liczba w porównaniu z rokiem 2005 spadła o 15 jednostek. Największy wzrost odnotowano w liczbie spółek handlowych – o 40 jednostek w porównaniu z 2005 r.

Kolejny wykres przedstawia dane liczbowe składające się na ogólną sumę 10 222 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg WYBRANYCH sekcji w 2006 r.

*bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Wykres 4.7. Opracowanie własne na podstawie:
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_07p14_01.pdf

Tabela 4-2

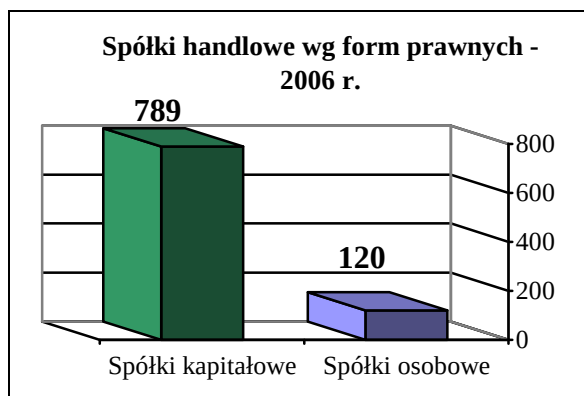
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie Zabrze – sektor publiczny				
Rodzaje podmiotów	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	258	250	243	239
Przedsiębiorstwa państwowe	5	1	1	0
Spółki handlowe	39	36	32	31
W tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2

Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_zechczas.katgrupg

W sektorze publicznym dominują w Zabrzu państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

W sumie spółek handlowych w sektorze publicznym i prywatnym było łącznie 909. Na tą liczbę składają się:

- spółki kapitałowe – razem 789 podmiotów, które obejmują spółki: akcyjne – 36 podmioty i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 753 podmioty,
- spółki osobowe – razem 120 podmiotów (w tym spółki jawne – 110 podmiotów).

Wykres 4.8. Opracowanie własne na podstawie:
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/katow/ASSETS_07p14_01.pdf

W poszczególnych latach, liczba podmiotów gospodarki narodowej, zarejestrowanych w rejestrze REGON (sektor prywatny i publiczny), w podziale na sekcje PKD, przedstawia się następująco:

Tabela 4-3

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD				
Nazwa sekcji	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
SEKCJA A	34	31	32	29
SEKCJA B	1	1	1	1
SEKCJA C	7	7	8	7
SEKCJA D	906	929	928	945
SEKCJA E	8	8	7	6
SEKCJA F	1128	1141	1180	1215
SEKCJA G	4945	5011	5065	4979
SEKCJA H	290	301	308	313
SEKCJA I	1332	1281	1258	1246
SEKCJA J	543	556	555	548
SEKCJA K	3047	3499	3622	3744
SEKCJA L	22	18	19	18
SEKCJA M	389	414	426	420
SEKCJA N	651	688	723	748
SEKCJA O	815	850	862	894
SEKCJA P	-	-	-	-
SEKCJA Q	-	-	-	-

Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_ceilczas.katgrupg

SEKCJA A - rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo,

SEKCJA B - rybactwo,

SEKCJA C - górnictwo,

SEKCJA D - przetwórstwo przemysłowe

SEKCJA E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę,

SEKCJA F - budownictwo,

SEKCJA G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego,

SEKCJA H - hotele i restauracje,

SEKCJA I - transport, gospodarka magazynowa i łączność,

SEKCJA J - pośrednictwo finansowe,

SEKCJA K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej,

SEKCJA L - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne,

SEKCJA M - edukacja

SEKCJA N - ochrona zdrowia i pomoc społeczna

SEKCJA O - działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała,

SEKCJA P - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników,

SEKCJA Q - organizacje i zespoły eksterytorialne.

Z powyższych zestawień wynika, iż najwięcej jednostek – podmiotów gospodarki narodowej na terenie Zabrza zawiera **sekcja G** – czyli: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.

W 2006 roku **sekcja G** obejmowała:

- „wszelką działalność dotyczącą pojazdów samochodowych, motocykli, z wyłączeniem ich produkcji i wynajmu,
- handel hurtowy nowymi i używanymi towarami, niezależnie od tego, kto jest nabywcą; działalność agentów pośredniczących w hurtowych transakcjach kupna i sprzedaży
- handel hurtowy nowymi i używanymi towarami, niezależnie od tego, kto jest nabywcą; działalność agentów pośredniczących w hurtowych transakcjach kupna i sprzedaży,
- handel detaliczny nowymi i używanymi towarami prowadzony przez sklepy, domy towarowe, na straganach i targowiskach, przez domokrażców i komiwojażerów, domy aukcyjne i poza siecią sklepową, wykonywany na własny rachunek lub jako sprzedaż komisowa,
- dokonywane na własny rachunek operacje zwyczajowo związane z handlem (sortowanie, składowanie, przepakowywanie), z wyłączeniem przetwarzania towarów,
- naprawy artykułów użytku osobistego i gospodarstwa domowego i ich instalowanie, niezależnie od tego czy jest to połączone z ich sprzedażą.”⁷

Sekcja G w porównaniu do 2 poprzednich lat wykazała jednak znaczący spadek liczby podmiotów, do poziomu niemalże z 2003 roku.

Kolejną dużą grupą jest **sekcja K** - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W 2006 **sekcja K** obejmowała „działalność gdzie indziej niesklasyfikowaną, w zakresie:

⁷ http://www.stat.gov.pl/klasyfikacje/pkd_04/pdf/wyjasnienia_calosc.pdf

- zagospodarowania, wynajmu i pozostałej obsługi nieruchomości,
- wynajmu środków transportowych, także i samochodów osobowych, bez kierowcy (bez obsługi),
- wynajmu maszyn i urządzeń bez obsługi, wypożyczania artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego,
- prowadzenia prac badawczo-rozwojowych i usług informatycznych,
- działalności z zakresu architektury, projektowania, geologii, geodezji, kartografii i pozostałych usług inżynierskich,
- doradztwa, usług prawniczych, księgowych, reklamy, rekrutacji pracowników, itp.”⁸

Sekcja K wykazuje w ciągu ostatnich lat stałą tendencję wzrostową.

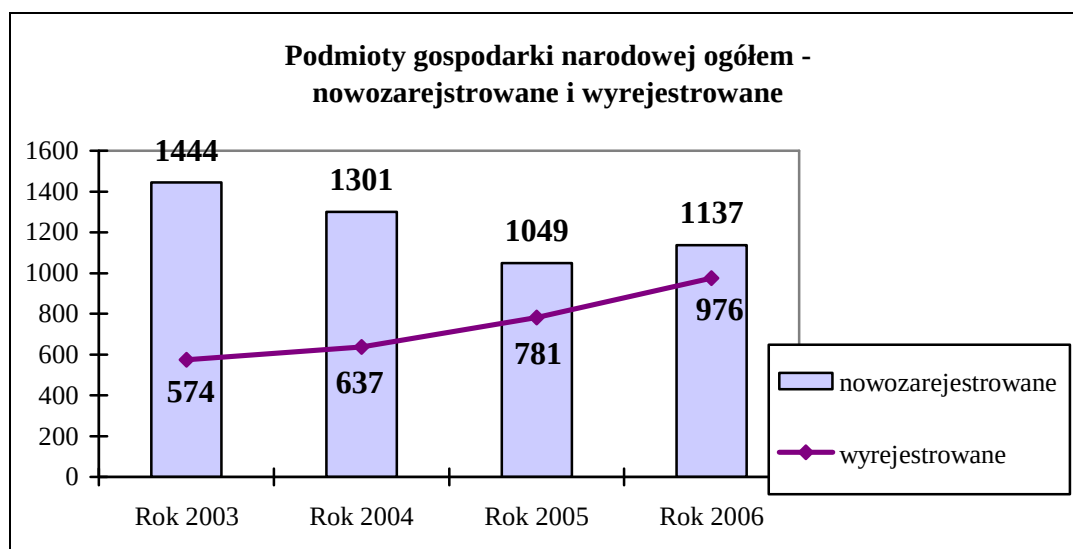
Kolejnymi sekcjami osiągającymi dość wysokie wartości jest sekcja I (1246 jednostek) oraz sekcja F (1215 jednostek).

Przetwórstwo przemysłowe jest na 5 pozycji i także wykazuje tendencję rosnącą. Brakuje natomiast gospodarstw domowych zatrudniających pracowników oraz organizacji i zespołów eksterytorialnych.

W 2006 roku największy przyrost w porównaniu do roku 2005, odnotowano w sekcji K (o 122 jednostki). Odnotowano też przyrosty kolejno w: sekcji F (o 35 jednostek), sekcji O (o 32 jednostki), sekcji N (o 25 jednostek), sekcji D (o 17 jednostek), sekcji H (o 5 jednostek).

W pozostałych sekcjach odnotowano spadek, prócz sekcji B, w której nie odnotowano zmian.

Wykres przedstawiony poniżej przedstawia liczbę nowozarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej sektora publicznego i prywatnego w ciągu 4 ostatnich lat.

Wykres 4.9. Opracowanie własne na podstawie:
http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_ceilczas.katgrupg

⁸ http://www.stat.gov.pl/klasyfikacje/pkd_04/pdf/wyjasnienia_calosc.pdf

Tendencję wzrostową ogólnego zestawienia w zamieszczonym wyżej wykresie potwierdza zestawienie tychże podmiotów (sektora publicznego i prywatnego) na podmioty nowozarejestrowane i wyrejestrowane w danej sekcji, zamieszczone poniżej. Sekcja G wykazuje zarówno dużą ilość podmiotów zarejestrowanych jak i wyrejestrowanych. Na 1410 tych pierwszych (zsumowanych od roku 2003 do 2006) 1233 wyrejestrowano. W sekcji K na 1817 zarejestrowanych – wyrejestrowano 452. Generalnie stosunek zarejestrowań do wyrejestrowań w większości sekcji jest dodatni. Wynik ujemny odnotowano w sekcji I (transport, gospodarka magazynowa i łączność) oraz L (administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne).

W tabeli poniższej zsumowano liczę podmiotów nowozarejestrowanych oraz wyrejestrowanych od roku 2003 – do 2006, podając następnie ich różnicę w ostatniej kolumnie. Dane poszczególnych sekcji obrazują zmiany i ich natężenie w danej kategorii podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD:

Tabela 4-4

Sektor publiczny i prywatny	Nazwa sekcji	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Różnica zarejestrowanych i wyrejestrowanych w danej sekcji
Sekcja A	Zarejestrowane	2	3	2	3	4
	Wyrejestrowane	1	1	2	2	
Sekcja B	Zarejestrowane	0	0	0	0	0
	Wyrejestrowane	0	0	0	0	
Sekcja C	Zarejestrowane	0	1	0	0	0
	Wyrejestrowane	0	0	0	1	
Sekcja D	Zarejestrowane	55	61	57	80	69
	Wyrejestrowane	39	40	48	57	
Sekcja E	Zarejestrowane	1	0	0	0	0
	Wyrejestrowane	0	0	1	0	
Sekcja F	Zarejestrowane	73	78	100	131	89
	Wyrejestrowane	56	54	77	106	
Sekcja G	Zarejestrowane	331	324	371	384	177
	Wyrejestrowane	252	241	310	430	
Sekcja H	Zarejestrowane	31	26	31	27	29
	Wyrejestrowane	18	17	25	26	
Sekcja I	Zarejestrowane	50	57	60	76	- 60
	Wyrejestrowane	54	80	78	91	
Sekcja J	Zarejestrowane	45	45	44	51	42
	Wyrejestrowane	31	29	37	46	

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Sekcja K	Zarejestrowane	736	586	254	241	1365
	Wyrejestrowane	77	126	122	127	
Sekcja L	Zarejestrowane	0	0	2	0	- 4
	Wyrejestrowane	1	3	1	1	
Sekcja M	Zarejestrowane	21	24	14	18	7
	Wyrejestrowane	9	16	20	25	
Sekcja N	Zarejestrowane	34	45	55	51	118
	Wyrejestrowane	10	14	20	23	
Sekcja O	Zarejestrowane	65	51	59	75	127
	Wyrejestrowane	26	16	40	41	
Sekcja P	Zarejestrowane	0	0	0	0	0
	Wyrejestrowane	0	0	0	0	
Sekcja Q	Zarejestrowane	0	0	0	0	0
	Wyrejestrowane	0	0	0	0	

Opracowanie własne na podstawie: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cechczas.katgrupg

Następnym podziałem podmiotów gospodarki narodowej są podmioty wg klas wielkości, uwzględniającym ilość zatrudnionych pracowników.

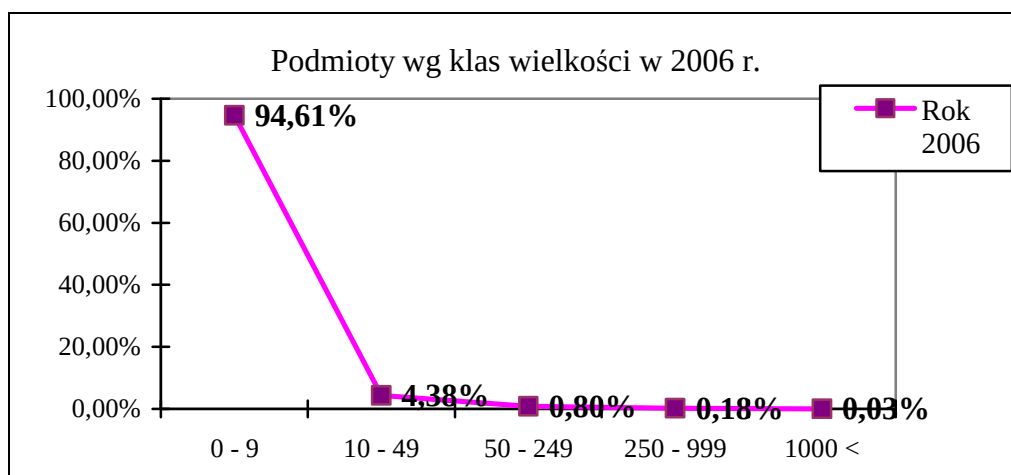
Przyjęto podział: 0 - 9, 10 - 49, 50 – 249, 250 – 999, 1000 i więcej pracowników.

Tabela 4-5

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg klas wielkości				
Klasa wielkości	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
0 – 9	13334	13930	14166	14298
10 – 49	612	640	675	662
50 – 249	133	130	122	121
250 – 999	34	30	28	28
1000 <	5	5	3	4

Źródło: http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cechczas.katgrupg

W Zabrzu zdecydowaną większość stanowią podmioty małe, o liczbie pracujących do 9 osób i ta grupa wykazuje stały wzrost. Wzrost w 2006 roku w porównaniu z rokiem 2005 odnotowano także w grupie podmiotów zatrudniających od 1000 pracowników. Kolejne grupy (w przedziałach 10 – 49 i 50 – 249 pracowników) wykazują spadek. Liczba w przedziale 250 – 999 pracowników w ostatnich 2 latach nie zmieniła się.

Wykres 4.10. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych, http://www.stat.gov.pl/bdr_s/app/wykresy_cechczas.katgrupg

Powyższy wykres wskazuje, iż zdecydowaną większość stanowią podmioty małe, zatrudniające od 0 do 9 pracowników.

4.2. Działania Urzędu Miejskiego na rzecz przedsiębiorców

Dla osób chcących rozpocząć lub już prowadzących działalność gospodarczą, w 2006 roku pracownicy Wydziału Strategii, Rozwoju Miasta i Integracji Europejskiej zorganizowali 3 szkolenia, w których wzięło udział ok. 70 osób. We współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy zorganizowano Targi Pracy i Przedsiębiorczości, podczas których odbyło się seminarium dla przedsiębiorców oraz istniała możliwość bezpośrednich konsultacji z instytucjami wsparcia biznesu.

W siedzibie Urzędu udzielono blisko 130 indywidualnych konsultacji nt. zakładania działalności gospodarczej, dodatkowych źródeł dofinansowania i wszelkich aspektów prowadzenia działalności gospodarczej.

W Zabrzu mikro, mały lub średni przedsiębiorca może otrzymać poręczenie kredytu lub pożyczki w sytuacji, gdy jest zameldowany lub prowadzi działalność w Zabrzu. Warunkiem otrzymania poręczenia jest deklaracja utrzymania lub utworzenia określonej liczby miejsc pracy przez co najmniej 12 miesięcy od daty otrzymania poręczenia. Zasadą jest, iż za każde 50 000 zł poręczenia należy utrzymać lub utworzyć 1 etat. Poręczenie obejmuje 60% kwoty pożyczki lub kredytu i obowiązuje na czas zawarcia umowy o pożyczkę/kredyt ale nie dłużej niż 5 lat. Warty podkreślenia jest, iż z racji udzielenia poręczenia, nie są pobierane żadne opłaty ani prowizje. Takiego poręczenia pożyczki dla MSP⁹ udzielono w 2006 roku jeden raz, na sumę 24 000 zł.

⁹ MSP – mali i średni przedsiębiorcy

4.3. Stowarzyszenia

W 2006 r. na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,¹⁰ w Zabrzu zarejestrowano 168 stowarzyszeń. Przybyło 18 nowych, żadne nie zostało wyrejestrowane. Wśród stowarzyszeń, 68 działa na mocy Ustawy o kulturze fizycznej; około 20 formalnie jest zarejestrowanych w innych miastach. Skupiają one jednak Zabrze i w Zabrzu działają, np. Stowarzyszenie Koliber lub koła emerytów i rencistów.

Cele oraz sposoby ich realizacji przez poszczególne stowarzyszenia zapisane są w wykazie stowarzyszeń znajdującym się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www.zabrze.magistrat.pl.

Zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach,¹¹ głównymi źródłami dochodów są składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej.

Organizacje pozarządowe, w swojej działalności, spotykają się z dużym problemem związanym z brakiem własnego lokalu oraz brakami w sprzęcie.

Aby zapobiec tym problemom, od kwietnia 2004 r., w strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Kultury, działało Centrum Organizacji Pozarządowych (COP), którego podstawą funkcjonowania jest ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Centrum mieści się w dawnej siedzibie Towarzystwa Miłośników Zabrze przy ul. Brodzińskiego. Dysponuje ono dwoma salami, jedną dużą – na 120 osób oraz jedną małą – 40 osobową, z kuchnią, holem oraz sekretariatem.

COP stanowi łącznik pomiędzy organizacjami i organami władzy, wspiera i ułatwia działania organizacji. Pomaga w pisaniu pism, przygotowywaniu materiałów aplikacyjnych i dokumentów, ułatwia nawiązywanie kontaktów. W 2006 r. z pomieszczeń Centrum Organizacji Pozarządowych korzystało systematycznie 21 stowarzyszeń. COP nie ingeruje w działalność miejskich organizacji. Podejmuje jednak starania, aby te organizacje aktywizować, inspirować, „wciągać” do rozmaitych przedsięwzięć jak, np. prezentacje artystyczne COPKA, tj. Centrum Organizacji Pozarządowych Kulturalnie Aktywnych.

COP prowadzi także, wpisane już na stałe do kalendarza, zajęcia feryjne: „CO Powiesz na FERIE w COP-ie”.

Poza wszystkim, COP stanowi również miejsce codziennej działalności stowarzyszeń – w roku 2006 regularnie spotykało się tam 26 z nich.

W dniu 28.11.2005 r. Uchwałą Rady Miejskiej w Zabrzu (nr XLVI/578/05) został przyjęty „Program współpracy miasta Zabrze z organizacjami pozarządowymi na rok 2006”, który reguluje zakres ich współpracy. W programie tym nakreślono listę 10 zagadnień priorytetowych, które dodatkowo podzielono na 48 tematów szczegółowych. Wyznaczały one główne kierunki działania organizacji i obszary dofinansowań ze strony władz miasta.

Zgodnie z nimi ogłoszono otwarte konkursy ofert na zadania publiczne Miasta Zabrze w zakresie:

- pożytku publicznego
- kultury i dziedzictwa kulturowego
- organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych
- pomocy społecznej

¹⁰ Dz.U. 2003 Nr 96, p. 873 ze zm.

¹¹ Dz.U. 1989 Nr 20, p. 104 ze zm.

– sportu i rekreacji

Ogółem ogłoszono 6 konkursów, obejmujących 18 zadań, w których zgłosiło się 125 podmiotów. W efekcie końcowym zrealizowano 115 projektów (o 15 więcej niż w 2005 roku), na które Miasto Zabrze przekazało kwotę 2.851.260 zł (o 62,9 tys. zł więcej niż w roku 2005).

Finansowe działania Urzędu Miejskiego, wspierające organizacje pozarządowe zamyka kwota 22 631 zł ze środków ówczesnego Wydziału Strategii, Rozwoju Miasta i Integracji Europejskiej. Pozwoliły one Centrum Organizacji Pozarządowych zorganizować, m.in. szereg szkoleń z podstaw obsługi komputera i korzystania z Internetu, komunikacji społecznej i public relations oraz pozyskiwania sponsorów (skorzystało z nich 136 przedstawicieli organizacji pozarządowych). Wydano także materiały analityczne na Forum Organizacji Pozarządowych „Szukamy pomysłu na miasto” (02-09.06.2006 r.) oraz gazetę informacyjną „Koprodukcja”.¹²

4.4. Dochody mieszkańców Zabrza

W 2006 roku do Urzędu Skarbowego w Zabrzu wpłynęło 88 508 zeznań podatkowych, tj.: (PIT - 36, PIT - 36L, PIT - 37, PIT- 38, PIT- 40, PIT- 40A).

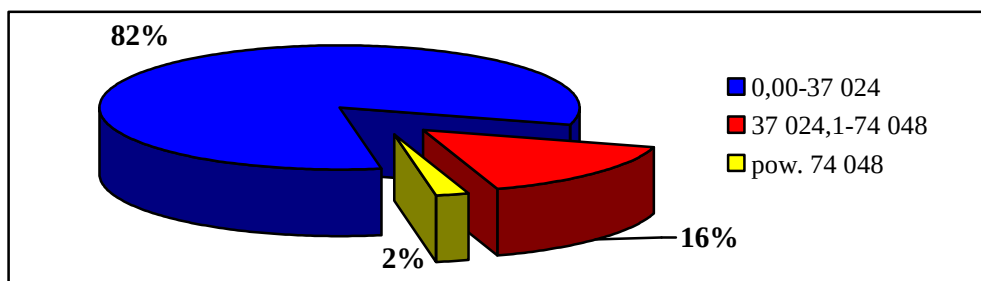
W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób, które osiągnęły dochody w poszczególnych progach skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2006 r.:

Tabela 4-6

Dochód (w zł)	Liczba podatników	
	2005 r.	2006 r.
0,00 - 37 024	77 191	83 678
37 024,1 - 74 048	4 851	15 824
Powyżej 74 048	1 360	2 238

Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r.

Dane procentowe dotyczące liczby osób osiągających, w przedziałach kwotowych, określone dochody przedstawia poniższy wykres:

Wykres 4.11. Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r.

¹² Informacja o realizacji „Programu współpracy Miasta Zabrze z organizacjami pozarządowymi na rok 2006”.

W 2006 r. suma dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy wyniosła ogółem **575 996 260,32 zł**, z czego:

- Podatek dochodowy od osób prawnych: **12 431 689,07 zł**
- Podatek dochodowy od osób fizycznych: **430 135 443,20 zł**
- Podatek od towarów i usług: **127 646 790,48 zł**
- Pozostałe podatki i opłaty: **5 782 337,57 zł**

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę obsługiwanych podatników przez Urząd Skarbowy w latach 200-2006 (podatnicy ogółem oraz płatnicy):

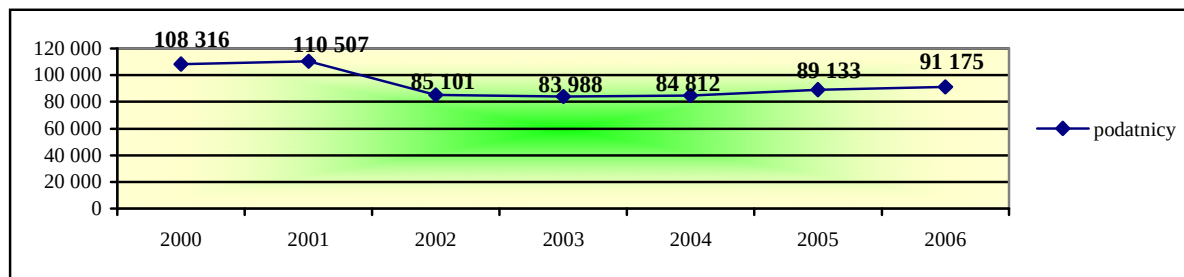
Tabela 4-7

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Podatnicy	108 316	110 507	85 101	83 988	84 812	89 133	91 175
Płatnicy	2 674	2 812	2 702	2 558	2 958	2 818	2 662

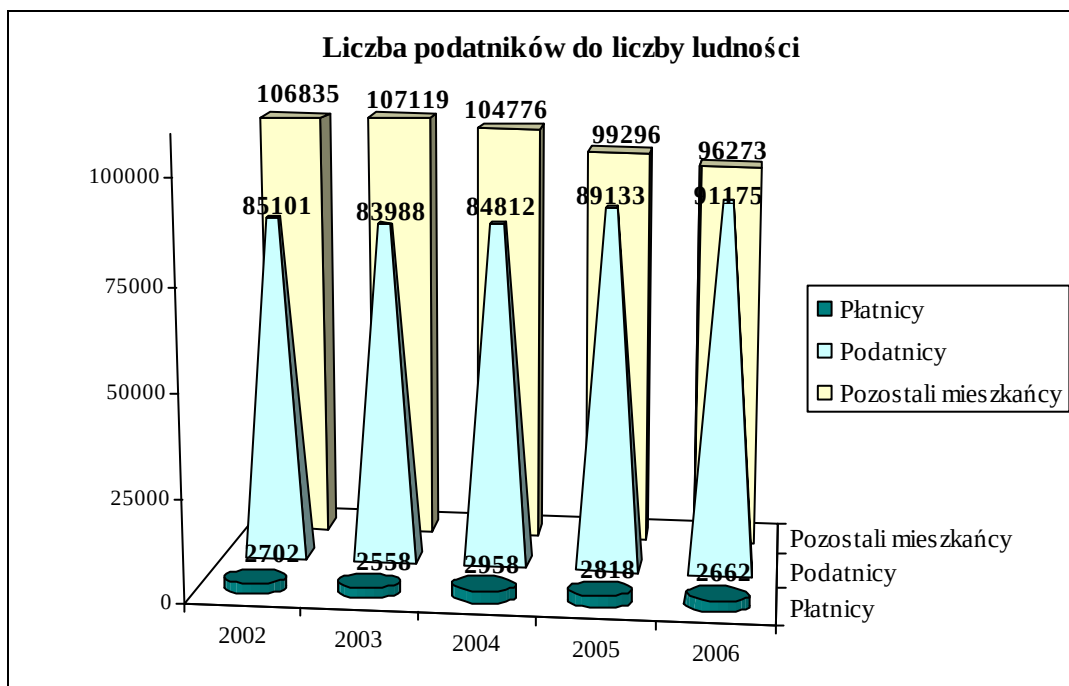
Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r.

Przedstawione niżej wykresy obrazują kształtowanie się liczby podatników i płatników w latach 2000 – 2006, a także ich udział w stosunku do ogólnej liczby Zabrzezan oraz do mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres prezentujący liczbę podatników w poszczególnych latach:

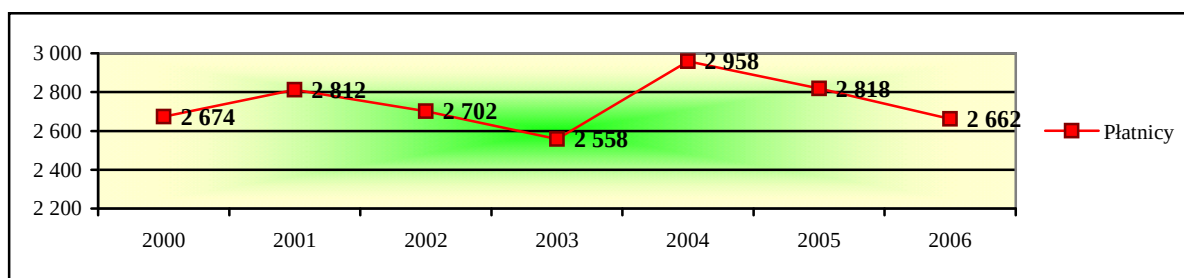

Wykres 4.12. Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r.

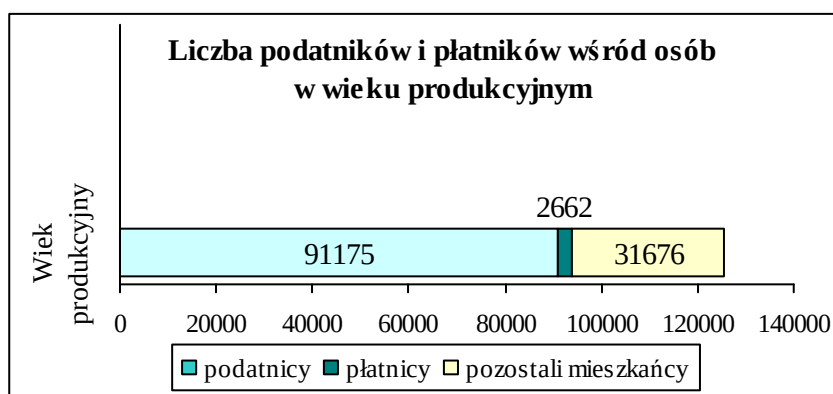

Wykres 4.13. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r. i www.stat.gov.pl/

Wykres prezentujący liczbę płatników w poszczególnych latach:

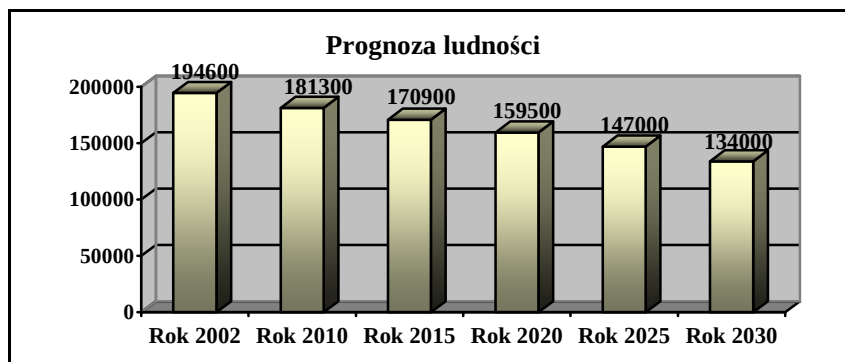
Wykres 4.14. Źródło: Dane Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r.

Wykres 4.15. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Skarbowego w Zabrzu, 2006 r. i www.stat.gov.pl/

Biorąc pod uwagę prognozę liczby ludności opracowaną przez urząd statystyczny, liczba osób w wieku produkcyjnym i związana z tym faktem liczba podatników i płatników będzie się zmniejszać.

Prognoza ludności dla miasta Zabrze została przedstawiona na poniższym wykresie:

Wykres 4.16. Opracowanie własne. Dane - Rocznik Demograficzny, Warszawa 2007 r.¹³

Poniżej zamieszczono dane o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto¹⁴ wypłacanym w Zabrzu, w ciągu ostatnich kilku lat.

Tabela 4-8

Lp.	ROK	Wartość
1.	2003	2 266,48 zł
2.	2004	2 343,34 zł
3.	2005	2 449,82 zł
4.	2006	2 568,83 zł

Tab. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

¹³ Rocznik Demograficzny, TABL.54 Prognoza ludności miast liczących w 2002 r. 50 tysięcy i więcej mieszkańców.

¹⁴ Wynagrodzenie to obejmuje: „wypłaty pieniężne wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania (ze środków własnych lub refundowanych) oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca lub pełniona służba.

Wynagrodzenia dzielą się na: wynagrodzenia osobowe, wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia lub umowy o dzieło (z wyjątkiem honorariów), honoraria (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi), wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce budżetowej” - http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-1079.htm

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić coroczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, jednak w relacji do średniej krajowej wynagrodzenie to nie osiąga pełnych wartości.

Dane nt. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto zanotowanego w Zabrzu, w relacji do średniej krajowej (Polska = 100) prezentują się następująco:

Tabela 4-9

Lp.	ROK	Wartość
1.	2003	97,9%
2.	2004	97,2%
3.	2005	97,7%
4.	2006	97,4%

Tab. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zanotowane w Zabrzu, w relacji województwo = 100, wynosiło 94,1%.¹⁵

Minimalne wynagrodzenie za pracę, obowiązujące w Polsce od 1 stycznia 2006 r. wynosiło 899,10 zł.¹⁶

Podaną wyżej wysokość wynagrodzenia (przeciętnego zabrzańskiego i minimalnego obowiązującego w całym kraju) można odnieść do wielkości wydatków, jakie ponosili mieszkańcy województwa śląskiego.

Przeciętne miesięczne wydatki¹⁷ na 1 osobę w województwie śląskim przedstawiały się następująco:

Tabela 4-10

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ		
Lp.	Rok	Wartość w zł
1	2004	696,41
2	2005	708,04
3	2006	758,43

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

¹⁵ GUS – Powiaty w Polsce, Warszawa 2007 r.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2005 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2006 r. - Dz.U. 2005 nr 177, p. 1469

¹⁷ Przeciętne miesięczne wydatki obejmowały: towary i usługi konsumpcyjne, żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, odzież i obuwie, użytkowanie mieszkania i nośniki energii, wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, zdrowie, transport, łączność, rekreację i kulturę, edukację, restauracje i hotele oraz inne towary i usługi.

5. Motoryzacja

Wg stanu na dzień 31.12.2006 r. ilość zarejestrowanych pojazdów w Gminie Zabrze wyniosła:

- ogółem 55 757
- w tym 32 795 stanowiły samochody osobowe.

Liczba pojazdów wycofanych z ruchu na skutek demontażu wyniosła 394.

W porównaniu z rokiem 2005, w którym ogółem było zarejestrowanych 60 035 pojazdów, ich liczba zmniejszyła się do 55 757. Jeżeli chodzi o długość sieci drogowej, to zwiększyła się ona o 9 km (z 276,3 w 2005 r. do 285,3 w 2006 r.).

W kwietniu 2004 uchwałą Rady Miejskiej nr XXIV/252/04 ustalono strefę płatnego parkowania przy Placu Dworcowym i w rejonie wylotu ul. Dworcowej do Placu Dworcowego. Prócz tych miejsc wymienić można jeszcze płatne miejskie parkingi w okolicy budynku Urzędu Miejskiego przy ulicy Wolności. Jest to 20 miejsc w godzinach i 30 miejsc – po godzinach pracy Urzędu. Pozostałe miejsca parkingowe są bezpłatne. Zorganizowanych parkingów nie ma jednak wiele. Głównie miejsca parkingowe znajdują się w miejscach wskazanych wzdłuż pasa ulic.

W 2006 roku wydano 14 567 praw jazdy i 13 372 dowodów rejestracyjnych. Pod koniec tego roku było zarejestrowanych 315 taksówek.

Pozostałe dokumenty i licencje wydane w 2006 roku to:

- ❖ Licencje na **wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu osób**.

Wymieniono 1 licencję, wydano 25 wypisów. Stan na 31 grudnia 2006 r. wynosił 25 licencji i 107 wypisów.

- ❖ Licencje na **wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie przewozu rzeczy**.

Wydano 17 licencji i 51 wypisów. Stan na 31 grudnia 2006 r. wyniósł 183 licencji.

- ❖ W 2006 r. wydano 1 wypis na **wykonywanie transportu drogowego na potrzeby własne w zakresie przewozu osób**.

W ramach **wykonywania transportu drogowego na potrzeby własne w zakresie przewozu rzeczy** wydano 56 zaświadczeń i 89 wypisów oraz wymieniono 13 zaświadczeń i 44 wypisy.

6. Rynek pracy

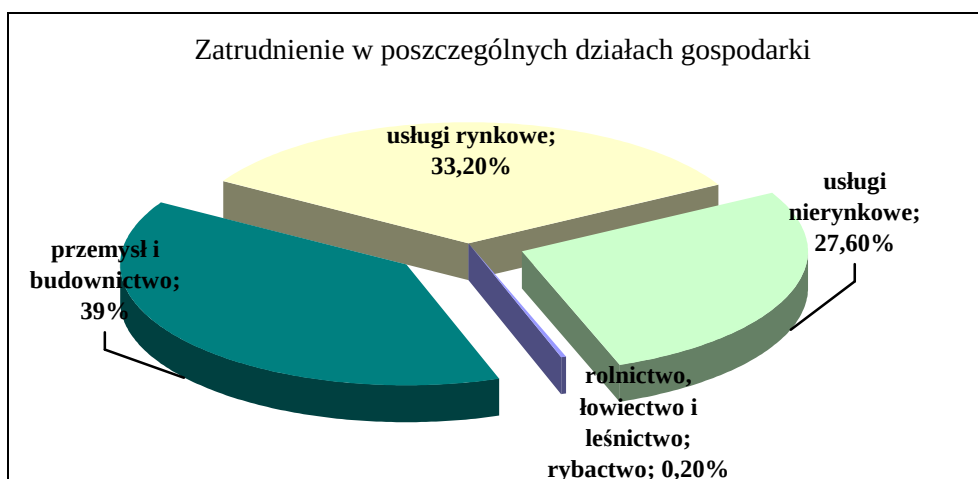
Zabrze to miasto, gdzie swą działalność prowadzi wiele firm, instytucji i zakładów produkcyjnych. Na terenie Miasta Zabrze znajdują się również tereny Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Podstrefa Gliwice), która oferuje zatrudnienie dla mieszkańców okolicznych miast, a inwestorom możliwość skorzystania z ulg podatkowych.

W 2006 roku było zatrudnionych 39 514 osób. Na 1000 zabrzan przypadało 178,4 osób pracujących. Poniżej przedstawiono dane liczbowe na temat zatrudnionych osób w poszczególnych działach gospodarki.

Tabela 6-1

Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
39 514	69	15 412	13 115	10 918

Tab. Zatrudnienie w poszczególnych działach gospodarki. Źródło: Powiaty w Polsce – GUS, Warszawa 2007.

Wykres 6.1. Źródło: Powiaty w Polsce – GUS, Warszawa 2007.

Jednak mimo, iż na terenie Zabrze zlokalizowanych jest wiele zakładów i firm, gmina boryka się z problemem, jakim jest 18,7 % stopa bezrobocia rejestrowanego.¹⁸

Stopa bezrobocia w mieście, w porównaniu z poszczególnymi miastami woj. śląskiego utrzymuje się na dość wysokim poziomie. W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się stopy bezrobocia w wybranych miastach w województwie śląskim w poszczególnych latach a na wykresach - w poszczególnych kwartałach 2006 roku.

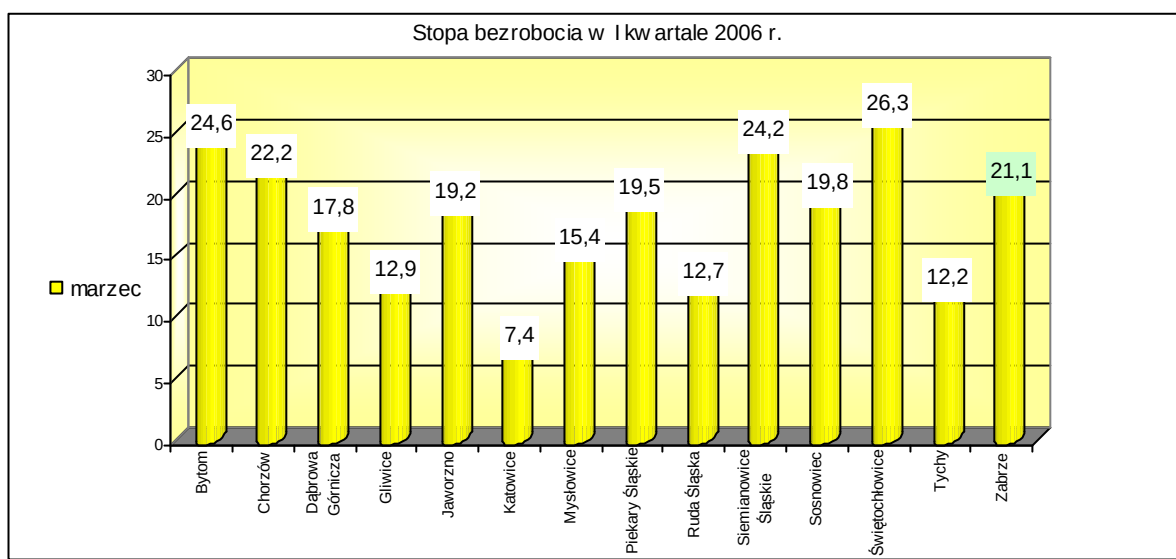
¹⁸ „Stopę bezrobocia rejestrowanego – obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszafowanych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002.” - <http://www.stat.gov.pl>

Tabela 6-2

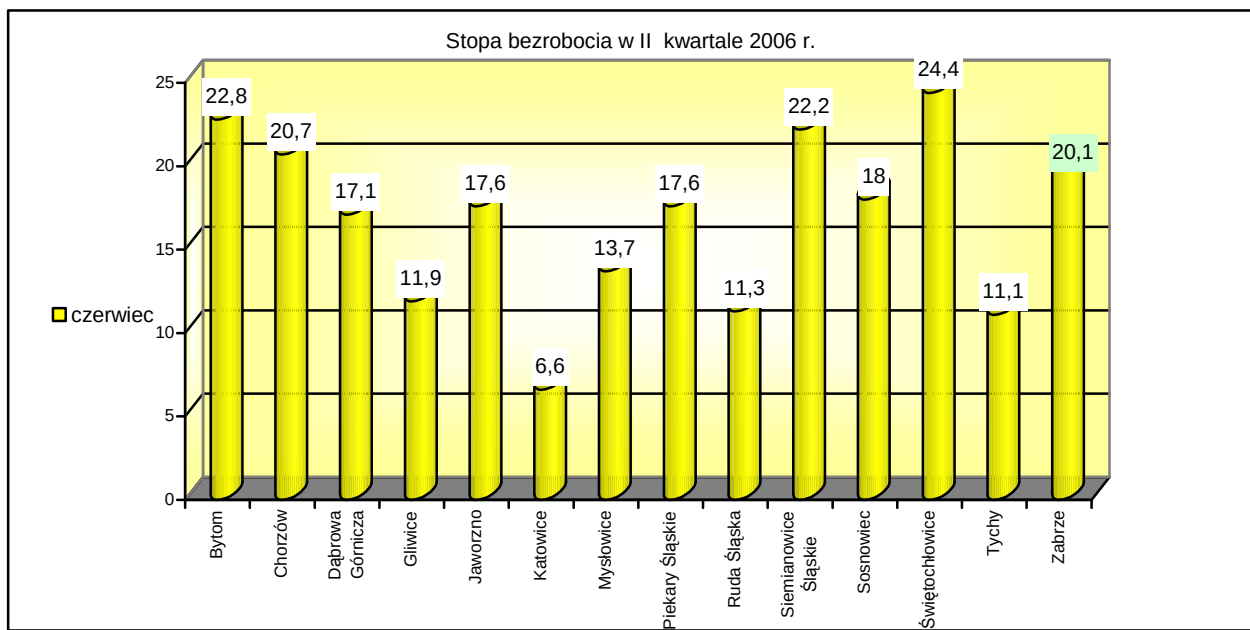
Powiaty	2004 r.	2005 r.	2006 r.
M. Bytom	26,7	24,6	21,1
M. Chorzów	23,7	22,3	18,4
M. Gliwice	14,0	12,5	9,3
M. Ruda Śląska	14,2	13,0	10,3
M. Świętochłowice	29,0	25,7	21,2
M. Zabrze	23,4	21,0	18,7
Woj. Śląskie	16,9	15,5	12,7
Kraj	19,0	17,6	14,8

Tab. Stopa bezrobocia w wybranych miastach województwa śląskiego w latach 2004 – 2006

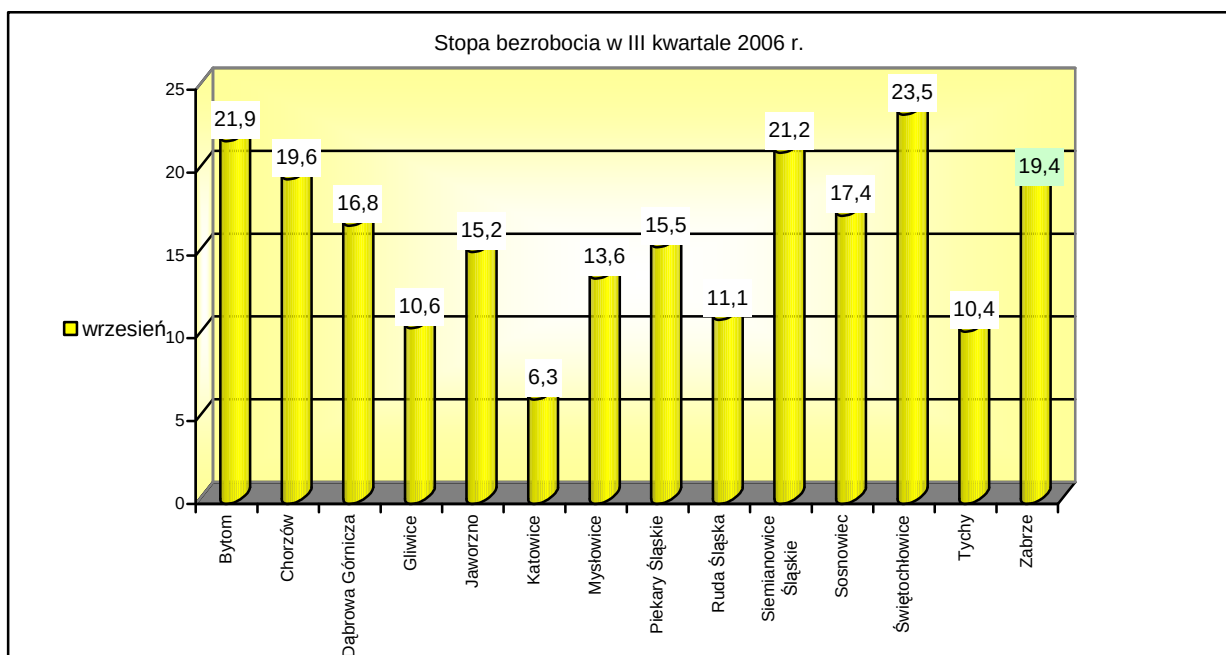
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

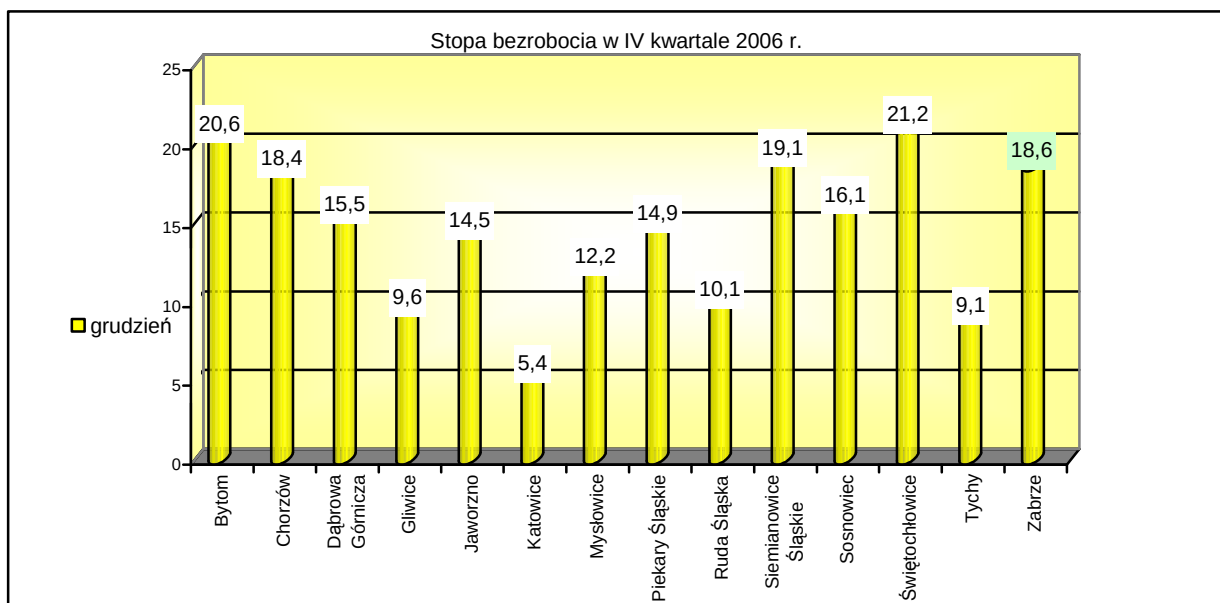
Wykres 6.2. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Zabrzu

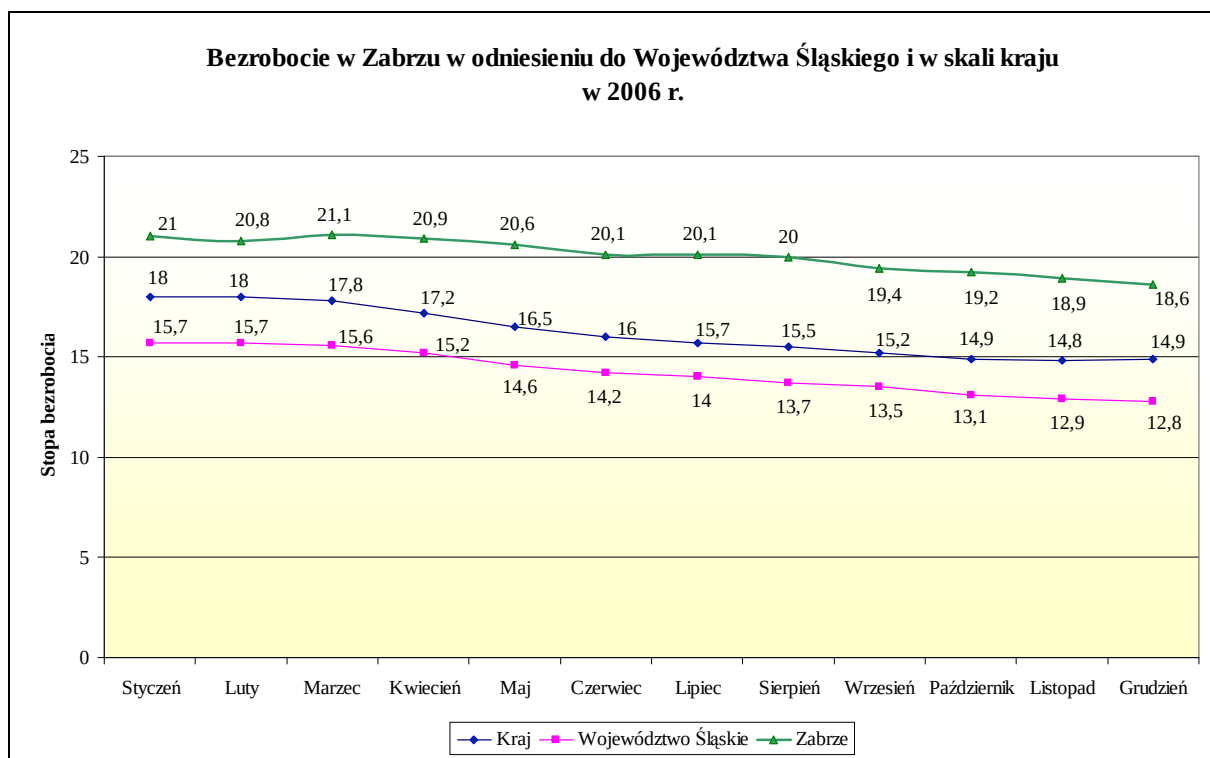
Wykres 6.3. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Zabrzu

Wykres 6.4. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Zabrzu

Wykres 6.5. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Zabrzu

Wykres 6.6. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Zabrzu.¹⁹

Z powyższych wykresów wynika, że stopa bezrobocia w Zabrzu 2006 r. należała do grupy najwyższych porównując dane obrazujące bezrobocie w innych miastach. Również w skali kraju i samego województwa śląskiego stopa bezrobocia przyjmuje wyższe wartości. Jak wykazuje ostatni wykres pod koniec roku była ona jednak coraz niższa.

¹⁹ Występuje różnica stopy bezrobocia, w zależności od źródła, które ją podaje: PUP Zabrze: 18,6%, GUS: 18,7%

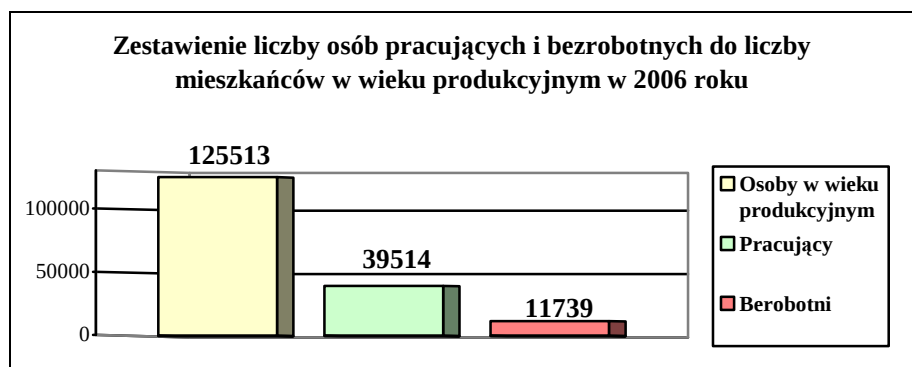
Wg stanu na dzień 31.12.2006 r. wskaźnik bezrobocia rejestrowanego²⁰ wyniósł 9,3% (w 2005 r. 10,6%). Wskaźnik obciążenia bezrobociem²¹ na dzień 31.12.2006 r. wyniósł 30 (w 2005 r. 34,8).

Na 125513*¹ osób w wieku produkcyjnym²² 11739*² osób było bezrobotnych a 39514*³ – pracujących.

*¹- Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>;

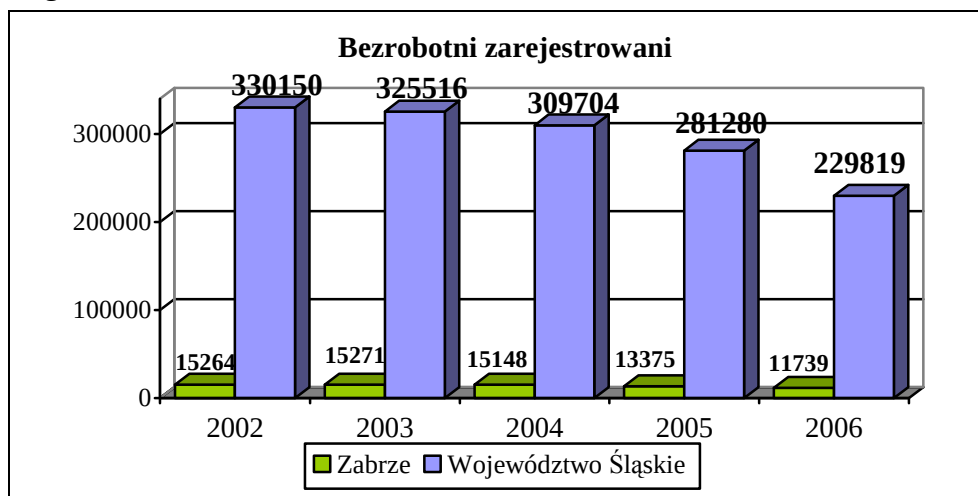
*²- Źródło: PUP w Zabrzu i <http://www.stat.gov.pl/>;

*³- Źródło: Powiaty w Polsce – GUS, Warszawa 2007

Wykres 6.7. Źródło: PUP w Zabrzu, <http://www.stat.gov.pl/>; Powiaty w Polsce – GUS, Warszawa 2007.

Liczba bezrobotnych zmniejsza się jednak corocznie zarówno w skali województwa, jak i samego miasta:

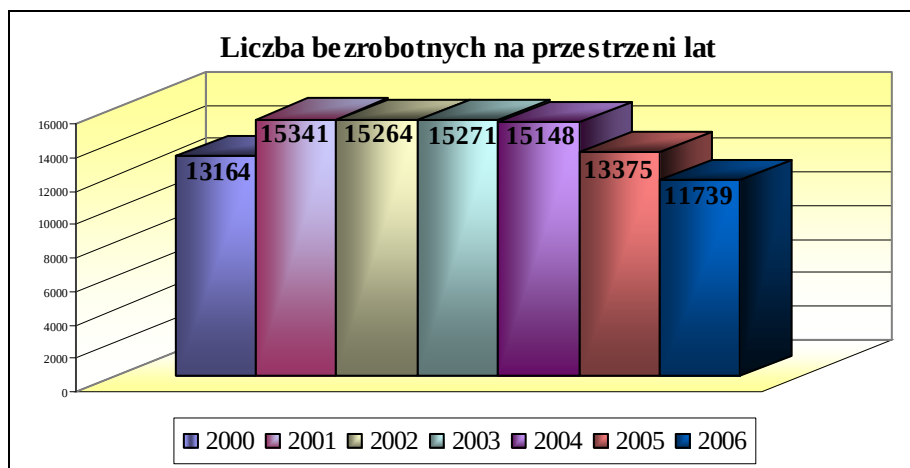
Wykres 6.8. Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Kolejny wykres prezentuje jak kształtowała się liczba bezrobotnych od 2000 do 2006 roku.

²⁰ Stosunek procentowy liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym

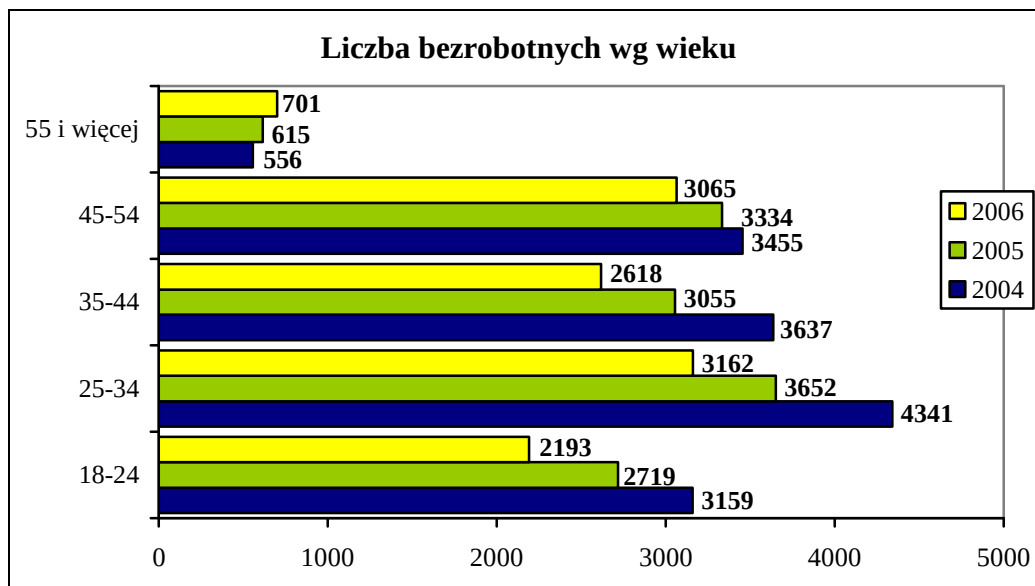
²¹ Liczba bezrobotnych przypadająca na 100 osób pracujących

²² Mężczyźni w wieku od 18 do 64 lat, kobiety w wieku od 18 do 59 lat.

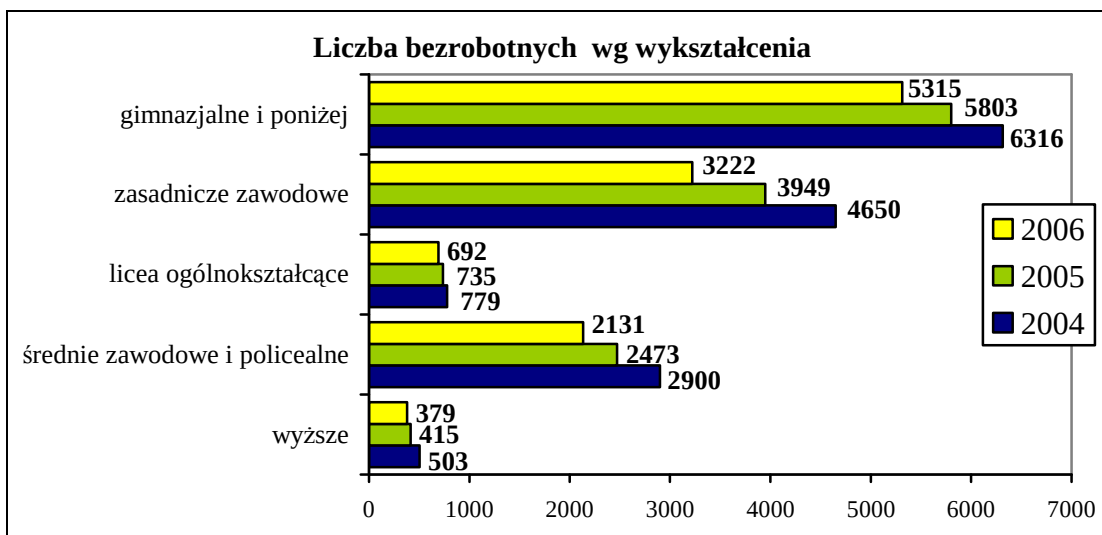
Wykres 6.9. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Zabrze.

Strukturę bezrobotnych zarejestrowanych wg wieku i poziomu wykształcenia w Zabrzu, prezentują poniższe wykresy:

Wykres 6.10. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Zabrze.

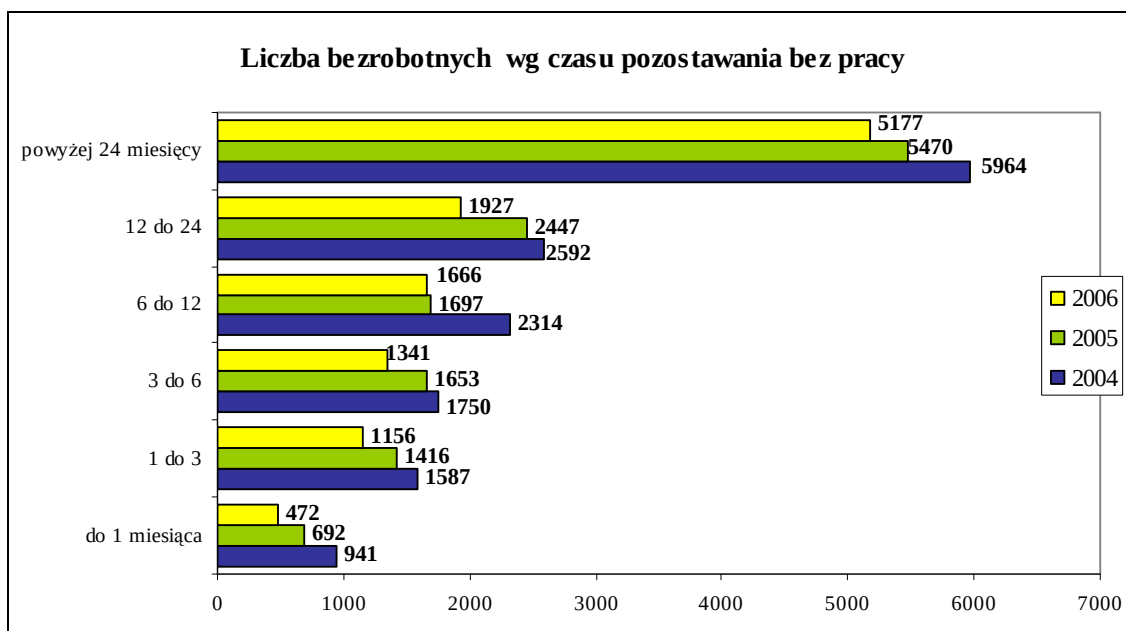
Bezrobocie w Zabrzu, jak i w całym kraju, dotyka przede wszystkim ludzi w tzw. wieku mobilnym, czyli w przedziale wiekowym od 18 do 44 lat i wynosi 67,9% ogółu zarejestrowanych.

Wykres 6.11. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Zabrze oraz Powiaty w Polsce. GUS – Warszawa 2007 r.

Analizując wiek oraz wykształcenie osób bezrobotnych, stwierdza się, że największy odsetek stanowią osoby w wieku 25-34 oraz posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe niż gimnazjalne. Można stwierdzić, iż pozycję na rynku pracy determinuje poziom wykształcenia i praktyka zawodowa.

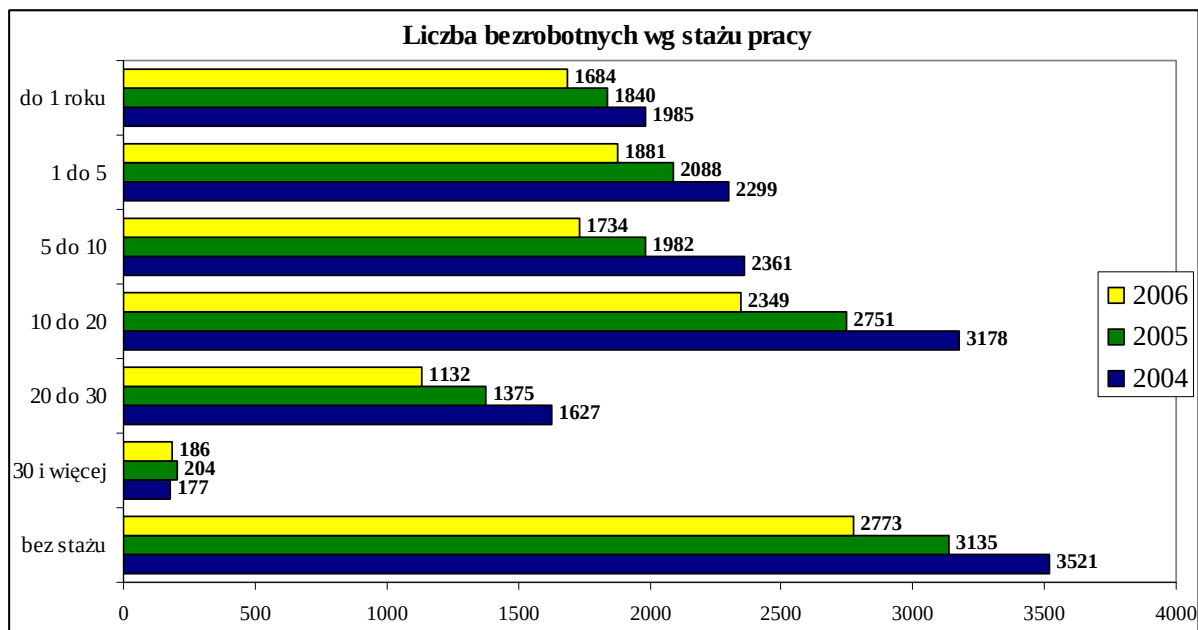
Liczbę bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy w poszczególnych latach przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres 6.12. Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2006 r.

Największą grupę w każdym roku stanowili bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy. Najmniej liczną, z kolei, stanowili bezrobotni pozostający bez pracy poniżej 1 miesiąca.

Długi okres pozostawania bez pracy powoduje takie negatywne skutki społeczne, jak: marginalizacja znacznej części społeczeństwa oraz poszerzająca się strefa ubóstwa. Pojawia się także grupa osób zniechęconych do poszukiwania pracy. Są to osoby, które bezskutecznie poszukują zatrudnienia przez dłuższy czas i często same rezygnują ze statusu bezrobotnego, np. dlatego, że w ich odczuciu nie mają z tego faktu żadnych korzyści. Ponadto osoby takie nie wzbudzają zainteresowania pracodawców ze względu na dezaktualizację ich wiadomości i doświadczeń.

Wykres 6.13. Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2006 r.

Powyższe dane wskazują, iż największy udział osób bezrobotnych to osoby, które nie miały żadnego stażu pracy. Trudności ze znalezieniem pracy mają przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych lub nie posiadających ich wcale. Potwierdzają to dane statystyczne: pod względem wykształcenia wśród osób zarejestrowanych przez wiele lat w Zabrzu najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnego - 45,2%.

Wybrane dane statystyczne nt. liczby bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2006 r. prezentuje poniższa tabela:

Tabela 6-3

miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
bezrobotni - kobiety	8150	8030	8108	8150	8103	7932	8004	8053	7863	7763	7601	7448
bezrobotni – z prawem do zasiłku	998	956	953	887	837	792	711	687	611	576	573	539

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

bezrobotni - poprzednio pracujący	10388	10330	927	10357	10155	9816	9760	9706	9352	9254	9100	8966
bezrobotni - zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	1543	1492	200	1468	1426	1382	1363	1340	1293	1250	1219	1193
bezrobotni - dotychczas niepracujący	3114	3045	3107	3086	3087	3058	3075	3137	2984	2917	2849	2773
bezrobotni - niepełnosprawni	523	514	506	516	518	502	489	494	489	478	467	464

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrze, 2006 r.

Wśród osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy najliczniejszą grupę stanowią kobiety oraz bezrobotni poprzednio pracujący.

Liczbę bezrobotnych wg rodzaju wypłaconych świadczeń w poszczególnych miesiącach 2006 roku prezentuje poniższa tabela:

Tabela 6-4

Rok 2006		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba osób uprawnionych do:													
1.	zasiłku dla bezrobotnych	1022	1007	983	1045	1250	851	792	761	717	627	587	589
2.	dodatku aktywizacyjnego	122	103	90	65	81	92	101	85	96	92	83	78
3.	stypendium za okres stażu	405	397	669	651	470	209	395	350	412	502	503	531
4.	stypendium za okres przygotowania zawodowego	5 8	53	71	70	55	44	24	15	11	14	13	10
5.	stypendium za okres szkolenia	126	91	86	64	46	32	54	31	109	33	42	107
6.	stypendium za okres nauki	32	29	19	33	19	19	15	12	9	14	4	7
7.	dodatków szkoleniowych	370	259	355	360	204	151	111	100	109	93	81	231
8.	refundacji kosztów opieki	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	1	2
SUMA		2135	1940	2273	2288	2127	1399	1492	1354	1463	1375	1314	1555

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrze, 2006 r.

Ogółem największą liczbę świadczeń w 2006 r. wypłacono w miesiącu kwietniu, najmniejszą z kolei w listopadzie

Powiatowy Urząd Pracy wielokrotnie organizował szkolenia dla bezrobotnych. Strukturę osób, które ukończyły szkolenia prezentują poniższe tabele:

Tabela 6-5

ogółem	Wiek (lata)				Wykształcenie				
	18-24	25-34	35-44	45 i więcej	wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształc.	Zasadn. zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
948	309	340	172	127	82	344	91	211	220

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2006 r.

W sumie z 948 osób, które ukończyły szkolenie - 465 to były kobiety. Po szkoleniu 367 osób podjęło pracę, w tym 150 kobiet.

Poniższa tabela przedstawia osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które ukończyły szkolenie:

Tabela 6-6

Ogółem				
Bezrobotni do 25 r. życia	Długotrwale bezrobotni	Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Bezrobotni sami wychowujący dziecko do 7 roku życia
300	438	13	56	7

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, 2006 r.

Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu prowadzi rejestr zawodów, w których zgłoszono oferty zatrudnienia. Zakres ofert dotyczył: pracy stałej, dodatkowych miejsc pracy, prac interwencyjnych, pracy na czas określony oraz umów zlecenia i umów o dzieło. W okresie od 01.01.2006 do 31.12.2006 r. zgłoszono 4 214 (w 2005 roku 3 956) miejsc pracy. Łącznie skierowano w odpowiedzi na oferty zatrudnienia 8 413 osób. Wykorzystano 4 059 miejsc pracy. Wśród oferowanych miejsc pracy najwięcej zgłoszeń dotyczyło zawodu sprzedawcy – 339 miejsc (w 2005 roku - pracownika biurowego – 270 miejsc). Kolejne to: pracownik ochrony mienia i osób (202), murarz (176), ślusarz (174), sprzątaczką (141).

W 2006 roku 168 osobom wypłacono środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Maksymalną kwotę jaką mogła otrzymać osoba bezrobotna, była 5-krotność przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy. W 2006 r. zawarto również umowy o refundację kosztów utworzenia i doposażenia 31 miejsc pracy 24 pracodawcom. Podobnie w tym przypadku, maksymalna kwota refundacji kosztów utworzenia lub doposażenia 1 miejsca pracy wynosiła 5-krotność przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

7. Gospodarka komunalna

7.1. Infrastruktura techniczna

7.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Zapewnienie w sposób ciągły dostawy wody dla mieszkańców Zabrze oraz odbiór ścieków z terenu miasta wraz z ich oczyszczeniem leży w gestii Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością należącą do Gminy Zabrze, powstałą 2 listopada 1995 r. w wyniku przekształcenia Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

Do głównych zadań przedsiębiorstwa należy:

- bilansowanie potrzeb w zakresie gospodarki wodnej i ściekowej oraz zapewnienie ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków na terenie Zabrze,
- kontrola gospodarki wodno-ściekowej oraz jakości wody i ścieków,
- oczyszczanie ścieków przed ich wprowadzeniem do wód otwartych,
- naprawa, legalizacja i montaż wodomierzy,
- uzgadnianie projektów i warunków podłączenia do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- wykonywanie oznaczeń analitycznych wody i ścieków we własnym laboratorium,
- odbiór nietypowych nieczystości,
- odbiór nieczystości płynnych.

Fotografia 7-1.

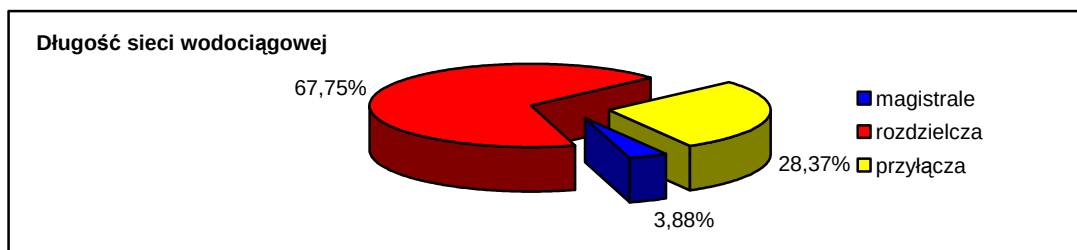

Fotografia 7-2.

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.;
<http://www.wodociagi.zabrze.pl>

Długość sieci wodociągowej w 2006 r. wynosiła 418,0 km, z czego:

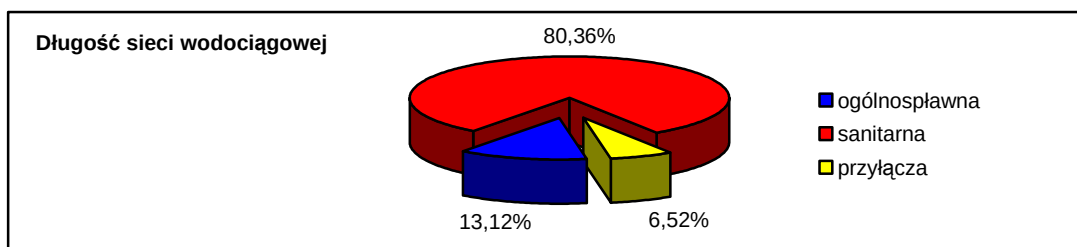
➤ magistrale	16,2 km
➤ rozdzielcza	283,2 km
➤ przyłącza	118,0 km

Wykres 7.1. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Długość sieci kanalizacyjnej w 2006 r. wynosiła 253,0 km, z czego:

- ogólnospławna 33,2 km (13,12%)
- sanitarna 203,3 km (80,36%)
- przyłącza 16,5 km (6,52%)

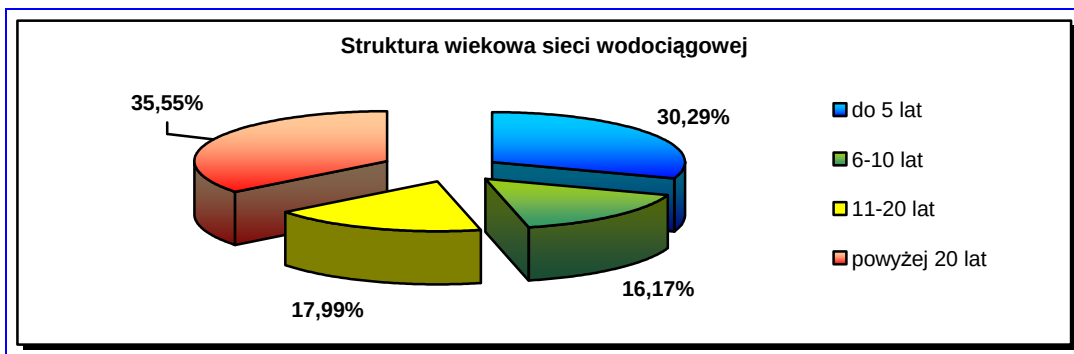
Wykres 7.2. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Przedziały wiekowe sieci wraz z ich długością przedstawiono w poniższej tabeli:

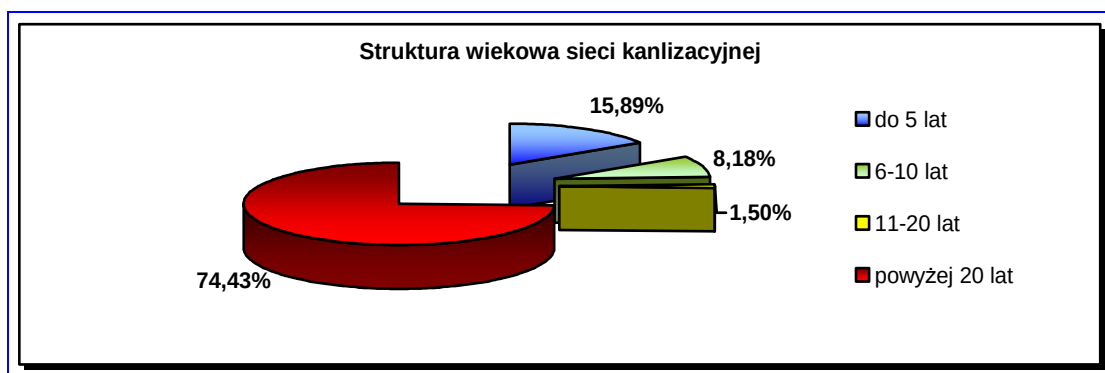
Tabela 7-1

	Sieć wodociągowa		Sieć kanalizacyjna	
do 5 lat	126,6 km	30,29 %	40,2 km	15,89 %
6-10 lat	67,6 km	16,17 %	20,7 km	8,18 %
11-20 lat	75,2 km	17,99 %	3,8 km	1,50 %
powyżej 20 lat	148,6 km	35,55 %	188,3 km	74,43 %

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Wykres 7.3. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Wykres 7.4. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Okres amortyzacji sieci kanalizacyjnej wynosi 22,5 roku. Powyższe dane wskazują, że wymagana jest wymiana ponad 70% tej sieci.

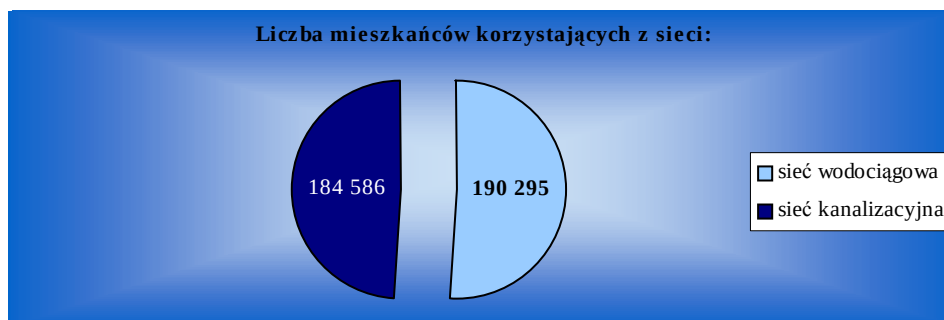
Strukturę materiałową poszczególnego rodzaju sieci wraz z ich długościami przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7-2

	Sieć wodociągowa		Sieć kanalizacyjna	
żeliwo	3,2 km	0,76 %	4,5 km	1,78 %
stal	198,7 km	47,54 %	8,9 km	3,52 %
PCV	41,2 km	9,86 %	41,6 km	16,44 %
PE	174,9 km	41,84%	0,3 km	0,12 %
beton	-		115,1 km	45,49 %
kamionka	-		82,6 km	32,65 %

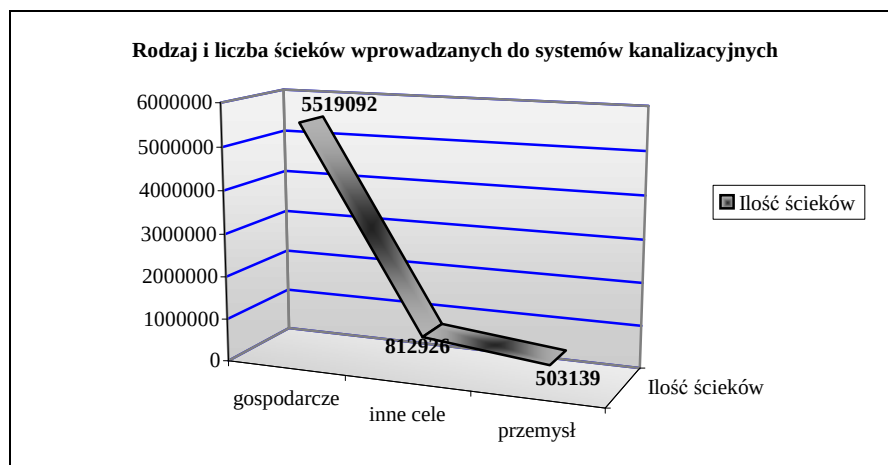
Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Liczbę użytkowników sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej przedstawiono na poniższych wykresach:

Wykres 7.5. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

W 2006 r. wytworzono ogółem 6 835 157 m³ ścieków.

Wykres 7.6. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 2006 r.

Do sieci kanalizacyjnej nie było podłączonych 1 826 obiektów, co stanowi 15,98% ogólnej liczby obiektów na terenie miasta, głównie w dzielnicach:

- „Śródmieście” – 996 obiektów,
- „Biskupice” – 148 obiektów,
- „Pawłów” – 124 obiekty,
- „Maciejów” – 118 obiektów,
- „Grzybowice” i Makoszowy” – 121 obiektów.

Liczbę i rodzaj funkcjonujących w Zabrzu w 2006 r. oczyszczalni ścieków przedstawiono poniżej.

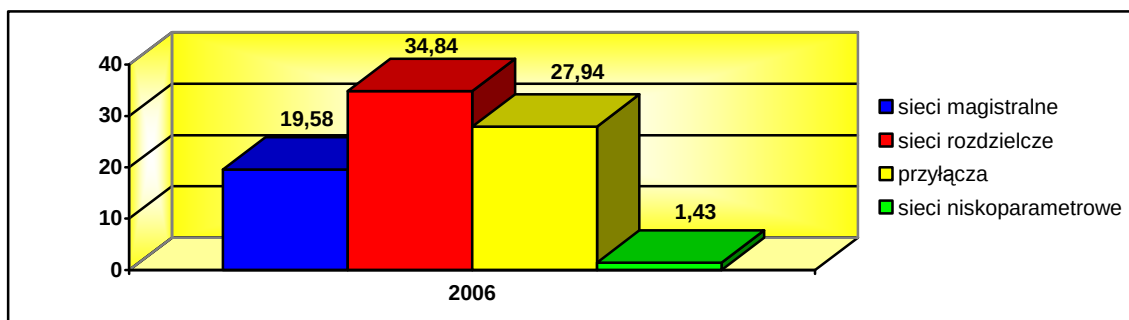
- * 3 oczyszczalnie mechaniczno - biologiczne z usuwaniem substancji biogenych, oparte na osadzie czynnym:
 - oczyszczalnia „Śródmieście” o przepustowości 63 300 m³/d

- oczyszczalnia „Rokitnica” o przepustowości 6 000 m³/d
- oczyszczalnia „Mikulczyce” o przepustowości 5 000 m³/d
- * oczyszczalnia „Grzybowice”: mechaniczno – biologiczna, infiltracyjno-korzeniowa, proces oczyszczania realizowany jest w osadnikach typu Dywidag oraz 8 złożach hydrobotanicznych obsadzonych trzciną. Przepustowość: 120 m³/d
- * oczyszczalnia „Legnicka”3: mechaniczno-biologiczna, kontenerowa ze złożami tarczowymi o przepustowości 50 m³/d
- * oczyszczalnia „Gawrona” - jedyna oczyszczalnia mechaniczna. Proces oczyszczania realizowany jest w osadniku typu Imhoffa. Przepustowość 340 m³/d.

7.1.2. Sieć ciepłownicza

Łączna długość sieci wynosi 83, 79 km.

Długość sieci ciepłowniczej wg rodzaju przedstawia poniższy wykres:

Wykres 7.7. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., 2006 r.

Szczegółowe dane zostały zawarte w poniższej tabeli:

Tabela 7-3

Rodzaj sieci	Magistralne (w tym sieci preizolowane)	Rozdzielcze (w tym sieci preizolowane)		Przyłącza (w tym sieci preizolowane)		Niskoparametrowe (w tym sieci preizolowane)
		34,84 (11,67)		27,94		
		Sieci miejskie	Sieci osiedlowe	Sieci miejskie	Sieci osiedlowe	
Długość sieci (w km)	19,58 (1,95)	30,99 (11,14)	3,85 (0,53)	25,81 (15,46)	2,13(1,20)	1,43 (0,9)

Źródło: Dane Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., 2006 r.

Sieci są wykonane w systemach:

- podziemnym:
 - w technologii tradycyjnej kanałowej: 44,21 km, co stanowi: 52,76%

- w technologii rur preizolowanych: 31,18 km, co stanowi 37,21%
- napowietrznym: 8,4 km, co stanowi 10,03%

W zasobach ZPEC Sp. z o.o. są 2 kotłownie osiedlowe, 4 kotłownie lokalne oraz 1 kotłownia pracująca na potrzeby własne. Tylko jedna z nich - kotłownia osiedlowa w dzielnicy Helenka – opalana jest miałem węglowym. Pozostałe korzystają z takich ekologicznych źródeł ciepła jak: gaz ziemny wysokometanowy, olej opałowy ECOTERM i olej opałowy lekki. Według danych ZPEC Sp. z o.o. wszystkie kotłownie spełniają normy emisji.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wiekową sieci:

Tabela 7-4

Wiek	Długość (w km)	%
>30 lat	19,47	23,24
20-30 lat	17,51	20,90
10-20 lat	16,51	19,70
Do 10 lat	30,30	36,16

Źródło: Dane Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., 2006 r.

Z miejskiej sieci ciepłowniczej w 2006 roku korzystało 916 odbiorców, z sieci ciepłowniczej zasilanej przez kotłownie osiedlowe korzystało 68 odbiorców, z kotłowni lokalnych - 4 odbiorców.

Łączna ilość ciepła dostarczona do mieszkań wyniosła 1 240 394 GJ. Ogólna ilość ciepła sprzedanego: 1 588 206 GJ

Moc cieplna zamówiona przez odbiorców na dzień 31.12.2006 r.: 241,15 MW, z kolei średnioroczna za rok 2006: 243,21 MW.

Ilość węzłów cieplnych w 2006 r.: 617 szt., w tym 78 szt. zasilanych z kotłowni osiedlowych, z czego własność ZPEC Sp. z o.o. stanowiło 376 szt., w tym 49 szt. zasilanych z kotłowni osiedlowych.

System ciepłowniczy ZPEC Sp. z o.o. obejmuje dostawę ciepła do dzielnic: Zaborze Południe, Zaborze Północ, Helenka, Rokitnica, Centrum Południe, Centrum Północ, Os. Kotarbińskiego, Os. Janek, Os. Kopernik, Biskupice, Grzybowice i w części Os. Maciejów.

Na terenie dzielnic: Mikulczyce, Biskupice i Os. Młodego Górnika ciepło dostarczane jest przez TERMA DOM sp. z o.o. w oparciu o koncesję na wytwarzanie ciepła nr WCC/313/213/U/2/98/BK ze zm.

7.1.3. Sieć gazociągowa

W Polsce, w ramach kompleksowej gazyfikacji kraju, rozprowadzane są dwa rodzaje gazu ziemnego:

- gaz ziemny wysokometanowy - GZ 50
- gaz ziemny zaazotowany - GZ 35 i GZ 41,5

Skład gazu ziemnego musi być zgodny z parametrami jakościowymi określonymi w Polskiej Normie PN-C-04750. Oznacza to, że musi on spełniać następujące wymagania:

Tabela 7-5

Rodzaj gazu	Jednostka	Gaz ziemny wysokometanowy GZ 50	Gaz ziemny naazotowany GZ 41,5	Gaz ziemny naazotowany GZ 35
Liczba Wobbe'go nominalna	[MJ/m ³]	50	41,5	35,0
Zakres wartości	[MJ/m ³]	45,0-54,0	37,5-45,0	32,5-37,5
Ciepło spalania	[MJ/m ³]	nie mniej niż 34,0	nie mniej niż 30,0	nie mniej niż 26,0
Wartość opałowa	[MJ/m ³]	nie mniej niż 31,0	nie mniej niż 27,0	nie mniej niż 24,0

Źródło: www.gazownia.pl

W Zabrzu gaz dostarczany jest przez Górnośląską Spółkę Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu.

Gazem przesyłanym w systemie gazociągów na terenie miasta Zabrze jest gaz ziemny, wysokometanowy, GZ-50 zgodny z normą PN-C-04753-E.

W poniższych tabelach zaprezentowano dane dot. sieci gazociągowej w Zabrzu.

Ilość zużycia paliwa gazowego na terenie miasta Zabrze w roku 2006:

Tabela 7-6

Sprzedaż paliwa gazowego w tys. m ³ w roku 2006						
Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł	Usługi	Handel	Pozostali
	Ogółem	W tym do celów C.O.				
45 155,6	19 885,6	10 750,9	17 149,6	5 041,9	3 051,8	26,7

Źródło: Górnośląski operator systemu dystrybucyjnego Sp. z o.o. w Zabrzu, 2006 r.

Użytkownicy paliwa gazowego na terenie miasta Zabrze w roku 2006:

Tabela 7-7

Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł	Usługi	Handel	Pozostali
	Ogółem	w tym do celów C.O.				
50 854	49 936	8 786	140	553	223	2

Źródło: Górnośląski operator systemu dystrybucyjnego Sp. z o.o. w Zabrzu, 2006 r.

System sieci gazowej na terenie miasta Zabrze w roku 2006:

Tabela 7-8

Długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) w m			
Ogółem	Ciśnienie niskie	Ciśnienie średnie	Ciśnienie podwyższone średnie
402 249	283 128	87 740	31 381

Źródło: Górnośląski operator systemu dystrybucyjnego Sp. z o.o. w Zabrzu, 2006 r.

Ilość stacji redukcyjno-pomiarowych na terenie miasta Zabrze w roku 2006

Tabela 7-9

Ogółem	Stacje red-pom I ^o	Stacje red-pom II ^o
25	283 128	87 740

Źródło: Górnośląski operator systemu dystrybucyjnego Sp. z o.o. w Zabrzu, 2006 r.

7.2. Infrastruktura drogowa i komunikacyjna

7.2.1. Sieć komunikacyjna

Kształt układu komunikacyjnego wynika z historycznego rozwoju obszaru, na którym samodzielne kiedyś osady utworzyły dzisiejsze miasto. Pod względem urbanistycznym miasto jest niejednolite, dzielnice poza śródmieściem są daleko rozmieszczone. O wiele bardziej wykształcone są trasy w kierunku wschód-zachód, słabiej w kierunku północ-południe. Dostępność niektórych obszarów jest ograniczona przez przeszkody takie jak mocno rozbudowany układ kolejowy, rzeka Bytomka i droga krajowa nr 88 (tzw. „stara autostrada”). W części południowej trzeba uwzględnić możliwość występowania szkód górniczych.

Poza projektowaną (w planie ogólnym) rozbudową układu ulic i dróg miejskich, istotne jest, iż dzięki wybudowanej **autostradzie A4** i będącej w planach budowy autostrady A1 i zabrzańskiego odcinka DTŚ, Zabrze znajdzie się na skrzyżowaniu głównych arterii kraju.

Podstawowy układ drogowy miasta tworzą:

➤ **Drogi krajowe:**

2. **DK 88 (4),**
3. **DK Nr 78, ul. Wincentego Witosa,**
4. **DK Nr 94, ul. Krakowska.**

➤ **Droga wojewódzka:**

Droga wojewódzka nr 921 – Zarządcą jest Prezydent Miasta Zabrze:

Na ciąg tej drogi składają się ulice:

1. Legnicka;
2. Makoszowska;
3. 3-Maja (od ul. Makoszowskiej do ul. Roosevelta);
4. Roosevelta (od ul. 3 Maja do ul. Gen. de Gaulle’a);
5. Gen. de Gaulle’a (od ul. Roosevelta do ul. Wolności);
6. Wolności (od ul. Gen. de Gaulle’a do ul. K. Miarki);
7. Karola Miarki;
8. Mikulczycka (od Pl. Teatralnego do ul. Przystankowej);
9. Przystankowa;
10. Hagera (od ul. Przystankowej do zjazdu na DK 88).²³

➤ **Drogi powiatowe:**

1. **ul. 3 Maja** (od skrzyżowania z ul. Makoszowską do skrzyżowania z ul. Paderewskiego);
2. **ul. 3 Maja** (od skrzyżowania z ul. Roosevelta do skrzyżowania z ul. Goethego);

²³ Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej

3. **Al. Monte Cassino** (od skrzyżowania z ul. 3 Maja do skrzyżowania z ul. Wolności);
4. **ul. Beskidzka** (od skrzyżowania z ul. Paderewskiego do skrzyżowania z ul. Makoszowską);
5. **ul. Brygadzystów** (od przejazdu kolejowego do skrzyżowania z ul. Tarnopolską);
6. **ul. Bytomska** (od skrzyżowania z ul. Powstańców Śl. do granicy z Miastem Bytom);
7. **ul. Chopina** (od skrzyżowania z ul. Moniuszki do skrzyżowania z ul. Tarnopolską);
8. **ul. Chudowska** (od granicy z Gminą Gierałtowice do skrzyżowania z ul. Styki);
9. **ul. Gen. De Gaulle'a** (od skrzyżowania z ul. Roosevelta do skrzyżowania z ul. Matejki);
10. **ul. Goethego** (od skrzyżowania z ul. Wyzwolenia do skrzyżowania z ul. Gen de Gaulle'a);
11. **ul. Hagera** (od skrzyżowania z ul. Bytorską do skrzyżowania z ul. Przystankową);
12. **ul. Jordana** (od skrzyżowania z ul. Krakowską do granicy z Gminą Stolarzowice);
13. **ul. Kasprowicza** (od skrzyżowania z ul. Hagera do skrzyżowania z ul. Bytorską);
14. **ul. Knurowska** (od skrzyżowania z ul. Wolności do granicy z Miastem Gliwice);
15. **ul. Matejki** (od skrzyżowania z ul. 3 Maja do skrzyżowania z ul. Czołgistów);
16. **ul. Mikulczycka** (od skrzyżowania z ul. Przystankową do skrzyżowania z ul. Moniuszki);
17. **ul. Moniuszki** (od skrzyżowania z ul. Chopina do skrzyżowania z ul. Szczęcie Ludwika);
18. **ul. Ofiar Katynia** (od skrzyżowania z ul. Krakowską do przejazdu kolejowego Dzielnicy Mikulczyce);
19. **ul. Paderewskiego** (od skrzyżowania z ul. Sikorskiego do skrzyżowania z ul. Styki);
20. **ul. Piłsudskiego** (od skrzyżowania z ul. Wolności do skrzyżowania z ul. Roosevelta);
21. **ul. Roosevelta** (od skrzyżowania z ul. Gen.de Gaulle'a do granicy z Miastem Gliwice);
22. **ul. Sienkiewicza** (od skrzyżowania z ul. Wolności do skrzyżowania z ul. 3 Maja);
23. **ul. Sikorskiego** (od granicy z Miastem Ruda Śl. do skrzyżowania z ul. Paderewskiego);
24. **ul. Składowa** (od skrzyżowania z ul. Tarnopolską do skrzyżowania z ul. Witosa);
25. **ul. Stalmacha** (od skrzyżowania ul. Bytorską do skrzyżowania z ul. Wolności);

- 26. **ul. Tarnopolska** (od wjazdu na DK 88 do skrzyżowania z ul. Składową);
- 27. **ul. Trębicka** (od skrzyżowania z ul. Bytomską do granicy Miasta Ruda Śląska);
- 28. **ul. Wolności** (od skrzyżowania z ul. Gen. De Gaulle'a do granicy z Miastem Gliwice);
- 29. **ul. Wolności** (od skrzyżowania z ul. K.Miarki do granicy Miasta Ruda Śląska);
- 30. **ul. Ziemska** (od skrzyżowania z ul. Bytomską do skrzyżowania ul. Mł.Górnika).²⁴

➤ **Drogi gminne²⁵.**

Liczbę, długość i powierzchnię dróg publicznych zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tabela 7-10

Kategoria drogi	Ilość dróg	Długość dróg	Powierzchnia dróg ogółem	Rodzaj nawierzchni						Łączna powierzchnia chodników i ścieżek rowerowych
				twarda					gruntowa	
		/km/	/tys.m ² /	bitumiczna	betonowa	kostka	brukowcowa	tłuczniowa		
				km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	m ²
Krajowe	3	14,8	200,5	14,3/198,6			0,5/1,9			14 063
Wojewódzkie	1/10	10,2	98,2	9,2/85,9		0,5/10,4	0,5/1,9			57 856 ^{*1}
Powiatowe	30	50,5	410,2	48,6/382,9	0,1/1,5	1,8/20,8	/0,1		/4,9	190 487,9 ^{*2}
Gminne	500	209,8	1353,7	209,2/1331,3			0,6/8,6			568 195,9
Ogółem:		285,3	2062,6	281,3/1998,7	0,1/1,5	2,3/31,2	1,6/12,5		/4,9	830 602,8

Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej, 2006

^{*1} - Wykazano wyłącznie powierzchnię chodników. Wydział Infrastruktury Komunalnej nie posiada pełnej inwentaryzacji ścieżek rowerowych.

Orientacyjna długość istniejących ścieżek rowerowych wynosi:

1. Odcinek ul. Gen. de Gaulle'a o długości **480 mb** (od skrzyżowania z ul. Roosevelta do skrzyżowania z ul.1-Maja);.

^{*2} - Wykazano wyłącznie powierzchnię chodników. Wydział Infrastruktury Komunalnej nie posiada pełnej inwentaryzacji ścieżek rowerowych.

Orientacyjna długość istniejących ścieżek rowerowych wynosi:

1. Odcinek ul. Wolności o długości **540 mb** (od skrzyżowania z ul. K. Miarki do Pl. Dworcowego);.
2. Odcinek ul. Gen.de Gaulle'a o długości **590 mb** (od skrzyżowania z ul. Matejki do skrzyżowania z ul. Roosevelta);

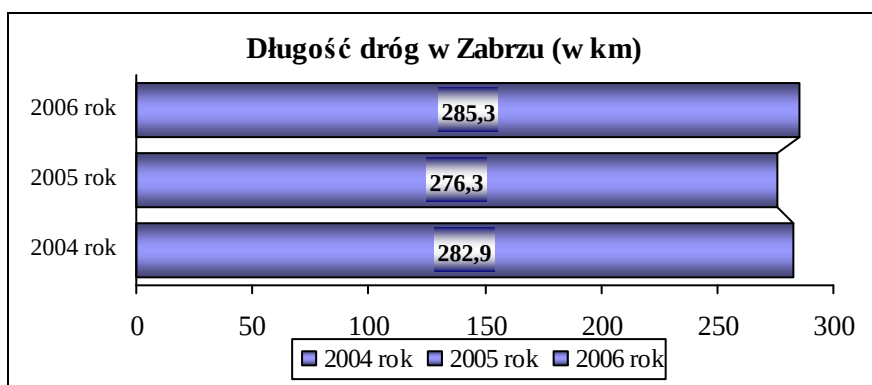
²⁴ Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej

²⁵ Wykaz dróg gminnych w granicach administracyjnych miasta Zabrze znajduje się w załączniku nr 3

Powyższe dane wskazują, iż łączna długość sieci drogowo-ulicznej to 285,3 km, a sumaryczny wskaźnik gęstości sieci wynosi 3,54 km/km², co plasuje Zabrze w grupie miast o największej gęstości sieci drogowej w województwie.

Oceniając wyżej wymienione czynniki wpływające na sprawność sieci stwierdzić należy, że jedynie parametr gęstości sieci kształtuje się na dobrym poziomie, jednak stan techniczny podstawowej sieci ulicznej miasta, do której zaliczono drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz niektóre gminne, generalnie ocenić należy jako niezbyt zadowalający. Tak samo zauważalne są mankamenty jakościowe, które występują w zakresie powiązań międzydzielnicowych, zwłaszcza na kierunku północ – południe, gdzie istotną barierą przestrzenną jest ciąg drogi krajowej nr 88 wraz z prowadzonymi równolegle do niej liniami kolejowymi. Praktycznie większość powiązań realizowanych jest przez obszar Centrum, co dodatkowo pogarsza i tak trudne warunki ruchu w tym rejonie. Ograniczenia przepustowości niektórych ulic wynikają między innymi z faktu zawężenia przekroju spowodowanego prowadzeniem torowisk tramwajowych w jezdniach oraz ich złego stanu technicznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono przyrost długości dróg w ciągu ostatnich 3 lat.

Wykres 7.8. Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej

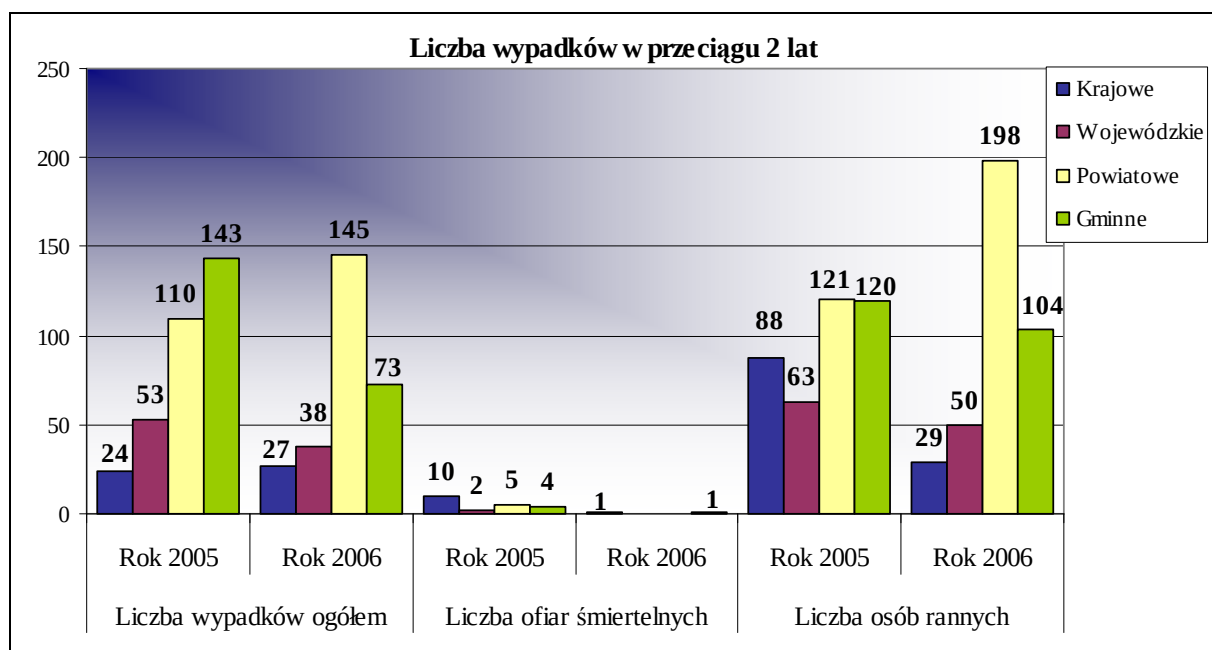
Dane dotyczące liczby wypadków drogowych (w tym również śmiertelnych) wg kategorii zarządzanej sieci dróg przedstawia poniższa tabela.²⁶

Tabela 7-11

Kategoria drogi	Liczba wypadków		Liczba ofiar śmiertelnych	Liczba rannych osób
	ogółem	w tym z ofiarami śmiertelnymi		
Krajowe	27	1	1	29
Wojewódzkie	38	0	0	50
Powiatowe	145	0	0	198
Gminne	73	1	1	104
Razem	283	2	2	381

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2006 r.

Dane te różnią się od danych podanych na stronie WWW Zabrzeńskiej Policji. Por. podrozdział 10.3 niniejszego dokumentu.

Wykres 7.9. Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej, 2005 i 2006 r.

Dane dotyczące wielkości wydatków na infrastrukturę drogową (wraz z wyszczególnieniem) w tys. zł prezentuje poniższa tabela:

Tabela 7-12

Kategoria drogi	Budowa dróg	Budowa obiektów mostowych	Przebudowa lub rozbudowa dróg	Przebudowa lub rozbudowa obiektów mostowych	Remont dróg	Remont obiektów mostowych	Wykup gruntów pod drogi	Pozostałe wydatki na drogi*	Wydatki ogółem
Krajowe	0	0	2 544,2	0	393,0	0	31,0	826,1	3 794,3
Wojewódzkie	0	0	0	0	0	0	0	1 078,9	1 078,9
Powiatowe	0	0	0	0	394,6	0	130,5	2 671,1	3 196,2
Gminne	0	0	285,1	0	473,0	56,0	39,4	5 383,3	6 236,8
Razem:	0	0	2829,3	0	1260,6	56	200,9	9959,4	14306,2

Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej, 2006 r.

* Są to: kanalizacja deszczowa, zieleń przyuliczna, remonty cząstkowe dróg, oświetlenie uliczne, oczyszczanie letnie, urządzenia bezpieczeństwa ruchu, dokumentacja drogowa.

7.2.2. Komunikacja zbiorowa

Na komunikację zbiorową składają się: kolej, autobusy i tramwaje oraz taksówki (taksówki jednak ze względu na pojemność oraz zindywidualizowanie trasy przejazdu nie powinny być zaliczane do komunikacji zbiorowej). Zabrze ma gęstą sieć kolejową należącą do PKP, kopalń piasku i zakładów przemysłowych. Układ linii, rozmieszczenie dworców i przystanków powoduje, że kolej nie uczestniczy w przewozach wewnątrzmijskich, a zapewnia jedynie połączenia zewnętrzne. Największe natężenie przewozów występuje na trasie Gliwice-Katowice.

Gmina Zabrze należy do KZK GOP. Zadania Związku obejmują organizację lokalnego transportu zbiorowego, a w tym między innymi :

- określanie taryfy komunikacyjnej w oparciu o przyjęte przez Zgromadzenie zasady polityki taryfowej,
- określenie potrzeb przewozowych dla terenu działalności Związku,
- planowanie sieci połączeń i rozkładów jazdy, ich wdrażanie i nadzór nad realizacją przez przewoźników,
- kształtowanie i nadzór nad systemami informacji podróżnych, dystrybucji biletów i kontroli odpłatności za przejazd.

Związek zleca przewoźnikom wykonanie przewozów w oparciu o prawo zamówień publicznych. Związek ma więc wpływ na tabor jedynie poprzez formułowanie konkretnych wymagań w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.²⁷

Analiza danych dot. komunikacji zbiorowej na terenie miasta Zabrze wykazała, iż w 2006 roku Zabrze obsługiwane było przez 7 linii tramwajowych oraz 37 linii autobusowych.

Dane dot. poszczególnych linii i struktury taboru przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7-13

Rodzaj linii	Długość tras na terenie Zabrze w 2006 r. (w km)	Długość linii na terenie Zabrze w 2006 r. (w km)	Wielkość rocznej pracy przewozowej na terenie Zabrze w 2006 r.
Linie tramwajowe	24,6	37,6	2 117 468 wzkm
Linie autobusowe	92,1	312,0	4 194 900 wzkm

Źródło: Dane KZK GOP, 2006 r.

²⁷ Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej Urzędu Miejskiego w Zabrzu

Strukturę pracy eksploatacyjnej w podziale na typy taboru przedstawia poniższa tabela:

Tabela 7-14

Autobus solo „B”	32,4 %
Autobus przegubowy „C”	34,0 %
Tramwaj 105N	21,8 %
Tramwaj 2x105N	11,8 %

Źródło: Dane KZK GOP, 2006 r.

Komunikacja autobusowa i tramwajowa (poza wpływami z biletów) jest dotowana przez gminy należące do KZK GOP. Dla obsługi komunikacji autobusowej z budżetu gminy:

- przebudowano w 1995 roku dworzec autobusowy przy ul. Goethego,
- remontuje się i buduje wiaty i zatoki przystankowe.

Poza autobusami „związkowymi” jest pewna ilość przewoźników prywatnych funkcjonujących poza systemem KZK GOP. Przepisy prawa wymagają także od tych przewoźników posiadania zezwoleń na realizację przewozów pasażerskich na konkretnych liniach. Obecnie w oparciu o przepisy ustawy o transporcie drogowym zezwoleń takich udziela prezydent miasta będącego siedzibą związku międzygminnego, a więc Prezydent Katowic. Na terenie Zabrze funkcjonują linie autobusowe (także minibusowe) obsługiwane na podstawie zezwoleń przez spółkę „TRANSPORTOWIEC” oraz przez 9 prywatnych przedsiębiorców.²⁸

²⁸ Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej Urzędu Miejskiego w Zabrzu

8. Ochrona środowiska i działalność na terenach pogórnich

8.1. Ochrona środowiska

Miasto Zabrze znajduje się w dorzeczu Odry, zlewni rzeki Kłodnicy i jej prawobrzeżnych dopływów. Najważniejszymi dopływami Kłodnicy, przepływającymi przez teren miasta są: Bytomka z Potokiem Mikulczyckim, Czarniawka, Potok Bielszowicki i Potok Guido. Kłodnica, Bytomka, Czarniawka i Potok Bielszowicki stanowią element sieci regionalnego monitoringu powierzchniowych wód płynących, realizowanego przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Katowicach. Z badań monitoringu w 2001 r. wynika, że wody wszystkich cieków na obszarze miasta były silnie zanieczyszczone. Jakość tych wód nie odpowiadała żadnej z klas czystości. Wody Kłodnicy i jej dopływów są nadmiernie zanieczyszczone związkami charakterystycznymi dla wód dołowych z kopalń węgla kamiennego (zawiesina i substancje rozpuszczone, w tym chlorki i siarczany) oraz ścieków komunalnych (zanieczyszczenia bakteriologiczne i substancje biogenne). Należy zaznaczyć, że wody Kłodnicy i jej dopływów są zanieczyszczone na całej długości już przed terenem Zabrze, gdzie zbierają ścieki komunalne i przemysłowe z terenu Katowic, Rudy Śląskiej i Bytomia.

Na terenie Zabrze zlokalizowanych jest wiele zakładów, których działalność jest uciążliwa dla środowiska naturalnego. Emitowane przez te zakłady zanieczyszczenia i odpady szkodzą nie tylko środowisku ale również mieszkańcom, dlatego też istotne jest, by podejmować działania na rzecz ograniczania w/w szkodliwych emisji.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Zabrzu, jest ich składowanie. Odpady z terenu Zabrze trafiają na Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych znajdujące się w Zabrzu przy ulicy Cmentarnej. Właścicielem składowiska jest gmina Zabrze, natomiast zarządzającym jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. w Zabrzu. Całkowita powierzchnia chłonna składowiska, którego eksploatację rozpoczęto w 1975 roku wynosi 16,7 ha, a pojemność 4000-4500 tys. m³.

Składowisko aktualnie będące w rekultywacji (kwatera zamknięta):

- Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu ul. Cmentarna,
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne,
- właścicielem składowiska jest – Gmina Zabrze,
- właścicielem gruntów pod składowiskiem jest – Gmina Zabrze,
- zarządzającym składowiskiem jest – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o. ul. Matejki 6,
- kierownik składowiska posiada odpowiednie kwalifikacje,
- składowisko jest w trakcie rekultywacji,
- składowisko nie ma monitoringu,
- decyzja Wojewody Śląskiego z dnia 17.07.2006 roku ŚR-II-6627/4/3/06 o zamknięciu składowiska,
- faktycznie składowisko zostało zamknięte 13.04.2006 roku,

- składowisko nie ma uszczelnienia, nie ma drenażu odcieków, ma zewnętrzny system rowów, a odcieki gromadzone są w zbiorniku na odcieki, składowisko nie ma własnej podczyszczalni odcieków,
- składowisko ma instalację do odprowadzania gazu składowiskowego, a gaz emitowany jest do atmosfery,
- składowisko nie ma ogrodzenia,
- na składowisku prowadzona była rejestracja wjazdów, ewidencja odpadów, odpady były ważone, nie było urządzenia do mycia i dezynfekcji,
- wykonano warstwę przykrywającą odpady, materiałem przykrywającym były odpady o kodzie 17 09 04 i 17 05 04,
- przewiduje się prowadzenie monitoringu: opadów atmosferycznych, wody powierzchniowej, wody odciekowej, wody podziemnej, gazu wysypiskowego, osiadania powierzchni składowiska,
- rekultywacja składowiska wymaga dalszych nakładów finansowych.

Składowisko aktualnie eksploatowane (następna kwatera):

- Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu ul. Cmentarna,
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne (1 kwatera eksploatowana),
- właścicielem składowiska jest – Gmina Zabrze,
- właścicielem gruntów pod składowiskiem jest – Gmina Zabrze,
- zarządzającym składowiskiem jest – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o. ul. Matejki 6,
- kierownik składowiska posiada odpowiednie kwalifikacje,
- składowisko posiada pozwolenie na budowę: decyzja Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 17.07.1996 roku UAN-73510/119/1509/3329/96/HS oraz pozwolenie na użytkowanie: decyzja Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 22.01.1998 roku UAN-73511a/2/148/243/98/HS,
- składowisko posiada instrukcję eksploatacji zatwierdzoną decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 03.11.2003 roku ŚR-II-6623/17/2/D/03,
- składowisko posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów wydane przez Wojewodę Śląskiego z dnia 21.01.2005 roku ŚR-III/6622/21/04/1/D/04,
- składowisko posiada pozwolenie zintegrowane wydane przez Wojewodę Śląskiego z dnia 24.07.2006 roku ŚR-III-6618/PZ/60/05/9/06 ważne do 24.07.2016 roku,
- pojemność całkowita składowiska 268 000 m³
- pojemność zapełniona około 40 000 m³
- pojemność pozostała do zapełnienia 228 000 m³
- powierzchnia w granicach korony 2,6 ha
- składowisko jest uszczelnione, nie posiada naturalnej bariery geologicznej, izolacja jest syntetyczna PEHD 2 mm,
- składowisko ma drenaż odcieków, kolektory ϕ 180/210 „WAWIN”, nie ma zewnętrznego systemu rowów,
- odcieki ze składowiska gromadzone są w zbiorniku na odcieki o pojemności 180 m³,
- odcieki ze składowiska odprowadzane są do kanalizacji miejskiej, odcieki wykorzystywane są też do zraszania odpadów, na składowisku nie ma

- oczyszczalni odcieków,
- składowisko wyposażone jest w instalację do odprowadzania gazu wysypiskowego z emisją do atmosfery,
 - składowisko ma pas zieleni o szerokości 10 m,
 - składowisko nie jest ogrodzone,
 - na składowisku prowadzi się rejestrację wjazdów, ewidencję odpadów, ważenie odpadów, mycie i dezynfekcję pojazdów,
 - na składowisku wykonuje się warstwy przykrywające odpady z wykorzystaniem odpadów o kodach 17 09 04 i 17 05 04,
 - na składowisku prowadzony jest monitoring: opadów atmosferycznych, wody powierzchniowej, wody odciekowej, wody podziemnej, gazu wysypiskowego, osiadania powierzchni składowiska, struktury i składu odpadów,
 - na składowisku deponowane są odpady komunalne,
 - od dnia 14.04.2006 roku (rozpoczęcie składowania odpadów) do dnia 30.11.2006 roku zeskladowano 39.417,06 Mg odpadów, w tym czasie też 10.270,86 Mg odpadów poddano odzyskowi.

Poniżej przedstawiono wykaz podmiotów posiadających decyzje Prezydenta Miasta Zabrze na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Zabrze.

Tabela 8-1

Lp.	Nazwa przedsiębiorcy	Adres	Nr Decyzji	Data wydania	Termin ważności
1	Zakład Usług Sanitarnych „MB” Michał Bernaczek	ul. Szkolna 13 44-164 Rzeszyce	WE.7062-2/1/03- wygasła	31.12.2003	30.06.2009
2	Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach	Korzonek 98 42-274 Konopiska	WE.7072-2/04- nieaktualna	05.04.2004	30.04.2009
3	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	ul. Obroki 140 40-833 Katowice	WE.7062-1/04- wygasła	05.05.2004	31.12.2009
4	WC SERWIS Bańska, Kucharski Spółka Jawna	ul. Pod Borem 10 41-808 Zabrze	WE.7062-3/1/04- wygasła	05.05.2004	31.03.2014
5	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.	ul. Piastowska 3 41-700 Ruda Śląska	WE.7062-7/04- nieaktualna	28.06.2004	30.06.2009
6	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Jan Laszuk Zakład Pracy Chronionej	ul. Mickiewicza 12 41-902 Bytom	WE.7062-11/04	22.09.2004	31.08.2009
7	„EMK Recykling” Sp. z o.o.	ul. Orla 12 95-100 Zgierz	WE.7062-18/04	10.12.2004	31.12.2014

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Lp.	Nazwa przedsiębiorcy	Adres	Nr Decyzji	Data wydania	Termin ważności
8	Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o.	ul. Nakielska 1-3 42-600 Tarnowskie Góry	WE.7062-16/04- nieaktualna	10.12.2004	31.10.2014
9	Remondis Gliwice Sp. z o.o.	ul. Kaszubska 2 44-100 Gliwice	WE.7062-12/05	24.02.2005	28.02.2015
10	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Bytomiu S.A.	ul. Witczaka 135 41-902 Bytom	WE.7062-15/05- wygasła	31.03.2005	31.03.2015
11	STENA Sp. z o.o.	ul. Ogrodowa 58 00-876 Warszawa	WE.7062-21/05	14.09.2005	14.09.2015
12	PROBUD Andrzej Proske	ul. Pułaskiego 17 41-800 Zabrze	WE.7062-22/05	15.11.2005	15.11.2015
13	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrzu	ul. Lecha 10 41-800 Zabrze	WE.7062-23/2005	12.12.2005	12.12.2015
14	Spectrum Silesia Service	ul. Ptakowicka 4 41-936 Bytom	WE.7062-25/2005	19.12.2005	31.01.2015
15	Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej ALBA Sp. z o.o.	ul. Bytkowska 15 41-503 Chorzów	WE.7062-1/2006	07.02.2006	31.12.2006
16	A.S.A. Eko Polska Sp. z o.o.	ul. PCK 10/13 40-057 Katowice	WE.7062-2/2006	09.05.2006	31.03.2016
17	Ekologiczne Systemy Transportu Aglomeracji Sp. z o.o.	ul. Piotra Skargi 87 41-706 Ruda Śląska	WE.7062-3/2006	29.06.2006	30.04.2016
18	ALBA ekoserwis Sp. z o.o.	ul. Sikorskiego 5 41-922 Radzionków	WE.7062-5/2006	10.07.2006	01.07.2016

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta Zabrze w 2006 r. zebranych przez uprawnione przedsiębiorstwa, przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 8-2

Lp.	Nazwa przedsiębiorcy	2006*	
		% w rynku	tony
1	MPGK Sp. z o. o. w Zabrzu	70,44	41522,22
2	Alba ekoserwis Sp. z o. o	3,94	2323,32
3	PUK Sp. z o. o. w Rudzie Śląskiej		-
4	UweEco		-
5	Zakład Usług Sanitarnych MB Michał Bernaczek	0,34	200,7
6	Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach Konopiska	0,26	154,3
7	PPHU „AKWA” J. Biskup, S. Owczarek S.j.		-
8	Remondis Gliwice Sp. z o. o.	2,38	1403,64
9	PW Jan Laszuk Zakład Pracy Chronionej		-
10	PKM Bytom S.A.	0,11	67,44
11	ESTA Sp. z o.o.	0,17	99,38
12	WC Serwis Bańska, Kucharski s.c.	0,19	112,3
13	Zakład Usług Konserwacja Terenów Zielonych J. Wieczorek		-
14	EMK Recykling Sp. z o.o.		-
15	Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej ALBA Sp. z o.o.		-
16	Probud A. Proske	0,22	132,3
17	STENA Sp. z o.o.		-
18	Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o.		-
19	Inni	21,93	12929,04
Razem		100,00	58 944,64

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

* Odpady komunalne zmieszane, dostarczone na nową kwaterę składowiska (od 01.04.2006 do 31.12.2006).

Łączna ilość odpadów kierowanych na Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu w 2006r.:

Tabela 8-3

Lp.	Rodzaj odpadu	Ilość [tony]
1.	Odpady betonu oraz gruz z rozbiórki i remontów	445,1
2.	Gruz ceglany	747,4
3.	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	1249,62
4.	Odpadowa papa	5,3
5.	Gleba i ziemia, w tym kamienie	10736,02
6.	Urobek z pogłębiania	604,16
7.	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	5307,1
8.	Niesegregowane odpady komunalne	58249,46
9.	Odpady z czyszczenia ulic, placów	719,86
10.	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	443,16
11.	Odpady wielkogabarytowe	849,92
12.	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	2177,48
	Suma	81534,58

Źródło: Wydział Ekologii, 2006r.

Odpady przekazywane MSOK w Zabrzu pochodziły głównie z gospodarstw domowych oraz prac porządkowych wykonywanych na terenie miasta Zabrze, a także z czyszczenia dróg i ulic oraz studzienek kanalizacyjnych. Odpady były gospodarczo wykorzystane do kształtowania bryły rekultywowanego składowiska na powierzchni ok.5 ha.

Według uzyskanych danych na terenie miasta Zabrze działają następujące instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów:

Tabela 8-4

Instalacje do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych					
Nazwa instalacji	Adres	Ilość przyjętych odpadów w roku [tony]			
		2003	2004	2005	2006
Zakład Segregacji i Kompostowania Odpadów	41-800 Zabrze ul. Cmentarna 19f	9 000,0	10 100,0	9 724,0	6 818,0
Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych	41-800 Zabrze ul. Cmentarna	99 800,0	114 400,0	94 447,8	81 534,58

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

Selektywna zbiórka odpadów.

Tabela 8-5

	2006
Szkło zebrane selektywnie [ton]	470,55
Metal zebrany selektywnie [ton]	8,00
Makulatura zebrana selektywnie [ton]	377,79
Tworzywa sztuczne [ton]	388,36
Odpady wymieszane [ton]	1 149,28
RAZEM	2 385,98

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

Rodzaje i ilość odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku

Tabela 8-6

	2006
Szkło odzyskane w Zakładzie Segregacji [ton]	160,58
Metal odzyskany w Zakładzie Segregacji [ton]	8,00
Makulatura odzyskana w Zakładzie Segregacji [ton]	164,28
Tworzywa sztuczne odzyskane w Zakładzie Segregacji [ton]	199,44
RAZEM	532,30

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

Odpady biodegradowalne przyjęte do kompostowni

Tabela 8-7

	2006
Czyste odpady organiczne przyjęte do kompostowni [ton]	3 953,10
Rozdrobnione gałęzie przyjęte do kompostowni [ton]	128,34
Nierozdrobnione gałęzie przyjęte do kompostowni [ton]	525,46
Osady z oczyszczalni ścieków przyjęte do kompostowni [ton]	15,34
RAZEM	4 622,24

Źródło: Wydział Ekologii, 2006 r.

Począwszy od 2001 roku Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu prowadzi badania jakości powietrza w stacji monitoringu zlokalizowanej na własnym terenie, w Zabrzu przy ul. M. Skłodowskiej- Curie 34.

Stanowisko pomiarowe znajduje się w centralnej części Zabrza, poza jego ścisłym centrum, w dzielnicy nowych bloków mieszkalnych. Lokalizacja stanowiska jest reprezentatywna dla warunków tła miejskiego. W odległości około 400 m na południe położone jest osiedle 3-piętrowych budynków z indywidualnymi paleniskami węglowymi. W odległości około 200m na wschód biegnie droga o umiarkowanym natężeniu ruchu, łącząca centrum Zabrza z drogą krajową nr 88. Teren Instytutu oddziela od drogi wąski pas wysokiej zieleni. Przy drodze, od strony północno-wschodniej, znajduje się stacja paliw.

Fotografia 8-1.

Fotografia 8-2

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, <http://212.106.146.181/iseo/>

Prowadzone badania obejmują ocenę stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5}, PM₁₀ oraz stężenia benzenu, toluenu i ksylenów (BTX). Wykonywane są za pomocą kosztownej, unikatowej aparatury. Badania te prowadzone są dzięki wsparciu finansowemu Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wyniki pomiarów przekazywane są do Wydziału Ekologii UM Zabrze w postaci rocznego raportu z badań, także w formie multimedialnej prezentacji.

- Analizując wyniki pomiarów benzenu w Zabrzu w latach 2005-2006 należy stwierdzić, że w warunkach tła zanieczyszczenia nie występują sytuacje, które w rozumieniu prawa ochrony atmosfery mogą stanowić zagrożenie zdrowia mieszkańców, spowodowane przez stężenie ponadnormatywne (średnie stężenie w stacji WIOŚ kształtuje się na poziomie około tzw. górnego progu oszacowania).
- Odnosząc stan aktualny do archiwalnych wyników pomiarów z 2001 i 2002 roku należy odnotować zdecydowaną poprawę jakości powietrza w zakresie zanieczyszczenia przez wszystkie substancje z grupy BTX, a w szczególności przez kancerogeny benzen.
- Podwyższony poziom benzenu w stosunku do obowiązującej normy średniorocznej obserwuje się w rejonie ruchliwych skrzyżowań i arterii komunikacyjnych. Wstępne wyniki badań w sąsiedztwie stacji paliw (2007 rok) nie potwierdzają występowania podwyższonych poziomów stężenia benzenu, związanych z operacjami przeładunku i tankowania.

- Poziomy wszystkich BTX przy drogach, głównie benzenu, zostały również zredukowane. Tendencję taką obserwuje się we wszystkich stacjach komunikacyjnych w Polsce. Jest to efekt wprowadzenia restrykcji w zakresie składu mieszanek paliwowych. Na mocy rozporządzenia MGPIPS ograniczono maksymalną zawartość benzenu w benzynach z 5 do 1% (v/v) (obowiązuje od stycznia 2004 roku) i wprowadzono limit zawartości sumy węglowodorów aromatycznych – do 35% (v/v) (obowiązuje od listopada 2005 roku).
- Pomimo likwidacji Koksowni „Makoszowy” w 2002 roku i działań proekologicznych w obrębie istniejącej Koksowni „Jadwiga”, obecność instalacji koksowniczych może być uciążliwa dla mieszkańców miasta, zwłaszcza w dzielnicy Biskupice, będąc źródłem epizodów podwyższonego stężenia (w granicach prawa) oraz uciążliwości złownonej.
- Przyczyną epizodów podwyższonego stężenia BTX i podobnych uciążliwości związanych z emisją odorantów (procesy zbliżone do pirolitycznego rozkładu węgla) jest „zapożarowana” hałda „Ruda” w Biskupicach. W tej sytuacji, dla monitorowania postępu prac skutkujących poprawą jakości powietrza, celowe byłoby uruchomienie okresowego monitoringu BTX, aldehydów, ketonów, eterów, nieorganicznych związków zapachowo czynnych wokół termicznie aktywnej hałdy.

Dane na temat emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2006 przedstawiono poniżej:

Tabela 8-8

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton					Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % wytworzonych	
pyłowych	Gazowych					
	ogółem	w tym				
		dwutlenek siarki	tlenki azotu	dwutlenek węgla	pyłowe	gazowe (bez dwutlenku węgla)
0,3	474,4	2,4	0,8	457,2	98,8	7,6

Źródło: Powiaty w Polsce, GUS – Warszawa 2007 r.

W 2006 r. wydano liczne pozwolenia wynikające z odpowiednich regulacji prawnych, m.in.:

- 27 pozwoleń wodnoprawnych,
- 13 pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 19 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- 18 zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów,
- oraz 42 decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

8.2. Edukacja ekologiczna

Celem nadrzędnym edukacji ekologicznej jest wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku, racjonalnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska, czyli przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju.

W ramach edukacji ekologicznej w 2006 r. finansowano ze środków GFOŚiGW warsztaty ekologiczne oraz programy edukacyjne takie jak "Zagrożenie ze strony odpadów", „Najpiękniejszy zieleniec, ogród działkowy i balkon na terenie Miasta Zabrze” oraz program pn. „Dni otwarte dla uczniów i nauczycieli szkół zabrzańskich” na obiektach sortowni i kompostowni, mające na celu wykształcenie u mieszkańców postawy przyjaznej środowisku oraz racjonalnego gospodarowania i korzystania z zasobów środowiska.

Prowadzono w zabrzańskich placówkach oświatowych różnego rodzaju akcje ekologiczne, takie jak: „Tydzień Ziemi” czy „Sprzątanie Świata”, w związku z czym dokonano zakupu niezbędnych worków i rękawic jednorazowych.

Utworzono ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zabrzu stronę „Zabrze – eko” (www.zabrze-eko.pl).

Zakupione zostały również nowe gadżety związane z promocją ekologii, które częściowo przekazano do Zakładu Segregacji Surowców Wtórnych i do Wydziału Oświaty celem rozprowadzenia w zabrzańskich placówkach oświatowych.

Ponadto prowadzono promocję selektywnej zbiórki odpadów w lokalnej prasie oraz promocję osiągnięć gminy Zabrze w innych mediach o zasięgu ogólnopolskim.

Do cennych inicjatyw w zakresie edukacji ekologicznej było otwarcie w Zabrzu-Rokitnicy ścieżki dydaktyczno-rekreacyjnej w 2006 roku. Ścieżką objęty został obszar położony na granicy Zabrze-Rokitnicy z Bytomiem-Miechowicami, w obrębie gruntów będących własnością Lasów Państwowych oraz miasta Zabrze. Dojazd w okolice początku ścieżki możliwy jest również komunikacją publiczną. W pobliżu jej początku i końca usytuowane są stanowiska przystanków autobusowych. Całkowita długość ścieżki wynosi około 4500 m, czas przejścia krokiem spacerowym około 90 min., a w połączeniu z zajęciami dydaktycznymi od 120 do 150 min. Został wydany również informator pn. przyrodnicza ścieżka edukacyjno-rekreacyjna w Zabrzu Rokitnicy „Gajdzikowe Góry”.

9. Mieszkańcy Zabrze

Na koniec 2006 r. (31.12.2006 r.) stałe miejsce zameldowania w Zabrzu posiadało 190 424 osób, natomiast liczba mieszkańców faktycznie zamieszkała wynosiła 190 110 osób. Gęstość zaludnienia wyniosła 2 365 mieszkańców na 1 km.²

Ludność Zabrze **faktycznie** zamieszkała (meldunek stały plus czasowy ponad 2 msc):

Tabela 9-1

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Różnica względem poprzedniego roku
1995	98567	102735	201302	-
1996	98432	102690	201122	-180
1997	98260	102716	200976	-146
1998	97543	102634	200177	-799
1999	96721	102432	199153	-1024
2000	95737	101374	197111	-2042
2001	94852	100814	195666	-1445
2002	94234	100404	194638	-1028
2003	93792	99873	193665	-973
2004	93280	99266	192546	-1119
2005	92586	98661	191247	-1299
2006	91957	98153	190110*	-1137

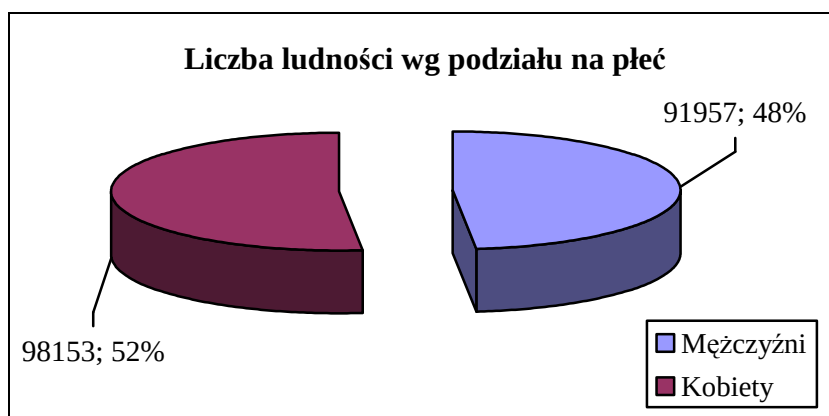
* Od 2006 r. dane różnią się od wykazanych wg stanu w dniu 01.01.2005 r., ponieważ ustalone zostały znacznie dokładniejszą metodą, opartą o dane komputerowej bazy Państwowego Rejestru Granic.

<http://www.stat.gov.pl/>

Źródło: GUS, dla roku 2006 – System Otago

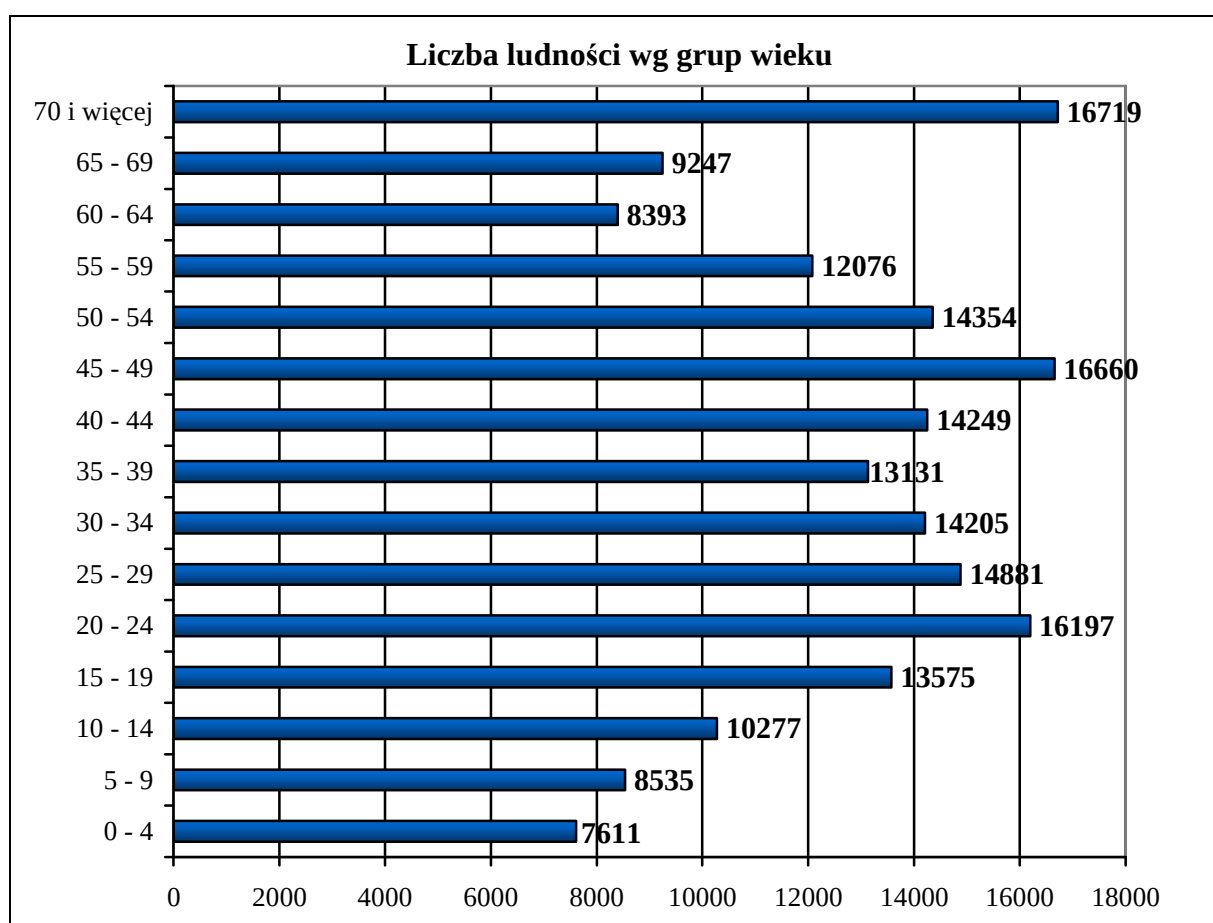
Poniżej zaprezentowano strukturę mieszkańców wg podziału na płeć, grupy wiekowe, oraz wiek produkcyjny.

Podział na płeć i grupy wiekowe

Wykres 9.1. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl/>

Pod koniec 2006 roku, w Zabrzu, na każdych 100 mężczyzn przypadało 106,7 kobiet.

Wykres 9.2. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl/>

Liczbę mieszkańców Zabrza w poszczególnych dzielnicach z podziałem na płeć, wg danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego, prezentuje poniższa tabela:

Tabela 9-2

Dzielnice Zabrze	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Razem	88 100	95 204	183 304
BISKUPICE	5 399	5 623	11 022
CENTRUM POŁUDNIE	21 624	23 957	45 581
CENTRUM PÓŁNOC	13 664	15 038	28 702
GRZYBOWICE	1 045	1 099	2 144
HELENKA	5 178	5 722	10 900
KOŃCZYCE	1 052	1 188	2 240
MACIEJÓW	1 810	1 901	3 711
MAKOSZOWY	1 117	1 170	2 287
MIKULCZYCE	7 206	7 704	14 910
OS. JANEK	3 004	3 212	6 216
OS. MIKOŁAJA KOPERNIKA	2 614	2 594	5 208
OS. MŁODEGO GÓRNIKA	625	666	1 291
OS. TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO	4 146	4 445	8 591
PAWŁÓW	1 036	1 146	2 182
ROKITNICA	7 390	8 193	15 583
ZABORZE POŁUDNIE	2 397	2 400	4 797
ZABORZE PÓŁNOC	8 793	9 146	17 939

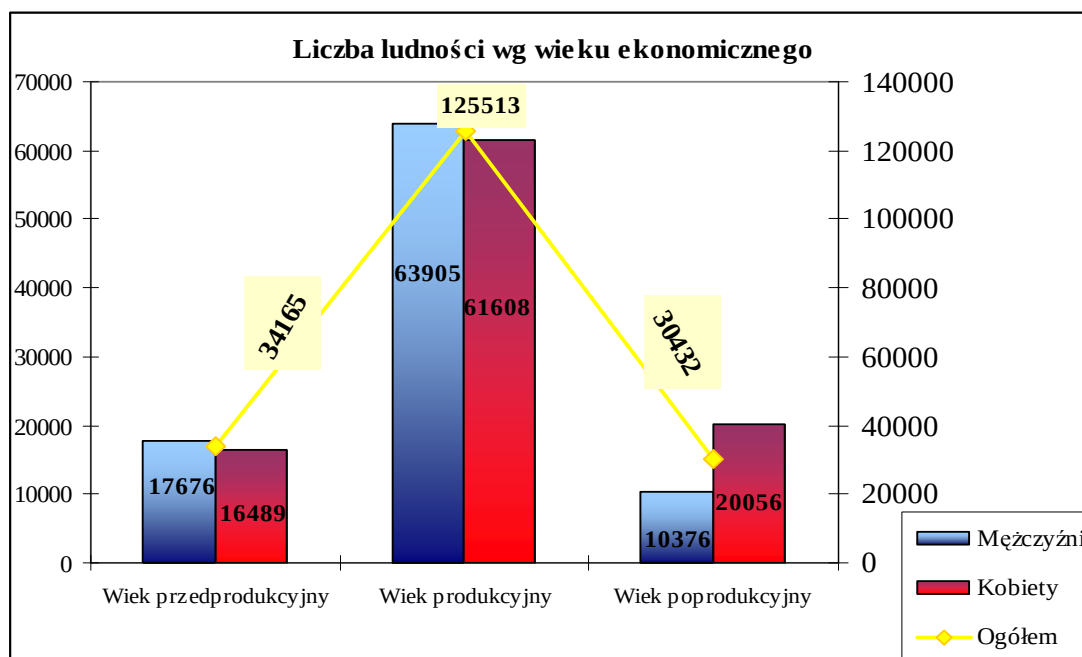
Źródło: Dane z Wydziału Spraw Obywatelskich, 2006r.

Powyższe dane wskazują, iż Dzielnica Centrum Południe jest najliczniej, a Osiedle Młodego Górnika najmniej zamieszkaną częścią Zabrze.

Struktura wiekowa ludności:

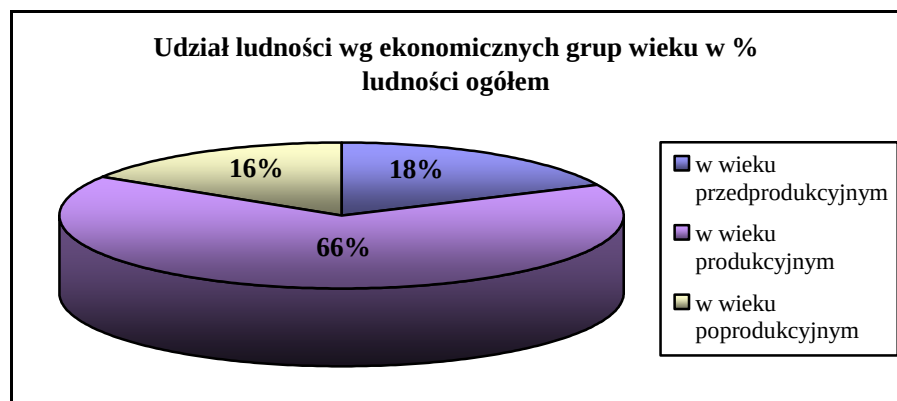
Tabela 9-3

	Mężczyźni	Kobiety
Wiek przedprodukcyjny	< 18	<18
Wiek produkcyjny	18 – 64	18 – 59
Wiek poprodukcyjny	≥ 65	≥60

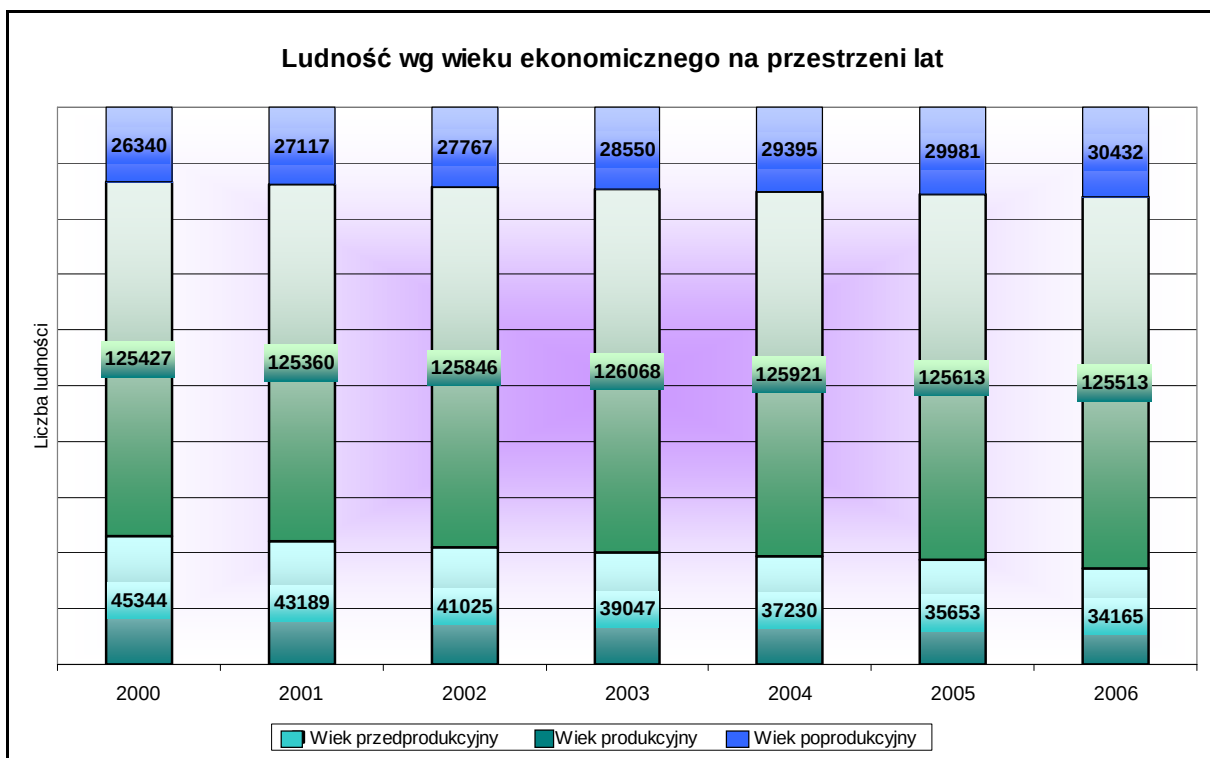

Wykres 9.3. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl/>

Najliczniejszą grupą są osoby w wieku produkcyjnym a więc w grupie wiekowej 18-59 dla kobiet oraz 18-64 dla mężczyzn, z przewagą mężczyzn (51%).

Wykres 9.4. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl/>

Wykres 9.5. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl/>

Powyższe dane wskazują na wyraźne starzenie się społeczeństwa. Wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym, o znacznym współczynniku feminizacji. Wśród osób w wieku poprodukcyjnym największą ich grupę stanowią osoby w wieku 70 i więcej lat.

Osób w wieku produkcyjnym co roku ubywa. Osiągają one wiek poprodukcyjny, młodszych roczników wchodzących w okres produkcyjny jest na tyle mało, że nie ma zapewnionej wymiany pokoleniowej, a biorąc pod uwagę niżej umieszczone dane – w Zabrzu odnotowuje się ujemne saldo migracji. Pozytywnym jednak może być fakt, iż roczniki przełomu lat 70 i 80 dwudziestego wieku, które to lata były okresem wyżu demograficznego, zakładają rodziny, co przekłada się na wzrost liczby urodzeń w stosunku do zgonów.

Dane składające się na opis stanu i ruchu naturalnego prezentowane są w poniższych zestawieniach.

Pierwsza tabela przedstawia dane podane przez USC dotyczące wszystkich urodzeń oraz zgonów zarejestrowanych na terenie Zabrza, nawet jeśli przebywająca w tym okresie osoba nie była mieszkańcem miasta.

Tabela 9-4

	Urodzenia żywe		Zgony		
	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem		Niemowlęta
			Mężczyźni	Kobiety	
2006 rok	1924		1830		58
	994	899	1063	765	
2005 rok	1967		1899		59
	1028	936	1015	884	
2004 rok	1589		1715		11
	856	733	945	770	

Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego, 2006 r.²⁹

Kolejne 2 tabele prezentują dane GUS dotyczące urodzeń – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka i zgonów – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Tabela 9-5

Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Urodzenia żywe					
ogółem	1504	1483	1589	1597	1676
mężczyźni	815	757	856	827	889
kobiety	689	726	733	770	787
Zgony ogółem					
ogółem	1666	1681	1715	1808	1757
mężczyźni	895	878	945	1028	1001
kobiety	771	803	770	780	756

Tab. Urodzenia żywe i zgony mieszkańców Zabrza. Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

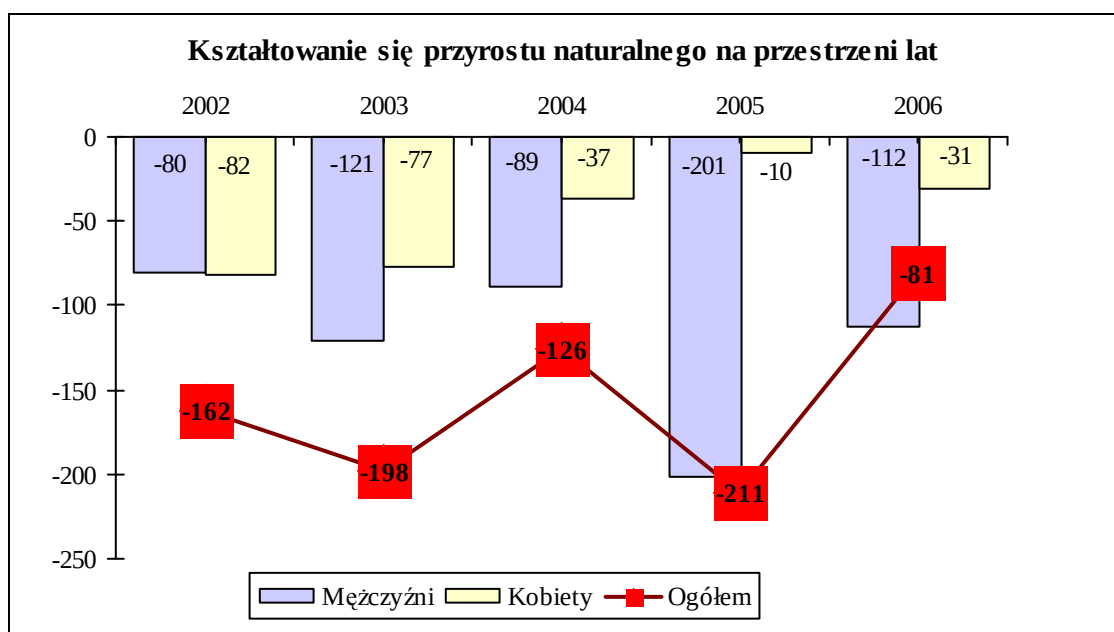
²⁹ UWAGA: dane podane przez USC dotyczą wszystkich urodzeń oraz zgonów zarejestrowanych na terenie Zabrza, nawet jeśli przebywająca w tym okresie osoba nie była mieszkańcem miasta.

Tabela 9-6

Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Zgony niemowląt					
ogółem	25	14	11	17	19
mężczyźni	15	7	6	10	12
kobiety	10	7	5	7	7

Tab. Zgony niemowląt. Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Dane nt. przyrostu naturalnego kobiet, mężczyzn a także przyrost naturalny ludności ogółem, jaki występował w poszczególnych latach prezentuje poniższa tabela.

Wykres 9.6. Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny – to różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.³⁰

Jak wynika z powyższych danych po gwałtownym spadku przyrostu naturalnego w 2005 r. i mimo tego, iż w dalszym ciągu przyjmuje on wartości ujemne, w 2006 roku odnotowano wyraźny wzrost urodzeń w porównaniu z ostatnimi latami. Przyrost naturalny wg płci natomiast, obrazuje większą umieralność w stosunku do liczby narodzin, w przypadku mężczyzn. Skrajnym przykładem jest rok 2005.

Dane dotyczące migracji wewnętrznych i zagranicznych³¹ zaprezentowano na poniższych wykresach:

³⁰ Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

³¹ Źródłem danych dla GUS nt. migracji na pobyt stały (wewnętrznych i zagranicznych) były: sprawozdawczość Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, który zasilany jest przez biura ewidencji gmin; Ludność zameldowana na pobyt czasowy – źródłem danych o migracjach czasowych było badanie statystyczne prowadzone przez GUS we wszystkich gminach w kraju wg stanu w dniu 31.12 każdego roku – za: www.stat.gov.pl.

Tabela 9-7

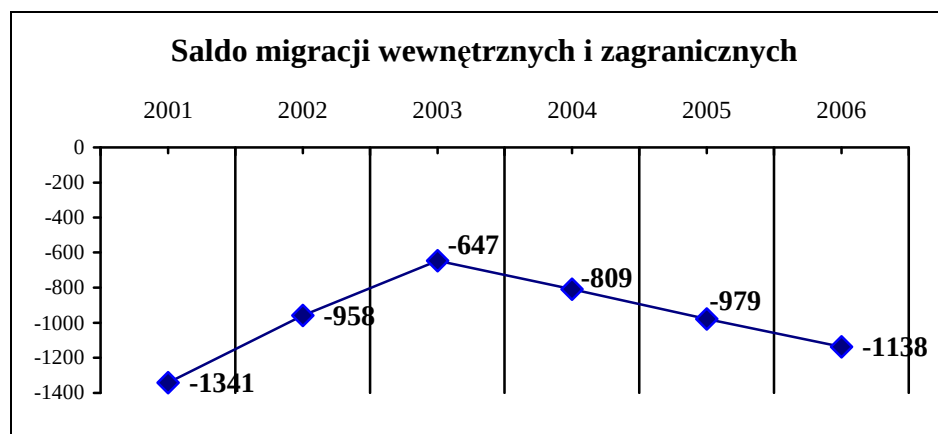
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE					
ZAMELDOWANIA			WYMELDOWANIA		
Ruch wewnętrzny		Liczba osób	Ruch wewnętrzny		Liczba osób
	Ogółem	1101		Ogółem	1647
	Mężczyźni	525		Mężczyźni	783
	Kobiety	576		Kobiety	864
Zagranica			Zagranica		
	Ogółem	43		Ogółem	635
	Mężczyźni	29		Mężczyźni	306
	Kobiety	14		Kobiety	329

Tab. Migracje zewnętrzne i zagraniczne. Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 9-8

SALDO POSZCZEGÓLNYCH MIGRACJI		
Ruch wewnętrzny		Liczba osób
	Ogółem	- 546
	Mężczyźni	- 258
	Kobiety	- 288
Zagranica		
	Ogółem	- 592
	Mężczyźni	- 277
	Kobiety	- 315

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Wykres 9.7 Źródło: <http://www.stat.gov.pl/> oraz Powiaty w Polsce – GUS, Warszawa 2007.

Ruch mieszkańców Zabrza wg poszczególnych krajów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9-9

KRAJ	ZAMELDOWANIA	WYMELDOWANIA
ALGERIA	1	0
ARMENIA	2	0
AUSTRIA	0	2
FRANCJA	1	0
HOLANDIA	1	1
IRLANDIA	0	3
JEMEN	1	0
KANADA	1	0
NIEMCY	27	77
NORWEGIA	1	0
RUMUNIA	1	0
STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	0	2
TURCJA	2	0
UKRAINA	1	0
WIELKA BRYTANIA	6	8
WŁOCHY	1	0
RAZEM:	46	93

Źródło: Dane Wydziału Spraw Obywatelskich, 2006 r.

Analizując migracje mieszkańców Zabrza stwierdza się większą liczbę wymeldowań niż zameldowań zarówno w ruchu wewnętrznym jak i zagranicznym.

Analizując ruch mieszkańców Zabrza poza granice kraju, do głównych kierunków należały zarówno zameldowania jak i wymeldowania do Niemiec.

Największą aktywność migracyjną przejawiają kobiety. Mniejszą liczbę kobiet zarejestrowano jedynie w przypadku meldunku z zagranicy.

Podsumowując, stwierdzić należy zwiększony odpływ mieszkańców z gminy, co przejawiało się ujemnym saldem migracji (-1 138).

Pozostałe dane dotyczące mieszkańców Zabrze:

- W 2006 r. zawarto 997 związków małżeńskich i przeprowadzono 474 rozwody³².
- Urząd Stanu Cywilnego organizował 5 uroczystości długoletniego pożycia małżeńskiego, w których udział wzięło 128 par jubilatów. Uroczystość 100-lecia urodzin w 2006 r. świętowały 4 osoby. Dwie osoby obchodziły 101 urodziny, kolejne 106 i 107 urodziny.
- W okresie od 01.01.2006 do 31.12.2006 r. wydano łącznie 25 753 szt. dowodów osobistych.³³

³² Liczba ta odnosi się do osób zawierających związek małżeński na terenie Zabrze.

³³ Liczba ta dotyczy osób, które odebrały dowody osobiste.

10. Bezpieczeństwo

10.1. Działalność Straży Pożarnej

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu operacyjnie zabezpiecza teren administracyjny miasta Zabrze, a także sołectwo Wieszowa gm. Zbrosławice podległej administracyjnie Komendzie Powiatowej PSP w Tarnowskich Górach.

Dokonując porównania ilości podejmowanych w Zabrzu działań ratowniczo-gaśniczych w 2006 r. z latami poprzednimi należy zauważyć, że utrzymuje się ona na poziomie 1 800 – 2 000 interwencji. Wzrosła natomiast szacunkowa wartość powstałych strat materialnych wynoszących ok. 2.6 mln zł. (w roku 2005 – 2 mln zł).

W 2006 roku łącznie odnotowano **1872** (2035 w 2005 r.) wyjazdów interwencyjnych oraz – dodatkowo - **30** (15 w 2005 r.) wyjazdów w ramach pomocy sąsiedzkiej do innych miast. Występuje więc spadek o **163** interwencje (liczone bez akcji w ramach pomocy sąsiedzkiej).

Porównując natomiast rok 2005 do 2004, w którym łącznie zanotowano **1652** akcje ratowniczo-gaśnicze oraz **24** wyjazdy w ramach pomocy sąsiedzkiej wystąpił wzrost liczby interwencji o **383**.

Zestawienie liczby interwencji za 5 ostatnich lat przedstawia poniższa tabela:

Tabela 10-1

Rodzaj zdarzenia	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.
pożary	995	1130	777	1243	884
miejscowe zagrożenia	641	639	821	734	895
alarmy (wyjazdy) fałszywe	63	38	54	58	93
Łącznie	1699	1807	1652	2035	1872

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Najwięcej interwencji w 2006 roku związanych było przede wszystkim z wyjazdami do palących się:

- traw i suszu roślinnego - **250**,
- palących się śmieci w kontenerach wolnostojących i koszach oraz zsypach budynków jak również w nieużytkowanych budynkach przeznaczonych do rozbiórki - **303**,
- pożary altanek na ogródkach działkowych – **45**.

Na przyczynę pożarów traw i pozostałości roślinnej złożyły się w minionym roku głównie:

- warunki atmosferyczne, tj. sucha wiosna i lato,

- brak nadzoru rodziców nad dziećmi, które w większości przypadków są sprawcami podpałów,
- pozostawienie nieużytkowanych terenów w stanie podatnym na podpalenie (brak dozoru, nie koszenie traw i chwastów, a po wykoszeniu, np. na osiedlach, pozostawienie w zgrabionych pryzmach).

Należy zwrócić uwagę, że w zdecydowanej większości to pożary małe, ograniczające się do kilku metrów kwadratowych. Powszechność telefonów komórkowych powoduje, że zgłoszenia dotyczące powstania pożarów odbywają się szybciej i częściej, co tłumaczy większą ilość zgłoszeń. Równocześnie jednak zaalarmowane jednostki straży pożarnej są na miejscu pożaru już w pierwszej fazie jego rozwoju – stąd tak duża liczba pożarów małych.

Dużą grupę akcji ratowniczych stanowią interwencje do tzw. „**innych miejscowych zagrożeń**” – **895**. Do najliczniejszych działań ratowniczych prowadzonych w tej grupie zalicza się:

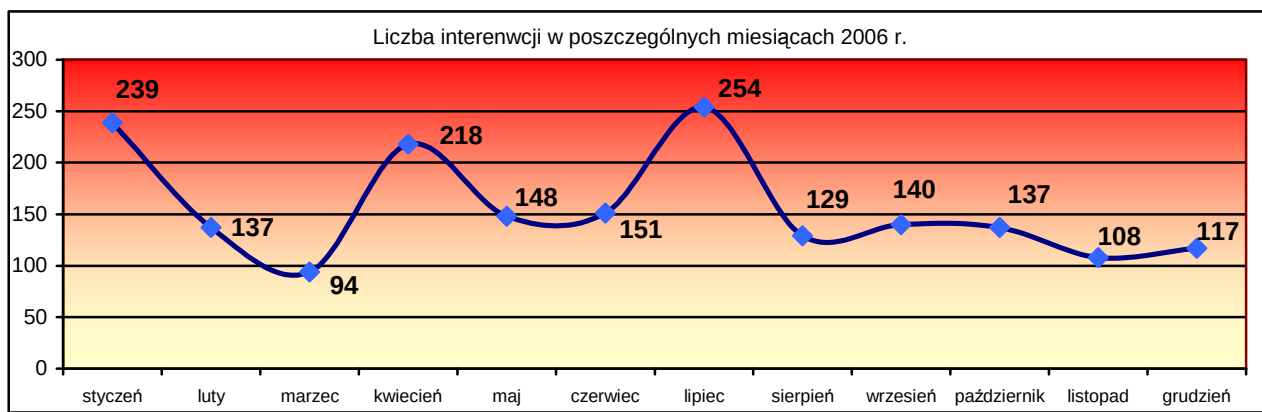
Tabela 10-2

wypadki drogowe i usuwanie związanych z nimi skutków	113,
usuwanie zwisających sopli lodu i zalegającego śniegu z budynków	124,
usuwanie gniazd owadów (osy, szerszenie) i inne tego typu	81,
działania związane z usuwaniem plam oleju, pompowaniem wody, usuwaniem skutków wiatrołomów itp.	182,
zgłoszenia z monitoringu pożarowego	23,
uwalnianie ludzi z wind, otwarcia mieszkań na prośbę Policji, pomoc pogotowiu ratunkowemu itp.	291,
uwalnianie zwierząt	18.

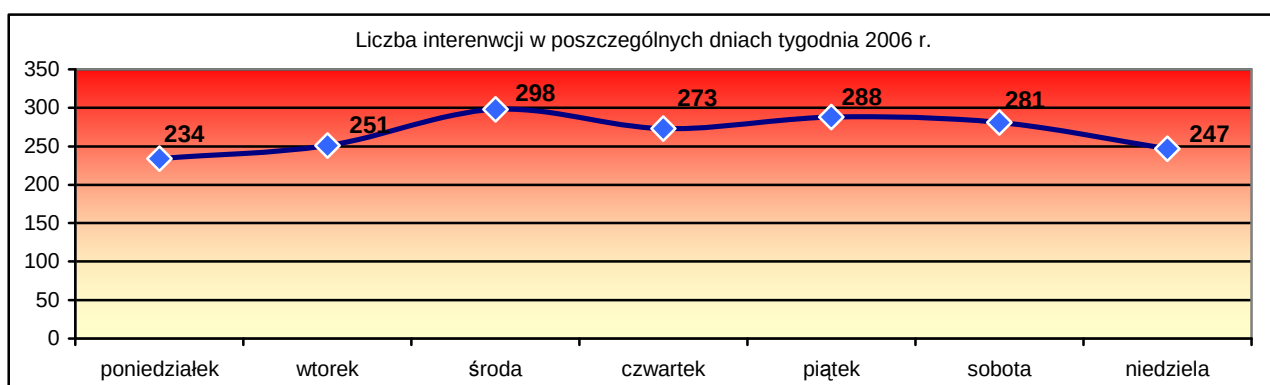
Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

W 2006 roku odnotowano 884 pożary, w tym 878 małych i 6 średnich. Dużych pożarów natomiast nie odnotowano w ogóle.

Liczbę interwencji w poszczególnych miesiącach oraz w poszczególnych dniach tygodnia w 2006 r., prezentują poniższe wykresy:

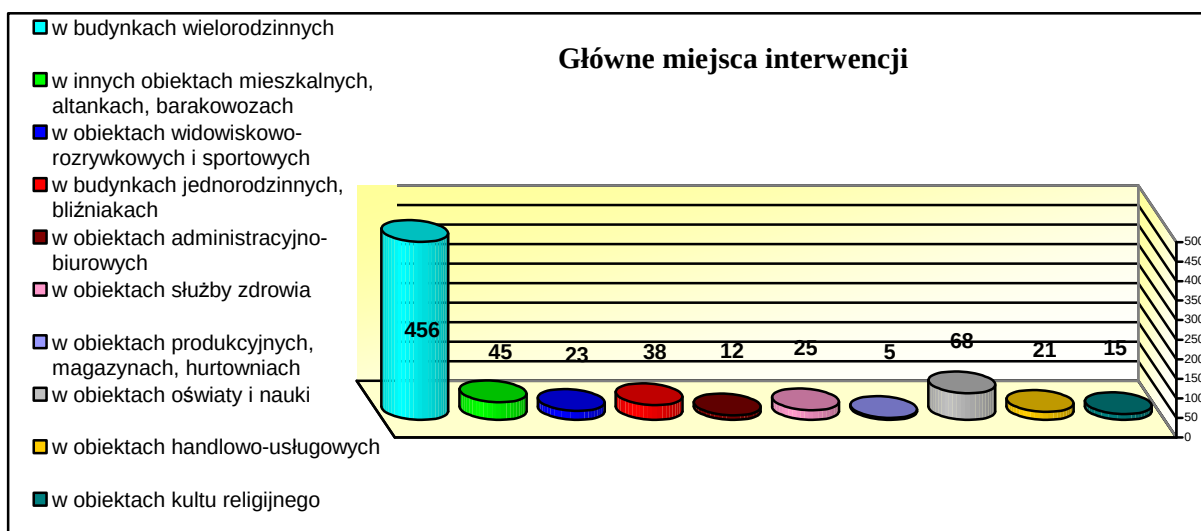

Wykres 10.1. Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Wykres 10.2. Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r., Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Podział interwencji w zależności od miejsca powstania zdarzenia w 2006 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 10.3. Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Wnioski, jakie zostały wyciągnięte po analizie miejsc występowania pożarów i miejscowych zagrożeń oraz ich przyczynowości, pozwalają na ustalenie działań mających na celu eliminowanie i ograniczenie występowania takich zdarzeń. Ustalone działania to:

- Prowadzenie działalności propagandowo-prewencyjnej we współpracy z lokalnymi środkami masowego przekazu przed okresem występowania pożarów traw i pozostałości roślinnych;

- Uświadamianie dzieciom – w większości sprawców podpałek – złych skutków i ponoszonych strat w przyrodzie i materialnych powodowanych przez, np. podpalanie traw. Takie akcje uświadamiające prowadzone są w szkołach za pośrednictwem Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego;

- W czasie dokonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych w budynkach mieszkalnych zwracanie uwagi zarządcom zasobów mieszkalnych na: stan techniczny oraz prawidłowość użytkowania instalacji wentylacyjnej, dymowo-kominowej, gazowej i elektrycznej, dbałość o porządek i usuwanie śmieci przy śmietnikach i zsypach w budynkach oraz pojemnikach wolnostojących, sprawne usuwanie skoszonej i wysuszonej trawy;

- Podczas prowadzenia czynności kontrolnych zwraca się także uwagę na sposób i stosowane zabezpieczenia prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych, eksploatacji urządzeń, linii technologicznych oraz magazynowania materiałów palnych;

- Na bieżąco wykorzystuje się wnioski wynikające z prowadzonych działań i analizy sytuacji pożarowej w mieście podczas opracowywania rocznych i kwartalnych planów pracy.

Ofiary i ranni

Tabela 10-3

Zdarzenie	Ofiary śmiertelne			Ranni		
	Cywile	Dzieci	Strażacy	Cywile	Dzieci	Strażacy
Požary	1	0	0	44	24	0
Miejscowe zagrożenia	4	1	0	51	16	0
Razem	5	1	0	95	40	0

Uwaga - nie dotyczy ofiar śmiertelnych i rannych, które zginęły lub zostały ranne przed przybyciem na miejsce zdarzenia jednostki PSP lub które zmarły w drodze do szpitala.

Wyjazdy do zdarzeń w latach 2001 –2006 obrazuje poniższa tabela i wykres:

Tabela 10-4

Lata	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem
2001	706	531	68	1 305
2002	995	641	63	1 699
2003	1 130	639	38	1 807
2004	777	821	54	1 652
2005	1 243	734	58	2 035
2006	884	895	93	1 872

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r. - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

W prowadzonych działaniach ratowniczo-gaśniczych oprócz jednostek Państwowej Straży Pożarnej, czynnie uczestniczyły również jednostki OSP z terenu miasta Zabrze, które interweniowały 80 razy (brało w nich udział 433 strażaków). Jednostki te wspomagają działania ratowniczo-gaśnicze PSP szczególnie podczas długotrwałych akcji wymagających dużej liczby ratowników oraz w przypadku wystąpienia w krótkim czasie dużej liczby interwencji, np. pożarów traw, likwidacji wiatrołomów, lokalnych podtopień, klęsk żywiołowych i innych nietypowych zdarzeń.

Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza KM PSP w Zabrzu posiada 7 samochodów bojowych przeznaczonych do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych: 4 gaśnicze (rok produkcji 1995, 2001, 2003, 2004 – gdzie norma czasu eksploatacji wynosi 12 lat) i 3 specjalne (rok produkcji 1990, 2000, 2001 - gdzie norma czasu eksploatacji wynosi lat 20).

Na terenie rejonu Zabrze działają 4 jednostki terenowe OSP posiadające 5 wozów bojowych (rok produkcji: 1987, 1987, 1986, 1992, 1992). Na terenie rejonu operacyjnego znajdują się również jednostki ochrony przeciwpożarowej działające w zakładach przemysłowych.

W celu sprawnej i efektywnej organizacji akcji ratowniczo-gaśniczych zawarto porozumienia z zakładami i instytucjami z terenu miasta Zabrze, które posiadają sprzęt lub materiały mogące być wykorzystane w trakcie tychże akcji. Wykaz podmiotów, z którymi zawarto porozumienia o współpracy podczas działań ratowniczo-gaśniczych:

Tabela 10-5

Lp.	Strony porozumienia	Zakres porozumienia
1.	Okręgowa Stacja Ratownictwa Górniczego, Zabrze ul. Jodłowa 9, KM PSP Zabrze	Współpraca podczas działań ratowniczych i gaśniczych z wykorzystaniem zastępów ratowników górniczych wraz ze sprzętem.
2.	Pogotowie Ratunkowe Stacja Zabrze, ul. Wyzwolenia 1 – KM PSP Zabrze	Przekaz wzajemnych informacji o podejmowanych działaniach oraz współpraca na miejscu akcji.

3.	Mostostal Zabrze Zakład Transportu Samochodowego Spedycji i Usług Serwisowych Sp. z o.o., Zabrze ul. Nad Kanałem 36 – KM PSP Zabrze	Wykorzystanie do działań ratowniczo-gaśniczych na terenie Zabrza ciężkiego sprzętu – żurawi o udźwigu od 18 do 300 ton, a także wykorzystanie przyczep niskopodwoziowych o nośności od 16 do 200 ton wraz z ciągnikiem siodłowym
4.	Górnośląski Okręgowy Zakład Gazowniczy Zabrze, ul. Szczęść Boże 11 – KM PSP Zabrze	Wykorzystanie do działań ratowniczo-gaśniczych na terenie Zabrza sprzętu: koparko-ładowarka, beczka asenizacyjna 4,5m ³ , oraz m.in. sprzęt samojezdny 10 i 16 t.
5.	Elektrociepłownia Zabrze S.A., Zabrze ul. Wolności 416 – KM PSP Zabrze	Udostępnienie neutralizatorów do prowadzenia działań rat.-gaś. na terenie Zabrza takich jak: dolomit, kamień wapienny, ścierki do wiązania oleju, sorbenty w arkuszach, zapory sorpcyjne.
6.	Terenowa Służba Ratownicza PTHU „Mako Trans” KM PSP Zabrze	Współpraca podczas działań ratowniczych i gaśniczych na terenie gminy i rejonu Zabrze.
7.	Zakładowa Służba Ratownicza Elektrociepłownia Zabrze S.A. – KM PSP Zabrze	Współpraca podczas działań ratowniczych i gaśniczych na terenie gminy i rejonu Zabrze.
8.	Centrala Zaopatrzenia Górnictwa Stal Sp. z o.o. Zabrze ul. Fabryczna	Udostępnienie wapna hydratyzowanego w workach papierowych jako neutralizator.
9.	Zakład Transportu Samochodowego Sprzętu Budowlanego i Usług Serwisowych, Zabrze, ul. Pawliczka 1	Udostępnienie autocystern do transportu substancji niebezpiecznych oraz ładowarki kołowej Fadroma.
10.	Miejski Zakład Kąpielowy, Zabrze Plac Krakowski 10	Udostępnienie wody z basenu na potrzeby działań ratowniczo-gaśniczych z przystosowanego przyłącza.

Czynności kontrolno-rozpoznawcze są prowadzone w oparciu o roczny plan kontroli, opracowany na podstawie:

- wyników kontroli z lat poprzednich,
- wniosków z analizy zagrożeń,
- zaleceń określonych przez Komendę Wojewódzką i Główną,
- kierunków i celów działania Państwowej Straży Pożarnej

Ponadto czynności kontrolne prowadzone są na skutek zgłoszenia nowobudowanych obiektów do użytkowania lub skarg napływających do Komendy, a także pod wpływem zdarzeń mających miejsce w Polsce i na świecie.

Ogółem w 2006 r. sekcja kontrolno-rozpoznawcza przeprowadziła 157 kontroli:

- 89 kontroli w obiektach użyteczności publicznej,
- 1 kontrola w obiektach zamieszkania zbiorowego,
- 6 kontroli w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych,
- 7 kontroli lasów,
- 54 kontrole w budynkach produkcyjnych i magazynowych.

Straż Pożarna podejmuje również działalność szkoleniową i doskonalenie zawodowe strażaków, na którą składało się m.in.: 26 ćwiczeń doskonalących na wytypowanych obiektach/zakładach o skomplikowanej infrastrukturze, czy też prowadzących szczególnie

charakter działalności. Dodatkowo przeprowadzono 15 ćwiczeń mających na celu doskonalenie umiejętności wykorzystania posiadanego sprzętu oraz udział w próbnym ewakuacjach z obiektów. Dla strażaków JRG realizowany jest roczny cykl szkoleń doskonalenia zawodowego i doskonalenia umiejętności praktyczno-taktycznych w oparciu o opracowany roczny plan doskonalenia zawodowego oraz miesięczne plany zajęć szkoleniowych.

Prowadzono także egzaminy recertyfikacyjne z zakresu pierwszej pomocy medycznej - 56 osób ukończyło stosowne przeszkolenie.

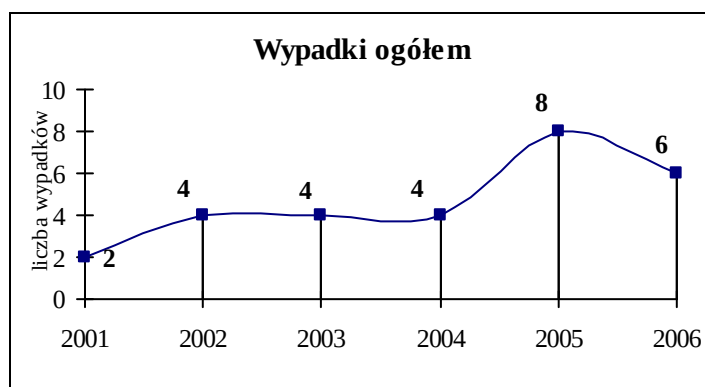
W okresie zimowym natomiast, strażacy PSP prowadzili szeroko zakrojoną akcję promującą zasady bezpieczeństwa pod względem profilaktyki przeciwpożarowej wśród dzieci i młodzieży. Programem objęto zasady postępowania w przypadku powstania pożaru, alarmowania służb ratowniczych, udzielania pierwszej pomocy medycznej przy omdleniach, zwichnięcia stawów, opatrywania ran i metodyki wykonywania sztucznego oddychania.

Dane nt. stanu wypadkowości funkcjonariuszy PSP:

➤ ilość akcji ratowniczych -	1 872
➤ ilość ratowników uczestniczących w akcjach ratowniczych-	11 332
➤ ilość wypadków ogółem –	6
➤ ilość wypadków w akcjach ratowniczych i alarmu –	3
➤ ilość wypadków indywidualnych –	6
➤ ilość wypadków lekkich –	6
➤ liczba poszkodowanych –	6
➤ liczba dni braku zdolności do służby ogółem –	117

Najwięcej wypadków wydarzyło się w godzinach od 14.00 do 18.00 oraz od 22.00 do 02.00.

Porównując dane z roku 2005 można zaobserwować spadek liczby wypadków w 2006 r. o 25%.

Wykres 10.4 Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa miasta Zabrze w zakresie ochrony przeciwpożarowej za rok 2006 r.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Główne przyczyny powstania wypadków to: nieprawidłowe zachowanie, nieostrożność, nieuwaga własna.

Przyczyny pośrednie: brak pełnego rozeznania przez poszkodowanych sytuacji i potencjalnych zagrożeń występujących podczas działań ratowniczo – gaśniczych

oraz podczas zajęć sportowych, a także niezachowanie ostrożności podczas służby w strażnicy.

10.2. Działalność Straży Miejskiej w Zabrzu

Straż Miejska w Zabrzu jest samorządową, umundurowaną formacją, powołaną dla ochrony porządku publicznego, zaspokajania istotnych potrzeb mieszkańców Zabrze oraz eliminowania zjawisk patologii społecznej, a także w celu zapewnienia skutecznych, jednolitych form oddziaływania na stan porządku publicznego, czystości i estetyki na terenie Gminy Miejskiej Zabrze.

W 2006 r. do Straży Miejskiej w Zabrzu wpłynęło łącznie 13 208 zgłoszeń wymagających podjęcia działań.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono strukturę zgłoszeń mieszkańców do dyżurnego Straży Miejskiej w Zabrzu.

Tabela 10-6

L.p.	Rodzaj zgłoszenia	Ilość zgłoszeń mieszkańców miasta do dyżurnego w 2006 r.
1.	Porządek i spokój publiczny	1 742
2.	Przeciwko instytucjom	1
3.	Przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	1 378
4.	Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	1 796
5.	Przeciwko osobie	18
6.	Przeciwko zdrowiu	425
7.	Przeciwko mieniu	647
8.	Przeciwko obyczajności	55
9.	Przeciwko urządzeniom publicznym	1033
10.	Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminie (w tym Akcja Zima)	2 583 (1 559)
11.	Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1 227
12.	Inne przepisy pozakodeksowe	530
13.	Braki w infrastrukturze miasta	411
14.	Awarie urządzeń użytku publicznego	717
15.	Nielegalny handel	106
16.	Bezdomni	199
17.	Osoby potrzebujące natychmiastowej pomocy	329
18.	Problem narkomanii	11
RAZEM		13 208

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za 2006 rok.

Kolejna tabela przedstawia rodzaj popełnianych wykroczeń w 2006 roku, oraz działania podjęte w ich wyniku przez Straż Miejską.

Tabela 10-7

L.p.	Rodzaj wykroczenia	Pouczenia	Ilość mandatów karnych	Kwota mandatów karnych	Notatki do Sądu/wnioski o ukaranie	Przekazano Policji	Ilość interwencji	Przekazano innym służbom
1.	Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	688	142	23 920	14	6	780	-
2.	Wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym	2	-	-	3	-	7	2
3.	Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	379	172	30 010	13	1	1 033	468
4.	Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu w komunikacji	3 423	2 943	285 090	75	15	6 019	-
5.	Wykroczenia przeciwko osobie	19	4	350	-	-	25	2
6.	Wykroczenia przeciwko zdrowiu	60	22	1 360	11	-	581	488
7.	Wykroczenia przeciwko mieniu	26	0	0	0	74	164	64

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

8.	Wykroczenia przeciwko interesom konsumentów	-	-	-	-	1	2	1
9.	Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	255	211	45 150	1	0	382	-
10.	Wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	1 397	819	42 130	3	4	2 016	-
11.	Szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	0	0	0	0	1	1	-
12.	Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	188	145	12 660	22	0	1 112	757
13.	Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1 314	2 944	294 400	9	16	3 628	-
14.	Inne pozakodeksowe przepisy o wykroczeniach	108	92	7 340	4	52	371	115
Ogółem		7 859	7 494	742 410	155	170	16 121	1 897

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za 2006 rok.

W czasie wykonywania zadań określonych przepisami prawa funkcjonariusze Straży Miejskiej:

- Ujęli i przekazali Policji 106 osób w tym 54 sprawców przestępstw,
- Ujawnili 65 przestępstw,
- Zabezpieczyli 41-krotnie miejsca przestępstw i katastrof, uczestniczyli w 218 innych zabezpieczeniach, udzielili 62 asyst,
- 562 osoby nietrzeźwe doprowadzono do Izby Wyrzeźwień, a 93 osoby do miejsca zamieszkania,

- Unieruchomili przez zastosowanie urządzenia do blokowania kół - 996 pojazdów,
- Spowodowali usunięcie z drogi na parking strzeżony 18 pojazdów,
- Doprowadzili do usunięcia 35 wraków pojazdów samochodowych,
- Spowodowali usunięcie 2 nielegalnych wysypisk odpadów na terenie miasta,
- Ujęli 32 sprawców nielegalnego wysypywania odpadów.

Straż Miejska ponadto realizuje akcje i programy mające na celu zapobieganie przestępczości i utrzymanie porządku publicznego i ochrony obywateli miasta Zabrze.

W 2006 r. Straż Miejska realizowała następujące akcje:

➤ **Prewencja ogólna**

- * **„Zero tolerancji dla alkoholu”** - kontrola legalności prowadzonej działalności handlowej, stanu czystości i porządku w otoczeniu punktów handlowych, reagowanie na spożywanie alkoholu w miejscu niedozwolonym i zakłócanie spokoju, i porządku publicznego. Akcja ta prowadzona jest przez cały rok, ze szczególnym nasileniem w okresie letnio – wakacyjnym.
- * **„Czystość w mieście”**- kompleksowe kontrole posesji prywatnych, lokali użytkowych, parków, skwerów, ulic i chodników. W jej ramach przeprowadzono 929 kontroli, podjęto 727 interwencji.
- * **„Ruina”**- kontrola wszystkich nieruchomości w trakcie prac rozbiórkowych oraz których stan techniczny może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa. Po dokonaniu w miesiącu maju 2006 r. szczegółowej kontroli uznano, iż 72 obiekty ze względu na zły stan techniczny grożą zawaleniem bądź wymagają zabezpieczeń. Dalsze kontrole tych obiektów odbywały się w codziennej służbie zarówno przez patrole dzielnicowe i interwencyjne, w wyniku których informowano Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego o zagrożeniach.
- * **„Złom”**- kontrola wszystkich punktów skupu złomu pod kątem ujawnienia przedmiotów mogących pochodzić z kradzieży. Strażnicy przeprowadzili w ramach tej akcji 348 kontroli, w toku których 5 spraw przekazano policji, a w 1 udzielono pouczenia.
- * **„Dachy”** – kontrola w zakresie przestrzegania zasad usuwania zaległego śniegu z dachów. Działania były prowadzone w okresie od 30.01.2006 do 05.02.2006 w większości wspólnie z przedstawicielami Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Państwowej Straży Pożarnej, Komendy Miejskiej Policji i Państwowej Inspekcji Pracy. Przeprowadzono 41 kontroli. Tylko w 8 przypadkach stan odśnieżenia nie budził zastrzeżeń u kontrolujących. Niezależnie od wspomnianych kontroli stan zalegającego śniegu był monitorowany przez wszystkie patrole straży.
- * **„Pieszy”**- mająca na celu reagowanie na wykroczenia drogowe (przechodzenie na czerwonym świetle, w miejscach do tego nie wyznaczonych, przebieganie przed nadjeżdżającym pojazdem, przechodzenie przez torowiska). Jej wyniki to 1041 kontroli, 1226 interwencji, 863 pouczeń, 392 mandatów karnych.
- * **„Zima”**- kontrola zimowego utrzymania stanu chodników i dróg. W jej trakcie przeprowadzono 2574 kontrole, podjęto 685 interwencji.
- * **„Place zabaw”** – przeprowadzona w miesiącu czerwcu kontrola stanu technicznego placów zabaw, ze szczególnym uwzględnieniem stanu sprzętu zabawowego.

Przeprowadzono 96 kontroli. W ich wyniku stwierdzono usterki na 7 placach zabaw zarządzanych przez Urząd Miejski w Zabrzu oraz na 14 placach zabaw administrowanych przez administrację mieszkaniową. Usterki zostały naprawione. Kontrole były kontynuowane regularnie w lipcu i sierpniu w ramach prowadzonej akcji „**Bezpieczne Wakacje 2006.**”

- * **„Bezpieczne Osiedle”**- akcja mająca na celu ścisłą współpracę z mieszkańcami Zabrze i Radami Dzielnic w celu skutecznego ograniczenia tzw. „drobnej przestępczości” w mieście. W jej ramach strażnicy miejscy patrolowali wybrane tereny miasta wspólnie z członkami patroli obywatelskich:

Tabela 10-8

Dzielnica	Ilość patroli obywatelskich	Ilość kontroli	Ilość pouczeń	Ilość mandatów karnych
Zabrze-Południe	23	132	13	6
Maciejów	15	252	61	12
Rokitnica	4	28	2	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za 2006 rok.

Strażnicy miejscy, w celu lepszego zapoznania się z zagrożeniami w dzielnicach, uczestniczyli w 67 zebraniach z mieszkańcami organizowanymi przez Rady Dzielnic, podczas których mieszkańcy zgłaszali bieżące problemy dotyczące ładu i porządku w dzielnicach. Na spotkaniach strażnicy składali sprawozdanie z działań poszczególnych rejonów, a także ustalali formy dalszej współpracy pomiędzy strażnikami i przewodniczącymi Rad Dzielnic. Kolejne działania w ramach omawianej akcji, to przeprowadzenie 3 obchodów osiedla Janek wraz z Radą Osiedla Janek, w trakcie których sporządzono protokoły stanu czystości osiedla. Podjęto także wspólne działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości.

- * **„Ptasia grypa”** – akcja prowadzona była od 15.10.2005 do 31.12.2006 r. W tym czasie wpłynęło 240 zgłoszeń dotyczących padłego ptactwa. 210 padłych ptaków zostało usuniętych przez Schronisko dla Bezdolnych Zwierząt w Biskupicach, w 7 przypadkach obowiązek taki przejęli administratorzy bądź zarządcy terenu. W 20 przypadkach zgłoszenia nie potwierdziły się. W 44 przypadkach strażnicy uzyskali informację o niezgodnej z prawem hodowli ptactwa domowego. Dokonano również kontroli targowisk miejskich. Dwie sprawy przekazano zgodnie z właściwością rzeczową do Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu.
- * **„Odszczurzanie 2006 r.”** – to działanie oparte na przepisach ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz zgodnie z § 23 pkt 1 i 2 regulaminu utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Zabrze. W okresie od dnia 13.03.2006 do dnia 14.04.2006 r. Straż Miejska wraz z przedstawicielami administracji oraz placówek handlowych i zakładów opieki zdrowotnej przeprowadziła kontrole piwnic i strychów. W dniach 18.09.2006 r. do 20.10.2006 r. przeprowadzono działania w ramach „II Akcji odszczurzania”. Po stwierdzeniu nieprawidłowości – w pierwszej akcji 38 – na 684 posesji, w drugiej akcji 7 – na 421

nieruchomości (w tym 562 piwnice), administratorzy i podmioty odpowiedzialne otrzymali polecenie niezwłocznego ich usunięcia i doprowadzenia posesji do należytego stanu estetycznego.

- * **„Bezpieczne Targowisko”** – akcja była prowadzona w okresie od 18.12.2006 do 31.12.2006 r. Na terenie targowisk i w ich otoczeniu zakres czynności obejmował kontrolę stanu czystości, posiadanie wymaganych zezwoleń na handel, prawidłowe parkowanie pojazdów, prowadzenie nielegalnych gier hazardowych, legalizację wag i odważników, a także kontrolę punktów handlowych prowadzących działalność w zakresie sprzedaży artykułów pirotechnicznych. W ramach tej ostatniej, dokonano również kontroli hipermarketów wraz z przedstawicielami Straży Pożarnej i Policji.

➤ **W zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży** przeprowadzono działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie demoralizacji nieletnich. W 2006 r. wysłano 103 powiadomienia do szkół o wagarach nieletnich uczniów. Wobec nieletnich nierealizujących obowiązku szkolnego oraz stwarzających problemy wychowawcze strażnicy podjęli 152 interwencje. W efekcie tych działań przeprowadzili 540 rozmów ostrzegawczo-wychowawczych z nieletnimi oraz pouczyli 39 osób, 13 spraw skierowali do Sądu Rodzinnego, a 23 sprawy przekazali Policji. Ponadto strażnicy miejscy przeprowadzali rozmowy z pedagogami i dyrektorami, które dotyczyły uczniów zdemoralizowanych, jak również zjawisk patologicznych charakterystycznych dla danej szkoły. Celem tych rozmów była poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w czasie trwania zajęć lekcyjnych. Przeprowadzono 529 rozmów z dyrektorami szkół i 165 rozmów z pedagogami szkolnymi, 133 prelekcje dla młodzieży dostosowane tematyką do wieku uczniów oraz potrzeb wynikających z pracy nauczycieli. Ponadto przeprowadzono również 2552 kontrole otoczenia placówek oświatowych.

W dniu 05.06.2006 r., w ramach przygotowań do sezonu wakacyjnego Straż Miejska wraz z przedstawicielami Sanepidu, Komendy Miejskiej Policji, MOSiR wykonała kontrole stanu obiektów kąpielisk przy ul. Srebrnej i Krakowskiej. Wskazane nieprawidłowości usunięto.

Nakazano również oznakowanie akwenów tablicami o zakazie kąpieli w stawach, w miejscach gdzie były one wymagane, a gdzie - w wyniku kontroli - stwierdzono ich braki.

W okresie wakacyjnym strażnicy podejmowali działania takie jak:

- Kontrola okolic placówek oświatowych ze szczególnym uwzględnieniem boisk szkolnych i placów zabaw;
- Patrolowanie terenów, gdzie przebywały dzieci i młodzież, m.in. miejsc potencjalnie narażonych na spożywanie alkoholu, dewastację mienia, zakłócanie spokoju i porządku publicznego;
- Kontrola obszarów wodnych – przeciwdziałanie zjawisku kąpieli w miejscach niedozwolonych (są to m.in. akweny w Mikulczycach i Makoszowach), ochrona porządku w okolicach kąpielisk przy ul. Srebrnej, Jaskółczej i Krakowskiej;
- Patrolowanie, zabezpieczanie imprez sportowych i kulturalno-oświatowych, w tym zabezpieczanie imprez odbywających się przy DMIT w Zabrzu pod nazwą „Muzyczne Lato” w każdą sobotę miesiący wakacyjnych, przy współpracy z funkcjonariuszami Policji;
- Kontrola rowerzystów naruszających przepisy Ruchu Drogowego;

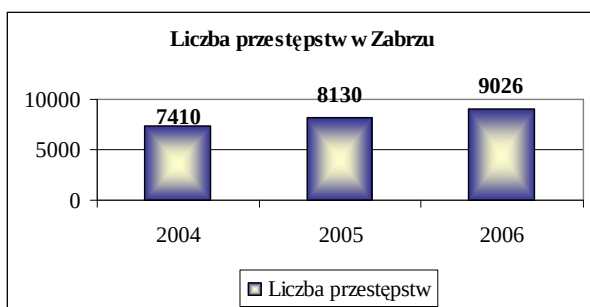
- Reagowanie na osoby przebywające w pasie ruchu drogowego oraz osoby małoletnie pozostawione bez opieki;
- Reagowanie na przypadki nie realizowania zwyczajnych i nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierząt.

10.3. Działalność Policji

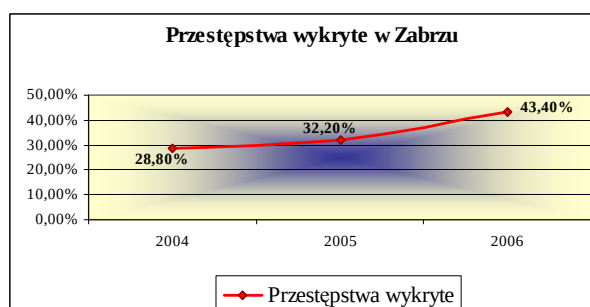
Głównymi problemami występującymi na terenie miasta, wynikającymi i wpływającymi na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców są:

- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- brak autorytetów moralnych dla młodych ludzi w ich najbliższym otoczeniu,
- wysoki poziom przestępczości zwłaszcza przestępstw godzących w dobro lub mienie obywateli.

W roku 2006 w Zabrzu stwierdzono ogółem 9026 przestępstw, tj. o 896 przestępstw więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 10.5

Wykres 10.6

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu

Odnotowano stały wzrost wykrywalności od roku 2005: z 28,8 % w roku 2004, poprzez 32,2% w roku 2005, do 43,40% w roku 2006.

Tabela 10-9

	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych	Liczba przestępstw stwierdzonych	Przestępstwa wykryte
Ogółem	9329	9026	3949
Kryminalne	8036	7717	2705
Gospodarcze	416	552	521
Drogowe	607	510	510

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu

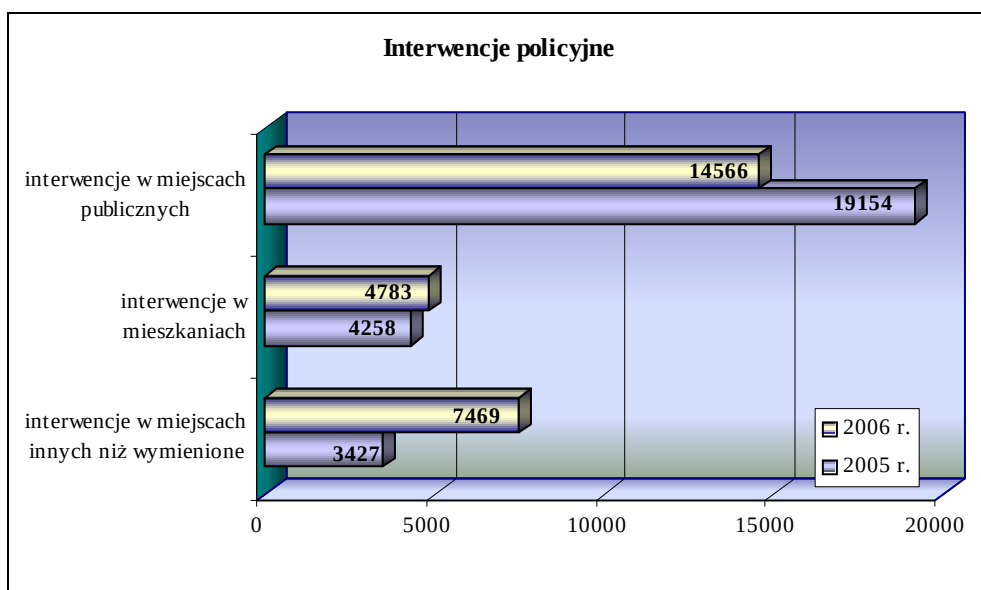
Poniższa tabela przedstawia wybrane kategorie przestępstw kryminalnych:

Tabela 10-10

	Przestępstwa wszczęte	Przestępstwa stwierdzone	Wykrywalność (w procentach)
Kradzież cudzej rzeczy	2932	2767	14,5
Kradzież z włamaniem	1400	1498	18,3
Przestępstwa rozbójnicze	251	266	44,9
Bójki i pobicia	178	165	57
Ogółem	4761	4696	19

Źródło: Dane Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu

Policjanci Komendy Miejskiej w Zabrzu, w roku 2006 podjęli ogółem 26 818 interwencji, z czego 14 566 w miejscach publicznych, i 4 783 w mieszkaniach. Odnotowano również 7 469 interwencji w miejscach innych niż wymienione. Nastąpiła tu wyraźna zmiana w porównaniu z rokiem 2005, gdyż interwencji w miejscach publicznych było 19 154, w mieszkaniach 4 258, a w miejscach innych niż wymienione 3 427.

Wykres 10.7. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu

W związku z ujawnionymi wykroczeniami w roku 2006 skierowano do Sądu Rejonowego w Zabrzu 1 546 wniosków o ukaranie, w tym 357 wniosków dotyczyło nieletnich, 6 wniosków złożono w trybie art. 90 kpw.³⁴ Liczba spraw, w których nie składano wniosku o ukaranie to 1 911, w tym 1 308 z powodu nie wykrycia sprawcy

³⁴ Art. 90 przewiduje postępowanie przyśpieszone - ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. – Dz.U. 2001, Nr 106, p. 1148 ze zm.

oraz 67 na podstawie art. 41 kw.³⁵ Nałożono 13 163 mandatów karnych na sumę 1 823 450 zł. W stosunku do 2 157 osób zastosowano środki oddziaływania pozakarnego.

W zdecydowanej większości wykroczenia, za które nakładano mandaty to wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach, porządkowi i spokojowi publicznemu z art. 55 kw³⁶ i urządzeniom użytku publicznego.

Należy wspomnieć, iż na drogach miasta Zabrze zaistniało 291 wypadków drogowych, w wyniku których śmierć poniosło 16 osób, a 396 doznało obrażeń ciała. W trakcie 1720 kolizji drogowych powstały wyłącznie straty materialne. Najwięcej wypadków – 102 – było wynikiem nieprzestrzegania pierwszeństwa jazdy, a 56 – powstało na skutek błędów popełnionych przez pieszych. 92,8% wypadków powstało na obszarze zabudowanym, a do najbardziej zagrożonych wypadkowością ulic i tras na terenie miasta Zabrze należą:

- ul. Wolności – 32 wypadki, 1 osoba zabita, 55 osób rannych, 208 kolizji drogowych,
- ul. 3-go Maja – 24 wypadki, 1 osoba zabita, 27 osób rannych, 126 kolizji drogowych,
- Al. Korfantego – 18 wypadków, 1 osoba zabita, 31 osób rannych, 84 kolizje drogowe,
- ul. Paderewskiego – 18 wypadków, 29 osób rannych, 40 kolizji drogowych,
- ul. Bytomska – 14 wypadków, 24 osoby ranne, 70 kolizji drogowych.

W 2006 roku nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego spowodowali 30 wypadków drogowych, w wyniku których 1 osoba poniosła śmierć, a 37 osób doznało obrażeń ciała.³⁷

W 2006 r. funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu brali udział w:

- 84 działaniach związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zwalczania przestępczości pospolitej w obrębie centrum miasta oraz osiedli,
- 23 działaniach związanych z zabezpieczeniem terenu miasta w związku z imprezami o charakterze sportowym,
- 22 działaniach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z imprezami o charakterze kulturalno-rozrywkowym,
- 71 działaniach w zakresie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

³⁵ Art. 41 przewiduje, że w stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń. – Dz.U. 1971, Nr 12, p. 114

³⁶ Art. 55 przewiduje karę grzywny do 250 złotych albo karę nagany za kąpiel w miejscu, w którym jest to zakazane. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń. – Dz.U. 1971, Nr 12, p. 114

³⁷ <http://www.zabrze.kmp.gov.pl>

11. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

11.1. *Ochrona zdrowia w Gminie Zabrze*

W roku 2006, na terenie miasta Zabrze, funkcjonowało w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia 50 jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, z czego 2 w stanie likwidacji oraz 62 jednostki świadczące opiekę stomatologiczną, w tym 1 w stanie likwidacji.

W ramach leczenia stacjonarnego świadczeń udzielało 5 placówek ochrony zdrowia:

- SPZOZ Szpital Rejonowy, ul. Zamkowa 4,
- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach im. Prof. Stanisława Szyszko, ul. 3-go Maja 13-15,
- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 3 Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, ul. Koziołka 1,
- Szpital Specjalistyczny, ul. M. Curie –Skłodowskiej 10,
- Śląskie Centrum Chorób Serca, ul. Szpitalna 2.

Pomoc doraźną świadczyły:

- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe Stacja w Zabrze, ul. Wyzwolenia 11
- Firma Transportu Sanitarnego „Eskulap” Wyjazdowa Pomoc Medyczna, ul. Heweliusza 13

Przy Urzędzie Miejskim w Zabrzu działa Zespół ds. Promocji Zdrowia. Realizuje on program promocji zdrowia poprzez różne formy. W 2006 r. było to m.in.:

- finansowanie 2 warsztatów z zakresu walki z agresją w szkołach;
- organizowanie 2 spotkań z seniorami z wykładem na temat prawidłowego stylu życia i znaczenia aktywności ruchowej;
- wygłoszenie w TV kablowej 6 wykładów z cyklu „Promocja Zdrowia”, finansowanych z budżetu miasta;
- kontynuowanie, przez NZOZ Medycyna Szkolna we współpracy z Zespołem, programu badań przesiewowych uczniów w kierunku nadwagi i niedowagi wraz z naukowym opracowaniem przez Kierownika Kliniki Pediatrii w Bytomiu;
- zorganizowanie konkursu rysunkowego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych dot. zdrowego stylu życia.

Ponadto wszystkie szkoły, zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie, udzielające bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, otrzymały kalendarze o tematyce z zakresu promocji zdrowia, zaprojektowane przez Zespół i sfinansowane w ramach zadania.

W 2006 r. ogłoszono i rozstrzygnięto konkurs ofert na realizację programów zdrowotnych dofinansowanych z budżetu miasta. Zrealizowano następujące programy:

- Program badań przesiewowych dla wczesnego rozpoznania raka gruczołu krokowego,

- Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania niedosłuchu u dzieci szkolnych,
- Program badań przesiewowych dla wczesnego wykrywania chorób tarczycy,
- Program profilaktyki astmy i POCHP.

Z badań, w ramach programów, skorzystało 1 743 mieszkańców Zabrza.

W ramach profilaktyki zdrowotnej zakupiono również i rozdysponowano do zakładów opieki zdrowotnej 1 400 plakatów i ulotek z zakresu walki z chorobami nowotworowymi oraz 6 000 plakatów i ulotek dla mieszkańców w ramach akcji „Zbadaj swoje serce.”

W zakresie gminnego programu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na rok 2006 zrealizowano m.in. następujące programy dla dzieci i młodzieży:

- Debata
- Korekta
- NOE
- Profilaktyka wczesnoszkolna
- programy realizowane przez teatry profilaktyczne
- Pomarańczowa Linia
- Powiatowa Młodzieżowa Szkoła Liderów Profilaktyki
- Ogólnopolska kampania „Zachowaj trzeźwy umysł”
- Zimowa przygoda
- Eliminuję uzależnienia na rzecz usportowienia

W programach tych uczestniczyło łącznie prawie 20 tysięcy uczniów.

Zorganizowano również programy dla nauczycieli, takie jak:

- Profilaktyka wczesnoszkolna
- Ogólnopolska kampania „Zachowaj trzeźwy umysł”
- Spójrz inaczej
- Trening umiejętności wychowawczych

We wszystkich programach uczestniczyło łącznie prawie 300 nauczycieli.

Na terenie miasta działa SPZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień z siedzibą przy ul. Park Hutniczy 6.

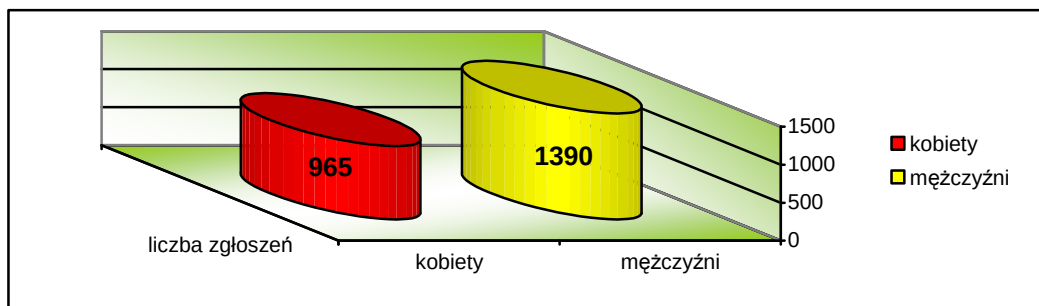
Działalność Ośrodka prowadzona jest poprzez:

- Poradnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia;
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu;
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych;
- Poradnia Zdrowia Psychicznego;
- a także szkolenia, Świetlicę Socjoterapeutyczną „Trzymaj się”.³⁸

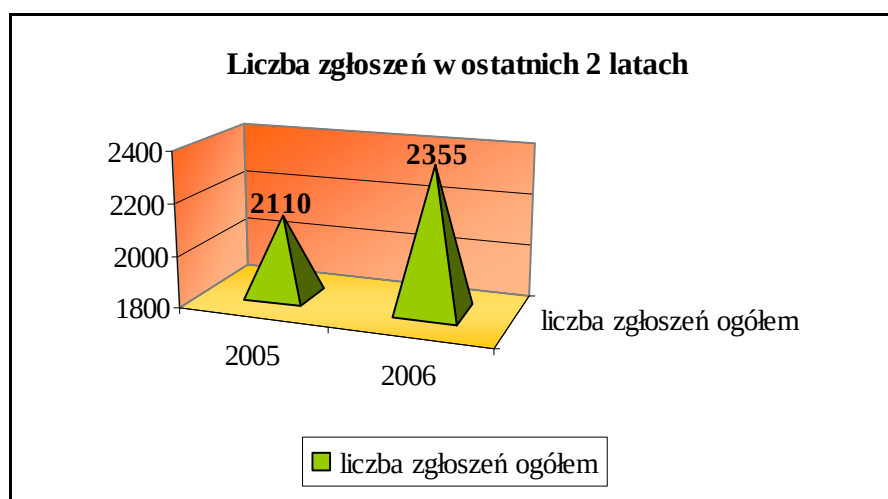
³⁸ <http://www.opilu.prx.pl/index.html>

W Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia przyjęto 2355 zgłoszeń.

Szczegółowe dane dotyczące liczby zgłoszeń i przyjęć w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia prezentują poniższe wykresy:

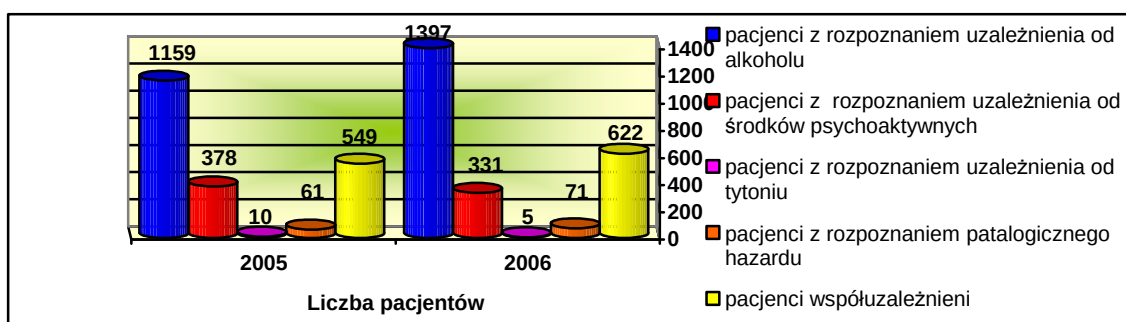

Wykres 11.1. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, 2006 r.

Wykres 11.2. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, 2006 r.

Strukturę przyjęć zaprezentowano poniżej.³⁹

Wykres 11.3. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, 2006 r.

³⁹ Zdarza się, iż 1 osoba posiada więcej niż jedno rozpoznanie.

Powyższe dane wskazują na rosnącą liczbę zgłoszeń w Poradni. Głównym powodem przyjęć jest uzależnienie od alkoholu.

W poradni udzielono:

- 9 788 porad indywidualnych,
- 364 konsultacji,
- 6 830 porad w ramach terapii grupowej,
- 219 porad prawnych,
- udzielono także 72 porad osobom nieubezpieczonym.

W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu uczestniczyło⁴⁰:

- 105 osób z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu,
- 13 osób z rozpoznaniem uzależnienia od hazardu,
- 7 osób z rozpoznaniem uzależnienia od kilku substancji psychoaktywnych.
- Przyjęto 30 kobiet i 88 mężczyzn.

W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych uczestniczyło:

- 7 osób z rozpoznaniem uzależnienia od kanabinoli,
- 29 osób z rozpoznaniem uzależnienia od środków stymulujących,
- 3 osoby z rozpoznaniem uzależnienia od kilku substancji psychoaktywnych.
- Przyjęto 13 kobiet i 26 mężczyzn.

W Zabrzu funkcjonuje także SPZOK Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych z siedzibą przy ul. 3 Maja 10. W 2006 roku obejmował on opieką 300 dzieci. Wykonano w nim ponad 14 000 świadczeń rehabilitacyjnych na rzecz dzieci.

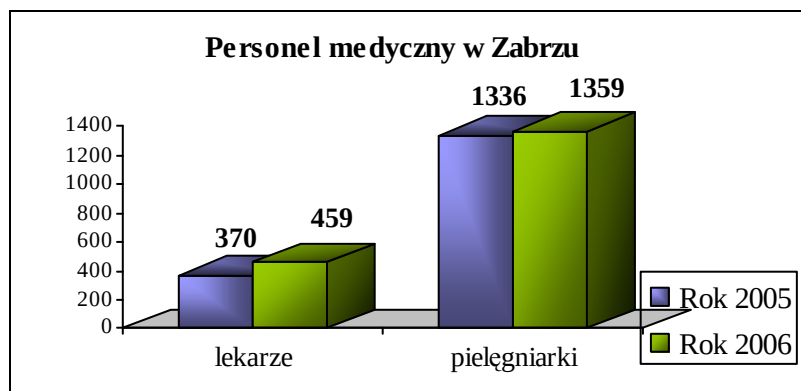
Na terenie Zabrza przy ul. Dubiela działa również Zakład Opiekuńczo - Leczniczy Ojców Kamilianów, który na dzień 31.12.2006 r. liczył 69 miejsc.

Wykaz jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych zawiera załącznik nr 4 .

W 2006 r. w służbie zdrowia na terenie Zabrza zatrudnionych było 459 lekarzy oraz 1359 pielęgniarek.⁴¹

⁴⁰ Niezależnie od terminu przyjęcia

⁴¹ Pielęgniarki łącznie z mgr pielęgniarstwa, których było 26

Wykres 11.4. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r.

W poniższej tabeli i na wykresie przedstawiono dane o stanie zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnego).

Tabela 11-1

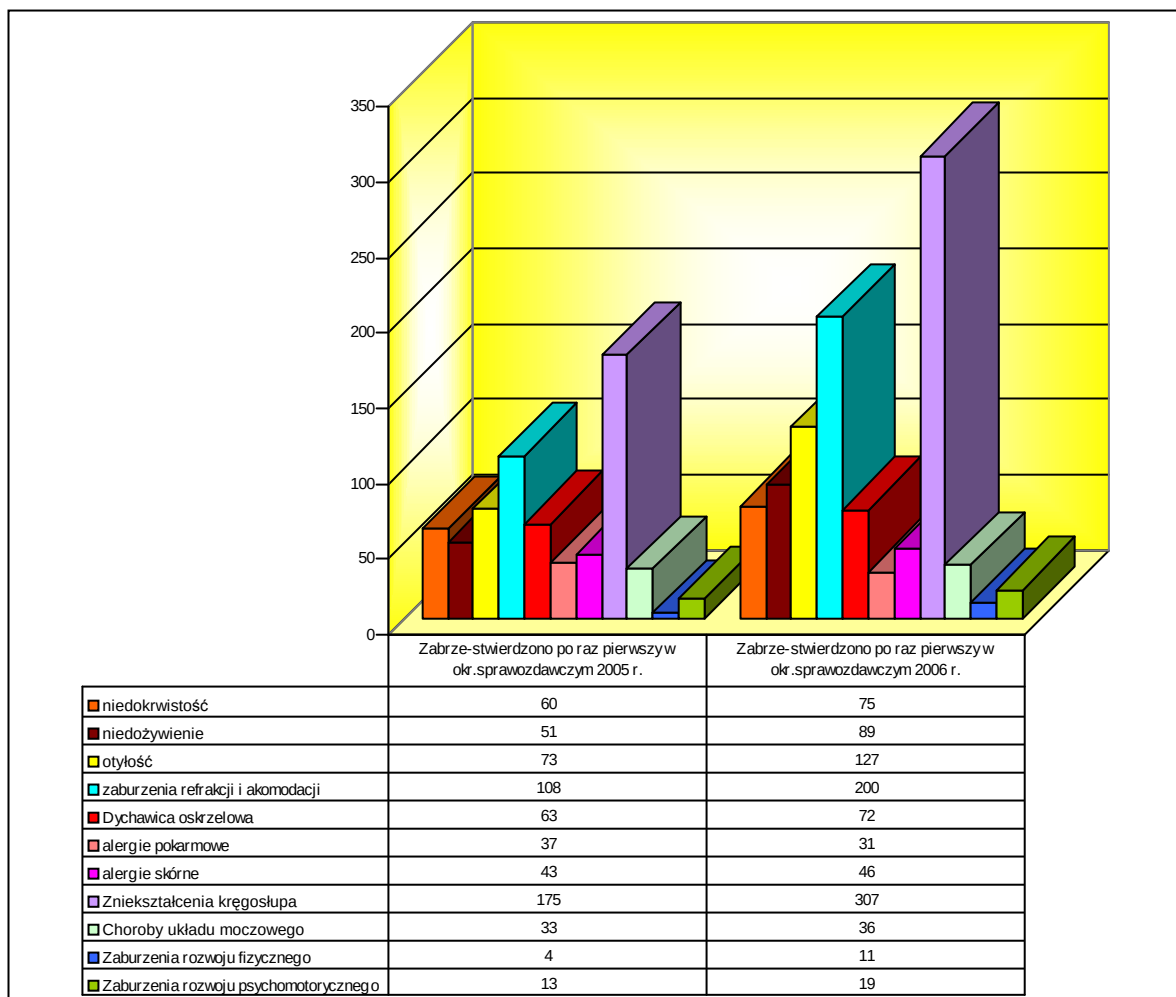
Osoby, u których stwierdzono schorzenia (ogółem)	2005 rok	2006 rok
Niedokrwistość	161	203
Niedożywienie	235	254
Otyłość	296	524
Zaburzenia refrakcji i akomodacji	963	1105
Dychawica oskrzelowa	454	563
Alergie pokarmowe	171	244
Alergie skórne	233	328
Zniekształcenia kręgosłupa	1031	1176
Choroby układu moczowego	200	225
Zaburzenia rozwoju fizycznego	141	153
Zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	127	152

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Notuje się wzrost liczby zachorowań dotyczących wszystkich wymienionych schorzeń.

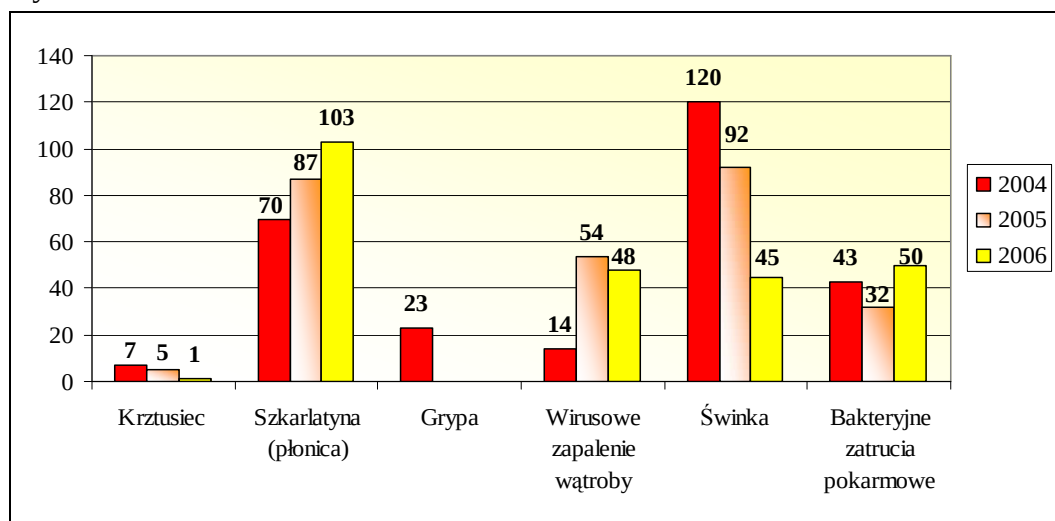
Jednym z najbardziej jaskrawych przypadków jest wzrost liczby zachorowań, w takich schorzeniach jak: otyłość, zaburzenia refrakcji i akomodacji oraz zniekształcenia kręgosłupa, wśród młodzieży i dzieci.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący występowanie po raz pierwszy danej choroby w 2005 i w 2006 roku:

Wykres 11.5. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

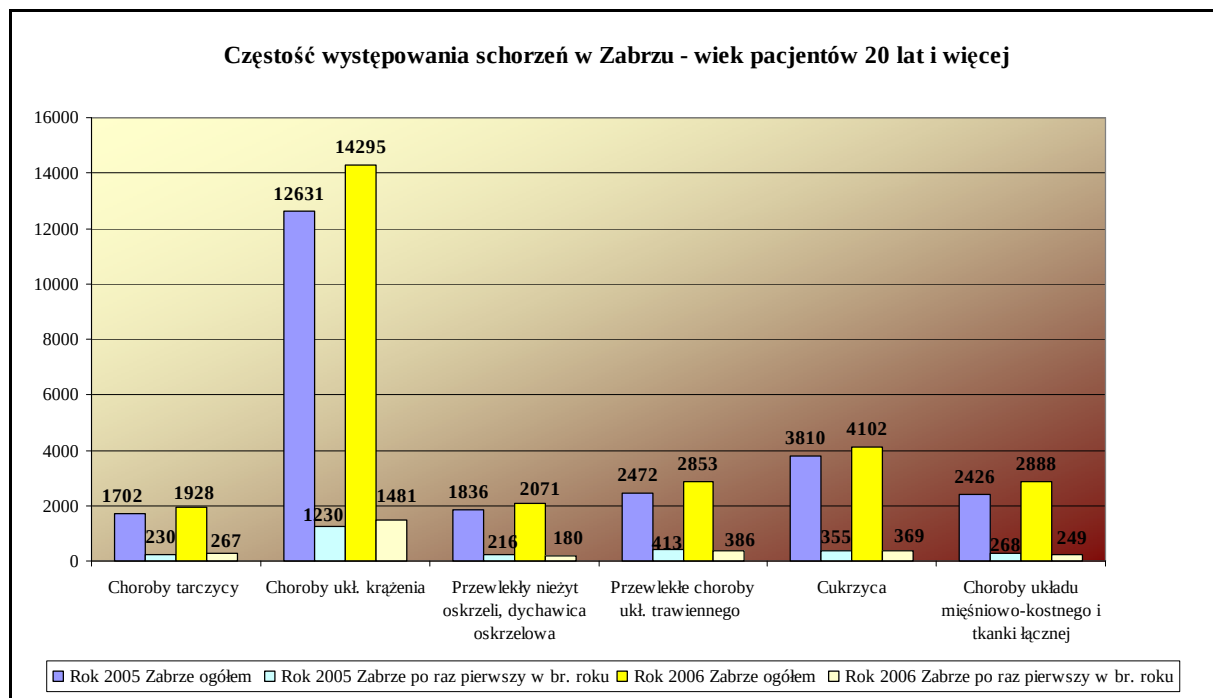
Zachorowania na choroby zakaźne w 2004, 2005 oraz 2006 r. w Zabrzu przedstawia poniższy wykres:⁴²

Wykres 11.6. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Na poniższych wykresach przedstawiono podstawowe dane statystyczne o stanie zdrowia osób w wieku 20 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (rodzinnego) w woj. śląskim oraz w mieście Zabrzu w 2005 i 2006 roku.

Dane o stanie zdrowia w 2006 roku, przedstawia wykaz najczęstszych schorzeń:

Wykres 11.7. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r.

⁴² Państwowa Inspekcja Sanitarna podała, iż było 500 zachorowań na grype, w tym 21 dzieci do 14 roku życia. Źródło: Ocena stanu sanitarno-epidemiologicznego dla Miasta Zabrze za rok 2006

W poniższych tabelach przedstawiono dane dot. działalności zabrzańskich szpitali.

Tabela 11-2

Wyszczególnienie	Liczba łóżek /stan w dniu 31.12 /	Średnie wykorzystanie łóżek		Średnia długość pobytu pacjenta	Liczba leczonych na 1 łóżko
		w dniach	w %		
Województwo Śląskie – ogółem / 2005 r.	26 902	263,5	72,2	8,3	31,6
Województwo Śląskie – ogółem / 2006 r.	26 631	255,8	70,1	8,0	31,9
Miasto Zabrze / 2005 r.	1 368	268,1	73,5	7,5	35,7
Miasto Zabrze / 2006 r.	1 351	259,0	71,0	7,1	36,4

Źródło: Gospodarstwo Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r.
na podstawie sprawozdania MZ-29 o działalności szpitala ogólnego.

Tabela 11-3

Wyszczególnienie	Adres	Liczba szpitali	Liczba łóżek/ stan w dniu:		Wskaźnik łóżek na 10 000 ludności	
			31.12.2005	31.12.2006	Rok 2005	Rok 2006
Ogółem - M. Zabrze		5	1368	1351	71,5	71,1
Zespolony Szpital Rejonowy	Zabrze, Zamkowa 4	1	327	327	x	x
Szpital Specjalistyczny	Zabrze, Skłodowskiej 10	1	220	220	x	x
Szpital Kliniczny nr 1	Zabrze, 3-go Maja 13	1	568	555	x	x
Szpital Kliniczny nr 3	Zabrze, Koziółka 1	1	83	83	x	x
Śląskie Centrum Chorób Serca	Zabrze, Szpitalna 2	1	170	166	x	x

Źródło: Gospodarstwo Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r.
na podstawie sprawozdania MZ-29 o działalności szpitala ogólnego.

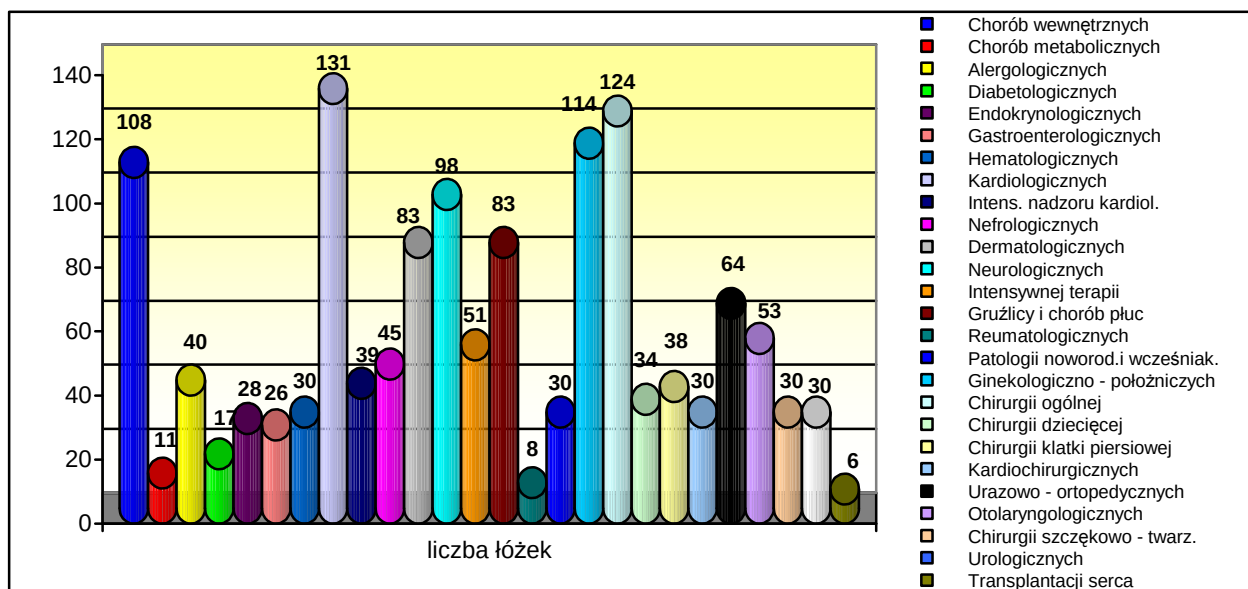
Tabela 11-4

Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy i opiekuńczo-leczniczy	Adres	Liczba zakł.	Liczba miejsc/stan w dniu 31.12.2006/	Wskaźnik miejsc na 10 000 ludności
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy O. Kamilianów	Zabrze, Dubiela	1	69	3,6

Źródło: Gospodarstwo Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r. na podstawie Sprawozdania MZ - 29 o działalności szpitala ogólnego.

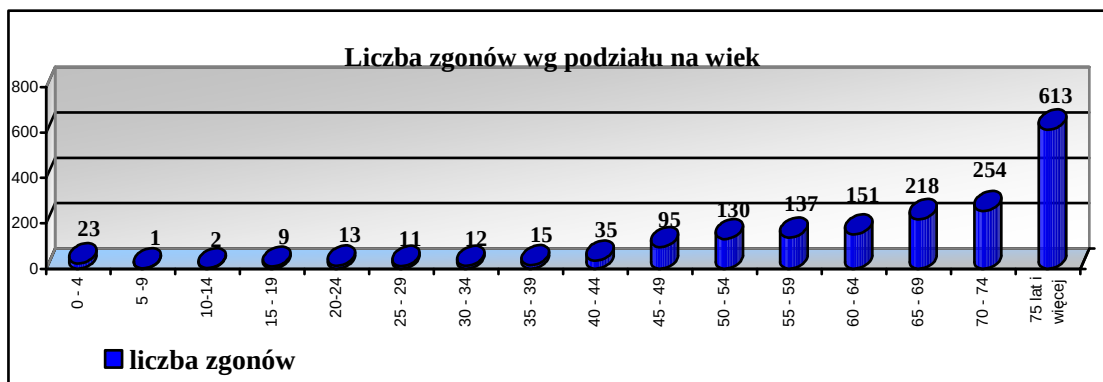
W ciągu całego roku leczonych było 49 138 osób (bez ruchu międzywydziałowego).

Strukturę łóżek wg oddziałów w zabrzańskich szpitalach przedstawia poniższy wykres:

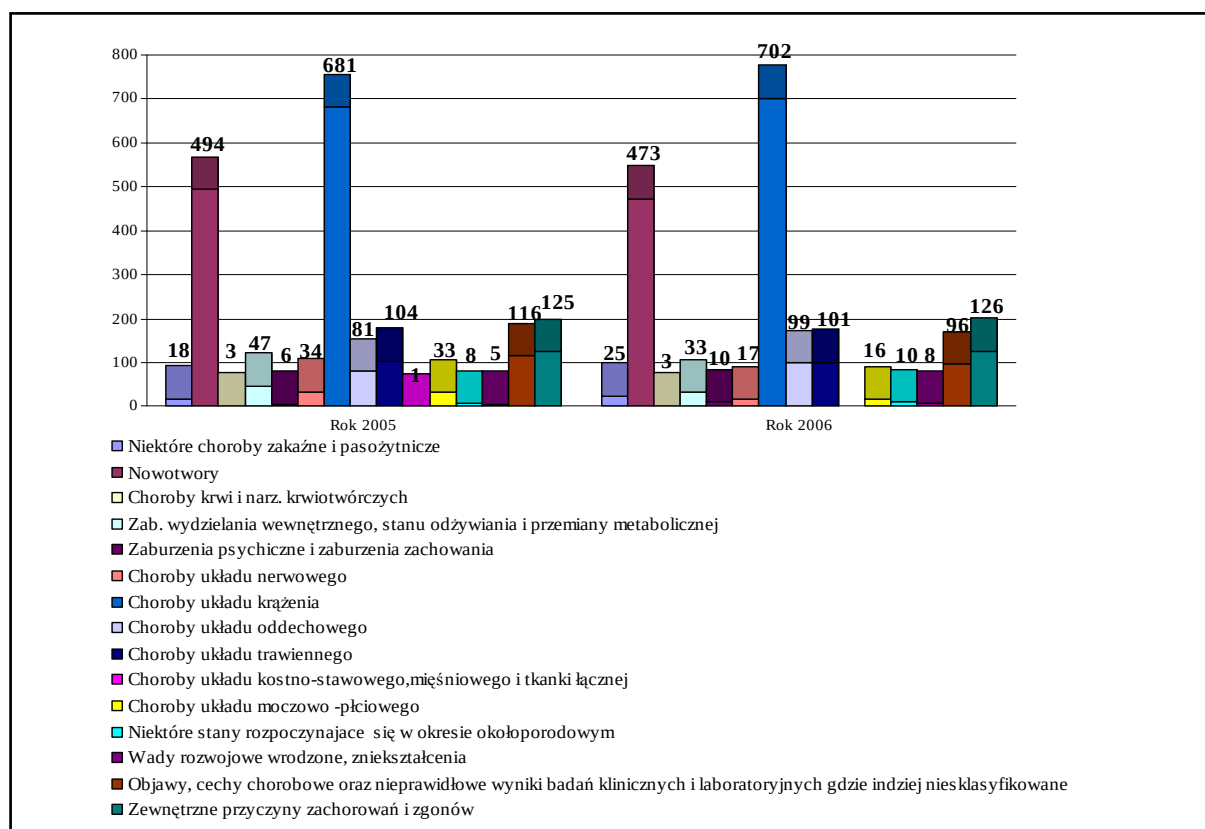
Wykres 11.8. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Na poniższych wykresach przedstawiono dane nt. zgonów mieszkańców Zabrze w 2006 r.⁴³

Wykres 11.9. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Liczbę zgonów wg przyczyn przedstawia kolejny wykres, zawierający dane za 2005 i 2006 rok.

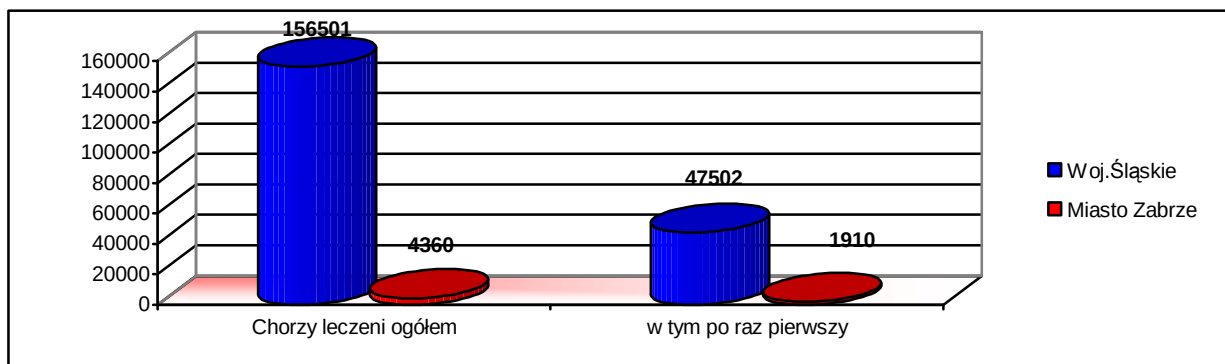

Wykres 11.10. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2005 i 2006 r. na podstawie Opracowań w Ośrodku Analiz i Statystyki Medycznej

⁴³ Liczba zgonów (ogółem) podana przez Gospodarstwo Pomocnicze przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego różni się od liczby podanej przez GUS w publikacji: Powiaty w Polsce, Warszawa 2007.

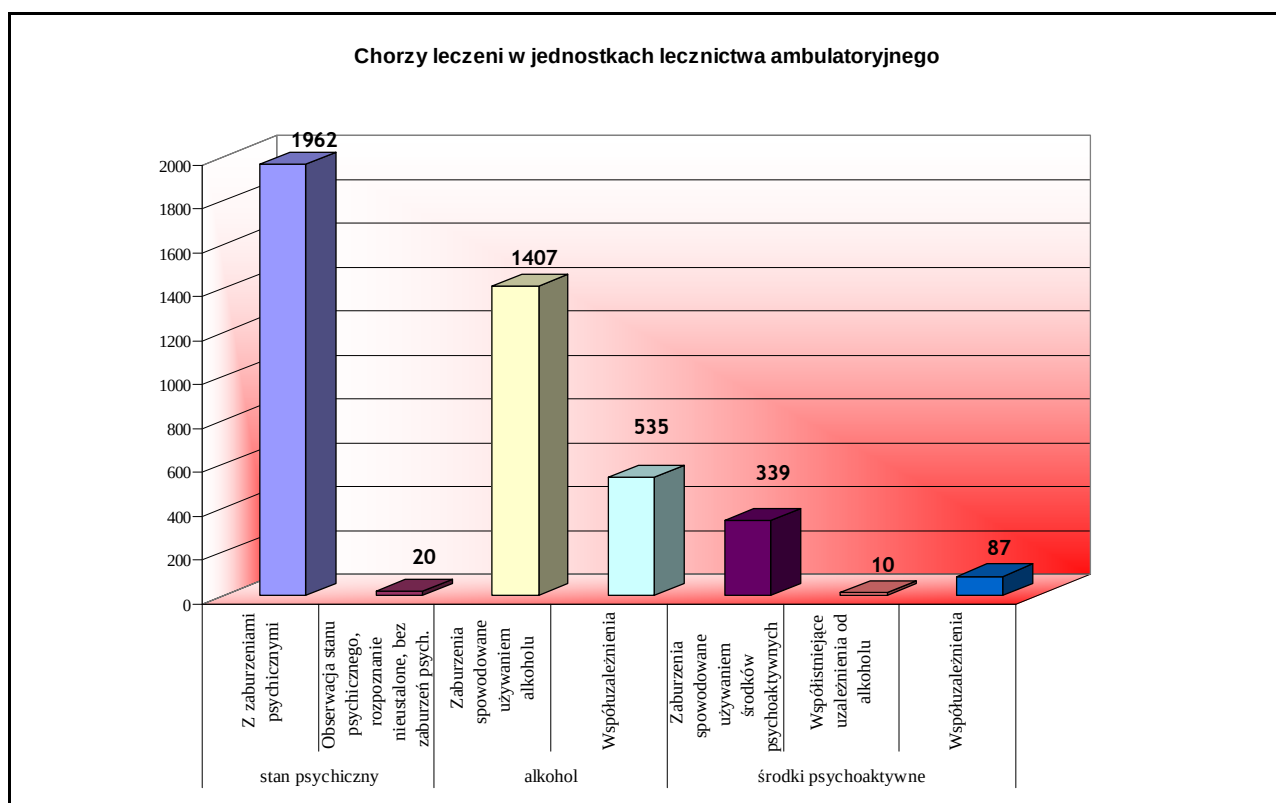
Ponieważ publikacja z GUS zawiera dane z grudnia 2007 roku, przyjęto w całym dokumencie głównie dane dotyczące ruchu naturalnego ludności z 1 źródła, czyli z GUS. Dane z Gospodarstwa Pomocniczego przedstawiają jednak ogólną charakterystykę, w jakim wieku oraz z jakich przyczyn występuje największa śmiertelność.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące chorych, leczonych w jednostkach leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i osób uzależnionych od alkoholu.

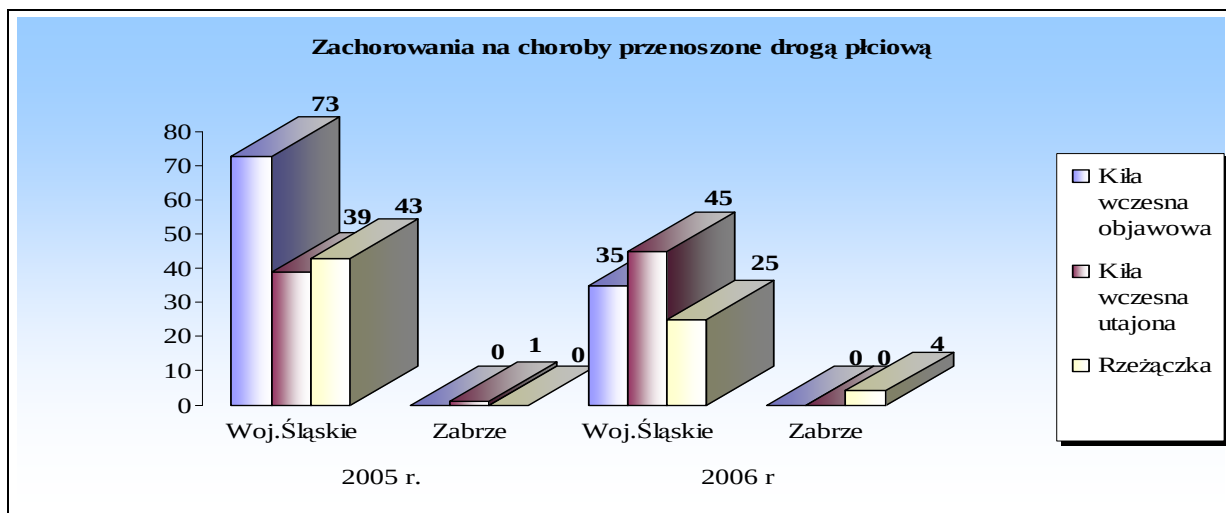
Wykres 11.11. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Strukturę chorych leczonych w jednostkach leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych w 2005 i 2006 roku przedstawia poniższy wykres:

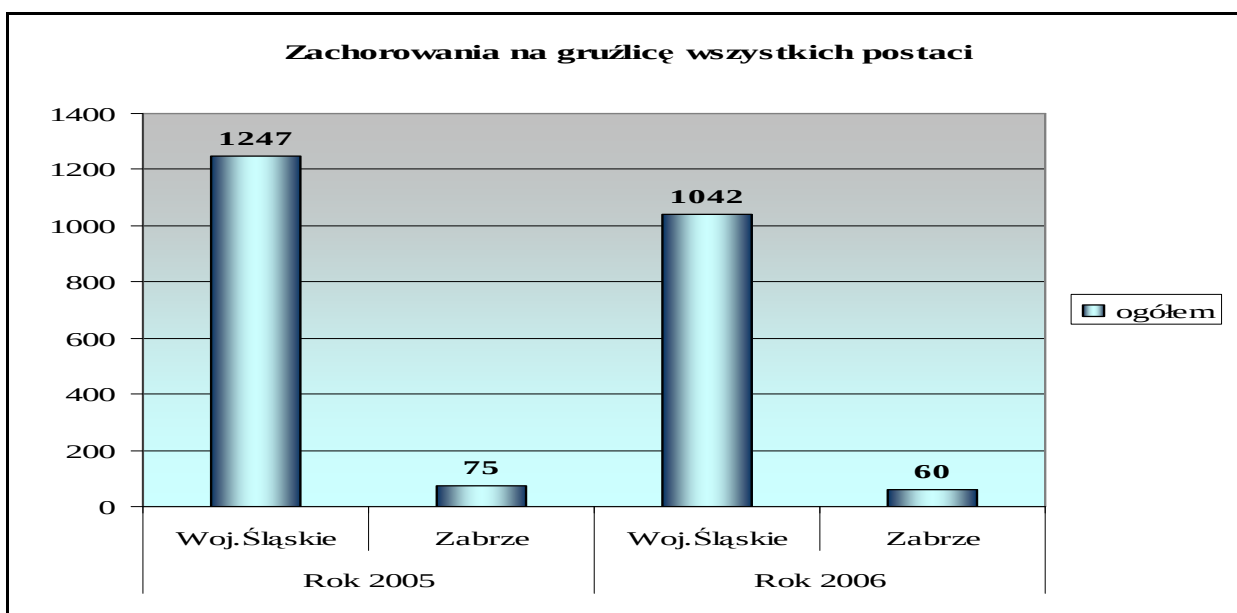
Wykres 11.12. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego, 2006 r.

Liczbę oraz strukturę zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową prezentuje poniższy wykres:

Wykres 11.13. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego - w oparciu o sprawozdanie Mz-14 o leczonych w poradni skórno-wenerologicznej 2005 i 2006 r.

Poniżej przedstawiono wykres zachorowań na gruźlicę wszystkich postaci w 2005 i 2006 roku.

Wykres 11.14. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego - w oparciu o dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, 2005 i 2006 r.

11.2. Opieka społeczna

Prezydent Miasta Zabrze pełni nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Gminy Zabrze, działającymi w zakresie pomocy społecznej. Jednocześnie gmina współfinansuje pobyt kwalifikujących się mieszkańców miasta w Domu Pomocy Społecznej, prowadzony przez Zakon OO. Kamilianów. W ramach realizacji zadań gminy i powiatu, Miasto współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które przy pomocy finansowej ze strony Miasta wypełniają następujące zadania:

1. Usługi pielęgnacyjne i opiekuńcze dla osób starych, chorych i niepełnosprawnych – 1 organizacja,
2. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz kompleksowej pomocy w wychodzeniu z bezdomności, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 2 organizacje,
3. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin i osób z powodu dysfunkcji rodziny – 3 organizacje,
4. Opieka nad dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych – 15 organizacji,
5. Wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich w zakresie profilaktyki i pracy z grupami ryzyka, rehabilitacja osób uzależnionych i ich rodzin, służące rozwiązywaniu problemów uzależnień – 3 organizacje,
6. Wspieranie, organizacja i pozyskiwanie pomocy żywnościowej dla najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta - 6 organizacji,
7. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z terenu miasta Zabrze - 8 organizacji.

Zadanie wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, spoczywa na Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie. Jego siedziba znajduje się w Zabrzu, przy ul. Roosevelta 40. Instytucjami pełniącymi podobną funkcję są 4 Domy Pomocy Społecznej, w tym jeden prowadzony przez Zakon OO. Kamilianów. Działalność placówki opiekuńczo wychowawczej w 2006 r. pełnił Dom Dziecka przy ul. Park Hutniczy 15a oraz Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży. Głównym celem tych podmiotów jest zapobieganie powyższym sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;

- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.⁴⁴

Strukturę świadczeń rodzinnych w 2006 oraz w 2005 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11-5

Rodzaj świadczenia	Liczba uprawnionych opiekunów w 2005 roku	Liczba uprawnionych opiekunów w 2006 roku	Liczba dzieci z przyznanymi świadczeniami w 2005 roku	Liczba dzieci z przyznanymi świadczeniami w 2006 roku
Zasiłek rodzinny	8 806	9 323	16 452	17 188
Dod. z tyt. urodzenia dziecka	741	1 015	750	1 030
Dod. z tyt. opieki w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.	621	567	680	651
Dod. z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	695	723	755	782
Dodatek na dojazd do szkoły	284	331	297	347
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	4 785	5 467	8 750	9 571
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania	3 528	769	5 607	1 020
Dodatek z tyt. podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	21	23	22	24
Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	52	21	65	22
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 676	1 918	2 261	3 825
Zaliczka alimentacyjna	1 230	1 434	1 850	2 038

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

⁴⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dz.U. 2004 Nr 64, p. 593 ze zm.

Poniżej przedstawione są świadczenia opiekuńcze w 2005 i 2006 roku:

Tabela 11-6

Rodzaj świadczenia	Liczba uprawnionych rodzin w 2005 roku	Liczba uprawnionych rodzin w 2006 roku	Liczba osób w rodzinach uprawnionych do świadczeń opiekuńczych 2005 roku	Liczba osób w rodzinach uprawnionych do świadczeń opiekuńczych w 2006 roku
Zasiłek pielęgnacyjny	1820	3281	1912	3347
Świadczenia pielęgnacyjne	409	409	457	410

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

W poniższym zestawieniu przedstawiono główne powody przyznania pomocy, wg liczby rodzin objętych pomocą oraz liczby osób w tych rodzinach.

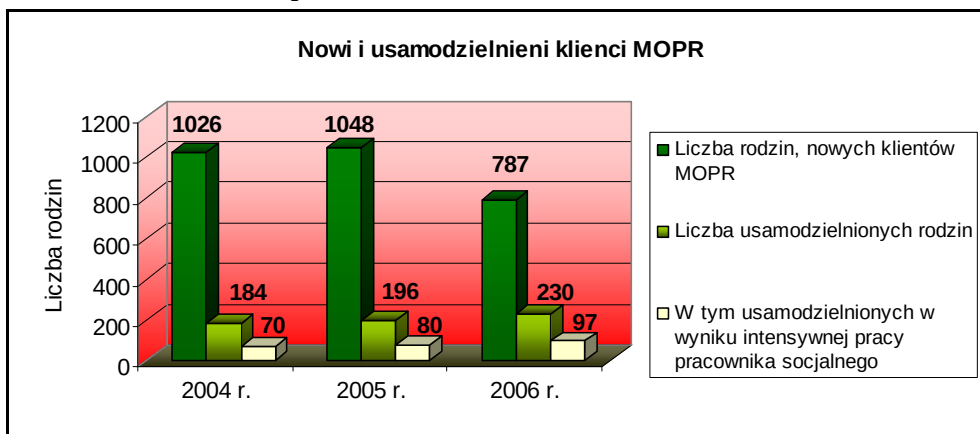
Tabela 11-7

Powód trudnej sytuacji życiowej	2004 rok		2005 rok		2006 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	5168	14 457	5 245	13 738	5 482	14 580
Sieroctwo	72	194	103	280	4	14
Bezdomność	289	316	370	424	342	368
Potrzeba ochrony macierzyństwa	196	813	122	506	330	1 484
Bezrobocie	4 868	14 452	4 880	13 317	4 969	14 397
Niepełnosprawność	1 970	4 709	2 052	4 856	2 105	4 922
Długotrwała choroba	1 361	3 445	1 301	3140	1 567	3 871
Bezradność w sprawach opiekuńczych	730	2 936	646	2 630	600	2 343
Rodziny niepełne	448	1 559	450	1 558	337	1 103
Rodziny wielodzietne	191	1 316	195	1 268	194	1 144
Przemoc w rodzinie	310	1 265	110	374	134	553
Alkoholizm	563	1 275	589	1 206	850	2 014
Narkomania	27	67	32	112	28	67
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	80	163	67	131	110	219

Brak umiejętności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki opiek.-wychowawczej	8	8	11	17	12	31
Trudności w integracji uchodźcy	-	-	-	-	-	-
Zdarzenie losowe	-	-	9	39	9	25
Sytuacja kryzysowa	160	610	781	2 967	142	423

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę nowych i usamodzielnionych klientów MOPR w roku 2006 oraz dla porównania w 2004 i 2005 roku.

Wykres 11.15. Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

Liczbę osób skierowanych do poszczególnych DPS'ów⁴⁵ w 2006 r. przedstawiono w poniższej tabeli:⁴⁶

Tabela 11-8

	Miejsca statutowe	Liczba osób umieszczonych	Liczba osób oczekujących
DPS ul. Brysza 3	63	4	3
DPS ul. Jaskółcza 11	73	11	0
DPS ul. Cisowa 6	65	12	7
DPS ul. Matejki 62	105	19	5

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

⁴⁵ DPS- Dom Pomocy Społecznej

⁴⁶ Dodatkowo poza Zabrzem umieszczono 17 jego mieszkańców

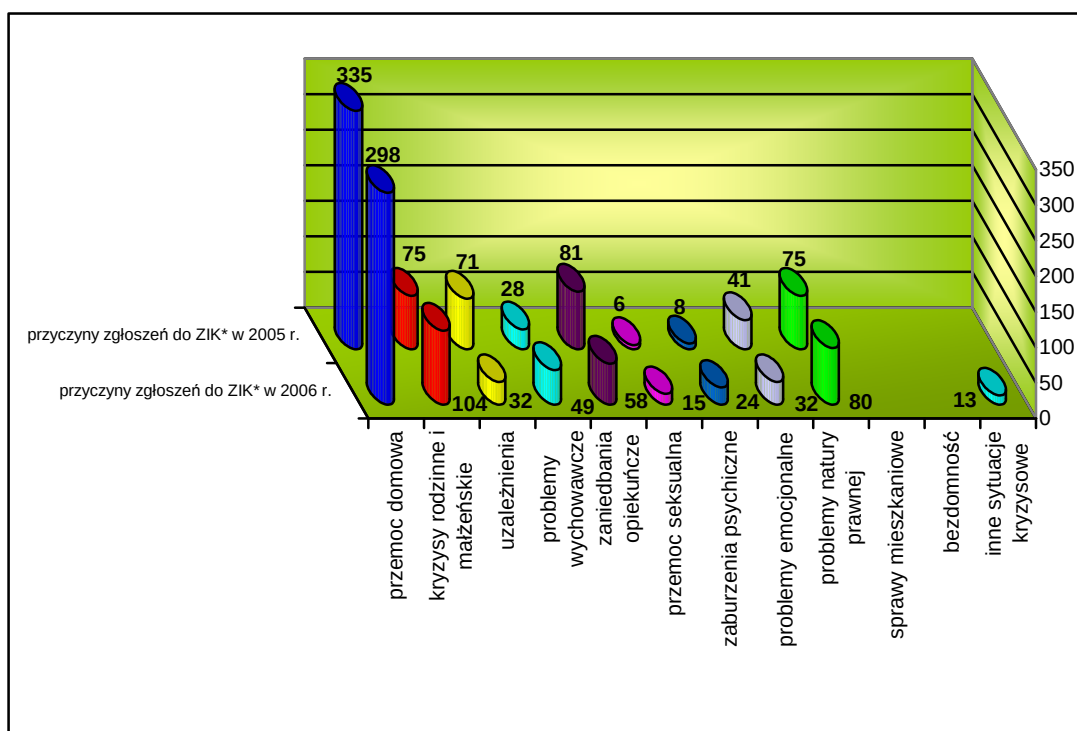
Z dożywiania w szkołach w 2006 r. skorzystało 4520 dzieci. To o 431 osób więcej niż rok wcześniej, gdzie pomoc otrzymało 4 089. W 2004 roku taką pomoc przyznano 4 094 dzieciom.

Na poniższym wykresie przedstawiono dane dotyczące działalności Zespołu Interwencji Kryzysowej, którego klientami są osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych (przemoc w rodzinie, problemy emocjonalne i psychiczne, alkoholizm, problemy opiekuńczo-wychowawcze itp.). Ogółem w 2006 r. zgłoszono się o pomoc 692 razy, czyli o 28 mniej w porównaniu z rokiem poprzednim w którym takich zgłoszeń było 720.

Zmalała liczba interwencji z 2 777 w roku 2005 do 2102 w 2006 roku. Zmniejszyła się również liczba rodzin korzystających z pomocy z 736 w poprzednim do 627 w 2006 roku.

W przeciwieństwie do 2005 roku nikt nie skorzystał z terapii rodzinnej systemowej i terapii sprawców przemocy. Zwiększyła się natomiast liczba uczestników grupy wsparcia dla kobiet, ofiar przemocy: z 19 w 2005 r. na 25 w roku 2006.

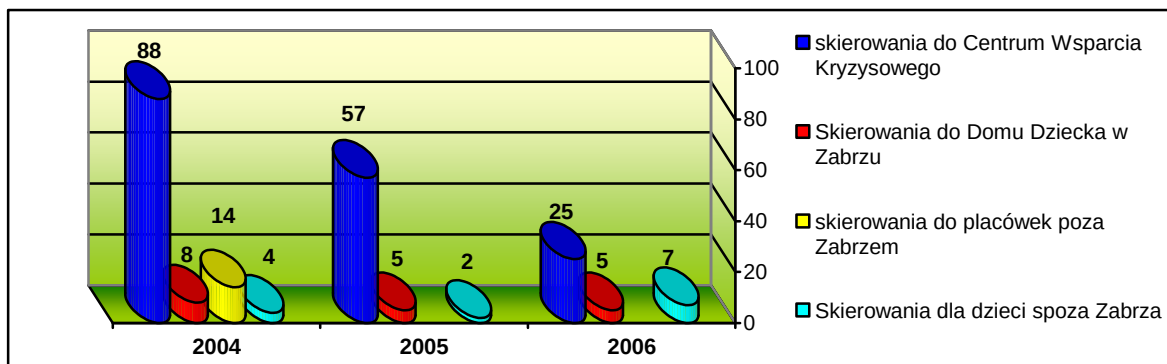
Poniżej wykres przedstawia przyczyny, z których powodu mieszkańcy zwracali się o pomoc do Zespołu Interwencji Kryzysowej:

Wykres 11.16. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

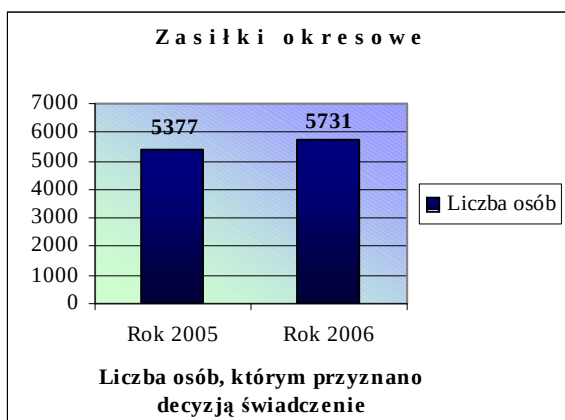
*ZIK- Zespół Interwencji Kryzysowej

Liczbę skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych prezentuje poniższy wykres:

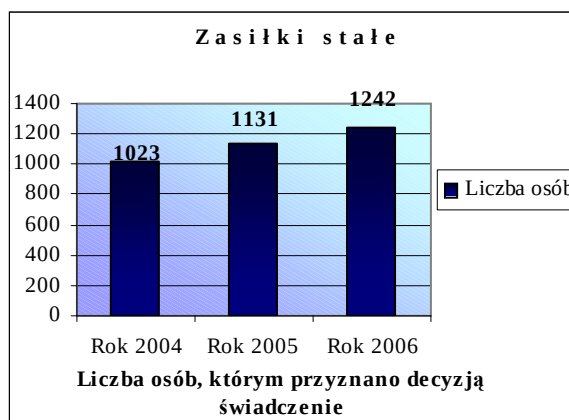

Wykres 11.17. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu, 2006 r.

Zestawienie rodzajów świadczeń w 2005 oraz w 2006 r. prezentuje poniższy wykres:

Wykres 11.18

Wykres 11.19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrzu w 2006 r.

A także tabela:

Zestawienie rodzajów świadczeń, zadania zlecone:

Tabela 11-9

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Zasiłki stałe	1131	1242	1083	1203	1968	2186
W tym : dla osoby samotnej	651	714	651	714	651	714
dla osoby pozostającej w rodzinie	480	528	432	489	1317	1472

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	-	30	-	30	-	-
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	45	37	43	36	67	51

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrze w 2006 r.

Zestawienie rodzajów świadczeń, zadania własne:

Tabela 11-10

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.
Zasiłki okresowe ogółem	5377	5731	4921	5312	14463	15418
W tym przyznane z powodu: bezrobocia	4483	3572	4157	3230	12374	9490
Długotrwałej choroby	422	1147	312	1104	906	3176
Niepełnosprawności	472	1012	452	978	1183	2752
Możliwość utrzymania świadczeń z innego systemu zabezpieczenia społecznego	-	-	-	-	-	-
Schronienie	209	223	176	178	209	223
Posiłki ogółem	4330	4723	2715	2918	7292	11661
W tym dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole	4089	4520	2504	2742	7048	11438
Ubranie	1097	1762	1083	1745	3540	5541
Usługi opiekuńcze	335	331	330	329	387	389
W tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	70	72	67	72	92	216
Pomoc finansowa na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne w publicznych zakładach opieki zdrowotnej	24	76	24	76	84	215
W tym dla bezdomnych	3	3	3	3	3	3
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	9	9	9	9	39	25
Sprawienie pogrzebu	40	57	40	57	51	83
Inne zasiłki celowe i w naturze – ogółem	6949	7253	5808	6667	16899	18416
W tym zasiłki specjalne celowe	96	343	95	341	169	481

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie ogółem	-	-	-	-	-	-
W tym w naturze	-	-	-	-	-	-
Jednorazowy zasiłek celowy	-	-	-	-	-	-
Pożyczka nieoprocentowana	-	-	-	-	-	-
Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	1358	804	3382	1798
Dofinansowanie do kosztu pobytu w DPS	87	134	85	127	87	134
Praca socjalna	-	-	1620	1672	4683	4575

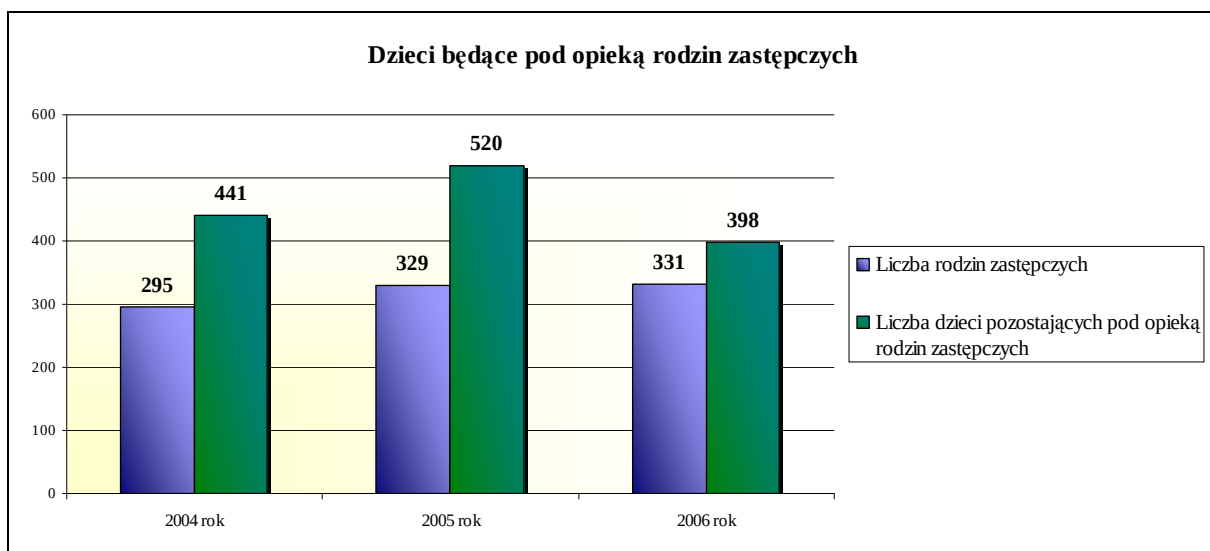
Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrze w 2006 r.

Ośrodek prowadzi również działalność z zakresu rodzinnej opieki zastępczej. W poniższej tabeli przedstawiono dane statystyczne za rok 2006 oraz na wykresie za lata od 2004-2006.

Tabela 11-11

RODZINNA OPIEKA ZASTĘPCZA	2006 rok	
Liczba rodzin zastępczych	331	
Zawodowe wielodzietne rodziny zastępcze	2	
Nowo zawiązane rodziny zastępcze	28	
Pogotowia rodzinne	3	
Liczba dzieci pozostających pod opieką rodzin zastępczych	398	
w tym: rodziny zawodowe wielodzietne	14	
Pogotowia rodzinne	12	
Liczba mieszkańców mieszkań chronionych - w ciągu całego roku sprawozdawczego - stan na dzień 31.12.2006	5 chłopców	4 dziewczyny
	3 chłopców	2 dziewczyny

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrze w 2006 r.

Wykres 11.20. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrze w 2006 r.

Ośrodek współpracuje z licznymi instytucjami, służbami i organizacjami. Nasi stali współpracownicy to:

- funkcjonariusze Policji – realizują program „Niebieskich Kart”, we współpracy z Zespołem Interwencji Kryzysowej. W ramach programu prowadzone są działania interwencyjne obejmujące osoby poszkodowane i sprawców przemocy. Funkcjonariusze współpracują również z Zespołem ds. kwalifikowania dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych oraz w wielu innych sprawach;
- Straż Miejska – bierze udział w sprawach interwencyjnych, przy realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania i Wychodzenia z Bezdomności”, w programie „Wróć z nami”;
- Kuratorzy Sądu Rejonowego w Zabrzu ds. nieletnich – w pracach Zespołu ds. kwalifikacji dzieci i młodzieży do placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, przy realizacji postanowień o nadzorze kuratorskim, organizacji zajęć wychowawczych w ośrodkach kuratorskich i bieżącej pracy socjalnej w rodzinach dysfunkcyjnych,
- Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień - we wsparciu i rehabilitacji osób uzależnionych;
- Klub Abstynenta „Nowe Życie”- prowadzenie dzielnicowych punktów klubu, wsparcie, readaptacja osób uzależnionych i bezdomnych;
- Stowarzyszenie „Żyj i daj żyć”- wsparcie i readaptacja społeczna osób uzależnionych, ich rodzin oraz rodzin osób uzależnionych;
- Stowarzyszenie im. św. Brata Alberta: „Schronisko”, „Przytulisko”, „Klub Albertyński” - realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania i Wychodzenia z Bezdomności poprzez prowadzenie „Schroniska” i „Przytuliska”, pomoc rzeczową i pracę readaptacyjną z bezdomnymi osobami i rodzinami, współpraca w udzieleniu schronienia i wspieraniu osób dotkniętych przemocą domową, praca formacyjna z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo - wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa

domowego, prowadzenie świetlicy środowiskowej, grup samopomocowych dla bezrobotnych, pomoc w samoobsłudze dla osób i rodzin ubogich;

- Stowarzyszenie Civitas Christiana – m.in. wypożyczalnia podręczników;
- zabrzańskie szkoły podstawowe i gimnazja – organizacja dożywiania dzieci i młodzieży, organizacja świetlic środowiskowych, realizacja programu asystentów romskich i inne;
- pedagodzy szkolni - sprawy opiekuńczo-wychowawcze dzieci i młodzieży;
- Stowarzyszenie „Misericordia” - praca przy uzupełnianiu edukacji dorosłych;
- Zabrzańskie Stowarzyszenie Romów - praca na rzecz integracji społeczności romskiej oraz podniesienia jej statusu społecznego poprzez działania edukacyjne, kulturalne i inne;
- Caritas Diecezji Gliwickiej - organizacja żywienia dla osób i rodzin potrzebujących, pomoc materialna dla osób i rodzin, organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży i inne;
- Chrześcijańska Służba Społeczna – organizacja pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży z placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- Stowarzyszenie „Dom Aniołów Stróżów” w Katowicach - szkolenie pracowników, realizacja programu „Streetworker”;
- Forum Organizacji Pozarządowych Działających na Rzecz Niepełnosprawnych i ich Rodzin - przy organizacji pomocy dla niepełnosprawnych;
- Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych;
- Towarzystwo Psychoprofilaktyczne w Warszawie - szkolenie pracowników, superwizja;
- Federacja na Rzecz Integracji Społecznej – opracowanie i wydanie poradnika dla pracowników pomocy społecznej, współorganizacja konferencji dla środowiska zawodowego.

Ośrodek współpracuje jeszcze z innymi podmiotami wspierając działania mające charakter akcyjny lub okresowy. Stałymi współpracownikami są poszczególne komórki Urzędu Miejskiego w Zabrzu, z Wydziałem Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej na czele.

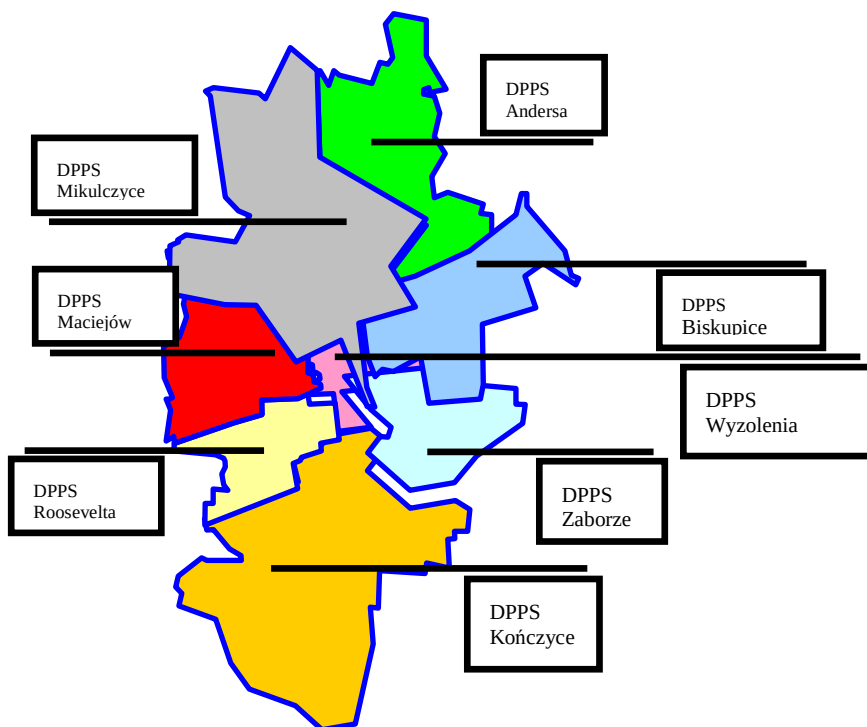
MOPR jak w poprzednich latach wykorzystywał również pracę wolontariuszy. W 2006 roku pracowało ich w ośrodku 20: w Dzielnicowych Punktach Pomocy Społecznej, świetlicach środowiskowych, środowiskowym domu samopomocy. Przepracowali oni łącznie 3 640 godzin (9 296 w 2005 roku). Miejski Ośrodek prowadził również praktyki dla studentów szkół policealnych oraz uczelni wyższych dla kierunków praca socjalna, pedagogika, psychologia, politologia. W 2006 roku praktyki takie odbyło 48 osób na łączną liczbę 3 640 godzin (3 549 w 2005 roku). Przez okres 2006 roku w MOPR odbyło staż 58 osób i przepracowali oni 44 464 godziny.

Merytoryczna działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu realizowana była w 8 Dzielnicowych Punktach Pomocy Społecznej, 6 specjalistycznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego (świetlicach środowiskowych, klubie młodzieżowym), Zespole Interwencji Kryzysowej, Zespole ds. Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, Domu Noclegowym, Środowiskowym Domu Samopomocy, 2 mieszkaniach chronionych, mieszkaniu adaptacyjnym, w pracy konsultanta ds. uzależnień i działu organizacyjno - prawnego.

W nadzorze MOPR pozostają Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży oraz Dom Dziecka.

Działalność Ośrodka realizuje 177 pracowników, z czego 150 (specjalistów pracy z rodziną, pracowników socjalnych, psychologów, pedagogów, wychowawców, terapeutów zajęciowych, konsultantów, prawników) pracuje codziennie bezpośrednio z klientami Ośrodka. Ogółem Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zaborze w 2006 roku zatrudniał na 247,75 etatach 263 osoby.

Obszary działania DPPS'ów⁴⁷ ilustruje poniższy rysunek:

Rysunek 11-1. Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zaboru w 2006 r.

Podsumowując, stwierdzić należy, że w 2006 r. odnotowano dalszy wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka (7001 rodzin w 2004 r., 7110 rodzin w 2005 r., 7533 rodzin w 2006 r.). Również liczba osób żyjących w tych rodzinach była większa niż w 2005 roku i wynosiła 20202 (19034 w 2005 r., 19754 w 2004 r.). Zmniejszyła się liczba rodzin bez dochodu – 2128 w 2006 r., 2168 w 2005 r., 2411 w 2004 r. Zmniejszyła się liczba osób bezdomnych z 370 do 342 (spadek 7%). Zwiększyła się jednakże liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka (wzrost 5%) i nie zmieniła się znacząco liczba usamodzielnień.

Głównymi przyczynami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej było bezrobocie, a w dalszej kolejności niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Wzrosła liczba rodzin:

- dotkniętych bezrobociem - wyniosła w 2006 roku 4963;

⁴⁷ DPPS- Dzielnicowy Punkt Pomocy Społecznej

- z dysfunkcją niepełnosprawności – z 2052 w 2005 r. do 2105 w 2006 r.;
- dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą – z 1300 w 2005 r. do 1567 w 2006 r.;
- dotkniętych alkoholizmem – z 589 w 2005 r. do 850 w 2006 r. – jednakże liczba ta może wynikać z lepszej identyfikacji tego problemu przez pracowników socjalnych.

Spadła natomiast liczba rodzin niepełnych z 370 na 342 w 2006 r. Dotyczy to także liczby rodzin niezaradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z 646 na 600, ale wynika to raczej z metodologii uznawania tej dysfunkcji za wiodącą.

W 2006 roku MOPR Zabrze realizował zadania związane z wypłatą świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej oraz postępowania w stosunku do dłużników alimentacyjnych. O rozmiarze tych zadań świadczą kolejny raz rosnące liczby:

- Postępowañ o przyznanie świadczeń pomocy społecznej 26 343 – wzrost o 11% ws. 2005 r.
- Decyzji o przyznanie świadczeń pomocy społecznej 61 066 – wzrost o 13% ws. 2005 r.
- Postępowañ o przyznanie świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej 21 124 – wzrost o 13 % ws.2005 r.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia rodzinne i zaliczkę alimentacyjną była na porównywalnym poziomie i wynosiła:

- 10 757 uprawnionych opiekunów i 19 226 dzieci.

Ośrodek dokonał przekształceń organizacyjnych usprawniających jego pracę. Ukształtowany został na nowo Zespół ds. Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, a za tym polepszyła się praca organizująca pobyt dziecka poza środowiskiem rodzinnym.

Cel, jaki Ośrodek przyjął do realizacji na rok 2007, to reforma systemu pomocy rodzinie i dziecku, m.in. poprzez pracę nad projektem Miejskiego Programu Pomocy Rodzinie i Dziecku na Rzecz Integracji Społecznej. Planowane jest także wyodrębnienie ze struktury MOPR świetlic środowiskowych i utworzenie samodzielnej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej; Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Wsparcia Dziennego.⁴⁸

⁴⁸ Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Zabrze w 2006 r.

11.3. Stan sanitarny miasta

11.3.1. Obiekty użyteczności publicznej

Stan sanitarno-porządkowy obiektów użyteczności publicznej Zabrza nadzoruje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach.

Ocenie pionu Higieny Komunalnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej w wymienionym zakresie podlegało 333 obiektów komunalnych.

W obiektach tych przeprowadzono 294 kontroli. W 17 przypadkach stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny obligujący do wydania decyzji w celu usunięcia uchybień. Postępowanie karne zastosowano w 6 przypadkach tj. nałożono 6 mandatów karnych na kwotę 1 700 zł.

Na podstawie sprawowanego nadzoru sanitarnego można stwierdzić, że stan sanitarno-higieniczny obiektów komunalnych w 2006 r. ocenia się jako dobry. Przeważają obiekty spełniające wymagania określone w przepisach sanitarnych. Pozostałe wymagają przeprowadzenia prac remontowych, czy modernizacyjnych.

Wśród obiektów utrzymujących dobry poziom pod względem zarówno technicznym jak i jakości wody są baseny całoroczne i sezonowe. W roku 2006 Basen Kąpielowy przy Szkole Podstawowej Nr 16 w Zabrzu, ul. Lompy został oddany do użytku po remoncie. Jednak z powodu awarii urządzeń do uzdatniania wody został wyłączony z eksploatacji. W basenie kąpielowym usytuowanym w Łażni Miejskiej przy Pl. Krakowskim w Zabrzu, w ramach remontu okresowego, wymieniono powierzchnię dna i boków niecki basenowej, co w znacznym stopniu podniosło standard i estetykę obiektu.

W ciągu 2006 roku pobrano po 17 próbek wody do badań bakteriologicznych i fizykochemicznych. W 3 przypadkach stwierdzono pogorszenie jakości wody w basenie sezonowym przy ul. Jaskółczej, co mogło być spowodowane nieprzestrzeganiem podstawowych zasad higieny użytkowników basenu. Po stwierdzeniu nieodpowiedniej jakości wody w basenie, stacja sanitarno-epidemiologiczna wydała polecenie przeprowadzenia skutecznej dezynfekcji.

Znaczną grupę obiektów użyteczności publicznej stanowią zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej.

Wzmóżony nadzór nad tą grupą obiektów w roku sprawozdawczym podyktowany był koniecznością sprawdzenia, w jakim stopniu obiekty te zostały dostosowane do wymogów obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz. U. z 2004 r., N 31, poz. 273). Termin dostosowania się zakładów upłynął dnia 28.05.2006 r.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że większość obiektów z terenu Zabrza spełnia wymogi obowiązującego rozporządzenia. Wiele zakładów z tej grupy stanowią nowe, bardzo nowoczesne obiekty skupiające kompleks usług upiększających i odnowy biologicznej. Charakteryzują się wysokim standardem świadczonych usług oraz wyposażenia. Część zakładów niespełniających wymogów w zakresie technicznym wykonała prace modernizacyjne w przewidzianym w rozporządzeniu terminie. W pozostałych powyższe egzekwuje się przy pomocy decyzji administracyjnych.

Intensywnym nadzorem objęto również w 2006 r. zakłady pogrzebowe oraz domy przedpogrzebowe. Kontrolowano, w jakim stopniu obiekty te spełniają wymogi sanitarno-techniczne, stan środków transportu pogrzebowego oraz sposób postępowania ze zwłokami ludzkimi w domach przedpogrzebowych.

W części skontrolowanych zakładów pogrzebowych i domach przedpogrzebowych stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne. W związku z tym zostały wydane zalecenia pokontrolne, które zostały wykonane w ustalonym terminie.

W jednym przypadku wydano decyzję administracyjną na usunięcie nieprawidłowości, natomiast w 2 pozostałych umorzono postępowanie administracyjne z uwagi na wcześniejsze wykonanie zaleceń. Trzy mandaty karne na sumę 900 zł nałożono na 2 zakłady pogrzebowe, w których stwierdzono usterki sanitarne. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały, że stan sanitarno-techniczny zakładów pogrzebowych i domów przedpogrzebowych poprawił się.

Kontrole szaleatów publicznych nie budziły zastrzeżeń pod względem sanitarno-higienicznym.

Do obiektów dobrych pod względem sanitarno-technicznym i higienicznym w Zabrzu należą obiekty hotelarskie i apteki.

- Hotele posiadające przyznaną kategorię („DIAMENT”, „ETAP”, „SILVIA”, „IBIS”) przystosowane są w pełni dla osób niepełnosprawnych. Poza tą kwestią większość hoteli nie posiada własnych pralni. Bielizna prana jest w zakładach pralniczych, z którymi podpisano umowy.

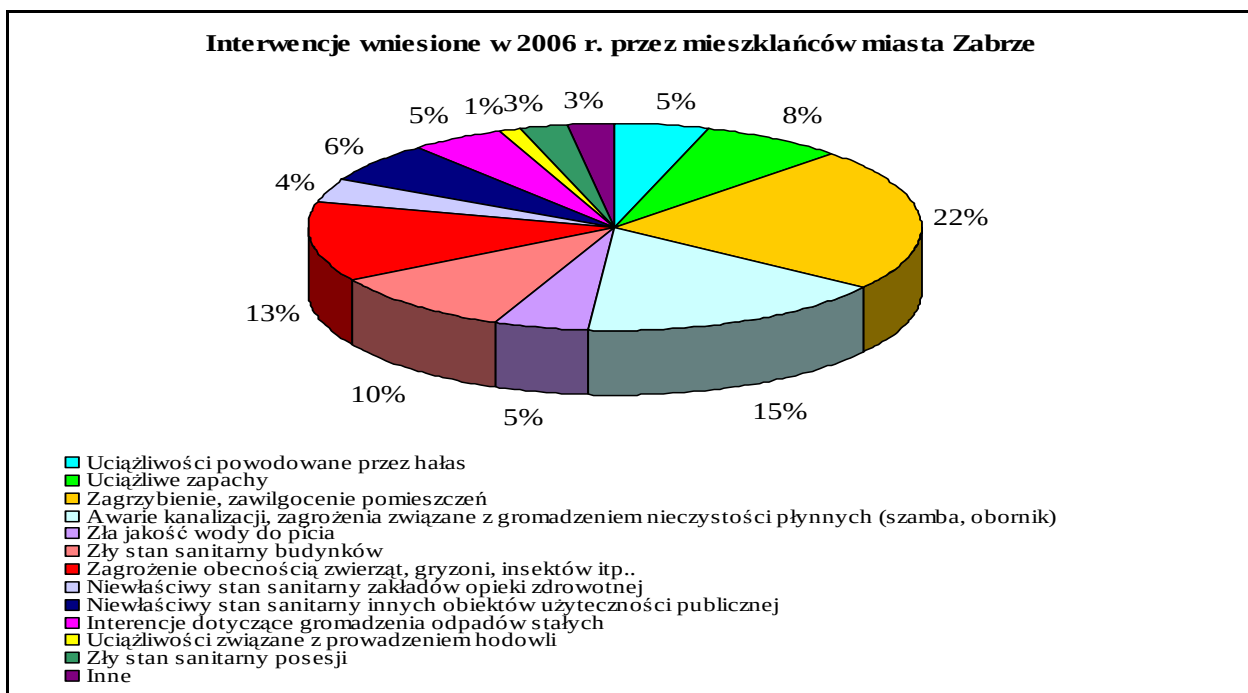
- Apteki to obiekty, które w mieście wyróżniają się dość wysokim standardem. Spełniają w pełni wymogi sanitarno-higieniczne.

11.3.2. Nieruchomości i higiena pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi

W 2006 roku, w zakresie stanu sanitarno-porządkowego nieruchomości, higieny pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, rozpatrzono 81 interwencji mieszkańców miasta Zabrze. Interwencje dotyczyły w szczególności zagrzybienia i zawilgocenia mieszkań (ten problem jest w wielu przypadkach spowodowany nieprawidłową eksploatacją mieszkań przez lokatorów. Pośrednią przyczyną pojawiania się wilgoci i zagrzybienia w mieszkaniach jest wymiana okien na nowe (PCV). Okna te, ze względu na swoją szczelność, ograniczają naturalną wymianę powietrza. Powoduje to zakłócanie jego prawidłowej cyrkulacji, co ma wpływ na efektywne działanie wentylacji grawitacyjnej. Sytuacja taka ma miejsce wówczas, kiedy lokatorzy nie wykorzystują możliwości technologicznych okien, tzw. mikrowentylacji).

Kolejne interwencje dotyczyły awarii sieci kanalizacyjnej w budynkach, zagrożeń związanych z obecnością gryzoni i insektów, uporczywych, nieprzyjemnych zapachów, zagrożeń związanych z obecnością zwierząt, a także przenikania hałasu do wnętrza pomieszczeń mieszkalnych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące interwencji wniesionych przez mieszkańców Zabrze do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej:

Wykres 11.21. Źródło: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach

Problemem w mieście jest zagnieżdżanie się dużej liczby gołębi w wystęпах budynków, w stropodachach, na balkonach i zanieczyszczanie przez nie elewacji, posesji, placów i skwerów.

W dalszym ciągu obserwuje się zanieczyszczanie chodników i placów ekskrementami zwierząt, których właściciele nie zadają sobie trudu, aby je usunąć. Egzekwowanie zapisu Uchwały Rady Miasta o utrzymaniu czystości i porządku praktycznie nie jest stosowane. Szczególnie ostro problem ten dał się zauważyć podczas roztopów pod koniec zimy.

Wnioski:

1. Narastający problem w mieście to nadmierny rozwój dzikich gołębi, które powodują zanieczyszczenie terenów, elewacji budynków, a także przyczyniają się do rozprzestrzeniania pasożytów przenoszących drobnoustroje chorobotwórcze.
2. Obserwuje się stały wzrost interwencji dotyczących zawilgocenia i zagrzybienia mieszkań w starej substancji mieszkaniowej, będące przyczyną wielu schorzeń mieszkańców.
3. Ulice, place, piaskownice w mieście są zanieczyszczane ekskrementami zwierzęcymi, pomimo odpowiednich uregulowań w aktach prawa miejscowego. Szczególnie widoczne było to podczas topnienia śniegu po zimie.

11.3.3. Jakość wody przeznaczonej do spożycia na terenie miasta Zabrze

Sposób zaopatrzenia ludności w wodę oraz stan sanitarno-techniczny urządzeń wodociągowych mają istotny wpływ na warunki higieniczno-sanitarne bytowania mieszkańców. Sekcja Higieny Komunalnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawuje stały nadzór nad ujęciami wody pitnej i innymi urządzeniami wodociagowymi magazynującymi i dostarczającymi wodę odbiorcom. W ramach nadzoru terenowo-laboratoryjnego sprawdzano stan sanitarny pomieszczeń technologicznych, stan techniczno-sanitarny urządzeń do uzdatniania wody i oceniono ich sprawność na podstawie przeprowadzanych badań laboratoryjnych wody.

Źródłem zasilania w wodę pitną miasta Zabrze są dwa własne ujęcia wód podziemnych tj. ujęcie w Zabrzu – Grzybowicach przy ul. Badestinusa oraz ujęcie w Zabrzu – Mikulczycach przy ul. Leśnej. W 2006 r. przeprowadzono w nich kontrole sanitarne, w trakcie których dokonano oceny stanu sanitarnego urządzeń wodociagowych. Pobrano z ujęć wodociagowych 25 próbek wody do badań laboratoryjnych bakteriologicznych i fizykochemicznych. Jakość wód podziemnych ujęcia „Grzybowice” odpowiada wymogom norm higieniczno-sanitarnym i nie wymaga uzdatniania. Jedynym procesem, jakiemu podawana jest woda jest dezynfekcja, mająca na celu wyeliminowanie wtórnego skażenia wody w rurociągu przesyłowym. Woda pochodząca z ujęcia „Leśna”, z uwagi na zawartość manganu w wodzie surowej poddawana jest procesowi uzdatniania na SUW.

Woda z ujęć głębinowych pokrywa 36% zapotrzebowania miasta, reszta wody pochodzi z zakupu w Górnośląskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji. Kontrole terenowo-laboratoryjne ujęć nie wykazały uchybień sanitarnych.

Na terenie Zabrze prowadzony jest stały nadzór nad jakością wody pitnej **w 11 wytypowanych punktach** na sieci wodociągowej tzw. Monitoringu Kontrolnego i Przeglądowego. **W 2006 r. pobrano 121 próbek wody do badań laboratoryjnych bakteriologicznych i fizykochemicznych.** Woda pobrana z ujęć i punktów monitoringowych oceniana jest jako zdatna do spożycia. W 15 zbadanych próbkach stwierdzono przekroczenia norm bakteriologicznych, natomiast w 5 fizykochemicznych w szczególności posiadały ponadnormatywną zawartość żelaza oraz magnezu i związaną z tym podwyższoną mętność i barwę wody. Przyczyną wtórnego zanieczyszczenia bakteriologicznego wody w wodociągu są w wielu przypadkach częste awarie sieci, remonty i modernizacje urządzeń, ujmowania, uzdatnia i rozprowadzania wody. Nasilające się awarie sieci wodociągowej wpływają także na pogorszenie cech organoleptycznych wody takich jak mętność, barwa, zawiesina oraz zapach.⁴⁹

⁴⁹ Źródło: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach

12. Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Głównym zadaniem Rzecznika Konsumentów jest prowadzenie bezpłatnej działalności doradczej i informacyjnej dla konsumentów oraz podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach naruszenia interesów konsumentów.

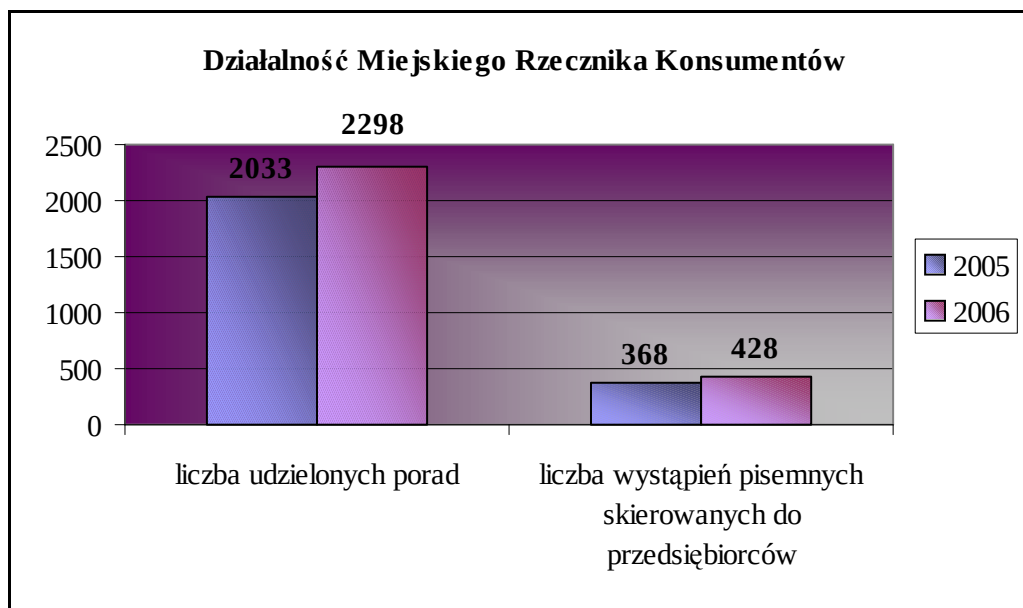
Zakres przedmiotowy działania rzecznika jest szeroki, dotyczy bowiem nie tylko nabywania towarów, ale także nabywania wszelkich usług.

Realizacja zadań przez Rzecznika w 2006 roku odbywała się przede wszystkim przez:

- udzielanie konsumentom bezpośrednio w biurze, telefonicznie i drogą elektroniczną porad prawnych w zakresie ochrony ich interesów,
- pomoc w interpretacji umów z przedsiębiorcami oraz w formułowaniu pism reklamacyjnych,
- prowadzenie mediacji telefonicznych i pisemnych z przedsiębiorcami, w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- prowadzenie postępowań wyjaśniających z przedsiębiorcami,
- informowanie przedsiębiorców o obowiązujących przepisach chroniących prawa konsumentów,
- pomoc w sporządzaniu pozwów do sądów powszechnych w sprawach o naruszenie praw konsumentów,
- wytaczanie powództw i udział w toczących się postępowaniach przed sądem powszechnym, w sprawach o naruszenie interesów konsumentów,
- propagowanie sądownictwa polubownego i pomoc w postępowaniach przed tymi sądami,
- udział w rozprawach Polubownego Sądu Konsumentów działającego przy Inspekcji Handlowej w Katowicach w charakterze arbitra,
- współpraca z innymi rzecznikami, Inspekcją Handlową i Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- współpraca z prasą i telewizją,
- prowadzenie edukacji konsumenckiej w szkołach,
- cykliczne publikacje propagujące wiedzę konsumencką na stronach internetowych (www.um.zabrze.pl).⁵⁰

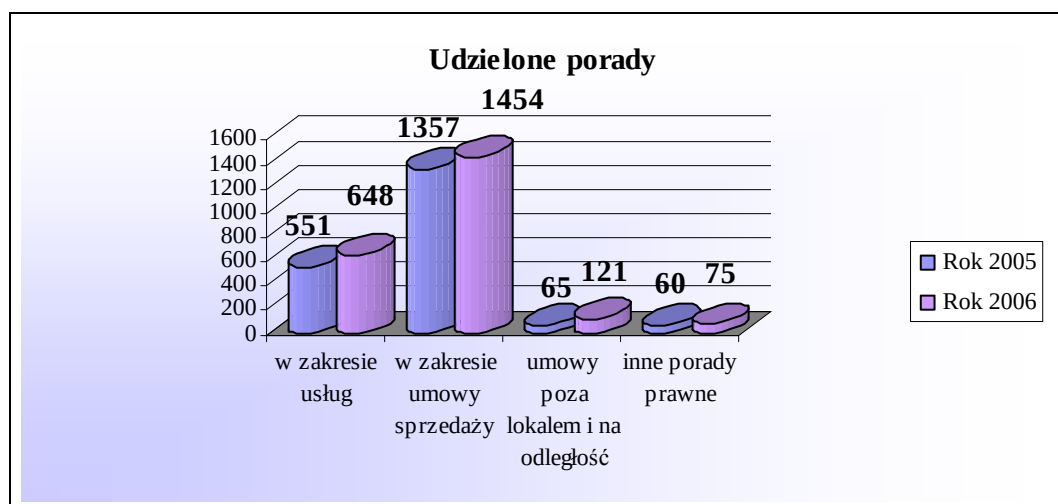
W 2006 r. przyjęto 368 zgłoszeń spraw konsumenckich. W związku z przyjętymi zgłoszeniami skierowano do przedsiębiorców 428 wystąpień pisemnych, z tego 278 spraw zakończono pozytywnie, 64 negatywnie oraz 26 spraw jest w toku. Udzielono również 2 298 porad prawnych z zakresu praw konsumenckich, z czego 1 356 telefonicznych, 863 osobistych oraz 79 pisemnych (mailowych).

⁵⁰ Użyteczną może być także strona Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: <http://www.uokik.gov.pl>.

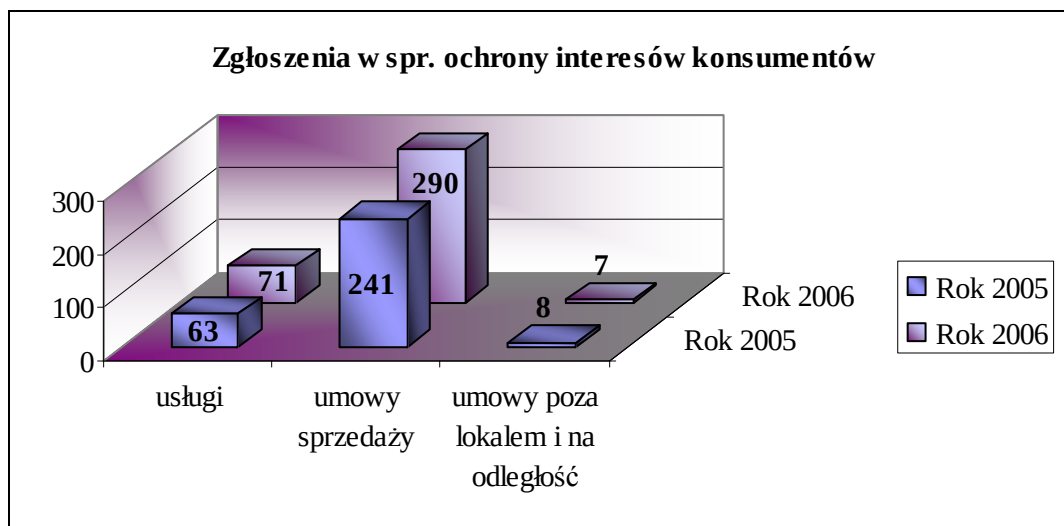

Wykres 12.1. Źródło: Miejski Rzecznik Konsumentów w Zabrzu.

Szczegółową strukturę udzielonych porad przedstawiono na poniższych wykresach:

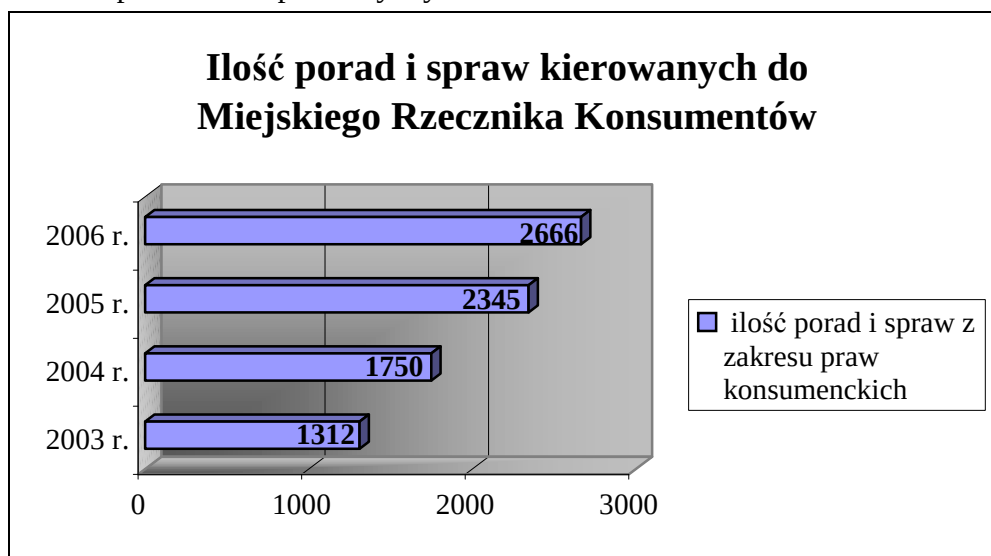

Wykres 12.2. Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2006 roku

Wykres 12.3. Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2006 roku

Ilości porad i spraw kierowanych do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu w latach 2003-2006 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 12.4. Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Zabrzu z działalności prowadzonej w 2006 roku.

W 2006 r. rzecznik wytoczył 1 powództwo (w 2005 r. wytoczył dwa) na rzecz konsumentów, i włączył się do 5 postępowań prowadzonych przez konsumentów, oraz uczestniczył w 4 postępowaniach sądowych z lat poprzednich. Tego roku 3 sprawy zakończyły się z wynikiem pozytywnym dla konsumentów, natomiast w jednej zasądono tylko nieznaczną część roszczenia.

Rzecznik Konsumentów, w 2006 r. nie złożył wniosków do UOKiK o wszczęcie postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz nie występował w roli oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia na szkodę konsumentów.

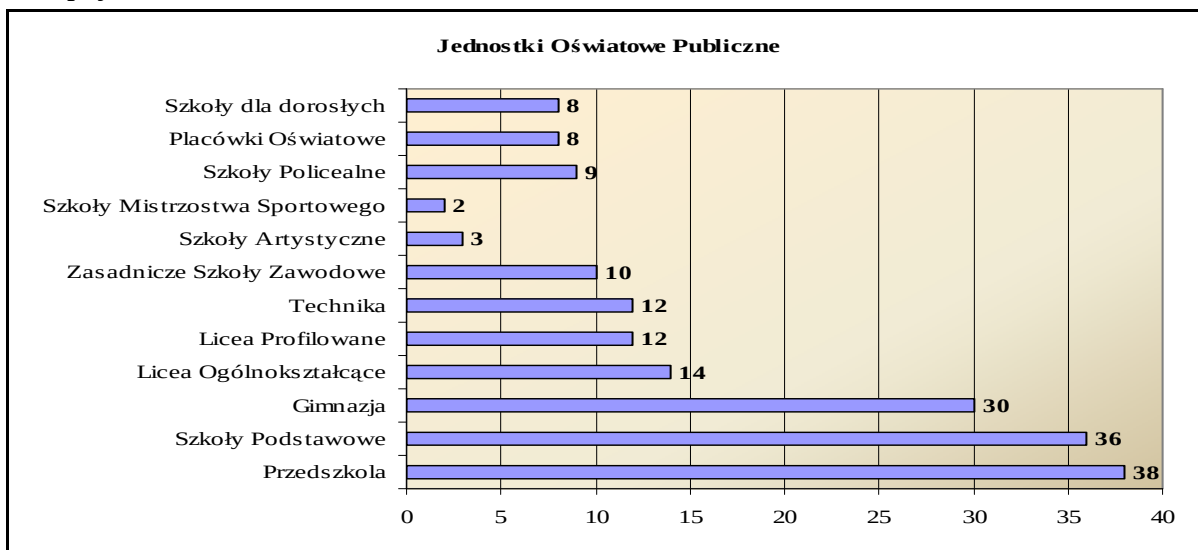
13. Oświata

13.1. Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

System oświaty w Zabrzu obejmuje:

- 1) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi i oddziałami specjalnymi,
- 2) szkoły:
 - a. podstawowe, w tym specjalne, z oddziałami integracyjnymi i oddziałami sportowymi oraz mistrzostwa sportowego,
 - b. gimnazja, w tym specjalne, z oddziałami integracyjnymi, sportowymi, dwujęzycznymi oraz przysposabiającymi do pracy i mistrzostwa sportowego,
 - c. ponadgimnazjalne, w tym specjalne, z oddziałami sportowymi, dwujęzycznymi,
 - d. artystyczne,
- 3) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 4) placówkę kształcenia praktycznego oraz ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- 5) poradnię psychologiczno-pedagogiczną,
- 6) placówkę zapewniającą opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.⁵¹

Dane na temat zabrzańskiej oświaty publicznej oraz niepublicznej przedstawiają się następująco:⁵²

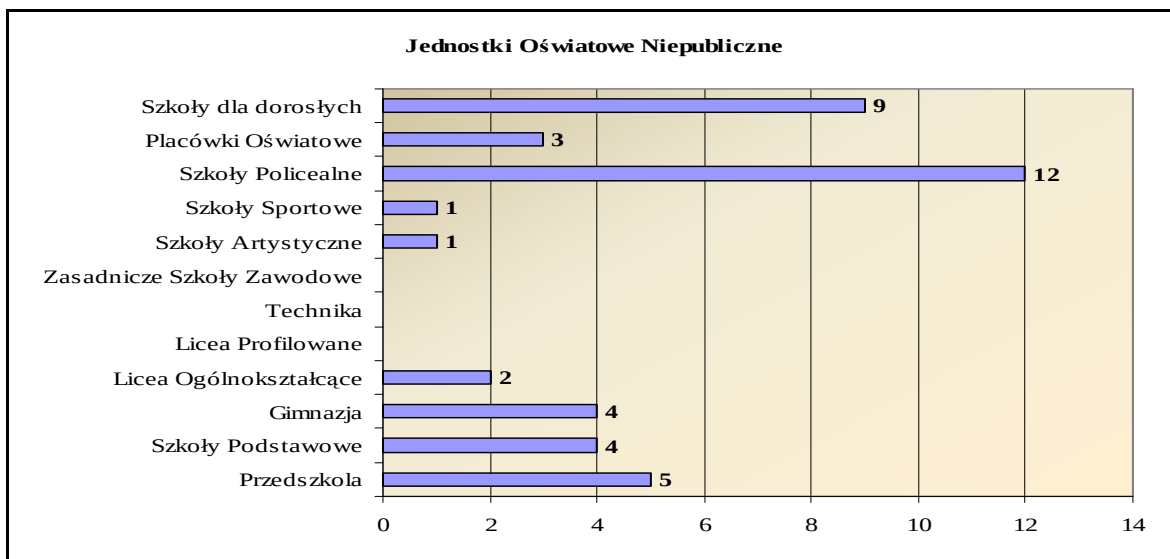

Wykres 13.1. Źródło: Jednostki Oświatowe Publiczne i Niepubliczne w Zabrzu. Wydział Oświaty.
(stan na 1 września 2006 r.)

*** Liczba liceów ogólnokształcących jest powiększona o 2 uzupełniające licea ogólnokształcące, a w przypadku liczby techników – o 4 technika uzupełniające.**

⁵¹ Wydział Oświaty UM Zabrze, 2006 r.

⁵² Szczegółowy wykaz jednostek oświatowych publicznych i niepublicznych w Zabrzu znajduje się w załączniku nr 5

Wykres 13.2. Źródło: Jednostki Oświatowe Publiczne i Niepubliczne w Zabrzu. Wydział Oświaty.

(stan na 1 września 2006 r.)

Największą liczbę szkół niepublicznych odnotowano wśród szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych. Brak natomiast wśród szkół niepublicznych liceów profilowanych, techników, zasadniczych szkół zawodowych, natomiast wśród jednostek oświatowych publicznych odnotowano najwięcej przedszkoli i szkół podstawowych. Oświata publiczna zapewnia kształcenie w każdym typie szkoły.

Wyróżnić można także jednostki:

- z oddziałami integracyjnymi. Są to : 3 przedszkola publiczne, 2 przedszkola niepubliczne, 3 publiczne szkoły podstawowe oraz 5 publicznych gimnazjów.
- z oddziałami specjalnymi. Są to: 2 przedszkola publiczne i 1 – niepubliczne, 5 publicznych szkół podstawowych; 5 gimnazjów publicznych, zasadnicza szkoła zawodowa i szkoła przysposabiająca do pracy

Dla uczniów niesłyszących lub słabosłyszących zostały utworzone również takie publiczne jednostki oświatowe, jak: gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, liceum profilowane, szkoła policealna.

Na terenie Zabrza znajduje się szkoła podstawowa i gimnazjum mistrzostwa sportowego, a także klasy sportowe w szkołach, które obejmują takie dyscypliny sportowe, jak: piłka nożna, pływanie, piłka koszykowa, lekkoatletyka, judo, piłka ręczna, piłka siatkowa, gimnastyka sportowa dziewcząt.

Liczba obiektów sportowych na terenie zabrzańskich szkół na koniec roku 2006 przedstawiała się następująco:

- dwa baseny (w Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 16),
- 46 sal gimnastycznych,
- 88 boisk szkolnych.

Miasto Zabrze jest również organem prowadzącym dla szkół artystycznych, tj. Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych i Liceum Plastycznego, znajdujących się w Zespole Szkół nr 18.

Kolejną placówką artystyczną, znajdującą się w Zabrzu jest Państwowa Szkoła Muzyczna I i II im. Stanisława Moniuszki.

Najliczniejsze publiczne szkoły podstawowe ogólnodostępne to:

- Szkoła Podstawowa nr 5
- Szkoła Podstawowa nr 7
- Szkoła Podstawowa nr 14
- Szkoła Podstawowa nr 28
- Szkoła Podstawowa nr 36

natomiast najmniej licznymi były tzw. „szkoły dzielnicowe”:

- Szkoła Podstawowa nr 2
- Szkoła Podstawowa nr 11
- Szkoła Podstawowa nr 32
- Szkoła Podstawowa nr 34
- Szkoła Podstawowa nr 46

Poniżej przedstawiono dane na rok szkolny 2006/2007 obejmujące liczbę dzieci i uczniów uczęszczających do publicznych przedszkoli i szkół:

Tabela 13-1

Placówka oświatowa	Liczba osób		
Przedszkola, Zespoły Szkolno – Przedszkolne, Oddziały Przedszkolne w szkołach podstawowych, Oddziały Szpitalne	4443		
Szkoły podstawowe bez „0” liczone w szkołach podstawowych i w zespołach szkół oraz w zespołach szkolno-przedszkolnych; w tym: Szkoły podstawowe specjalne, Szkoły podstawowe mistrzostwa sportowego	10604		
Gimnazja, Gimnazja specjalne, Gimnazja dla dorosłych, Gimnazja mistrzostwa sportowego	6738		
Ogólna liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych liczonych w zespołach szkół i innych placówkach oświatowych	8437, w tym:	Placówka oświatowa	Liczba osób
		Licea ogólnokształcące	2657
		Liceum Plastyczne + OSSP	222

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

		Licea profilowane	1059
		Technika	2316
		Zasadnicze Szkoły Zawodowe	1072
		Szkoły Policealne	491
		Szkoły dla Dorosłych	620

Źródło: Zabrzańska oświata publiczna w liczbach – dane na rok szkolny 2006/2007.
Stan na 11.09.06.

Tabela 13-2

Liczba absolwentów w szkołach publicznych i niepublicznych ogółem	Szkoły Podstawowe	Gimnazja	Licea Ogólnokształcące	Licea Profilowane	Technika	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	Szkoły Policealne
7 124	2 086	2 350	1 087	465	632	257	247

Źródło: Wydział Oświaty Urząd Miejski w Zabrzu

W zabrzańskich publicznych szkołach i placówkach oświatowych w roku szkolnym 2006/2007 zatrudnionych zostało ogółem 2 956 nauczycieli na 2 541,48 etatach, w tym nauczycieli pełnozatrudnionych na 2 093 etatach i niepełnozatrudnionych na 448,48 etatach.

Strukturę zatrudnienia nauczycieli według stopnia awansu zawodowego przedstawia poniższa tabela:

Tabela 13-3

Nauczyciele zatrudnieni w szkołach		
Posiadany stopień awansu zawodowego	Liczba zatrudnionych nauczycieli	Liczba etatów
Dyplomowany	816	735,64
Mianowany	1429	1 238,46
Kontraktowy	528	434,51
Stażysta	183 (w tym 16 zatrudnionych po pierwszym wrześniu danego roku szkolnego)	132,87

Źródło: Wydział Oświaty Urząd Miejski w Zabrzu

Liczba uczniów korzystających z form opieki w świetlicach szkolnych na koniec roku 2006 wyniosła 4500. Placówek zajęć pozaszkolnych było 4, gdzie głównymi formami zajęć pozalekcyjnych były koła zainteresowań, koła przedmiotowe, zajęcia sportowe, artystyczne itp., a biorących udział w tych zajęciach było 3163 dzieci i młodzieży.

W 31 publicznych szkołach podstawowych ogólnodostępnych (86% szkół) prowadzi się dożywianie uczniów, w tym w 11 szkołach posiłki dowożone są z zewnątrz. Codziennie z posiłków korzysta 2910 uczniów publicznych szkół podstawowych (27% uczniów). Podobna pomoc ma miejsce w gimnazjach. W 8 gimnazjach (27% gimnazjów) prowadzi się dożywianie uczniów, w tym w 3 gimnazjach posiłki dowożone są z zewnątrz. Codziennie z posiłków korzysta 436 uczniów publicznych gimnazjów (6% uczniów). W 4 zespołach szkół specjalnych, w skład których wchodzi zarówno szkoły podstawowe jak i gimnazja prowadzi się dożywianie uczniów. Z tej pomocy korzysta 216 osób.

Uczniowie zgodnie z przepisami prawa oświatowego, tj. rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, uczą się jednego obowiązkowego języka obcego. Wyżej wymienione przepisy stwarzają również możliwość uczenia się dodatkowego, bądź dodatkowych języków obcych przez uczniów, które w ramach godzin do dyspozycji dyrektora może zaplanować w szkolnym planie nauczania.

Poniższa tabela przedstawia prognozę dot. liczby uczniów publicznych gimnazjów uczących się języków obcych w latach szkolnych 2006/2007 do 2013/2014.

Tabela 13-4

Rok szkolny	Liczba uczniów uczących się języków obcych w poszczególnych klasach												Razem uczniów uczących się j. obcych	Razem uczniów uczących się języka:			
	Język Angielski			Język Niemiecki			Język Francuski		Język Włoski			Angielskiego		Niemieckiego	Francuskiego	Włoskiego	
	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl.. I	Kl.. II	Kl.. III	Kl.. I	Kl.. II	Kl.. III	Kl.. I	Kl.. II						Kl.. III
2006 / 2007	045	920	807	98	84	99	8	19	00				160	772	081	07	
2007/ 2008	019	835	826	68	46	71	46	12	7			3	503	680	485	12	3
2008/ 2009	383	019	835	87	68	46	5	46	12				951	237	401	13	
2009/ 2010	404	383	019	93	87	68	6	5	46				311	806	248	57	
2010/ 2011	341	404	383	76	93	87	4	6	5				449	128	156	65	
2011/ 2012	306	341	404	66	76	93	2	4	6				348	051	135	62	
2012/ 2013	229	306	341	44	66	76	9	2	4				117	876	086	55	
2013/ 2014	245	229	306	49	44	66	0	9	2				990	780	059	51	

Źródło: Wydział Oświaty UM Zabrze, 2006 r.

Analizując dane w zakresie nauczania języków obcych zauważyć należy, że dyrektorzy publicznych gimnazjów w latach szkolnych 2006/2007 skorzystali z możliwości prawnych, wprowadzając dodatkowy język obcy. Jak wynika z tabeli, językiem preferowanym przez uczniów jest zdecydowanie język angielski. Z ogólnej liczby uczących się język ten wybiera 75% uczniów. Kolejnym językiem wybieranym przez uczniów jest język niemiecki. Uczy się go 21% uczniów. Następny w kolejności, cieszący się zainteresowaniem, jest język francuski, którego uczy się 3% uczniów.

Dotychczas uczniowie gimnazjum nie przystępowali do egzaminu zewnętrznego z języka obcego. Planuje się jednak wprowadzenie obowiązku zdawania egzaminu z nauczanego obowiązkowego języka obcego w klasie III gimnazjum. Obowiązek ten zostanie nałożony na uczniów, którzy w roku szkolnym 2007/2008 rozpoczną naukę w I klasie gimnazjum. Zatem w roku szkolnym 2009/2010 zostaną przeprowadzone pierwsze egzaminy zewnętrzne z obowiązkowego nauczania języka obcego.

W roku 2006 wybitnie uzdolnieni uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych i szkół artystycznych, a także studenci mogli ubiegać się o stypendium Prezydenta Miasta. Warunkiem uzyskania stypendium jest stały meldunek w Zabrzu, a także udokumentowane sukcesy co najmniej na szczeblu regionalnym, krajowym lub międzynarodowym i osiągnięcia w wybranej dziedzinie nauki, kultury lub sportu. Takie stypendium w 2006 roku uzyskało 5 studentów i 1 gimnazjalista.

W Zabrzu funkcjonują również:

- **Placówki oświatowo-wychowawcze.** Wśród nich wyróżnić można 4 Ogniska Pracy Pozaszkolnej.

Celem tych placówek jest realizacja zadań edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych, profilaktycznych, opiekuńczych, prozdrowotnych, sportowych i rekreacyjnych poprzez prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży poza zajęciami szkolnymi. Przygotowują do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym. Ogniska pracy pozaszkolnej obejmują w roku szkolnym 2006/2007 swoim działaniem 3 163 dzieci i młodzieży. Organizują 201 zajęć stałych.

- **Publiczne Centrum Kształcenia Praktycznego oraz Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego** działające w strukturze zespołu o nazwie Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego. W zespole zorganizowano ogółem 97 grup i objęło zajęciami 1000 uczniów, w tym CKP 90 grup i 843 uczniów, w Oddziałach – 7 grup i 157 uczniów.

- **Poradnia psychologiczno-pedagogiczna**, której zadaniem jest udzielanie pomocy psychologicznej i pedagogicznej dzieciom i młodzieży uczącej się w szkołach każdego rodzaju oraz w placówkach oświatowych. Pomoc ta polega m.in. na wspomaganiu rozwoju, terapii zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych. Prowadzone są też zajęcia z terapii logopedycznej.

Przewiduje się również pomoc dla nauczycieli oraz rodziców uczniów w postaci porad, konsultacji i warsztatów.

Poradnia ponadto orzeka i wydaje opinie w sprawach uczniów, kierując ich do zajęć w odpowiednich klasach, szkołach bądź typując dzieci do nauczania indywidualnego.

Problemem, z którym boryka się ta placówka to miejsce w jakim prowadzi swoją działalność. Znajduje się ona na drugim piętrze budynku przy ul. 3-go Maja 12. Prowadzą do niej wąskie schody, niedostosowane dla osób niepełnosprawnych. Ilość pomieszczeń i usytuowanie ich przy ruchliwej ulicy powoduje, że działalność terapeutyczna jest utrudniona, a wręcz niemożliwa.

- **Miejska Bursa Szkolna** – to placówka zapewniająca opiekę i wychowanie uczniom gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczom szkół policealnych w okresie pobierania przez nich nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

W roku 2006 realizowano następujące formy współpracy szkół i placówek w ramach programów unijnych:

- 12 projektów w ramach Programów Wspólnoty Europejskiej Sokrates-Comenius (8 projektów w latach 2005-2006 i 4 projekty w latach 2006-2007),
- Szkolne Kluby Europejskie działające w 32 szkołach i placówkach oświatowych,
- Program Wspólnoty Europejskiej – „Projekt eTwinning”.

13.2. Szkolnictwo wyższe

Szkolnictwo wyższe w Zabrzu reprezentuje Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym Śląskiej Akademii Medycznej oraz Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej.

Wydział Organizacji i Zarządzania rozpoczął swoją działalność z dniem 1 września 1995 r. w wyniku przekształcenia Instytutu Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem. Od 1 października 1998 roku nowa siedziba Wydziału znajduje się w Zabrzu.

Fotografia 13-1

Źródło: <http://www.polsl.pl>; Fot. Wydział Organizacji i Zarządzania, w Zabrzu Politechnika Śląska

Dane nt. liczby osób studiujących oraz absolwentów wg podziału na kierunek studiów oraz rodzaj studiów przedstawiono w poniższych tabelach:

Tabela 13-5

Kierunek studiów	Rodzaj studiów/rocznik	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Razem
ZARZĄDZANIE I MARKETING	Magisterskie dzienne	635	609	687	670	666	621	487	4375
	Inżynierskie dzienne	100	150	145	87	33	0	0	515
	Inżynierskie wieczorowe	309	350	326	275	195	111	58	1624
	Inżynierskie zaoczne	0	0	0	81	76	142	249	548
	Magisterskie uzupełniające dzienne	0	0	0	0	73	200	116	389
	Magisterskie uzupełniające wieczorowe	153	395	697	695	519	327	187	2973
	absolwenci	132	144	199	248	223	513	280	1739
	Ogółem	1329	1648	2054	2056	1785	1914	1377	12163
ZARZĄDZANIE I INŻYNIERIA PRODUKCJI	Magisterskie dzienne	244	358	496	519	599	499	455	3170
	Magisterskie wieczorowe	88	112	134	98	66	34	24	556
	Inżynierskie zaoczne	0	0	0	51	77	148	249	525
	absolwenci	0	0	0	13	61	143	136	353
	ogółem	332	470	630	681	803	824	864	4604
ADMINISTRACJA	Licencjackie dzienne	0	0	0	75	148	200	221	644
	Licencjackie zaoczne	0	0	0	49	100	175	256	580
	absolwenci	0	0	0	0	0	0	60	60
	ogółem	0	0	0	124	248	375	537	1284
SOCJOLOGIA	licencjackie dzienne	0	217	388	457	359	216	214	1851
	Licencjackie zaoczne	0	0	0	63	107	159	252	581

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

	Licencjackie wieczorowe	0	0	82	66	50	44	0	242
	absolwenci	0	0	0	0	147	186	97	430
	ogółem	0	217	470	586	663	605	563	3104
OGÓŁEM NA WYDZIALE		1661	2335	3154	3447	3499	3718	3341	21155

Źródło: Dane Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej, 2006 r.

Jak wynika z powyższej tabeli w dalszym ciągu największym powodzeniem cieszył się kierunek Zarządzanie i Marketing, na który w roku 2005 uczęszczało 1097 studentów.

Ogółem na całym Wydziale Organizacji i Zarządzania w roku 2006 studiowało 2768 studentów, a ukończyło 573 absolwentów.

Drugą po Politechnice Śląskiej uczelnią wyższą zlokalizowaną na terenie Gminy Zabrze jest Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym Śląskiej Akademii Medycznej. Jest to pierwszy i przez ponad dwadzieścia lat jedyny wydział tworzący Śląską Akademię Medyczną. Na jego bazie utworzono później Wydział Farmaceutyczny i Oddział Analityki Medycznej w Sosnowcu.

Obecnie strukturę Wydziału tworzy 59 jednostek naukowo-dydaktycznych zlokalizowanych w Zabrzu, Bytomiu, Katowicach i Tarnowskich Górach oraz Studium Doktoranckie i Kolegium Kształcenia Podyplomowego.

Wydział zatrudnia 518 nauczycieli akademickich, w tym 36 profesorów tytularnych, 16 profesorów nadzwyczajnych ŚAM, 30 doktorów habilitowanych.⁵³

Na Wydziale prowadzone są dwa kierunki kształcenia przeddyplomowego:

- **kierunek lekarski** w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studia trwają 12 semestrów i są realizowane w zakresie przedmiotów teoretycznych, przedklinicznych i klinicznych. Absolwent otrzymuje tytuł zawodowy lekarza.
- **kierunek lekarsko-dentystyczny** w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studia trwają 10 semestrów i są realizowane w zakresie przedmiotów teoretycznych, przedklinicznych i klinicznych. Absolwent otrzymuje tytuł zawodowy lekarza dentysty.

Studenci mają do dyspozycji trzy domy akademickie. Na Wydziale działa samorząd studencki, organizacje studenckie oraz koła naukowe Studenckiego Towarzystwa Naukowego. Bardzo aktywne są sekcje sportowe działające w AZS.

⁵³ www.slam.katowice.pl

Fotografia 13-2.

Fotografia 13-3

Źródło: <http://www.slam.katowice.pl>; Fot. Śląska Akademia Medyczna, Wydział Lekarski i oddział Stomatologiczny w Zabrze

Szczegółowe dane statystyczne dot. liczby kształcących się studentów wg poszczególnych kierunków i trybów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 13-6

rok	Kierunek lekarski			Kierunek lekarsko-dentystyczny			Liczba jednostek
	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	
2000	798	53	14	500	48	4	63 w tym: 1 Samodzielny Zakład, 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych
2001	829	73	11	507	62	8	59 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych
2002	821	95	6	480	80	10	59 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 7 Katedr Stomatologicznych.

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

2003	829	78	6	461	69	8	61 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych
2004	799	96	6	429	87	9	61 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych
2005	786	104	5	408	93	9	61 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium. Podana liczba obejmuje także 9 Katedr Stomatologicznych
2006	769	130	4	396	95	10	57 w tym: 3 Samodzielne Studia, 1 Samodzielne Kolegium.

Źródło: Dane Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, Wydział Lekarski i Oddział Stomatologii w Zabrzu, 2006 r.

W 2006 r. największa liczba studentów studiowała na kierunku lekarskim, w trybie studiów niestacjonarnych. Zauważyć należy coroczny spadek liczby studentów kierunku lekarsko - dentystycznego. Liczba obcokrajowców studiujących na Wydziale od kilku ostatnich lat utrzymuje się na podobnym, stałym poziomie.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę absolwentów Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrzu.

Tabela 13-7

rok	Kierunek lekarski			Kierunek lekarsko-dentystyczny		
	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy
2000	126	-	-	99	-	3
2001	104	-	2	78	-	1
2002	137	-	6	109	-	2
2003	128	3	-	119	7	4

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

2004	149	3	1	102	6	1
2005	135	13	1	97	4	1
2006	143	-	2	94	10	1

Źródło: Dane Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze, 2006 r.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, ogółem na Wydziale Lekarskim z Oddz. Lekarsko-Dentystycznym było 1 404 studentów, natomiast absolwentów - 250.

14. Kultura i sport

14.1. Kultura i sztuka

Kulturę i sztukę w Gminie Zabrze reprezentują następujące ośrodki:

- Dom Muzyki i Tańca
- Teatr Nowy
- Muzeum Miejskie
- Muzeum Górnictwa Węglowego
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Miejski Ośrodek Kultury
- Filharmonia
- Kina

14.1.1. Dom Muzyki i Tańca (DMiT)

Dom Muzyki i Tańca jest najbardziej znanym obiektem kulturalnym w mieście. W gmachu Domu Muzyki i Tańca mieszczą się:

➤ Sala widowiskowa

Zaliczana jest do grupy największych w Polsce. Sala liczy 1950 miejsc ułożonych w amfiteatralny układ. Scena wyposażona jest w dwie elektrycznie rozsuwane kurtyny: główną - w odległości 8 m i pomocniczą - w odległości 6 m od horyzontu.

Fotografia 14-1.

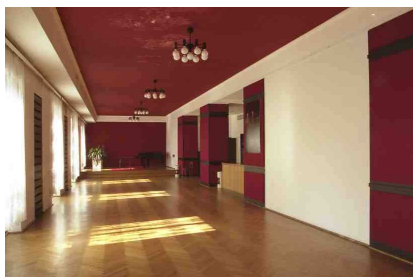

Fotografia 14-2.

Źródło: www.dmit.a4.pl

Źródło: www.dmit.a4.pl

➤ **Sala Bankietowa**

Fotografia 14-3. Źródło:www.dmit.a4.pl

Jej parametry umożliwiają organizację 300-osobowego przyjęcia stojącego. Doskonale nadaje się również do organizowania konferencji, spotkań lub seminariów.

➤ **Sala Klubowa**

Usytuowanie sali sprawia, że nadaje się do spotkań autorskich o atmosferze klubów dyskusyjnych. Wielkością przestrzeni jest zbliżona do Sali Bankietowej.

➤ **Foyer**

Eleganckie wnętrze może zostać zaanektowane jako miejsce na wystawy, bale itp. Rozległa przestrzeń sprzyja organizacji dużych imprez: festiwali i galerii, a także imprez towarzyszących.⁵⁴

Fotografia 14-4. Źródło:www.dmit.a4.pl

W 2006 roku w Domu Muzyki i Tańca zorganizowanych było (w tym na Małej Scenie) 47 imprez. Szczegółowy wykaz imprez przedstawia poniższa tabela:

Tabela 14-1

miesiąc	data	impreza	podmiot wykonawczy
styczeń	3.01.2006 r.	Experience	
	6.01.2006 r.	Koncert Noworoczny 2006	Filharmonia zabrzańska
	10.01.2006 r.	VENO'S STUDIO	

⁵⁴ Źródło: www.dmit.a4.pl

	17.01.2006 r.	Inside Out	
	21.01.2006 r.	Laur umiejętności i kompetencji	
	22.01.2006 r.	Goło i wesoło	
	24.01.2006 r.	Highway	
	27.01.2006 r.	Dżem pamięci Pawła Bergera	
	28.01.2006 r.	Karnawał śląski na wesoło	
	31.01.2006 r.	Maes - Trio	
luty	7.02.2006 r.	Klinika Czadu	
	14.02.2006 r.	C.D.N. z Anią Kuratnik	
	21.02.2006 r.	Free Man	
	26.02.2006 r.	Virgin z Dodą Elektrołą	
	28.02.2006 r.	Stacey Kent	
marzec	7.03.2006 r.	Fotografia	
	8.03.2006 r.	Babska Laba z Telewizją Katowice	
	11.03.2006 r.	Kabaretowy Dobry Wieczór	
	14.03.2006 r.	Syndrom	
	18.03.2006 r.	Gaelforce Dance	
	19.03.2006 r.	Chór Aleksandrowa	
	21.03.2006 r.	Wykonawcy pieśni znanych	
	22.03.2006 r.	Promocja wydawnictwa ORBIS INTERIOR	
	25.03.2006 r.	Grek Zorba Kompania Węglowa	Teatr Wielki Opera Narodowa
	28.03.2006 r.	Maes - Trio	
kwiecień	4.04.2006 r.	Kubańskie Pomarańcze	
	11.04.2006 r.	RSW AFERA	
	18.04.2006 r.	Galaxy	

	23.04.2006 r.	Bo jesteś ty...	Krzysztof Krawczyk
	25.04.2006 r.	Barbados	
maj	24.05.2006 r.	Koncert Politechniki Śląskiej	Kayah
	28.05.2006 r.	Dzień Matki z Telewizją Katowice	
	29.05.2006 r.	Dzień Matki z Telewizją Katowice na bis	
czerwiec	30.05.2006 r.	Grawitacja XII JAZ FESTWAL	
	1.06.2006 r.	II Zabrzeński Przegląd Piosenki Przedszkolnej	
	2.06.2006 r.	O-GETSU-RYU The Samurais of Japan	
	4.06.2006 r.	XIII Przegląd Piosenki Dziecięcej im. prof. Adolfa Dygacza „Śląskie śpiewanie”	
	6.06.2006 r.	„Możliwości” wernisaż II OSSP	
	9 .06.2006 r.	Kabaret ANI MRU MRU	
	10.06.2006 r.	Paris Can Can	
	13.06.2006 r.	Koncert dyplomowy	
	14.06.2006 r.	Sesja wyjazdowa Komisji Kultury	
	20.06.2006 r.	Koncert finałowy wokalny	
	27.06.2006 r.	Buddy Guy	
grudzień	15 - 23.12.2006 r.	Kiermasz choinkowy i unikatowe szopki	
	18.12.2006 r.	Wieczór Kolędowy	
	20.12.2006 r.	Koncert Piosenek Zimowych	

Źródło: DMIT, Zabrze 2006 r.

Przychody jakie uzyskano z działalności w 2006 roku to 1 464 826,25 zł.

Na dzień 31.12.2006r stan zatrudnienia wynosił 25 osób.

W połowie 2006 r. DMIT rozpoczął prace remontowe, pod ogólną nazwą: „Modernizacja gospodarki cieplnej obiektu”. Założono, iż remont będzie odbywał się w kilku etapach. Etap I obejmujący wykonanie stacji wymienników ciepła wraz z modernizacją stacji c.o. i c.w.u. ukończono już w 2006 roku.

14.1.2. Teatr Nowy

Teatr Nowy w Zabrzu został założony w 1959 roku. Do dnia dzisiejszego przygotował ponad 223 premiery. Były to m.in. premiery autorów śląskich (m.in. Albina Siewierskiego, Stanisława Bieniasza, Stanisława Piskorza). W zabrzańskim Teatrze Nowym pracowało (lub z nim współpracowało) wielu najlepszych aktorów scen śląskich, uhonorowanych Złotymi i Srebrnymi Maskami – regionalną nagrodą przyznawaną najwybitniejszym twórcom teatralnym. Byli wśród nich m.in.: Hanna Boratyńska, Wincenty Grabarczyk, Mieczysław Całka, Andrzej Lipski, Wojciech Leśniak, Zbigniew Stryj.

W 1974 roku Teatr Nowy uhonorowany został Złotą Odznaką „Zasłużonego w rozwoju województwa katowickiego”. Jako pierwszy teatr w Polsce wyróżniony został także Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Od 2000 roku Teatr Nowy w Zabrzu (wraz z Miastem Zabrze) jest organizatorem Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”.

W 2006 roku Teatr zrealizował trzy premiery:

1. **„Miarka za miarkę” Williama Shakespeare’a w reżyserii K. Kopki i scenografii B. Wodeckiej – 28.01.2006 r.** Przedstawienie to zrealizowane było odmiennie od dotychczasowych. Dotyczyło to zwłaszcza scenografii. Widz zasiadał na scenie, natomiast akcja sceniczna była przeniesiona na widownię. Taki pomysł scenograficzny zapewnił aktorom możliwość pełnej prezentacji sztuki Shakespeare’a, natomiast widowni jej doskonały odbiór. Spektakl ten był dużym wyzwaniem w sferze produkcji, gdyż oprócz zmian na scenie i widowni do prologu sztuki wykorzystano także foyer naszego Teatru. Zamierzeniem Dyrekcji Teatru było wzbudzenie zainteresowania wśród młodzieży, która od kilku lat, dzięki Festiwalowi Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość Przedstawiona” zbliżyła się do sztuki i naszego teatru.
2. **„Proces” Franza Kafki w reżyserii K. Prusa i scenografii M. Mikulskiego –** Premiera odbyła się 25.03.2006 roku i była połączona z obchodami Międzynarodowego Dnia Teatru.
3. **„Draka w topikach ptaka i słonika” w reżyserii Zbigniewa Stryja – 12.11.2006 r.** Powyższe przedstawienie było prezentowane dzieciom na pokazach przedpremierowych z okazji Dnia Dziecka. Z tej okazji Teatr ogłosił także konkurs na afiszo-plakat do spektaklu, w którym uczestniczyły dzieci. Najlepszy rysunek został umieszczony na plakacie i w programie spektaklu.

W miesiącu wrześniu 2006 roku Teatr zrealizował sztukę „Wszyscy śpią na wzgórzu”, która grana jest w Muzeum Śląska Opolskiego na Górze Św. Anny i stała się dla zwiedzających, szczególnie dla młodzieży, lekcją historii Śląska. Sztuka ta cieszyła się ogromnym powodzeniem.

W dniach od 21.10.2005 do 28.10.2006 r. odbyła się VI Edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość Przedstawiona” Zabrze 2006, w ramach której zaprezentowano 8 spektakli:

- * „Geza-Dzieciak” – Teatru Studio z Warszawy;
 - * „Push Up 1-3 ostatnie piętro” – Teatru im. Wyspiańskiego z Katowic;
 - * „Światła miasta” – Teatru Studio z Warszawy;
 - * „Opowieści o zwyczajnym szaleństwie” – Teatru im. Osterwy z Lublina;
 - * „Norymberga” – Teatru Narodowego z Warszawy;
 - * „Napis”- Teatru Współczesnego ze Szczecina;
 - * „Wszystko o kobietach” – Teatru Ludowego z Krakowa;
 - * „Bomba” – Centrum Artystyczne M25 z Warszawy
- i jeden spektakl poza konkursowy – „Miasto Mania” M. Peszek.

W realizację zadania było zaangażowanych 85 artystów i 120 osób obsługi. Dwa przedstawienia: „Światła miasta” w reż. K. Majchrzaka z Teatru Studio w Warszawie i „Bomba” w reż. M. Kowalewskiego z Centrum Sztuki M25 z Warszawy zostały zaprezentowane poza budynkiem Teatru Nowego, w związku z tym, iż wymagały specyficznej przestrzeni do prezentacji. Przedstawienia te wystawiono w starej łaźni należącej do Skansenu Królowa Luiza w Zabrzu dzięki współpracy z Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, do którego należy wymieniony skansen.

Spektakl „Push Up 1-3 ostatnie piętro” widzowie festiwalowi oglądali na scenie Teatru Śląskiego w Katowicach.

W ramach Festiwalu odbyły się imprezy towarzyszące:

- odsłonięcie – na Placu Teatralnym - rzeźby „Siedem łez” autorstwa Tomasza Kocłęgi;
- warsztaty literackie „Kopalnia dramatu” prowadzone przez Władysława Zawistowskiego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w dniach 23-27.10.2006 r.;
- projekcje spektakli Teatru Telewizji na „Małej Scenie” Teatru Nowego w dniach 23 - 27.10.2006 r.:
 - 23.10.2006 r. – Michał Walczak „Piaskownica”, reż. Dariusz Gajewski,
 - 24.10.2006. – Krzysztof Bizio „Fotoplastykon”, reż. Piotr Łazarkiewicz,
 - 25.10.2006 r. – Anna Burzyńska „Najwięcej samobójstw zdarza się w niedzielę”, reż. Maciej Dejczer;
 - 26.10.2006 r. – Julita Grodek „Techniki negocjacyjne”, reż. Magdalena Piekorz,
 - 27.10.2006 r. – Pokaz przedpremierowy „Chciałam Ci tylko powiedzieć” scen. i reż. Małgorzata Imielska.
- w Kinie „Roma” w Zabrzu w ramach maratonu filmowego „Kraków w Zabrzu” zaprezentowano najciekawsze pozycje 46 Krakowskiego Festiwalu Filmowego – 27.10.2006 r.;
- w ośrodkach edukacyjno-społecznych zaprezentowano miniaturki dramatu przeznaczonego dla najmłodszych odbiorców pod hasłem „Smykom rzeczywistość przedstawiona”;

- w „Piwnicy Rysia” w Ośrodku Pracy Pozaszkolnej nr 2 w Zabrzu szkolne grupy teatralne pod przewodnictwem swoich nauczycieli, przygotowały prezentację dramatów ubiegłorocznego zdobywcy Grand-Prix nagrody publiczności Stanisława Bieniasza;
- każdego dnia młodzież licealna przygotowywała świeży numer gazetki festiwalowej „Teatralnik”. Młodzież czynnie uczestniczyła w życiu festiwalowym omawiając to, co dzieje się podczas festiwalu;
- w foyer Teatru zaprezentowano wystawę fotograficzną związaną z osobą zmarłego pomysłodawcy festiwalu – zabrzezanina Stanisława Bieniasza.

Spektakle festiwalowe obejrzało 2.160 widzów.

Ogółem w 2006 roku zaprezentowano 109 przedstawień z tego:

- 102 – w siedzibie Teatru
- 7 – w terenie.

Przedstawienia obejrzało 15.574 widzów, w tym 14.348 – w siedzibie.

Wpływy z biletów wyniosły 205 112,88 zł.

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2006 r. wynosił 62 osoby.

Rysunek 14-1. Źródło: www.teatrnowywarzabrze.art.pl

14.1.3. Muzeum Miejskie

W Zabrzu przechowywaniem i gromadzeniem zbiorów muzealnych dotychczas zajmowały się dwa Muzea. W dniu 2 sierpnia 2006 zawieszono działalność wystawienniczą Muzeum Miejskiego, z uwagi na stan techniczny budynku. Tym samym Muzeum przerwało prezentację swoich zbiorów, czym zajmowało się od ponad 70 lat.

Początki Muzeum Miejskiego w Zabrzu sięgają 1935 roku. Strukturę Muzeum tworzyły 4 działy:

- Dział Historii
- Dział Kultury
- Dział Plastyki
- Dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji

Muzeum Miejskie zatrudniało w 2006 roku 14 osób.

W 2006 roku w Muzeum Miejskim w Zabrzu przygotowano:

- 7 wystaw w budynku Muzeum,
- 6 wystaw w „Galerii pod Muzeum”,
- 3 wystawy poza budynkiem Muzeum.

Łącznie w 2006 r. Muzeum odwiedziło 3 419 osoby z czego 2 517 skorzystało z darmowego wstępu, który obejmował wernisaże wystaw, akcję „Ferie w mieście”, „Lato w mieście”, wejścia w dzień bezpłatny - była nim niedziela – oraz wystawy poza siedzibą Muzeum. Wpływy ze sprzedaży biletów wyniosły 1 203 zł.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. Muzeum Miejskie posiadało 23 682 eksponatów, w tym:

- o Dział Historii -13 562. W dziale tym zakupiono 66 eksponatów, 21 uzyskano w darze,
- o Dział Kultury - 3 400. W dziale tym zakupiono 17 eksponatów, 11 uzyskano w darze,
- o Dział Plastyki – 5 563. W dziale tym zakupiono 3 eksponaty, 22 uzyskano w darze.

Łącznie stan muzealiów powiększył się o 140 eksponatów.

Źródło: www.muzeum-miejskie-zabrze.pl

Fotografia 14-5.

14.1.4. Muzeum Górnictwa Węglowego

Muzeum górnictwa powstało 23.01.1981 roku jako jedyne, państwowe muzeum tej branży w Polsce. Podstawą zbiorów była ocalona część spuścizny po Związkowym Muzeum Górniczym w Sosnowcu istniejącym w latach 1948 - 1972. W wyniku własnych penetracji archiwalnych, poszukiwań terenowych, zakupów i darów zostały one wzbogacone i liczą obecnie ok. 32 tys. eksponatów. Zasadniczą część kolekcji stanowią muzealia techniczne reprezentujące poszczególne działy górnictwa: urabianie, odwadnianie, wentylację, transport, oświetlenie, miernictwo, łączność. Obrazują one rozwój myśli technicznej od prostych narzędzi i mechanizmów po skomplikowane urządzenia poruszane silnikami parowymi i elektrycznymi. Bogate archiwalia (z unikatową kolekcją XVIII i XIX-wiecznych rysunków technicznych) i zbiory geologiczne (z fascynującym zapisem świata karbońskiego utrwalonym w skamielinach i odciskach) nie wyczerpują jednak tematu górniczego.

Jego nieodłączną częścią jest sfera kultury i tradycji. Ilustrują ją kolekcje mundurów i insygniów górniczych, eksponatów związanych z kultem górniczej patronki - św. Barbary oraz zbiory etnograficzne związane z życiem codziennym śląskich kopaczy. Tematykę śląską i górniczą przybliżają: malarstwo, grafika i rzeźba (m.in. niezwykle ciekawa rzeźba w węglu), a także kolekcje medali, kufli i instrumentów muzycznych.

Fotografia 14-6. Źródło: www.zabrze.aplus.pl

Siedzibą Muzeum jest gmach dawnego starostwa, wzniesiony w stylu eklektycznym w roku 1874 r. Jego ostateczna rozbudowa z 1906 r. jest dziełem berlińskiego architekta Arnolda Hartmanna. Budynek posiada jedno z najciekawszych, zabytkowych wnętrz w mieście m.in. wielką, dwukondygnacyjną sień przeciętą drewnianą klatką schodową i Salę Witrażową - dawną salę zgromadzeń Sejmiku Powiatowego - z drewnianym, polichromowanym sklepieniem.

Fotografia 14-7.

Fotografia 14-8.

Źródło: www.muzeumgornictwa.pl

Działające od 23.01.1981 roku Muzeum, prowadzi wiele wystaw stałych, oto niektóre z nich:

- Dzieje techniki w polskim górnictwie węglowym;
- Z górniczą lampką przez wieki;
- Łączność kopalnianą;
- Kopaliny ziem polskich;
- Węgiel jako surowiec chemiczny;
- Węgiel źródłem energii;
- W kręgu myśli i talentu. Uczeń i szkolnictwo górnicze w Polsce;

- Izba i kuchnia górnicza, wnętrza mieszkalne z przełomu XIX i XX wieku;
- Barbara Święta o górnikach pamięta;
- U górnika gro muzyka;
- Górnicze stroje;
- Od kilofa i łopaty do maszyn zespołowych.

Muzeum posiada również Bibliotekę Specjalistyczną. Powstała ona wraz z otwarciem Muzeum w 1981 r. jako biblioteka podręczna dla pracowników w zakresie dziedzin reprezentowanych przez tworzące się działy, początkowo w oparciu o część księgozbioru po byłym Muzeum Związkowym w Sosnowcu. Obecnie gromadzi literaturę naukową głównie z zakresu historii górnictwa węgla kamiennego, literaturę dotyczącą szeroko pojętej kultury górniczej, historii przemysłu na tym terenie, historii techniki, geologii, mineralogii, techniki górniczej. Biblioteka gromadzi także silesiana, literaturę dotyczącą muzeologii, muzealnictwa, ochrony zabytków w wyborze dotyczącym architektury przemysłowej, a także literaturę związaną z historią naszego miasta. Biblioteka posiada też kolekcję starych druków liczących ponad 150 voluminów, w tym starodruków z okresu od XVI do XVIII wieku.

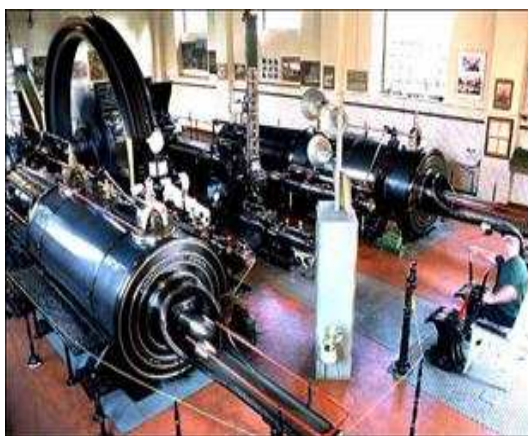
Księgozbiór liczy obecnie około 10 tys. pozycji wraz z czasopismami.

Biblioteka posiada charakter zamknięty dla osób spoza muzeum. Korzystanie ze zbiorów możliwe jest jedynie w czytelni i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Oddziałem Muzeum Górnictwa Węglowego jest Skansen Górniczy “Królowa Luiza”, który położony jest w dzielnicy Zaborze, przy głównej ulicy miasta, ul. Wolności 410 za gmachem klubu MOSIR Zabrze (kiedyś KS “Pogoń” Zabrze).

Fotografia 14-9.

Fotografia 14-10.

Źródło: www.luiza.zabrze.pl

Skansen oferuje możliwość zwiedzania:

- rejonu szybu "CARNALL (w trakcie odbywa się pokaz pracy parowej maszyny wyciągowej i zwiedzanie obiektów przyszybowych,
- rejonu szybu "WILHELMINA",
- a także trasy podziemnej.

W trakcie zwiedzania niezapomnianych wrażeń dostarcza praca zabytkowego kombajnu jednobębnowego i współczesnego kombajnu chodnikowego, czynnej magistrali odstawy urobku oraz przejazd górniczą kolejką „Karlik” na trasie o długości 0,5 km.

Dodatkowe atrakcje i usługi

W Skansenie dostępne są stałe ekspozycje związane z historią techniki górniczej. W budynku dawnej kompresorowni znajduje się Muzeum Pojazdów Zabytkowych Automobilklubu Śląskiego. Organizowane są także programy specjalne (na zamówienie): spektakl teatralny – „Spotkanie z legendarnym władcą podziemi Skarbnikiem”. W okresie barbońkowym (od 15 listopada do 15 grudnia) istnieje możliwość spotkania ze Śląską Karolinką.

Na terenie Skansenu podziwiać można kolekcję pojazdów militarnych oraz wozy łącznościowe należące do Zabrzańskiej Grupy Płetwonurków „DELFINY”.

Teren Skansenu bywa też miejscem niecodziennych działań kulturalnych, takich jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy, rajdy zabytkowych pojazdów.

W podziemiach znajduje się Karczma "Guibald" serwująca tradycyjną kuchnię śląską. W maszynowni można nabyć pamiątki i wydawnictwa. Istnieje również możliwość zwiedzania Muzeum Górnictwa Węglowego i Szybu Maciej oraz organizacji trasy wycieczkowej po Zabrzu i okolicach, podróżując "Szlakiem zabytków techniki województwa Śląskiego",⁵⁵ który tworzy w sumie 29 wybranych obiektów o wyjątkowych walorach historycznych i architektonicznych.

Przy Skansenie Górniczym „Królowa Luiza” działa, od 2000 roku, Stowarzyszenie na rzecz Restauracji i Propagowania Sztolni Królowa Luiza w Zabrzu „Pro Futuro”. Skupia ono entuzjastów i znawców przedmiotu, którym zależy aby Skansen wraz z Główną Kluczową Sztolnią Dziedziczną stał się unikatowym i jedynym w swoim rodzaju miejscem zabytków techniki.

14.1.5. Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) mieści się w Zabrzu przy ul. Ks. Józefa Londzina 3.

Biblioteka została utworzona dnia 15 listopada 1945 roku. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

W 2006 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej zatrudnionych było 81 osób (72,75 et. przelicz.) w tym 53 pracowników merytorycznych (52 et. przelicz.).

Porównanie danych statystycznych za lata 2002 – 2006 prezentuje poniższa tabela:

Tabela 14-2

Rok	Liczba	Księgozbiór	WPLYWY W WOLUMINACH	Ubytki w wol.
-----	--------	-------------	---------------------	---------------

⁵⁵ Szlak Zabytków Techniki tworzą obiekty związane z tradycją górniczą i hutniczą, energetyką, kolejnictwem, łącznością, produkcją wody oraz przemysłem spożywczym. Docelowo ma stać się najbardziej interesującą trasą turystyki industrialnej w kraju i charakterystycznym punktem na mapie Polski i Europy. Projekt realizował: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach oraz Śląska Organizacja Turystyczna. (<http://www.gosilesia.pl/szt/pl/glowna.html>)

	czytelników	w woluminach	Zakup ze środków samorządowych	Dotacje z Ministerstwa Kultury	Inne wpływy (dary itp.)	Przejęcie z innych bibliotek w ramach sieci	Wpływy ogółem	(książki zniszczone, zdezaktualizowane, nieoddane przez czytelników)
2002	42 185	227 346	8 097	-	1 217	346	9 660	17 216
2003	40 024	222 508	7 812	-	4 293	122	12 227	17 065
2004	39 416	227 586	4 919	3 032	4 452	319	12 722	7 644
2005	32 713	234 365 + 8 063 zbiorów specjalnych	1071 + 14 zbiorów specjalnych	5 282	8 589	2	14 944	8 165
2006 ⁵⁶	29 979	252 098 + 8 057 zbiorów specjalnych	5 345 + 42 zbiorów specjalnych	5 258	13 954	82	24 639	6 906

Źródło: Dane Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabrzu, 2006 rok

Corocznie ma miejsce zwiększanie księgozbioru MBP, jednakże należy zauważyć, iż zmniejszanie się liczby czytelników utrzymuje się w dalszym ciągu, natomiast nie nastąpił taki drastyczny spadek jaki miał miejsce na przełomie lat 2004 – 2005.

14.1.6. Miejski Ośrodek Kultury

Miejski Ośrodek Kultury Guido mieści się w Zabrzu przy ul. 3-go Maja 91 a. Dysponuje salą widowiskową na 400 miejsc siedzących oraz salą bankietową na 40 - 50 miejsc siedzących. Podstawowym założeniem działalności jest tworzenie warunków dla rozwoju wszelkich form aktywności kulturalnej mieszkańców miasta Zabrze, poprzez:

- tworzenie warunków dla lokalnych inicjatyw w zakresie kultury, edukacji kulturalnej i regionalnej,
- organizowanie różnych form działalności kulturalnej, oświatowej, rozrywkowej i rekreacyjno-sportowej,
- inspirowanie działań społeczno-kulturalnych i wychowawczych,
- a także poprzez współpracę i wymianę doświadczeń z innymi placówkami upowszechniania kultury.

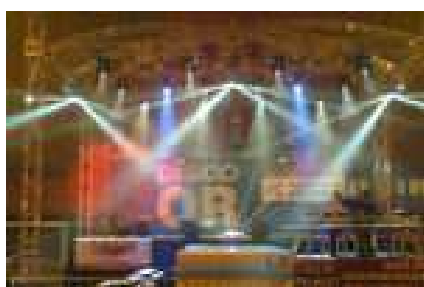
MOK⁵⁷ posiadało następujące filie:

1. Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu – Biskupicach (agendy: Klub Tańca Towarzyskiego, Klub Szachowy, Klub Żywego Słowa, Klub Europejski, Świetlica Kuratorska, Koło Emerytów),
2. Ośrodek Kultury Guido (Agendy: Zespół Taneczny „Estrada-Psota”, Koło Teatralne, Koło Emerytów nr 4 i nr 5, grupy hobbystyczne: Skaciarze, Akwaryści, Hodowcy kanarków),

⁵⁶ Biblioteki nie prowadzą statystyk czytelników z podziałem na czytelników stałych, nowo zarejestrowanych bądź wyrejestrowanych.

⁵⁷ MOK- Miejski Ośrodek Kultury

3. Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrze – Pawłowie (agendy: Chór „Lutnia”, zespół „Traks i Katharsis”, kółko plastyczne, teatralne, czytelnicze, sportowe, kulturowe, językowe, seniorów, aerobik, pogotowie egzaminacyjne),
4. Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrze – Kończycach (agendy: zajęcia z dziećmi i młodzieżą Ośrodka Kuratorskiego, rozgrywki w palanta, rozgrywki tenisa stołowego i piłki plażowej, spotkania Klubu Seniora i Związku Hodowców Gołębi, zajęcia kółka teatralnego, nauka gry w tenisa ziemnego, kółko szachowe),
5. Kino "ROMA" w Zabrze (Agendy: Akademia Filmowa, Regionalna Akademia Filmu i Fotografii Domowej),
6. Świetlica Dzielnicowa MOK w Zabrze – Grzybowicach (Agendy: Zespół „Pop szit”, z tańca break-dance, aerobik, cztery drużyny szachowe, grupa tenisa stołowego).

Fotografia 14-11.

Źródło: www.mok.art.pl

Fotografia 14-12.

Źródło: www.mok.art.pl

Wpływy netto ze sprzedaży biletów w roku 2006 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 14-3

	Wpływy netto (w zł)	Liczba sprzedanych biletów (w szt.)
Aerobik, siłownia	5 517,21	247
„Cyrkowy Dzień Dziecka”	536,45	82
Spektakl „Antygona”	1 478,50	226
Bajkowe przedstawienie pt. „Wielka Draka Górskiego Świstaka”	3 406,55	729
Kino „ROMA” (wpływy z seansów)	32 317,73	7 367
Impreza plenerowa „Muzyczne Lato” (kupony)	1 836,00	612

Źródło: Dane MOK, 2006 r.

Średnie zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Kultury w Zabrze w 2006 r. wynosiło 38 osób, w tym 30 etatów.

W ramach działalności Ośrodka Kultury rok 2006 obfitował w wiele atrakcyjnych imprez dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. W **styczniu**, tradycyjnie jak co roku, zorganizowano

XIV Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Odbływały się także spektakle dla dzieci pt.: „Świat Magii”, a w nich występy iluzjonistów w międzynarodowej obsadzie. Styczeń był również terminem podsumowania działalności Stowarzyszenia ROMÓW oraz występów uzdolnionej młodzieży Romskiej. Ponadto w DOK w Pawłowie odbyło się „Pawłowskie kolędowanie” z udziałem zespołów „Liberi deus”, Pawłowskie dzieciaki oraz dzieci Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 6. W Pawłowie miał miejsce również m.in. konkurs tańca towarzyskiego „Mały balet w karnawale”, a także koncert kameralny Jana i Edwarda Cygana.

Kolejne wydarzenia miały miejsce w następujących miesiącach:

➤ **Luty:**

- przedstawienia: „PINOKIO” oraz „Bo Ona jest Modlitwą” w wykonaniu Teatru Prawdziwego (dzieci i młodzież niepełnosprawna) z Centrum Edukacji i Rehabilitacji w Zabrze;

➤ **- Marzec:**

- spektakl młodzieży licealnej pt. „Zdążyć przed Panem Bogiem”. Była to adaptacja sceniczna książki Hanny Krall, w wykonaniu Teatru Juliusza Słowackiego w Krakowie;
- nagranie płyty utworów wykonywanych przez młodzież niepełnosprawna do festiwalu Anny Dymnej („Festiwal zaczarowanej piosenki”);
- Koncert Laureatów Małego Ogólnokrajowego Konkursu Recytatorskiego młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów oraz pięćdziesiątego pierwszego (dużego) OKR „Spotkanie ze sztuką słowa”;
- Dyplomatorium V-Galeria z oknem na świat – wystawa prac najzdolniejszych absolwentów 2006 r. szkoły plastycznej (DOK Kończyce);
- Rodzinny turniej tenisa stołowego (DOK Pawłów);
- III Konkurs Piosenki Angielskiej (DOK Pawłów);

➤ **Kwiecień:**

- konferencja poświęcona patologii oraz zagadnieniom alternatywnego spędzania wolnego czasu przez młodzież – zorganizowana z inicjatywy „Młodzieżowych liderów profilaktyki”;
- kilkudniowy pokaz filmu pt. „JEZUS” dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych;
- 52 Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej im. Norberta Krocza; prezentacje zespołów i solistów w dziedzinie Teatru i Tańca;
- pokaz sprzętu rehabilitacyjnego połączony ze sprzedażą prac wykonanych przez uczestników terapii zajęciowej i pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach pracy;
- spotkania Zabrzeńskiego Klubu FANTASTYKI (DOK Kończyce), w tym również zorganizowany przez Klub Fantastyki OTWARTY TURNIEJ MAGIC I THE GATHERING;
- warsztaty wielkanocne dla dzieci i ich rodzin – malowanie pisanek, konkurs na najpiękniejszą pisanek (DOK Pawłów);
- koncert dzieci i młodzieży „Witamy wiosnę” (DOK Pawłów);

➤ **Maj:**

- występ Kabaretu Moralnego Niepokoju;
- „XII Jaz Festiwal Muzyki Improwizowanej” – festiwal „muzyki bez granic”. Prezentacje muzyczne łączące jazz, blues, muzykę etniczną i fokową

w improwizowanym, niekonwencjonalnym stylu. Na kilku scenach wystąpili artyści z kraju i zagranicy: VooVoo, orkiestra kameralna AUKSO, Marcin Hałat „Quartet”, „Burdon”, „Drum”, „Freaks”, „Milo Kurtis” oraz zespoły lokalne. Festiwal był organizowany przez Stowarzyszenie „Asocjacja” we współpracy z MOK Zabrze;

- Turniej SCRABLE – dwudniowe mistrzostwa Śląska;
- dwudniowa Międzynarodowa konferencja „Dziedzictwo przemysłowe jako nowy produkt dla turystyki i rekreacji. Doświadczenia krajowe i zagraniczne”. W programie: cykl prelekcji oraz zwiedzanie skansenu „Królowa Luiza” połączone ze spektaklem teatralnym. Konferencja organizowana przez ówczesny Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta Urzędu Miejskiego przy współpracy MOK Zabrze;
- I-szy Regionalny Festiwal Pieśni Patriotycznej zorganizowany przez zabrzańskie gimnazjum;
- występ zespołu góralskiego „Małe Podhale” w plenerze w ramach organizowanego dla zabrzań koncertu z okazji rocznicy urodzin Jana Pawła II;
- „Cyrkowy Dzień Dziecka” – program cyrkowy urozmaicony zabawami i konkursami;
- pokazy bractwa rycerskiego (DOK Kończyce), prezentacje gier bitewnych, gier terenowych (w ramach inauguracji Dnia Dziecka);
- uroczyste obchody 70-lecia Szkoły Podstawowej nr 34;
- wiosenny festyn w Pawłowie (700 uczestników);
- Międzyszkolny Przegląd Twórczości Dziecięcej „Śpiewająca podstawówka” (DOK Pawłów);
- koncert dzieci i młodzieży „Najpiękniejsze melodie świata” (DOK Pawłów);

➤ **Czerwiec:**

- 03.06.2006 r. – ostatni dzień koncertów „XII Jaz Festiwalu Muzyki Improwizowanej” – plener DOK Kończyce;
- Dzień Dziecka dla uczniów szkół specjalnych, dzieci ze świetlic środowiskowych oraz rodzin zagrożonych;
- V warsztaty Integracyjne (DOK Kończyce) „Wiosna w Indiańskiej wiosce”;
- „Cała Polska czyta dzieciom” – akcja mająca na celu promocję czytania wśród dzieci, konkursy oraz teatralna prezentacja bajek przez władze miasta, radnych i naczelników;
- koncert charytatywny na rzecz chłopca niepełnosprawnego; występy zespołów muzycznych połączone z aukcją;
- bal osób niepełnosprawnych organizowany przez Forum „Razem”;
- wieczór świętojański (DOK Kończyce) z udziałem aktorów Pracowni Sztuki Słowa z OPP2, kabaretu „Bez łysego” i zespołów muzycznych „Nocne Marki” i „Syndrom”;
- otwarcie kortów (DOK Kończyce) połączone z piknikiem rodzinnym (w tym też dziecięco-młodzieżowy turniej tenisowy z nagrodami);

➤ **Lipiec – Sierpień:**

- „XV Jubileuszowe MUZYCZNE LATO” – plenerowe imprezy w każdą wakacyjną sobotę; występy znanych artystów polskich i zagranicznych prezentujących różnorodny przekrój muzyczny od popu, rocka po muzykę

celtycką (Danzel, In-Grid, Francesco Napoli, Wada Banda, Stefan Müller, Elektryczne Gitary, Stonehenge); kursy i quizy z udziałem publiczność;

➤ **Wrzesień:**

- „Zabrzański Wrzesień” - impreza plenerowa; występy zespołów i artystów kabaretowych, poprzedzone barwnym korowodem z udziałem młodzieży szkolnej, przedszkolaków oraz stowarzyszeń i firm zabrzańskich;
- wernisaż (DOK Kończyce) wystawy prac Zofii Oślizło (malarstwo, rysunek, grafika, fotografia);
- dzielnicowy festyn w Pawłowie;
- koncert chóru „Lutnia” i chóru „Zgoda” z czeskiego Trzyńca;

➤ **Październik:**

- Turniej SCRABLE – mistrzostwa Polski;
- „Kocie Drogi”- bajkowy spektakl dla dzieci wskazujący na bezpieczeństwo na drogach oraz udzielanie pierwszej pomocy;
- spektakl profilaktyczny dla młodzieży gimnazjalnej pt. „Złoty Strzał” ukazujący niebezpieczne w skutkach wcześniejsze „jednorazowe” sięgnięcie po narkotyki;
- spektakl dla młodzieży gimnazjalnej pt. „Pamiętnik Narkomanki”;
- konferencja podsumowującą kampanię „Zachować trzeźwy umysł” - organizowana przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną;
- bieg patrolowy (DOK Kończyce) z udziałem dzieci ośrodka kuratorskiego oraz innych dzieci szkoły podstawowej;
- „Witaj szkoło!” – impreza dla pierwszoklasistów (DOK Pawłów);

➤ **Listopad:**

- bajkowe przedstawienie profilaktyczno - wychowawcze dla przedszkolaków oraz najmłodszych dzieci szkolnych pt. „WIELKA DRAKA GÓRSKIEGO ŚWISTAKA”;
- „Antygona” Sofoklesa - spektakl dla młodzieży licealnej oraz gimnazjalnej wykonywany przez aktorów Teatru Starego w Krakowie;
- wieczór autorski (DOK Kończyce) oraz promocja książki Seweryna Wisłockiego pt. „Janowscy kapłani wiedzy tajemnej – okultyści, wizjonerzy i mistrzowie małej ojczyzny”;
- Przegląd Piosenki Religijnej „Pieśnią chwalmy Pana” (DOK Pawłów);

➤ **Grudzień:**

- Dzień Wolontariatu – uroczystość wręczenia wyróżnień Wolontariuszom roku;
- Gala Ludowa z okazji dziesięciolecia szkolnego zespołu ludowego – impreza szkolna pn. „Biesiada Śląska”;
- „Akcja Parkingowa” dla niepełnosprawnych – przy współpracy Urzędu Miejskiego i Straży Miejskiej; rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Parking dla niepełnosprawnych”, występy oraz pokaz filmu zrealizowanego przez lokalną TV;
- przegląd twórczości przedszkolnej - impreza dla dzieci pod hasłem „Asy wygibasy”;
- „Idą święta” impreza przedświąteczna w plenerze; występy artystów (muzyka

- górska, kołеды), urozmaicony blok zabawowy dla dzieci ze Smerfami i Świętym Mikołajem. Ponadto „Żywa szopka” oraz wigilia dla mieszkańców;
- „Skok w Nowy Rok” - impreza sylwestrowa w plenerze; prezentacje muzyczne DJ-ów, pokaz sztucznych ogni oraz przywitanie Nowego Roku przez władze miasta;
 - Mikołaj dla dzieci biednych i specjalnej troski (zorganizowany przez Radę Dzielnicy Kończyce, Zespół Charytatywny, Ośrodek Kuratorski i DOK Kończyce);
 - tradycyjny koncert kołęd chóru „Lutnia”.

Ponadto w Miejskim Ośrodku Kultury w Zabrzu organizowana jest kilka razy w roku: wystawa kanarków, wystawa akwarystyczno – terrarystyczna, giełda zwierząt oraz giełda „staroci” i pamiątek sportowych. Kilka razy w tygodniu odbywają się zajęcia stałe dziecięcego zespołu tanecznego „Estrada – Psota”, zajęcia teatralne, zajęcia kabaretów amatorskich, spotkania Klubu Skaciarzy oraz członków kół emerytów i rencistów oraz spotkania Stowarzyszenia Akwarystyczno – Terrarystycznego. Organizowane są również liczne szkolenia i spotkania firm.

14.1.7. Filharmonia

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu powstała wiosną 1950 r. jako Filharmonia Górnicza Związku Zawodowego Górników. Początkowo zasadniczym celem działalności nowo powstałego zespołu symfonicznego było propagowanie i popularyzacja muzyki wśród klasy robotniczej śląskich zakładów pracy. Drugim nurtem działalności - szczególnie pielęgowanym do dziś, jest akcja koncertów dla dzieci i młodzieży ze specjalnie przygotowanymi programami. W ponad 50-letniej działalności Orkiestry koncertowali z nią najwybitniejsi artyści z kraju i zagranicy.

W 2006 roku Filharmonia Zabrzeńska zorganizowała 80 koncertów, w tym:

➤ Koncerty szkolne:	52
➤ Koncerty symfoniczne:	31
➤ Koncerty popularne	14
➤ Koncert oratoryjny	1
➤ Koncert kołęd	1
➤ Koncert pasyjny	1

Sprzedano 9 052 biletów, z których wpływy sięgnęły 51 260,79 zł.

Z kolei wpływy ze sprzedaży koncertów wyniosły 93 065,13 zł.

Łączny wpływ wyniósł zatem 144 325,92 zł.

Średnioroczne zatrudnienie w Filharmonii Zabrzeńskiej wynosiło 2006 r. 73 osoby (70 etatów), natomiast na dzień 31.12.2006 r. zatrudnienie wynosiło 72 osoby (69,25 etatu), w tym: 60 muzyków.

Źródło: www.filharmonia.zabrze.pl

Fotografia 14-13.

14.1.8. Kina

Poza wymienionymi ośrodkami kultury, Mieszkańcy Zabrze w 2006 roku mieli do dyspozycji dwa kina: Roma oraz jedno z kompleksów kinowych: Multikino. Ten ostatni to bardzo nowoczesny multikompleks, który w swym gmachu mieści nie tylko kina, lecz również inne miejsca, w których można przyjemnie spędzić wolny czas. Kino Roma natomiast jest miejscem spotkań miłośników kina ambitnego, w którym propozycje filmowe pozwalają na chwile refleksji i własnych przemyśleń.

Rysunek 14-2.

Fotografia 14-14.

W Kinie Roma prócz seansów filmowych odbywały się także różne prelekcje i spotkania. Były to:

- Prelekcja – Cechy baśni. Odpowiedzialność za własne postępowanie;
- Czytanie obrazu. Rola scenografii w odtwarzaniu realiów minionej epoki: kostium, dekoracja, rekwizyty – prelekcja;
- XVI Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- Prelekcja – Adaptacja filmowa i kreacje aktorskie;
- Prelekcja – Powstanie narodowe w literaturze i filmie;
- Mały Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – eliminacje miejskie;

- Gala WOŚP – podsumowanie;
- „Śląski technik na rynku pracy w zjednoczonej Europie” – podsumowanie programu realizowanego przez Zabrzeńskie Centrum Kształcenia Praktycznego;
- „Bezpiecznie chcę żyć” – seminarium i występ kabaretu KON POLSKI;
- 51 Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – eliminacje miejskie;
- Optymizm jako sposób na życie – spotkanie z psychologiem – prelekcja;
- Gatunki filmowe: s-f – jak widzimy innych w kosmosie – prelekcja;
- Koncert poświęcony pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II największego misjonarza współczesnego świata w pierwszą rocznicę śmierci;
- Festiwal im. Norberta Krocza;
- Festiwal Piosenki Angielskiej;
- „JAZZwierzakom” – koncert charytatywny;
- Akademia Szkolna – obchody rocznicowe bitwy pod Monte Cassino;
- II Festiwal Piosenki Dziecięcej – Rykowisko;
- Podsumowanie XIV edycji Ligii Recytatorów – koncert laureatów;
- „Bezpieczne wakacje” – impreza dla dzieci szkół podstawowych: „To nie żarty” – Teatr Niewielki z Opola;
- Dragon Ball – impreza dla dzieci z okazji Dnia Dziecka;
- „Cela” – spektakl teatralny grupy 3xM;
- Liga Recytatorów – podsumowanie XIV edycji oraz koncert laureatów;
- IV Przegląd Kabaretów Szkolnych;
- „Pomóżmy afrykańskiemu koledze” – impreza charytatywna;
- Ogólnopolskie Obchody Dnia Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię;
- „Bezpieczna droga do szkoły” – spektakle profilaktyczne;
- Replika Krakowskiego Festiwalu Filmów Krótkometrażowych;
- Przegląd Filmów Polskich – Mała Replika Festiwalu w Gdyni;
- Zebra z klasą - spotkanie z Mikołajem;
- VIII Międzyszkolny przegląd Piosenki Świątecznej;
- „Kłamca” – spektakl teatralny na podstawie tekstu Jonasa i Josha Pate w reż. Roberta Popławskiego;
- „Mikołajki” – impreza dla dzieci;
- „Murki” – spektakl teatralny na podstawie tekstów Jacka Karczmarskiego.

14.2. Sport i rekreacja

Na terenie Zabrze znajduje się wiele obiektów sportowych i rekreacyjnych. Do najbardziej znanych i sławionych należy stadion Górnika Zabrze, klubu będącego sportową wizytówką miasta już od wielu lat.

Jego otwarcie odbyło się 2 września 1934 roku. Od 9 czerwca 2005 roku nosi nazwę imienia Ernesta Pohla, na cześć legendarnego polskiego piłkarza, który jako jedyny dziesięciokrotnie zdobywał tytuł mistrza Polski. Dostosowując boisko do uzyskania licencji na rozgrywki pierwszoligowe 22 grudnia 2006 roku oddano do użytku nowoczesną płytę stadionu, wyposażoną w nowoczesne instalacje podgrzewania i drenażu.

Równie atrakcyjną ofertą zarówno dla mieszkańców jak i turystów są takie obiekty jak:

14.2.1. Miejski Ogród Botaniczny

Miejski Ogród Botaniczny jest położony w centrum Zabrze. Ogród powstał w 1938 roku. W chwili obecnej ma on kształt nieregularnego wieloboku, który zajmuje powierzchnię ok. 6,5 ha. W układzie przestrzennym ogrodu można wyróżnić: część botaniczną, parkową, plac zabaw oraz tereny gospodarcze ze szklarniami i palmiarnią.

W części parkowej znajduje się ok. 5000 okazów drzew i krzewów (260 taksonów) oraz kolekcję roślin zielnych wieloletnich liczącą ponad 200 taksonów (łącznie z dziko rosnącymi). W 2004 roku założono na terenie Ogródu rosarium, które zostało obsadzone 2500 sztuk róż, różnych typów w 64 odmianach. Poza tym ogród obsadzany jest również roślinami jednorocznymi. Są tu także dwa stawy naturalne oraz sztuczne oczko wodne z wyspą pośrodku. Miejsce to stało się swoistym azylem dla wielu zwierząt. Spotkać można w nim prócz łabędzi i kaczek przedstawicieli innych gatunków ptaków (z rzadszych: dzięcioły, sowy). Występują też liczne gatunki owadów, drobne gryzonie oraz gady i płazy (żaby, rzekotka nadrzewna, zaskrońce). Są też wiewiórki, łasice, jeże.

Ogród Botaniczny posiada, dzięki tak dużej ilości taksonów roślin (w zasadzie to jedyny taki obiekt na Śląsku), duże znaczenie dydaktyczne, ekologiczne i zdrowotne.

Źródło: www.mob-zabrze.pl

Źródło: www.mob-zabrze.pl

Źródło: www.mob-zabrze.pl

Fotografia 14-15

14.2.2. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR)

Zabrzańska Hala Widowiskowo-Sportowa jest największym tego rodzaju obiektem w Polsce. Jej walorem jest nie tylko wielkość, lecz także wysoki standard wyposażenia oraz nowoczesne rozwiązania architektoniczno-techniczne pozwalające na przyjęcie i obsługę osób niepełnosprawnych. Kubatura obiektu wynosi 145 tysięcy metrów sześciennych. Mieszczą się tutaj:

- arena główna o powierzchni 5900 m²,
- hale o powierzchni 1580 m²,
- pomieszczenia towarzyszące o powierzchni ok. 1000 m²,
- sala gimnastyczna,
- sala wykładowa,
- kawiarnia,
- siłownia,
- sauna,
- squash.

Hala posiada pełnowymiarowe boisko (102 na 55 metrów) do gry w piłkę nożną, pokryte najnowocześniejszą wykładziną. Jest to jedyne takie boisko w Polsce i jedno z nielicznych w Europie. W Hali znajduje się również dziewięć kortów tenisowych. W zabrzańskiej Hali Widowiskowo-Sportowej - obok wielkich imprez sportowych, takich jak, np. Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce, Międzynarodowe Zawody Piłkarskie czy Międzynarodowe Zawody Bokserskie, imprez artystycznych (koncerty zespołów "Deep Purple", "Black Sabbath", "Slade") organizowane są imprezy targowe, krajowe i międzynarodowe.

Fotografia 14-16.

Źródło: www.mosirnet.slask.pl

14.2.3. Miejski Zakład Kąpielowy

Budynek łaźni miejskiej powstał w latach 1927-29. Kubatura budynku wynosi 14 185 m³, powierzchnia użytkowa stanowi 3 212 m². Basen ma wymiary 24,5 x 10 m. Wśród dodatkowych pomieszczeń wyróżnić można: salę gimnastyczną, sauny (suche, mokre), natryski, kabinę do biczów szkockich, szatnie, sanitariaty, pomieszczenia do leżakowania,

biura. Obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych, m.in.: dźwig sufitowy umożliwiający przeniesienie osoby niepełnosprawnej z wózka inwalidzkiego do basenu.

Źródło: www.basenkryty.republika.pl

Źródło: www.basenkryty.republika.pl

Fotografia 14-17.

W mieście Zabrze istnieje 26 ważniejszych obiektów sportowych. Poniżej w tabeli zaprezentowano wykaz działających obiektów:

Tabela 14-4

Obiekty sportowe i rekreacyjne na terenie miasta Zabrze		
Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja w mieście
1	Obiekt sportowy S.S.A. „Górnik” Zabrze	ul. Roosevelta 81
2	Hala sportowa „Sparta- MOSiR”	ul. Szafarczyka 16
3	Obiekt sportowy- „Sparta-MOSiR”	ul. Żniwiarzy
4	Basen otwarty	ul. Krakowska
5	Hala sportowa MKS „Górnik Zabrze”	ul. Roosevelta 81
6	Hala Sportowa MOSiR-Powen Zabrze	ul. Wolności 402
7	Obiekt sportowy KS „Walka Zabrze”	ul. Jaskółcza 40
8	Obiekt piłkarski „Stal-MOSiR”	ul. Bytomska
9	Sala sportowa UKS „Trampkarz 22”	ul. Bytomska 94
10	Obiekt sportowy KS „Mostostal”	ul. Piłsudskiego 83
11	Obiekt klubu „Piast”	ul. Rogoźnicka 1
12	Budynek klubowy KS „Koksownik”	ul. Rataja 22 a
13	Obiekt sportowy KS „Społem”	ul. Traktorzystów 1
14	Obiekt KS „Gwarek”	ul. Zamkowa 1

15	Hala sportowa KS „Iskra”	ul. Wolności 392
16	Hala sportowa MOSiR	ul. Matejki 6
17	Lodowisko naturalne	ul. Majnuszka
18	Kąpielisko Leśne	ul. Srebrna 1
19	Obiekt sportowy UKS „Quo Vadis”	ul. Daleka 2
20	Sala sportowa UKS „Spartakus”	ul. Olchowa 4
21	Budynek klubowy KS „Gazobudowa”	ul. Wolności 339
22	Obiekt klubu sportowego Salos-Splot	ul. Kruczkowskiego
23	Obiekt zakładu kąpielowego	ul. Plac Krakowski
24	Obiekt klubowy MKS „Zaborze”	ul. Wyciska 5

Źródło: Dane Wydziału Kultury i Sportu, 2006 rok

Na terenie miasta działają niżej wymienione Kluby i Stowarzyszenia Sportowe:

Tabela 14-5

Lp.	Nazwa klubu, stowarzyszenia	Dziedzina
1	Górnik Zabrze .S.A Zabrze, ul. Roosevelta 81	piłka nożna
2	KS MOSiR Zabrze, ul. Wolności 406	piłka nożna, siatkówka, piłka ręczna, szachy
3	GKS „Walka Makoszowy” Zabrze, ul. Jaskółcza 40	piłka nożna, akrobatyka sportowa dziewcząt, boks
4	KS MOSiR „Sparta” Zabrze, Zabrze, ul. Mickiewicza 66a	piłka nożna, tenis stołowy, piłka ręczna
5	KS „Stal” MOSiR Zabrze Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna
6	KS „Gazobudowa” Zabrze, Zabrze, ul. Wolności 339	piłka nożna
7	KS „Mostostal” Zabrze, Zabrze, ul. Piłsudskiego 83	tenis ziemny
8	KS „Piast” Pawłów Zabrze, ul. Rogoźnicka 1	piłka nożna
9	KS „Koksownik” Zabrze Zabrze, ul. Pawliczka 1	piłka nożna, żeglarstwo
10	KS „Społem” Zabrze, ul. Traktorzystów 1	piłka nożna
11	SKS „Gwarek” Zabrze, ul.1-go Maja 12	piłka nożna
12	MKKS „Zabrze” Zabrze, ul. Piłsudskiego 58	koszykówka damska

13	MKS Zabrze Zabrze, ul. Pawliczka 25	koszykówka Męska
14	Grodzki Szkolny Związek Sportowy Zabrze, ul. Daleka 2	siatkówka, badminton
15	Okręgowy Związek Piłki Nożnej Zabrze, ul. Wolności 406	Piłka nożna
16	Klub Żeglarski „Stal” Zabrze, ul. Żółkiewskiego 17/5	żeglarstwo
17	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Splot – Sport” Zabrze, ul. Kruczkowskiego 31	siatkówka, piłka nożna, badminton
18	MKS „Górnik” Zabrze, ul. Roosevelta 81	lekkoatletyka
19	Towarzystwo Propagowania Gry w Szachy „Centrum” Zabrze, ul. Kowalska 16/25	szachy
20	ZHP- Hufiec Zabrze Zabrze, ul. Wolności 350a	biegi na orientację
21	MKS „Śląsk” Zabrze, ul. Reymonta 11/6	tenis ziemny, brydż
22	WOPR Drużyna Zabrze Zabrze, ul. Opolska 30a/10	pływanie, ratownictwo
23	MKS „GO” Zabrze, ul. Buchenwaldczyków 25	gra „GO”
24	KS „Globtroter” Zabrze, ul. Wajzera 3/14	turystyka - wspinaczka górską
25	KG „Iskra” Zabrze, ul. Wolności 392	gimnastyka artystyczna dziewcząt
26	Zabrzański Klub Karate Zabrze, ul. Powstańców 4/4	karate
27	MKS „Zaborze” Zabrze, ul. Wyciska 6	piłka nożna, piłka ręczna
28	MSPN „Górnik” Zabrze Zabrze, ul. Roosevelta 81	piłka nożna
29	P.T.T.K. Oddział Zabrze Zabrze, Pl. Dworcowy 5	turystyka i turystyka rowerowa
30	Stowarzyszenie „Delfiny” Zabrzeńska Grupa Płetwonurków Ratowników Społecznych Zabrze, ul. Wolności 402	nurkowanie
31	Stowarzyszenie Sportowe „Olimpia Athletet” Zabrze, ul. Wolności 284 A/3C	kulturystyka
32	Klub Uczelniany AZS „Śląskiej Akademii Medycznej” Zabrze, ul. Jordana 19	siatkówka, piłka nożna, narciarstwo
33	Towarzystwo Pływackie „Weterani” Zabrze, ul. Św. Jana 4a/4	pływanie
34	Kobiety Klub Sportowy „Zaborze” Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna kobiet
35	Klub Jeździecki „Nowy Dwór” Zabrze, ul. Webera 19	jeździectwo
36	Stowarzyszenie Wspierania Sportu Młodzieżowego „Promotor” Zabrze, ul. Matejki 6	Piłka nożna
37	Aikido Yoshinkai Polska Zabrze, ul. Wolności 448	Sztuki walki

38	Śląski Klub Sportowy „ZET-SQUAD” Zabrze, ul. Wolności 292	taniec sportowy
39	Śląskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Płetwonurków Zabrze, ul. Broniewskiego	nurkowanie
40	Górnośląskie Stowarzyszenie Tańca Sportowego „Flamenco” Zabrze, ul. Kossaka 23	taniec flamenco
41	Towarzystwo Sportowe „Temida” Zabrze, ul. Janika 12	strzelectwo sportowe
42	Zabrzańskie Stowarzyszenie Cheerleaders „Energy” Zabrze, ul. Rymera 19b/12	cheerleaders
43	Stowarzyszenie „Volleyball” MOSiR Zabrze Zabrze, ul. Matejki 6	siatkówka
44	KS „Olimp” Zabrze, ul. Wolności 315	kulturystyka, fitness
45	K.S. „Fux” Zabrze Zabrze, ul. Michała Archanioła 2/1	Kick-boxing
46	KS „Li Long” Zabrze, ul. Duleby 21/3	sporty obronne

Źródło: Dane Wydziału Kultury i Sportu, 2006 rok

Tabela 14-6

Lp.	Uczniowskie Kluby Sportowe	Dziedzina
1	UKS „Trampkarz 22” Zabrze, ul. Bytomska 94	judo, piłka nożna
2	UKS „Spartakus Zabrze” Zabrze, ul. Olchowa 2	siatkówka i koszykówka dziewcząt
3	UKS przy SP – 14 Zabrze, ul. Gdańska 10	lekkoatletyka
4	UKS „Trzynastka” Zabrze, ul. Wajdy 7	siatkówka, koszykówka
5	UKS „Orientuś” Zabrze, pl. Warszawski 6	biegi na orientację
6	UKS „Extreme Team” Zabrze, ul. Piłsudskiego 29	turystyka górską i kolarską
7	U.M.K.S. „Jedynka Zabrze” Zabrze, ul. Sportowa 5	pływanie, koszykówka
8	UKS „Rokita” Zabrze, ul. Gen. Wł. Andersa 64	siatkówka
9	UKS „Qvo -Vadis” Zabrze, ul. Daleka 2	siatkówka, piłka nożna, tenis stołowy, badminton
10	HUKS „Watra” Zabrze, ul. Dworcowa 3/Ip	klub harcerski
11	UKS „Colloseum” Zabrze, ul. Matejki 6	kulturystyka
12	WD – 40 Biker Zabrze, ul. Nad Kanałem 34b/1	kolarstwo
13	UKS „Samuraj” Zabrze, ul. Matejki 6	wschodnie sporty walki

14	UKS „Trójka” Zabrze, ul. Sienkiewicza 33	tenis ziemny
15	UKS „MAT” Zabrze, ul. Badestinususa 30	szachy
16	UKS „31 Rokitnica“ Zabrze, ul. Jordana 7	piłka ręczna dziewcząt
17	UKS „Anagram” Zabrze, ul. Gen. Wł. Andersa 64	scrabble
18	MUKS „Olimpus” Zabrze, ul. Kasprowicza 7	siatkówka
19	UKS „Taekwon-do” Zabrze, ul. Buchenwaldczyków 25	taekwon-do
20	UKS „Nasza Szkoła” Zabrze, ul. Zwrotnicza 13	piłka nożna
21	UKS „Budokai” przy Centrum Innowacji Edukacyjnych i Integracyjnych Zabrze Zabrze, Park Hutniczy 15	judo

Źródło: Dane Wydziału Kultury i Sportu, 2006 rok

15. Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania

Baza noclegowa w Zabrzu reprezentowana jest przez hotele, motele i pensjonaty. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich klientów umożliwiają rezerwację pokoi przez Internet, wymianę walut oraz płatność kartą płatniczą. Zapewniają dostęp do Internetu, miejsca parkingowe, sale fitness oraz po uiszczeniu dodatkowej opłaty zezwalają na pobyt w hotelu wraz ze zwierzętami.

Do najbardziej znanych i największych obiektów należą:

Hotel AMBASADOR, ul. 3-go Maja 78

Hotel działa na rynku usług hotelarskich od 1994 roku, położony jest w centrum miasta, w pobliżu Hali Widowiskowo-Sportowej (boisko do piłki nożnej, sala do squash'a, korty tenisowe, siłownia, sauna, solarium). Hotel dysponuje 28 pokojami:

- 19 pokojami dwuosobowymi,
- 8 pokojami trzyosobowymi,
- 1 apartamentem

Wszystkie pokoje wyposażone są w telewizję satelitarną, radio, telefon oraz umożliwiają połączenie z Internetem. Każdy pokój wyposażony jest w odrębny węzeł higieniczno-sanitarny z prysznicem i toaletą. Na terenie hotelu ponadto znajduje się restauracja oraz parking strzeżony.

Fotografia 15-1.

Fotografia 15-2.

Źródło: www.mosirnet.slask.pl/ambasador/index.htm

Hotel DIAMENT, ul Cisowa 4

Hotel Diament położony jest 3 km od centrum miasta, przy jednej z głównych arterii miasta, bardzo blisko autostrady A4 Kraków - Wrocław. Jest to nowoczesne, komfortowe, funkcjonalne oraz przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo miejsce oznaczone kategorią trzech gwiazdek. Hotel dysponuje 64 miejscami noclegowymi, zlokalizowanymi w 13 pokojach jednoosobowych, 22 pokojach dwuosobowych, 4 pokojach typu Studio, wyposażonych między innymi w telewizję oraz bezprzewodowy dostęp do Internetu.

Ponadto hotel posiada 2 klimatyzowane, nowocześnie wyposażone sale konferencyjne na 80 miejsc (40+40). Posiadają one nowoczesny sprzęt audiowizualny, tablice suchościerne,

flipchart oraz stałe łącze internetowe. W hotelu znajduje się również kompleks rekreacyjny (sauna i sala fitness), gabinet medycyny chińskiej, wydzielone pokoje dla niepalących, taxi hotelowe oraz całodobowy strzeżony parking.

Fotografia 15-3. Źródło: www.hoteldiamond.pl

Hotel **IBIS ZABRZE**, ul. Jagiellońska 4

Jest to hotel dwugwiazdkowy, dysponuje 116 pokojami: 91 pokojami jednoosobowymi oraz 25 pokojami dwuosobowymi z podziałem na osoby palące i niepalące. Budynek wyposażony jest w 2 windy. Pokoje posiadają własne łazienki, tv-sat, dostęp do Internetu, klimatyzację oraz telefon. Istnieje również możliwość wynajęcia sejfów. W hotelu mieści się restauracja z francuskim bistro oraz 24-godzinny snack-bar. Ponadto hotel zezwala dzieciom poniżej 12 roku życia przebywać w pokoju rodziców bez dodatkowej opłaty.

Fotografia 15-4.

Fotografia 15-5.

Źródło: www.orbis.pl/pl/hotele

Hotel **SILVIA**, ul. Knuruwska 17

Hotel "SILVIA" usytuowany jest na granicy Gliwic i Zabrze w odległości 300 metrów od węzła komunikacyjnego na drodze DK-4(88). Hotel dysponuje 47 pokojami w tym 3 pokojami typu Studio oraz 3 pokojami dla niepełnosprawnych. Dla osób niepalących wydzielono osobne piętro i pokoje. Ponadto, hotel oferuje możliwość skorzystania z sejfów, kompleksu rekreacyjnego (siłownia i sauna), parkingu strzeżonego, kiosku oraz umożliwia dostęp do Internetu.

Fotografia 15-6.

Fotografia 15-7.

Źródło: www.hotel.gliwice.pl www.hotelelektromix.pl/

Hotel **ETAP**, ul. Bytomska 120

Hotel usytuowany jest w Zabrzu, w dzielnicy Biskupice, przy trasie lokalnej Zabrze - Bytom, oraz w pobliżu zjazdu z drogi krajowej nr 88 (E40). Hotel oferuje noclegi w dwóch apartamentach oraz 26 pokojach jedno- i dwuosobowych o różnym standardzie, przystosowany jest również do obsługi osób niepełnosprawnych. Pokoje posiadają łazienkę, tv-sat, lodówkę. Ponadto, obiekt dysponuje siłownią oraz strzeżonym parkingiem. W okresie letnim do dyspozycji jest ogródek grillowy. Hotel posiada również salę konferencyjną.

Fotografia 15-8. Źródło: www.hotelelektromix.pl

Hotel **STAROPOLSKI**, ul. Staropolska 3

Hotel mieści się w pobliżu trasy A4 Kraków – Wrocław. Dysponuje on 11 pokojami, w tym 3 pokojami jednoosobowymi, 5 pokojami dwuosobowymi i 3 apartamentami oraz nowoczesną salą konferencyjną. Zarówno apartamenty, jak i pokoje wyposażone są w odbiorniki telewizyjne, aparaty telefoniczne, łącza internetowe, a także praktyczne minibarki. W hotelu mieści się restauracja oraz kantor wymiany walut.

Fotografia 15-9.

Fotografia 15-10.

Źródło: www.staropolski.zabrze.pl

Poza wymienionymi powyżej w Zabrzu znajdują się hotele:

- Hotel i restauracja Klasyka, ul. Wyciska 1,
- Gościniec Ślązak, ul. Wolności 63,
- Pokoje Gościnne Wimar, ul. Sikorskiego 85,
- Pensjonat Feng, ul. Froehlich 14,
- Motel Eurotramp, ul. Buchenwaldczyków 9,
- Zajazd Klon, ul. Roosevelta 24,
- Gościniec Pogoń, ul. Wolności 406.

16. Budżet Gminy Zabrze

Uchwalony Uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVIII/601/05 w dniu 29.12.2005 r. budżet miasta Zabrze na rok 2006 zakładał:

- dochody w wysokości – 495 413 549 zł,
- wydatki w wysokości – 518 825 894 zł,
- w tym:
- wydatki majątkowe – 93 680 026 zł,
- przychody budżetowe – 40 334 397 zł,
- rozchody budżetowe – 16 922 052 zł.

Zakładany deficyt budżetowy wynikający z zaplanowanych wydatków wyższych od prognozowanych dochodów w wysokości 23 412 345 zł miał zostać pokryty z przychodów pochodzących z pożyczek i kredytów oraz nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym.

W trakcie wykonywania budżetu miasta na bieżąco dokonywano analizy realizacji dochodów i wydatków wprowadzając niezbędne zmiany zarówno w sytuacji osiągania dodatkowych dochodów, jak i w przypadku konieczności korekty przyznanych limitów wydatków. Budżet ten zmieniany był uchwałami Rady Miejskiej oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta w szczególności w zakresie środków otrzymywanych z budżetu państwa lub budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z powyższym budżet miasta Zabrze na dzień 31.12.2006 r. ostatecznie ustalono na:

- dochody w wysokości -	490 973 776 zł	zmniejszenie o	4 439 773 zł,
- wydatki w wysokości -	514 252 606 zł	zmniejszenie o	4 573 288 zł,
w tym:			
- przychody	35 469 845 zł,	zmniejszenie o	4 864 552 zł,
- rozchody	11 900 000 zł.	zmniejszenie o	5 022 052 zł.

Wszystkie te korekty miały wpływ na ostateczną wysokość dochodów i wydatków budżetu miasta na 2006 r. Szczególny wpływ jednak na wysokość tego budżetu miała korekta związana z realizacją zadań współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych takich jak: poprawa gospodarki wodno-ściekowej o kwotę 23 990 966 zł, inwestycja dot. drogi DK 88 – kwota 5 022 052 zł oraz budownictwo zastępcze (Jodłowa). Ponadto wprowadzono kolejne środki przeznaczone na realizację Drogowej Trasy Średnicowej. Wpływ na zmianę wysokości planowanych dochodów i wydatków miały także dokonane w trakcie roku kolejne zmniejszenia dotacji celowych na realizację przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zadania zleconego związanego z wypłatą świadczeń rodzinnych – w sumie o ponad 7 mln zł.

Tabela 16-1

Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki
Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	-23.990.966 zł	-23.990.966 zł
Drogowa Trasa Średnicowa	23.260.000 zł	23.260.000 zł
Budownictwo zastępcze w ramach budowy DTŚ	-5.000.000 zł	-5.000.000 zł
DK 88	-5.022.052 zł	-5.022.052 zł
zadania zlecone – świadczenia rodzinne	-7.921.803 zł	-7.921.803 zł
Saldo	-18.674.821 zł	-18.674.821 zł

Źródło: Dane Wydziału Budżetu, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Bez uwzględniania ww. zmian budżet miasta w stosunku do planu pierwotnego zmieniłby się w następujący sposób:

- dochody: wzrost o 14 235 048 zł,
- wydatki wzrost o 14 101 533 zł.

Ogólne wykonanie budżetu miasta za 2006 rok zostało przedstawione na następnej stronie:

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

Tabela 16-2

w złotych

Wyszczególnienie	Plan na 2006 r. wg uchwały	Plan po zmianach na 2006 r.	Wykonanie za 2006 r.	Wskaźnik 4:3 w %
1	2	3	4	5
Dochody ogółem	495 413 549	490 973 776	480 567 482,15	98
- dochody własne	432 372 702	424 422 645	417 582 863,07	98
w tym:				
udziały w podatkach	105 023 104	107 696 610	110 569 727,74	103
uzupełnienie subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową	0	23 260 000	23 260 000,00	100
subwencja wyrównawcza dla gmin	5 025 451	5 025 451	5 025 451,00	100
subwencja wyrównawcza dla powiatów	193 822	193 822	193 822,00	100
subwencja oświatowa	111 810 942	110 694 216	110 694 216,00	100
subwencja równoważąca	10 465 586	10 464 913	10 464 913,00	100
uzupełnienie subwencji ogólnej - rodziny zastępcze	0	419 004	419 004,00	100
- dotacja celowa na dofinansowanie zadań własnych	10 191 215	19 670 296	18 257 120,60	93
- dotacja celowa na finansowanie zadań zleconych	52 664 632	45 968 066	43 829 229,58	95
- dotacja celowa na zadania realizowane na podstawie porozumień	0	620 700	620 699,90	100
- dotacje z funduszy	185 000	292 069	277 569,00	95
Wydatki ogółem	518 825 894	514 252 606	487 665 261,00	95
w tym: bieżące	425 145 868	431 878 671	412 664 558,39	96
majątkowe	93 680 026	82 373 935	75 000 702,61	91
Wydatki na zadania własne i dofinansowanie zadań zleconych	465 976 262	467 371 771	443 230 168,66	95
Wydatki na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	52 664 632	45 968 066	43 537 764,44	95
Wydatki na zadania realizowane na podstawie porozumień	0	620 700	619 758,90	100
Wydatki z funduszy celowych	185 000	292 069	277 569,00	95

Źródło: Dane Wydziału Budżetu, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Osiągnięte dochody budżetu za 2006 rok są niższe od zrealizowanych wydatków o kwotę 7 097 778,85 zł, przy czym zakładany na 2006 r. deficyt miał wynieść 23 278 830 zł.

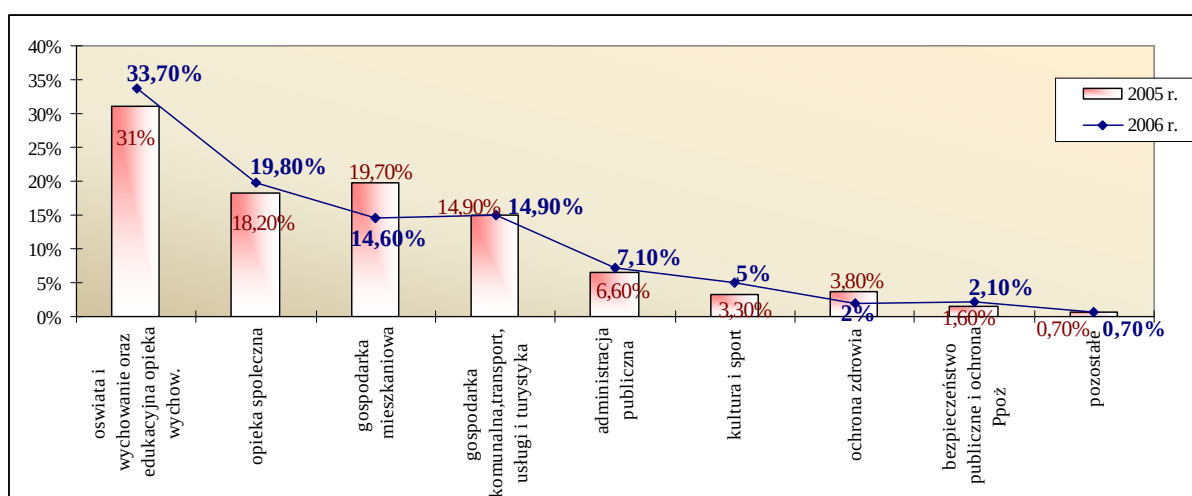
Uzyskany wynik finansowy jest korzystniejszy od zakładanego o ponad 16 mln zł. Wynika to głównie z niewykonania wydatków oraz osiągnięcia wyższych aniżeli zaplanowano dochodów z PIT i CIT, jak również dochodów z jednostek budżetowych gminy.

Jednocześnie w 2006 roku spłacono raty kapitałowe od kredytów oraz wykupiono obligacje wyemitowane w latach ubiegłych na łączną kwotę 11 900 000 zł oraz zrealizowano przychody budżetowe w wysokości 40 750 470 zł, na które składały się takie źródła, jak:

- kredyty i pożyczki zaciągnięte na rynku krajowym 15 606 625 zł, w tym pożyczka z WFOŚiGW w wysokości 606 625 zł,
- spłata pożyczki w wysokości 60 000 zł – Górnik Zabrze S.S.A,
- prywatyzacja majątku Gminy – sprzedaż udziałów w MPGK Sp. z o.o. o wartości 9 614 000 zł.

Wymienione wyżej zewnętrzne źródła finansowania w wysokości 15,6 mln złotych, rozchody w wysokości 11,9 mln złotych, dodatkowe przychody z prywatyzacji w wysokości około 9,6 mln złotych oraz sfinansowanie przez miasto ujemnego wyniku budżetu dało per saldo środki w wysokości 6,2 mln złotych.

Struktura procentowa podstawowych wydatków budżetu miasta w 2005 i 2006 r. przedstawia się następująco:

Wykres 16.1. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

16.1. Wykonanie dochodów budżetowych za 2006 rok

W 2006 roku osiągnięto dochody ogółem w wysokości 480 567 482,15 zł, tj. 98% prognozowanych dochodów rocznych. Daje to dochód na jednego mieszkańca Zabrze w wysokości 2 512,81 zł.

Poniżej przedstawiono kształtowanie się powyższych wielkości w przeciągu czterech ostatnich lat:

Tabela 16-3

Lata	Liczba mieszkańców Zabrze*	Wykonanie dochodów budżetu miasta Zabrze	Wskaźniki per capita – dochód na 1 mieszkańca
2003 r.	194.638	385.863.926	1.982,47
2004 r.	193.665	438.831.250	2.265,93
2005 r.	192.546	493.770.775	2.564,43
2006 r.	191.247	480.567.482	2.512,81

*źródło danych: na podstawie informacji z Ministerstwa Finansów
w: „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze
za 2006 rok”

Dochody w 2006 roku zmniejszyły się o około 2,6% w stosunku do roku 2005, przy czym w stosunku do 2004 roku jest to wzrost o 9,5%. W strukturze dochodów największy udział stanowią dochody własne, do których zaliczono dochody z tytułu udziału w PIT i CIT.

Na wymienione wyżej zmniejszenie wykonania dochodów miały głównie wpływ takie czynniki, jak:

- spadek dochodów z majątku gminy o około 11 mln zł, w tym z tytułu czynszów komunalnych o ponad 8 mln zł, sprzedaży nieruchomości o 4 mln zł niższej niż zakładano, co częściowo zrównoważone zostało wzrostem czynszów dzierżawnych o ponad 1 mln zł,
- otrzymanie uzupełnienia subwencji ogólnej dla gmin z przeznaczeniem na DTŚ na poziomie niższym o ponad 9 mln zł niż w roku ubiegłym,
- środki na budownictwo zastępcze w ramach budowy DTŚ były o 22 mln zł wyższe w stosunku do roku poprzedniego.

Ten spadek został jednak częściowo zrównoważony wzrostem dochodów uzyskanych z następujących źródeł:

- wpływy z podatków lokalnych – wzrost o 3,5% w stosunku do roku 2005, w tym w szczególności osiągnięto o około 2,2 mln większe dochody z tytułu podatku od nieruchomości,
- odsetek od środków gromadzonych na rachunkach Gminy – wykonanie wyższe o ponad 800 tys. zł w stosunku do roku ubiegłego, co jest w głównej mierze wynikiem konsolidacji rachunków jednostek budżetowych gminy, która możliwa jest dzięki podpisaniu nowej umowy na obsługę bankową budżetu,

- osiągnięto wysokie wpływy z dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych tj. 13,4 mln zł wyższe od osiągniętych w roku ubiegłym i o 3% wyższe od planowanych,

- wzrost środków z subwencji, w tym w szczególności otrzymanie subwencji równoważącej dla gmin.

Poniżej omówiono realizację dochodów o najważniejszym znaczeniu dla budżetu miasta.

16.1.1. Dochody własne miasta

Wykonanie dochodów własnych budżetu miasta za rok 2006 zamknęło się kwotą **156.045.203,57 zł**, co stanowi 32,47% ogółem dochodów budżetu miasta i jest niższe od wykonania za 2005 rok o kwotę 33.757.798 zł. Główną przyczyną niższego wykonania dochodów własnych w stosunku do roku ubiegłego był: brak wpływu środków przeznaczonych na realizację budownictwa zastępczego w ramach Drogowej Trasy Średnicowej o około 22 mln zł, mniejsze środki z uzupełnienia subwencji ogólnej z przeznaczeniem na DTŚ – było to około 9 mln zł, a także zmniejszenie dochodów z majątku gminy – około 11 mln zł.

Na dochody własne miasta składają się:

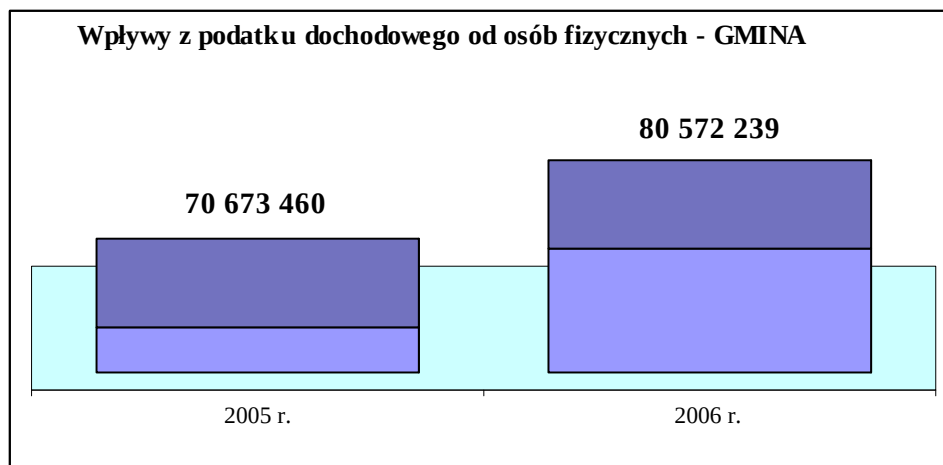
- dochody z majątku gminy i powiatu –	73.424.038 zł, tj. 47,05%
- dochody z podatków własnych –	59.065.591 zł, tj. 37,85%
- dochody jednostek organizacyjnych –	10.289.912 zł, tj. 6,59%
- dochody z opłat –	7.687.322 zł, tj. 4,93%
- odsetki –	2.915.462 zł, tj. 1,87%
- inne –	1.521.381,43, tj. 0,97%
- wynagrodzenie za realizację dochodów SP –	976.292 zł, tj. 0,63%
- środki z Unii Europejskiej –	165.206 zł, tj. 0,11%

16.1.2. Udziały w podatkach

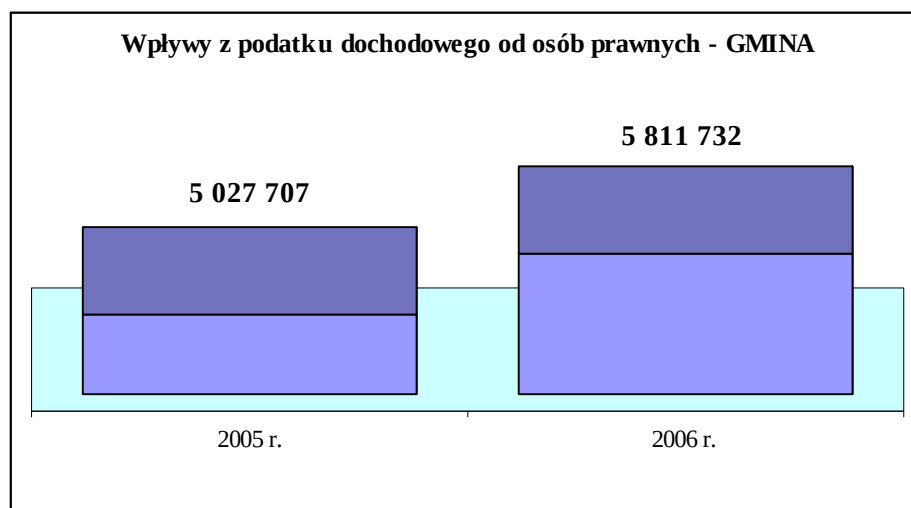
Wykonanie dochodów z tytułu udziału miasta w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa wyniosło w 2006 roku kwotę 110 569 728 zł, co stanowi 23% ogółem dochodów uzyskanych przez miasto. Wskaźnik ten w roku 2005 wyniósł 19,7%

Na dochody z udziałów składają się:

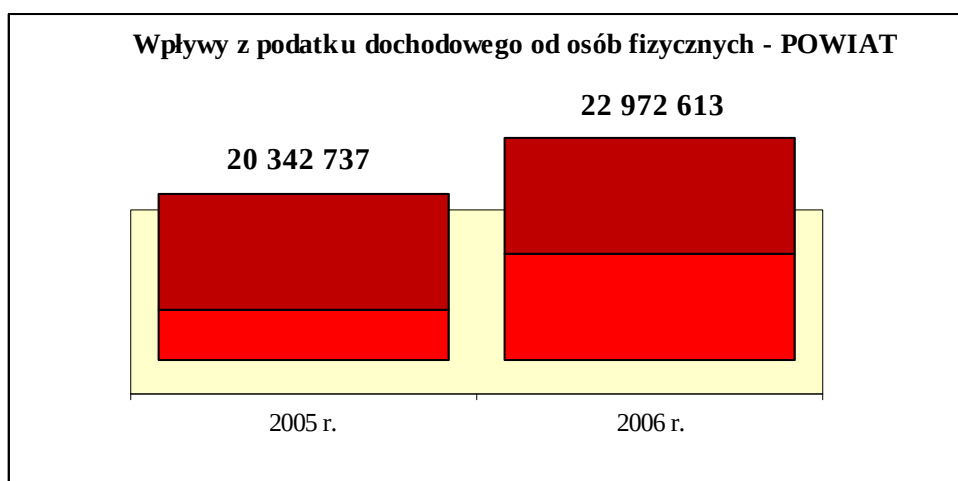
- podatek dochodowy od osób fizycznych – gmina – 80 572 239 zł, tj. 72,87 %
- podatek dochodowy od osób fizycznych – powiat – 22 972 613 zł, tj. 20,78 %
- podatek dochodowy od osób prawnych – gmina – 5 811 732 zł, tj. 5,26 %
- podatek dochodowy od osób prawnych – powiat – 1 213 144 zł, tj. 1,10 %

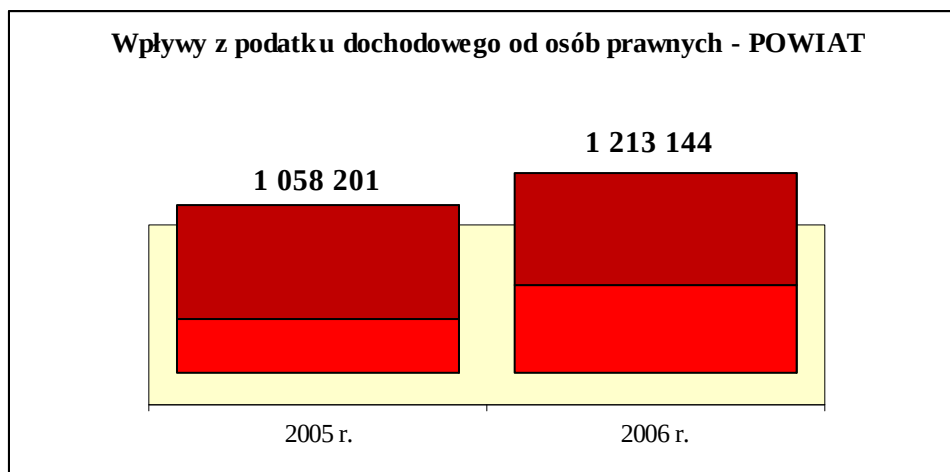
Wykres 16.2. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.3. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.4. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.5. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

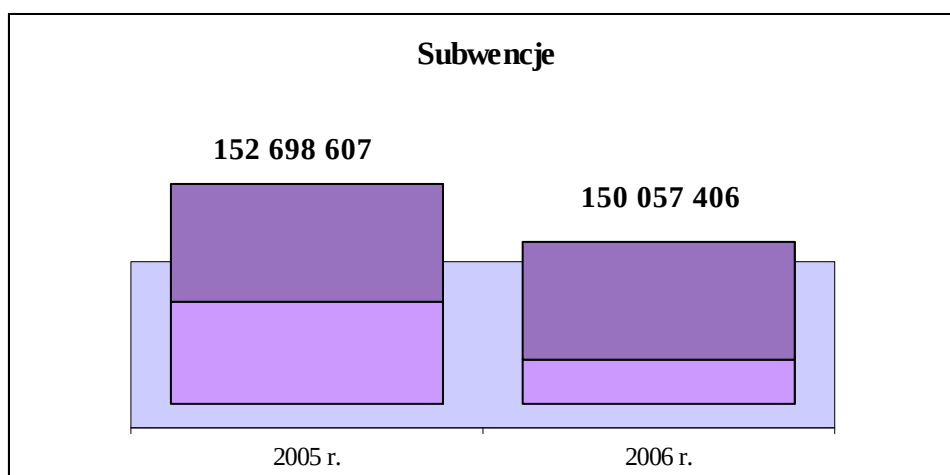
16.1.3. Subwencje

Wykonanie dochodów z tytułu subwencji wyniosło w 2006 roku 150 057 406 zł, co stanowi 31,23% ogółem dochodów uzyskanych przez miasto. W stosunku do roku ubiegłego nastąpił spadek o ponad 2,6 mln zł. i jest on głównie wynikiem spadku:

- uzupełnienia subwencji ogólnej dla gminy z przeznaczeniem na DTŚ o około 9 mln zł,
- kwoty podstawowej części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin o ponad 3 mln zł.

Powyższe spadki zrównoważone zostały częściowo poprzez przyznanie subwencji równoważącej dla gminy w wysokości ponad 8 mln zł.

Wszystkie subwencje wpłynęły w pełnej wysokości i w terminach przewidzianych przez prawo.

Wykres 16.6. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Największy udział w subwencjach mają subwencje oświatowe gminna i powiatowa, których razem w 2006 roku otrzymano w wysokości 110 694 216 zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym dało to spadek o ponad 600 tys. zł. Jednocześnie wydatki na oświatę w 2006 roku wynosiły 164 138 403 zł. Miasto dopłaciło z innych źródeł kwotę 51 122 104 zł, w tym w szczególności na:

Tabela 16-4

Wyszczególnienie	2005	2006	Wskaźnik wzrostu
Przedszkola	16 154 783 zł	16 970 296 zł	105,05 %
Inwestycje	5 880 665 zł	11 857 481 zł	201,64 %
Pozostałe wydatki bieżące	13 922 603 zł	22 294 327 zł	160,13 %
RAZEM	35 958 051 zł	51 122 104 zł	142,17 %

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Powyższe wyliczenie wskazują, że Miasto w roku 2006 dopłaciło do realizacji zadań oświatowych o ponad 40% więcej środków niż w roku 2005.

Ponadto miasto otrzymało w trakcie 2006 roku:

- część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin – kwota podstawowa w wysokości 5 025 451 zł. Kwotę tą otrzymują gminy o niskim wskaźniku dochodów podatkowych na jednego mieszkańca,
- część wyrównawczą subwencji ogólnej dla powiatów – kwota uzupełniająca w wysokości 193 822 zł, która przeznaczona jest dla powiatów o wysokim poziomie bezrobocia,
- część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów - 2 230 402 zł, co daje wzrost o ponad 1,7 mln zł, w stosunku do roku 2005. Subwencja ta dzielona jest między powiaty w związku ze zmianą finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych,
- uzupełnienie subwencji ogólnej dla powiatu z przeznaczeniem, między innymi, na rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, w kwocie 419 004 zł,
- uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na Drogową Trasę Średnicową w kwocie 23 260 000 zł.

16.1.4. Dotacje celowe otrzymane na zadania na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego

Zgodnie z podpisanymi porozumieniami z innymi miastami otrzymaliśmy środki na opłaty za pobyt dzieci z tych miast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Zabrze w kwocie 271 397 zł. Ponadto otrzymaliśmy środki na utrzymanie dzieci z innych miast:

- w zabrzańskich rodzinach zastępczych w kwocie 213 863 zł,

- w zabrzańskich przedszkolach w kwocie 66 463 zł.

Z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego otrzymaliśmy dotacje na:

- przeprowadzenie VII Edycji Konkursu Plastycznego „Rysuj z nami” - 2 750 zł,
- dofinansowanie VII Konkursu Gawędziarskiego W Gwarze Śląskiej „Jo wom godom” 2 344 zł,
- dofinansowanie VII Konkursu Piosenki Śląskiej „Karlik” - 3 400 zł,
- przeprowadzenie VII Konkursu Haftu i Rękodzieła Artystycznego Wielkanocne Zwyczaje pt. „Zajączkowe Haftowanie” - 4 800 zł,
- dofinansowanie V Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” Zabrze 2006 - 20 000 zł,
- zadania pn. „Śląskie Malarstwo Nieprofesjonalne” ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrzu - 10 000 zł.

16.1.5. Dotacje celowe otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego będących instytucją wdrażającą, na zadania realizowane na podstawie porozumień

Na podstawie umów zawartych z Marszałkiem Województwa Śląskiego, reprezentującego Instytucję Wdrażającą, zostały przyznane Zabrzu środki z Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczone na realizację projektów:

- „Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych studentów z Zabrza” - 195 730 zł,
- „Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Zabrzu” - 41 482 zł.

Ponadto Miasto otrzymało środki w wysokości 78 297 zł z przeznaczeniem na projekt pn. „Punkty Pomocy Koleżeńskiej”, który realizowany jest wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, a jednostką wiodącą są Siemianowice Śląskie. Celem tego zadania była aktywizacja zawodowa bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niewykonanie założonego planu dochodów wynika głównie z zaistniałych problemów w przepływach finansowych między Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Powiatowym Urzędem Pracy w Siemianowicach Śląskich.

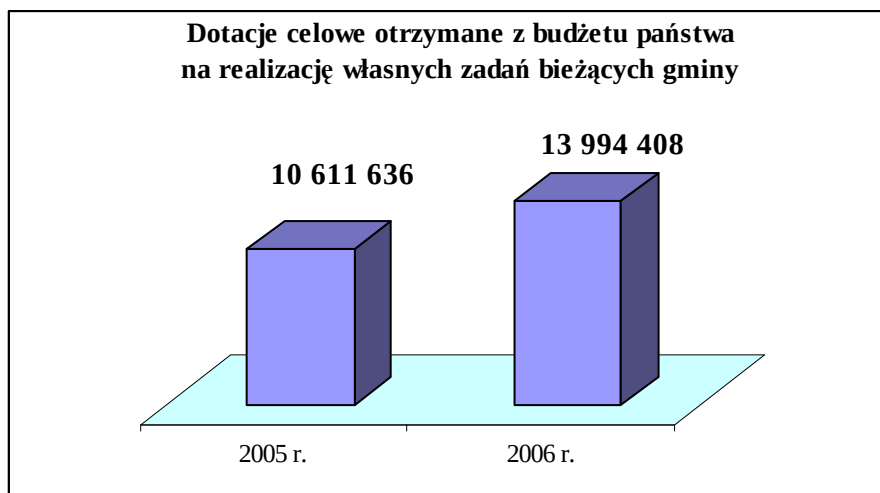
16.1.6. Dotacje na zadania własne

Wykonanie dochodów z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy i powiatu zamknęło się kwotą 18 257 121 zł, co stanowi 3,8% dochodów uzyskanych przez budżet w 2006 roku. Należy podkreślić, iż 98,3% środków otrzymanych z dotacji to środki na działalność w ramach pomocy społecznej. Środki uzyskano na:

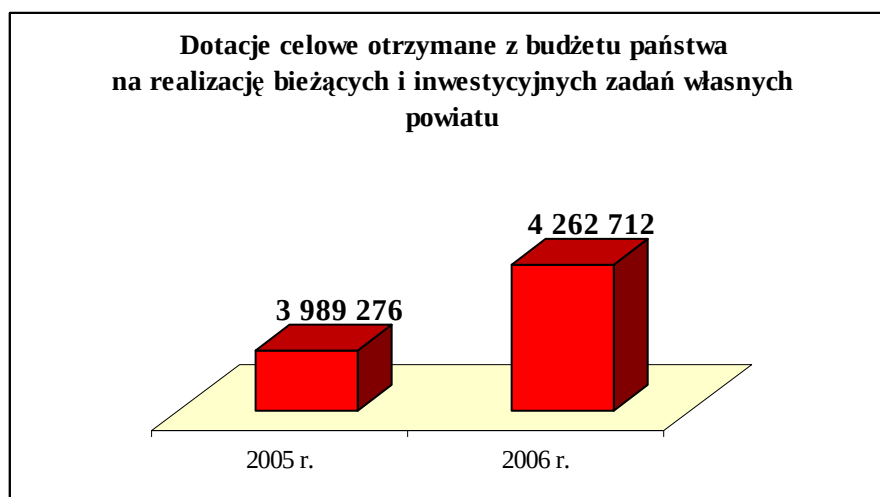
- Domy Pomocy Społecznej - kwotę 4 261 981 zł,
- pomoc materialną dla uczniów - kwotę 1 623 078 zł,

- zasiłki i pomoc w naturze - kwotę 5 581 563 zł,
- ośrodki pomocy społecznej - kwotę 2 489 449 zł,
- posiłek dla potrzebujących - kwotę 3 892 476 zł,
- ośrodki interwencji kryzysowej - kwotę 48 000 zł.

Osiągnięte dochody z przedmiotowego źródła są wyższe niż w roku 2005 o kwotę około 3,6 mln zł, tj. ponad 25%, co wynika głównie z wzrostu dotacji na zasiłki oraz posiłek dla potrzebujących. Pozostała część dotacji dotyczyła zadań oświatowych, w ramach których największe dofinansowanie otrzymało zadanie związane z młodocianymi pracownikami.

Wykres 16.7. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

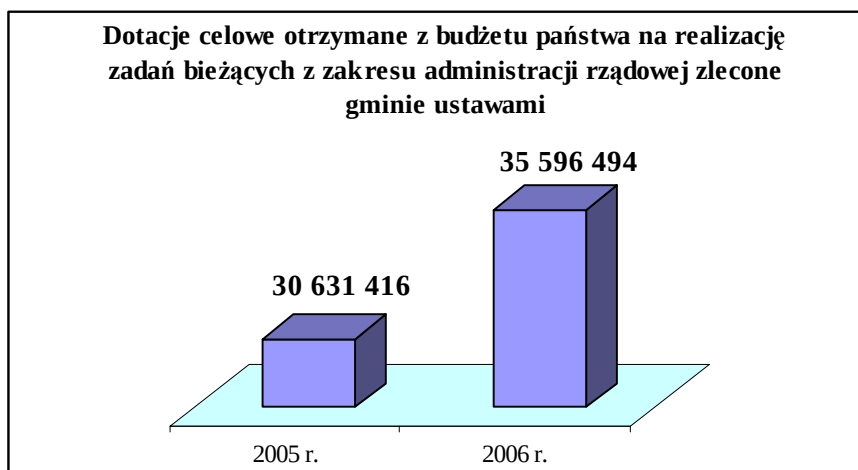
Wykres 16.8. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

16.1.7. Dotacje celowe na zadania zlecone administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień

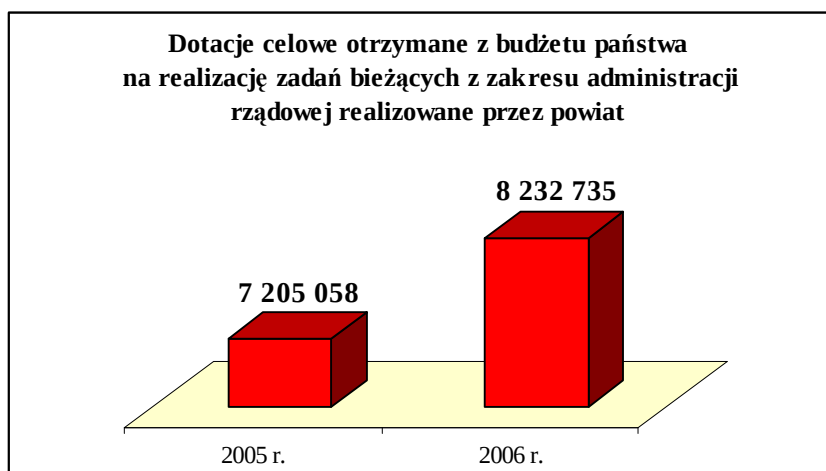
Realizacja dochodów z dotacji na zadania zlecone i powierzone wyniosła w 2006 roku 43 829 230 zł, co stanowi 9,12% ogółem dochodów budżetu miasta. Środki na realizację zadań zleconych wpływały w wysokościach zgodnych z przyznanymi limitami.

W porównaniu z rokiem ubiegłym otrzymaliśmy o 5,9 mln zł więcej dotacji na zadania zlecone realizowane przez gminę i powiat, co daje wzrost o prawie 15,8%. Znaczny wzrost środków na realizację zadań administracji rządowej wynika głównie z dalszej realizacji przejętych w 2004 roku przez samorząd wypłat świadczeń rodzinnych.

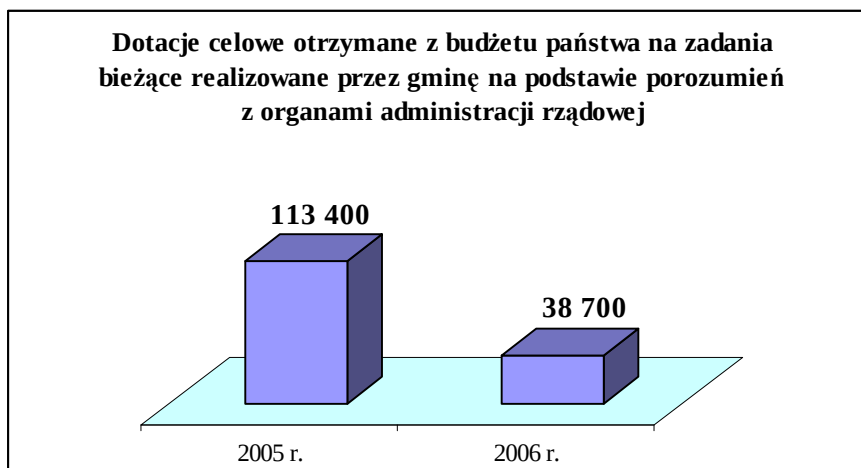
W 2006 roku na przedmiotowe zadanie otrzymaliśmy środki w wysokości 30 330 800 zł (w porównaniu do 2005 r. Daje to wzrost o 4,7 mln zł, tj.19%) i jednocześnie musieliśmy je dofinansować środkami własnymi z przeznaczeniem na dalsze wdrożenie tych wypłat w wysokości 208 843 zł. Miasto otrzymało także więcej środków przeznaczonych na zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej – Straż Pożarna (wzrost o około 282 000 zł) oraz zadania związane z wypłatą składek na ubezpieczenia zdrowotne realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy (zwiększenie o ponad 322 000 zł).

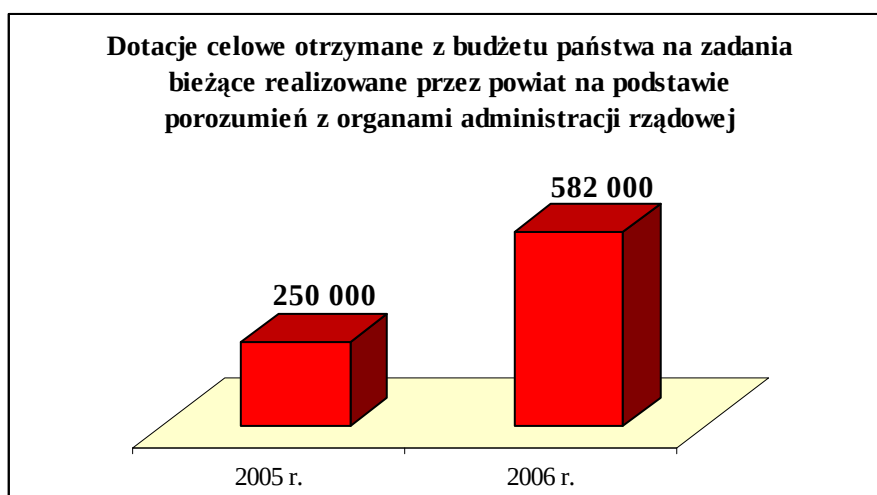
Wykres 16.9. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.10. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

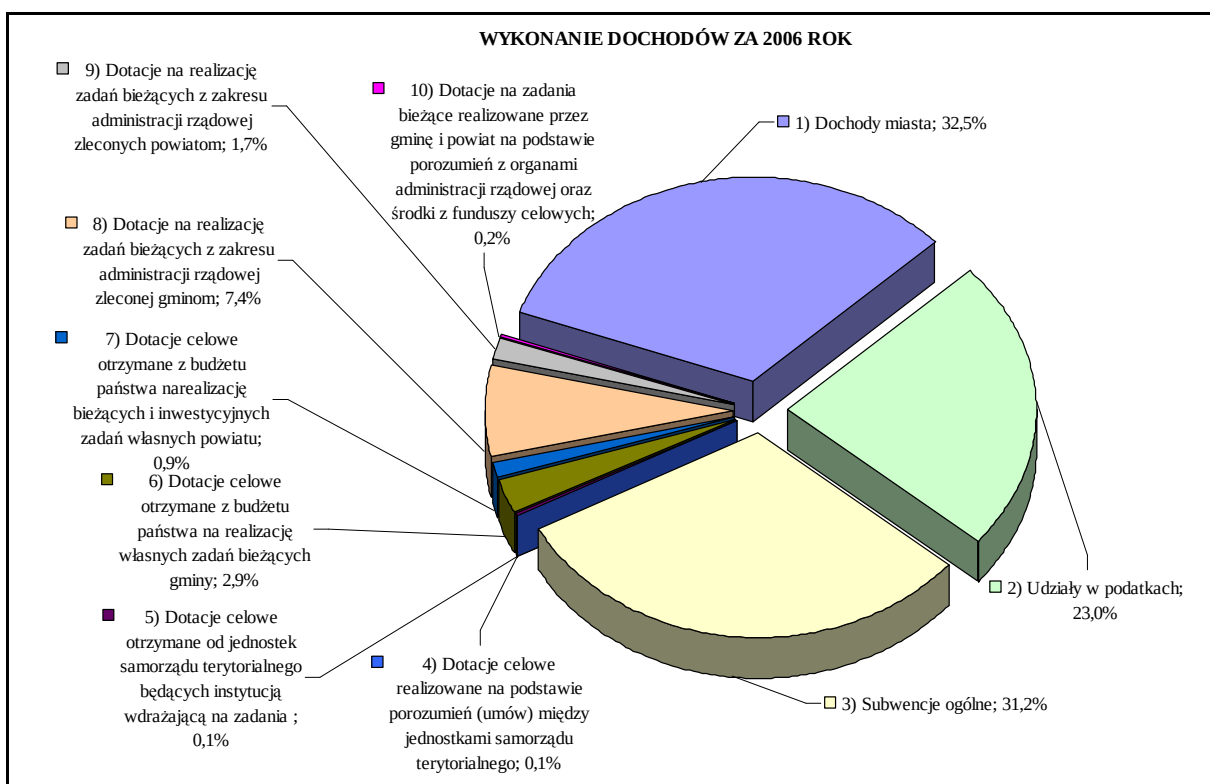
Wykres 16.11. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.12. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

16.1.8. Dotacje z funduszy celowych na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych

Miasto otrzymało w 2006 r. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 73 375 zł z przeznaczeniem na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Nr 10 w Zabrzu przy ul. Chopina 26 wraz z wykonaniem systemu grzewczego i wentylującego dla kompleksu nowobudowanych hal sportowych. Ponadto kontynuowano realizację zadania związanego z organizacją różnych form wypoczynku dla uczniów z Zabrza („Zielone Szkoły”), na które także uzyskaliśmy dofinansowanie z WFOŚiGW kwotę 170 500 zł.

Wykres 16.13. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

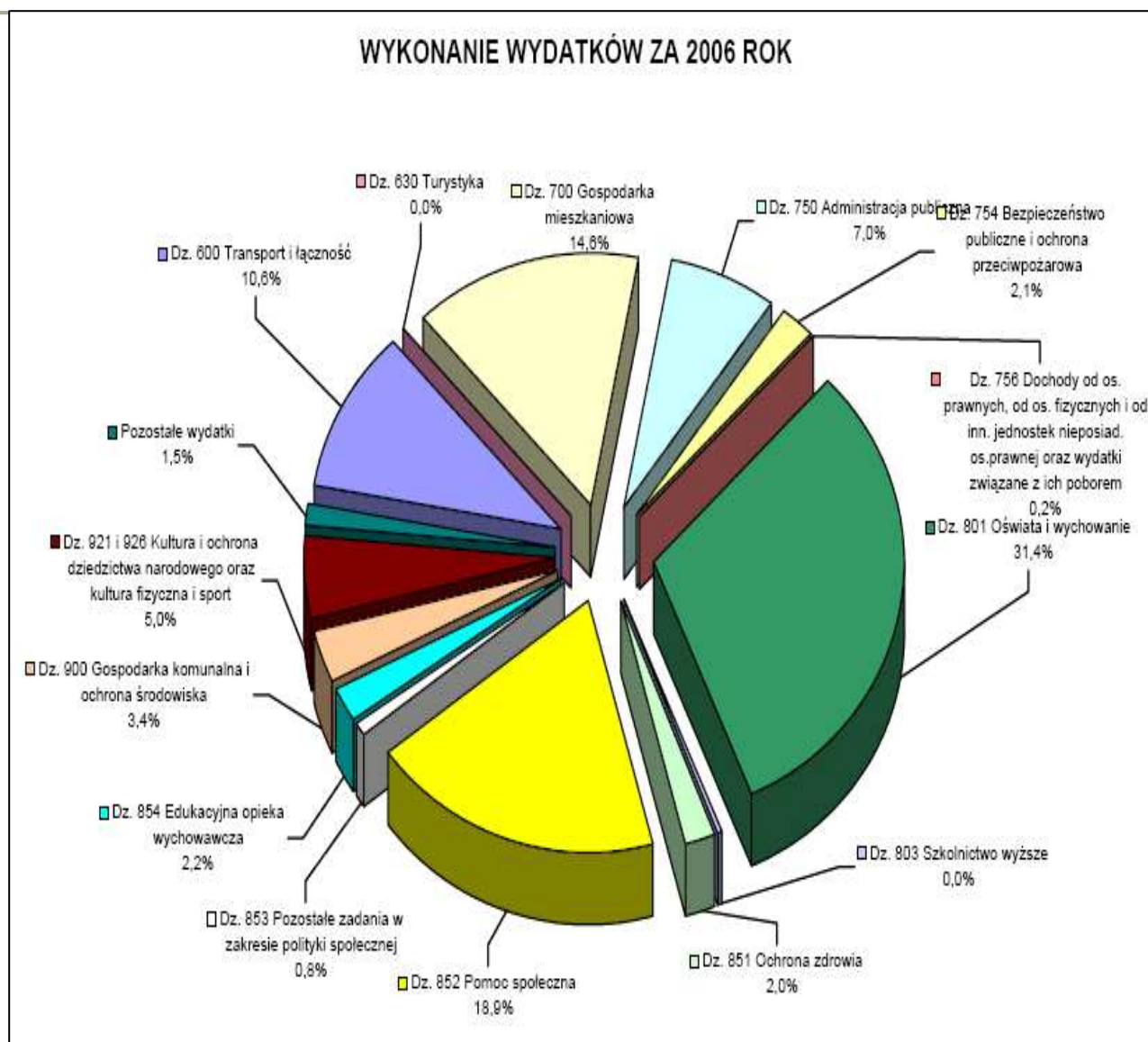
16.2. Wykonanie wydatków budżetowych miasta w 2006 roku

Realizacja wydatków budżetowych od 01.01.2006 do 31.12.2006 r. według działów w porównaniu do planu przedstawia się następująco:

Tabela 16-4

Dział	Wyszczególnienie	Plan wg uchwały budż. (zł)	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)	% 5:4
1	2	3	4	5	6
	Wydatki na zadania własne, zlecone i dofinansowanie zadań zleconych ustawowo	518 825 894	514 252 606	487 665 261	95
010	Rolnictwo i łowiectwo	7 500	7 529	6 179	82
600	Transport i łączność	32 398 471	53 901 004	51 617 704	96
630	Turystyka	20 000	33 400	30 704	92
700	Gospodarka mieszkaniowa	86 598 084	76 448 002	71 409 807	93
710	Działalność usługowa	4 006 925	4 082 283	3 305 863	81
750	Administracja publiczna	36 227 442	36 177 506	34 124 761	94
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	28 300	447 329	437 024	98
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8 992 177	10 960 677	10 372 278	95
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	640 000	913 196	843 228	92
757	Obsługa długu publicznego	5 200 000	3 863 000	2 659 057	69
758	Różne rozliczenia	2 525 000	792 787	144 031	18
801	Oświata i wychowanie	154 165 233	157 667 547	153 184 649	97
803	Szkolnictwo wyższe	0	247 751	241 374	
851	Ochrona zdrowia	10 286 539	10 344 313	9 953 347	96
852	Pomoc społeczna	97 452 670	96 824 658	92 391 995	95
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 780 700	4 357 599	3 953 869	91
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	9 823 767	12 483 885	10 953 754	88
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	44 264 026	18 315 386	16 720 721	91
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	15 965 060	16 795 660	15 861 725	94
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	730 000	790 094	771 590	98
926	Kultura fizyczna i sport	5 714 000	8 799 000	8 681 601	99

Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

Wykres 16.14. Źródło: Dane Wydziału Budżetu i Finansów, „Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2006 rok”, www.um.zabrze.pl

17. Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze

17.1. Promocja Gminy

W ramach zadań związanych z promocją i rozwojem działalności turystycznej prowadzone były w 2006 roku:

- działania zmierzające do uruchomienia Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego Guido;

7 czerwca 2006 roku zostało zawarte porozumienie pomiędzy Gminą Zabrze a Kompanią Węglową S.A., na mocy którego Kompania zobowiązuje się do przekazania praw majątkowych do aktywów tworzących Kopalnię Doświadczalną Węgla Kamiennego „M-300” w likwidacji na rzecz Gminy Miejskiej Zabrze. Warunkiem tego przejęcia przez Gminę było doprowadzenie obiektu do takiego stanu technicznego, który będzie skutkował zgodą właściwego organu nadzoru górniczego na zjazd turystów na obydwie poziomy kopalni.

Kolejnym krokiem była uchwała Rady Miejskiej z dnia 16.10.2006 roku w sprawie utworzenia z Województwem Śląskim wspólnej instytucji kultury pn. Skansen Górnictwa Podziemnego „Guido” w Zabrzu, dla której organizatorami są Gmina Zabrze i Województwo Śląskie, przy czym organem prowadzącym rejestr instytucji kultury jest Gmina Zabrze, a środki niezbędne do utrzymania i funkcjonowania Skansenu zapewniają w odpowiednich proporcjach Gmina Zabrze - 51%, Województwo Śląskie - 49%.

W dniu 9 listopada 2006 roku została podpisana umowa pomiędzy Gminą Zabrze a Województwem Śląskim w sprawie utworzenia i prowadzenia wspólnej instytucji kultury pn. Skansen Górnictwa Podziemnego „Guido” w Zabrzu.

- w dniach 15-16 września, pod patronatem Światowej Organizacji Turystycznej z siedzibą w Madrycie, odbyła się w Zabrzu III międzynarodowa konferencja p.t. „Dziedzictwo kultury przemysłowej jako szansa rozwoju turystyki europejskiej”. Organizatorem był: Urząd Miejski w Zabrzu oraz Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach.

W trakcie konferencji został podpisany list intencyjny, który jest wstępem do przyszłej umowy w sprawie utworzenia Ośrodka Dokumentacji i Promocji Dziedzictwa Przemysłowego dla Turystyki z siedzibą w Zabrzu. Jest to znaczące wydarzenie, gdyż ośrodek taki, byłby drugim, po utworzonym dla promocji Szlaku Jedwabnego w Uzbekistanie, ośrodkiem na świecie. Podpisanie listu intencyjnego jest wielkim wyróżnieniem dla Zabrza, Województwa Śląskiego i Polski.

Ponadto w czasie trwania konferencji, jej uczestnicy wymieniali się doświadczeniami w dziedzinie ochrony, adaptacji obiektów przemysłowych do nowych funkcji. Wskazywano także nowe możliwości finansowania inwestycji w zakresie rewitalizacji i turystyki ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Uczestnikami konferencji byli: przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, podmioty turystyczne i ich zrzeszenia, przedstawiciele sektora kultury, nauki i edukacji jak również eksperci zajmujący się problematyką turystyki z kraju i z Europy.

- W 2006 roku Gmina Zabrze uczestniczyła w Międzynarodowych Targach Turystycznych „TT Warsaw”, „Tour Salon” oraz „ITB Berlin”. Dzięki członkostwu

Gminy Zabrze w Śląskiej Organizacji Turystycznej materiały promocyjne Zabrze były prezentowane na targach w Londynie, Moskwie i Pradze.

- We wrześniu 2006 roku Gmina Zabrze podpisała umowę z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji sp. z o.o. w Zabrzu w sprawie utworzenia punktu informacji o mieście. Do głównych zadań punktu należeć będzie: gromadzenie i przetwarzanie danych o mieście, dystrybucja informacji o mieście osobom zainteresowanym oraz instytucjom i mieszkańcom Zabrze, współpraca z innymi lokalnymi ośrodkami i punktami informacji turystycznej, aktywna współpraca z samorządem lokalnym, gospodarczym, stowarzyszeniami i podmiotami gospodarczymi w zakresie kreowania produktu turystycznego i jego promocji.

17.2. *Współpraca z miastami partnerskimi*

Umowy o współpracy zostały podpisane z następującymi miastami:

- **Sangerhausen** w 1983 roku. W 1998 roku umowa została przerwana i ponownie podpisana;
- **Seclin** w 1987 roku;
- **Lund** w 1990 roku;
- **Trnawa** w 1995 roku, w 2005 roku przedłużona aneksem na kolejne lata;
- **Kaliningrad** w 1998 roku;
- **Równe** w 2001 roku;
- **Sonderborg** w 1993 roku;
- **Hazleton** w 1994 roku;
- **Opawa** w 1998 rok.

Z miastem Essen nawiązana jest natomiast współpraca bez zawartej umowy. Essen jest głównym ośrodkiem przemysłowym i handlowym Zagłębia Ruhry. Celem współpracy naszych miast jest budowanie na bazie patronatu partnerstwa miast i łączenie wsi zarówno byłych jak obecnych mieszkańców Zabrze. Taki patronat miał już miejsce w 1953 r., kiedy Rada Miejska w Essen podjęła uchwałę o objęciu opieką wszystkich byłych mieszkańców Zabrze, spośród których wielu z różnych przyczyn emigrowało m.in. do Zagłębia Ruhry w Północnej Nadrenii-Westfalii. Aktualnie współpraca ma na celu doprowadzenie do kontaktów wielu środowisk i instytucji w Zabrzu i w Essen, m.in. środowisk nauki, biznesu, kultury i muzeów, szpitali i zakładów opieki zdrowotnej oraz kościołów.

Kontakty międzynarodowe w 2006 roku przedstawiały się następująco:

Na przełomie marca i kwietnia 2006 r. zakończył się międzynarodowy projekt REKULA (Restrukturierung Kultureller Landschaften). Celem projektu było wspieranie współpracy międzynarodowej w zakresie rekultywacji terenów poprzemysłowych.

Internationale Bauausstellung (IBA) Fürst-Pückler-Land, organizacja powołana w celu rewitalizacji i udostępnienia dla zwiedzających obiektów pozostałych m.in. po przemyśle wydobywczym węgla brunatnego na terenie niemieckich Łużyc pełniła rolę partnera wiodącego. Pozostali partnerzy w tym projekcie to: Region Wenecja, Fundacja Benetton Studi Ricerche, Politechnika Śląska i Miasto Zabrze. W wyniku współpracy, w ramach tego projektu, obok zbiorczego opracowania pt. „Przekształcanie krajobrazów – zalecenia

na przykładzie trzech europejskich krajobrazów przemysłowych” powstała koncepcja pt. „Nowe życie w starych osiedlach robotniczych – strategię rozwoju osiedla Borsig w Zabrzu”, która stanowi pomoc w działaniach podejmowanych na rzecz rewitalizacji osiedla.

W drugiej połowie 2006 r. Biuro Współpracy z Zagranicą Urzędu Miejskiego w Zabrzu zorganizowało m.in.:

- wizytę w Zabrzu ambasadora Stanów Zjednoczonych, pana Victora Asie;
- wyjazdy na koncerty:
 - zabrzańskiej piosenkarki Anny Bijok, która wykonała recital w Równem – mieście partnerskim Zabrze na Ukrainie, podczas IX Tygodnia Kultury Polskiej na Równieńszczyźnie,
 - Zabrzańskiego Chóru Młodzieżowego „Rezonans con tutti”, który koncertował podczas Nocy Kultury w Lund – mieście partnerskim Zabrze w Szwecji;
- koncert muzyków ze szkoły muzycznej w Lund w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Zabrzu;
- pobyt w Zabrzu członków klubu współpracy Zabrze-Lund, którzy nawiązali dalsze kontakty, m.in. z zabrzańskimi szkołami;
- pobyt w Zabrzu młodych sportowców z Sangerhausen – miasta partnerskiego Zabrze w Niemczech;
- pobyt zagranicznych uczestników III Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej „Dziedzictwo kultury przemysłowej jako szansa rozwoju turystyki europejskiej” organizowanej przez Urząd Miejski w Zabrzu wspólnie z Górnośląską Wyższą Szkołą Handlową w Katowicach;
- koncert chóru i orkiestry „Technik Akademik” z Trnavy – miasta partnerskiego Zabrze na Słowacji – wykonawców bożonarodzeniowego koncertu w ramach dwuletniego projektu pt. „Kolędy państw Unii Europejskiej”, dofinansowanego ze środków Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.

Ponadto w ramach współpracy z miastami partnerskimi organizowany jest coroczny Turniej Straży Mundurowych (przełom września i października) oraz Międzynarodowe Turnieje Piłki Nożnej Juniorów i Trampkarzy (okres ferii zimowych).

18. Projekty realizowane przez Gminę Zabrze z udziałem funduszy europejskich

Miasto Zabrze realizowało projekty finansowane z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub innych funduszy Unii Europejskiej:

Projekty w trakcie realizacji:

1. Działanie 2.2 SPO Transport: „Usprawnienie połączeń drogowych na Drodze Krajowej nr 4 (88) w obrębie Gminy Zabrze”,
Całkowity koszt projektu: 14 438 638,00 PLN
Kwota dofinansowania: 10 828 978,50 PLN
Termin realizacji: 2005-2007
2. Działanie 3.2 ZPORR Zabrze – Śląski Ośrodek Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej – Skansen „Królowa Luiza” – Etap I
Całkowity koszt projektu: 2 188 632,72 PLN
Kwota dofinansowania: 766 021,46 PLN
Termin realizacji: 2006-2008
3. Fundusz Spójności: „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”
Całkowity koszt projektu (z udziałem ZPWiK) 536 657 000,00 PLN
Kwota dofinansowania: 227 321 000,00 PLN
Termin realizacji: 2004-2009
4. Działanie 1.5 SPO RZL: „Punkty Pomocy Koleżeńskiej”,
Całkowity koszt projektu: 3 569 444,80 PLN
Kwota dofinansowania: 142 160,41 PLN
Termin realizacji: 2005-2007
5. Działanie 1.2 SPO RZL: „Wytuczamy kurs KOMPASEM”,
Całkowity koszt projektu: 867 773,24 PLN
Kwota dofinansowania: 629 743,09 PLN
Termin realizacji: 2006-2007
6. Działanie 1.3 SPO RZL: „Od nowa”,
Całkowity koszt projektu: 940 028,32 PLN
Kwota dofinansowania: 693 175,88 PLN
Termin realizacji: 2006-2007

7. Działanie 1.2 SPO RZL: „Kameleon – poprawa jakości usług i wizerunku publicznych służb zatrudnienia”

Całkowity koszt projektu: 580 692,36 PLN

Kwota dofinansowania: 580 692,36 PLN

Termin realizacji: 2006-2008

8. Projekt realizowany w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Partnerstwo - Wyprowadzić na prostą”, Wartość projektu: 5 576 794,23 PLN

Projekty zakończone:

9. Działanie 2.2 ZPORR: „Stypendia na wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej pobierającej naukę w zabrzańskich szkołach ponadgimnazjalnych”

Całkowity koszt projektu: 30 200 PLN

Kwota dofinansowania: 30 200 PLN

Termin realizacji: 2005-2006

10. Działanie 2.2 ZPORR: „Stypendia na wyrównywanie szans edukacyjnych studentów z Zabrze na rok akademicki 2005-2006-semester letni”

Całkowity koszt projektu: 122 250 PLN

Kwota dofinansowania: 114 951,67 PLN

Termin realizacji: 2006

11. Działanie 1.2 SPO RZL: „KOMPAS” – program wielokierunkowego wsparcia młodzieży na rynku pracy”,

Całkowity koszt projektu: 985 268,80 PLN

Kwota dofinansowania: 823 839,34 PLN

Termin realizacji: 2005-2006

12. Działanie 1.3 SPO RZL: „KALEJDOSKOP – wsparcie bezrobotnych powyżej 25 roku życia”,

Całkowity koszt projektu: 1 390 902,80 PLN

Kwota dofinansowania: 1 094 863,24 PLN

Termin realizacji: 2005-2006 PLN

13. Działanie 3.3.1. SPO Transport: „Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania na potrzeby pracowników Urzędu Miejskiego zaangażowanych we wdrażanie SPOT”,

Całkowity koszt projektu: 101 565,00 PLN

Kwota dofinansowania: 76 173,75 PLN

Termin realizacji: 2005-2006

Załącznik nr 1 Gminna ewidencja zabytków

PRZEMYSŁ			
1	Zabrze	ul. Wolności 402	Zespół zabudowy „Królowa Luiza” Zachód, obecnie KWK „Zabrze” – Bielszowice Rejon Zachód
2	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek nadszybia Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice wraz z wieżą wyciągową
3	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice
4	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Prinz Schönaich, obecnie Zabrze I KWK Zabrze - Bielszowice
5	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej kompresorowni i rozdzielni; obecnie magazyny i rozdzielnia 6 KWK Zabrze – Bielszowice
6	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni KWK Zabrze – Bielszowice
7	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek skraplarni powietrza, obecnie warsztat elektryczny, KWK Zabrze - Bielszowice
8	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek byłej zmiękczałni wód przemysłowych KWK Zabrze – Bielszowice
9	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu , obecnie warsztat KWK Zabrze – Bielszowice
10	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu budowlanego KWK Zabrze – Bielszowice
11	Zabrze	ul. Wolności 385	Budynek dawnej cechowni
12	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – karta ogólna
13	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – budynek dyrekcji
14	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - Hala A – odlewnia I
15	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - budynek kotłowni
16	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – Hala V PRM (Wydział Mechaniczny)
17	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – wieża ciśnień
18	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – budynek Wydziału Budowlanego
19	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – magazyn podręczny
20	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - odlewnia żeliwa - odlewnia II
21	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – odlewnia IV
22	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – hala odlewni III
23	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Zespół szybu „Wilhelmina” obecnie zabudowa w kompleksie szkoły i skansenu

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

24	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – budynek nadszybia szybu „Wilhelmina” obecnie budynek magazynowo-warsztatowy
25	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – budynek maszynowni szybu „Wilhelmina” obecnie szkolna sala gimnastyczna
26	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – budynek dawnej łaźni i szatni szybu „Wilhelmina” obecnie kompleksy w zabudowie szkoły specjalnej
27	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – budynek wentylatorów i rozdzielni obecnie administracja skansenu
28	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – budynek hotelu robotniczego obecnie budynek administracji
29	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – budynek kotłowni obecnie nieużytkowany
30	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – zespół zabudowy nadszybia szybów Erazm i Tadeusz obecnie nie użytkowany
31	Zabrze	ul. Zamoyskiego 1a	Wieża wodna
32	Zabrze Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Budynek maszynowni szybu Maciej
33	Zabrze Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej.
34	Zabrze Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Budynek nadszybowy z wieżą wyciągową i studnią głębinową Maciej
35	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Zabudowy Kopalni Guido
36	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Kopalni Guido – budynek nadszybia z wieżą szybu Eisenbahn ob. szyb kolejowy
37	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Kopalni Guido – budynek maszyny wyciągowej Eisenbahn ob. szyb kolejowy
ULICA PARK HUTNICZY			
38	Zabrze	ul. Park Hutniczy 1	Budynek mieszkalny
39	Zabrze	ul. Park Hutniczy 2	Budynek mieszkalny obecnie administracja Teatru Nowego
40	Zabrze	ul. Park Hutniczy 3-5	Budynek szkoły
41	Zabrze	ul. Park Hutniczy 4	Dom opieki obecnie budynek mieszkalno – usługowy
42	Zabrze	ul. Park Hutniczy 6	Szkoła obecnie Poradnia Leczenia Uzależnień
43	Zabrze	ul. Park Hutniczy 7	Budynek biblioteki ludowej
44	Zabrze	ul. Park Hutniczy 8	Szkoła obecnie budynek administracji samorządowej
45	Zabrze	ul. Park Hutniczy 9	Szkoła gospodarstwa domowego
46	Zabrze	ul. Park Hutniczy 10	Pływalnia
47	Zabrze	ul. Park Hutniczy 11	Budynek sali gimnastycznej

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

48	Zabrze	ul. Park Hutniczy 12	Willa dyrektora obecnie Przedszkole
49	Zabrze	ul. Park Hutniczy 13	Budynek usługowy
50	Zabrze	ul. Park Hutniczy 15	Willa mieszkalna obecnie Dom Dziecka
SZPITALE			
51	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Wieża kominowa i ciśnień
52	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Poradnia Wielospecjalistyczna
53	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Budynek Polikliniki
54	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Wozownia
55	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Pralnia
56	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Klinika Pediatrii
57	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Kuchnia
58	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria
59	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria – Pawilon Główny
60	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Kaplica z kostnicą w zespole szpitala Augusta Wiktoria
61	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Pawilon izolatki szpitala Augusta Wiktoria
62	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19, 38	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej
63	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Willa (dom mieszkalny)
64	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Pawilon Główny Szpitala
65	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Budynek portierni
66	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Kaplica pogrzebowa
67	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Szpital wojskowy obecnie Dom Studencki
68	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Pawilon Główny Ośrodka Wypoczynkowego

KOŚCIOŁY			
69	Zabrze	ul. Wolności 196	Kościół parafialny świętego Andrzeja
70	Zabrze	ul. 3- go Maja 18	Kościół parafialny świętej Anny
71	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28a	Kościół parafialny świętego Jana Chrzciciela
72	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 75	Kościół parafialny świętego Wawrzyńca
73	Zabrze Poręba	ul. Wolności 504	Kościół parafialny świętej Jadwigi
74	Zabrze	ul. Marcina Lutra	Kościół Ewangelicko-Augsburski
75	Zabrze	ul. Dubiela	Kościół parafialny świętego Kamila
76	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 111a	Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP
77	Zabrze Kończyce	ul. Miła 4	Kościół parafialny Bożego Ciała
78	Zabrze Maciejów	ul. Kondratowicza 15a	Kościół parafialny świętego Macieja Apostoła
79	Zabrze Mikulczyce	ul. Św. Teresy 2	Kościół parafialny świętej Teresy
80	Zabrze	ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny świętego Józefa
81	Zabrze Pawłów	ul. Sikorskiego 67 B	Kościół parafialny świętego Pawła Apostoła
82	Zabrze Rokitnica	ul. Kardynała Wyszyńskiego 14	Kościół parafialny Najświętszego Serca Pana Jezusa Wypożyczenie kościoła - karty ewidencyjne zabytków ruchomych
83	Zabrze Zaborze	ul. Rymera 16	Kościół parafialny świętego Antoniego
84	Zabrze Zaborze	ul. Wolności 444	Kościół parafialny świętego Franciszka z Asyżu
85	Zabrze Biskupice	Bytomska 37	Budynek plebani jednej parafii rzymskokatolickiej kościół pod wezwaniem Świętego Jana Chrzciciela
86	Zabrze Biskupice	Żmudy 2	Dawna Szkoła Ewangelicka wraz z Kaplicą Wypożyczenie kaplicy - karty ewidencyjne zabytków ruchomych
87	Zabrze Mikulczyce	Brygadystów 4	Kościół Ewangelicko – Augsburski
RZEŻBY I KAPLICZKI			
88	Zabrze Mikulczyce	ul. Lipowa	Kaplica przydrożna świętego Jana Nepomucena
89	Zabrze	ul. Staromiejska	Kapliczka słupowa tzw. <i>Morowa</i>
90	Zabrze	ul. Staromiejska 72	Kapliczka szwedzka
91	Zabrze	ul. Staromiejska	Rzeźba św. Jana Nepomucena

BUDYNKI I DOMY MIESZKALNE			
92	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 2;4;6;8 ul. Jagiellońska 13;18 ul. Krakusa 16;18 ul. Londzina 10;11;12 ul.Niedziałkowskiego3;9	Domy mieszkalne
93	Zabrze	ul. Cmentarna 1b i 1 c	Domy mieszkalne
94	Zabrze	ul.Cmentarna 3a ul.Krakusa 24, 25, 26, 28	Domy mieszkalne
95	Zabrze	ul. Krakusa 1	Dom mieszkalny
96	Zabrze	ul. Krakusa 2	Dom mieszkalny
97	Zabrze	ul. Krakusa 4	Dom mieszkalny
98	Zabrze	ul. Krakusa 8	Dom mieszkalny
99	Zabrze	ul. Krakusa 15	Dom mieszkalny
100	Zabrze	ul. Stalmacha 11	Dom mieszkalny
101	Zabrze	ul. Stalmacha 13	Dom mieszkalny
102	Zabrze	ul. Stalmacha 15	Dom mieszkalny
103	Zabrze	ul. Stalmacha 16	Dom mieszkalny
104	Zabrze	ul. Stalmacha 18;18a.	Domy mieszkalne
105	Zabrze	ul. Stalmacha 20	Dom mieszkalny
106	Zabrze	ul. Wolności 271	Dom mieszkalny – kamienica
107	Zabrze	ul. Wolności 264	Dom mieszkalny – kamienica
108	Zabrze	ul. Wolności 266	Budynek mieszkalny – kamienica
109	Zabrze	ul. Dworcowa 9	Dom mieszkalny – kamienica pod orłem
110	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa9;10;11;12; 13;14;15;17;19;20,21, ul. Londzina 6;8;13;15.	Domy mieszkalne
111	Zabrze	ul. Bończyka 3, 5	Domy mieszkalne
112	Zabrze	ul. Bończyka 7 ul. Bytomska 3;3a;3b. ul. Cmentarna 1;1a. ul.Krakusa 3;5;6;22;23. ul. Siedleckiego 1;2.	Domy mieszkalne
113	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa 9-15, 19, 20, 21 ul. Londzina 6, 8, 13, 15	Domy mieszkalne
114	Zabrze Rokitnica	ulice Borowa, Krakowska	Zespół osiedla robotniczego

SZKOŁY			
115	Zabrze	ul. Królewska 4	Szkoła Podstawowa nr 5
116	Zabrze	Plac Warszawski 6	Szkoła Podstawowa nr 36 oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych
117	Zabrze	ul. Wolności 323	Szkoła – Zespół Szkół Ogólnokształcących, I Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 1
118	Zabrze	ul. Konrada Sitki 55	Zespół Szkół nr 18, Szkoła Podstawowa nr 35, Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych, XI Liceum Profilowane, Posterunek Straży Miejskiej
119	Zabrze	ul. Sienkiewicza 33	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11, III Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 3
RATUSZE			
120	Zabrze	ul. Karola Miarki 5	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
121	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
122	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 80	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
123	Zabrze	ul. H. Jordana 2	dawny Ratusz Gminy obecnie budynek mieszkalno-usługowy
124	Zabrze Kończyce	ul. Paderewskiego 101	dawny Ratusz w Kończycach
FORTYFIKACJE			
125	Zabrze Poręba	ul. Wolności	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
126	Zabrze Poręba		Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie zasypyany
127	Zabrze Poręba, Zaborze, Biskupice, Ruda Śląska	ul. Wolności ul. Janika 4 ul. Lelewela 1 ul. Bytomska	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – obecnie pozostałości nie użytkowanych schronów
128	Zabrze Biskupice	ul. Lelewela 1	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
129	Zabrze Zaborze	ul. Pyki	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie istnieje
130	Zabrze Zaborze	ul. Janika	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
131	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 137	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
ZAŁOŻENIA - PAŁACOWO - DWORSKIE			
132	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Zespół dworski
133	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Pałac
134	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Dawny czworak

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

135	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Kuźnia
BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ			
136	Zabrze	ul. Wolności 305	Hotel Monopol
137	Zabrze	Plac Teatralny 1	Dawne Casino – obecnie Teatr Nowy
138	Zabrze	Plac Krakowski 9	Budynek Muzeum Miejskiego
139	Zabrze	ul. Piastowska 11	Budynek Użyteczności Publicznej
140	Zabrze	Plac Dworcowy 1	Budynek Poczty Głównej
141	Zabrze	ul. Stalmacha 22	Budynek Straży Pożarnej
142	Zabrze	ul. 3 Maja 19	Starostwo (obecnie Muzeum Górnictwa)
143	Zabrze	ul. 3 Maja 21	Budynek sądu
144	Zabrze	ul. 3 Maja 23	Budynek prokuratury
145	Zabrze	ul. Sądowa 1	Budynek aresztu
146	Zabrze	ul. 3. Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji)
147	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 61	Polichromia – Cztery Pory Roku
148	Zabrze	ul. Stalmacha 9	Budynek Użyteczności Publicznej
149	Zabrze	ul. Wolności 286	Dawny Hotel Kochmanna obecnie budynek użyteczności publicznej
150	Zabrze	Plac Krakowski 10	Budynek Zakładu Kąpielowego
151	Zabrze	1-go Maja 10	Budynek Policji (dawne Technikum Górnicze)

Źródło: Wydział Budownictwa, Miejski Konserwator Zabytków, 2006r.

Załącznik nr 2 Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze

Zabytki nieruchome

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków Data wpisu
	Zabrze Mikuczyce ok. 200 m od zabudowań gospod. ul. Kosynierów 19	Stanowisko archeologiczne nr 6 - gródek średniowieczny typu stożkowatego	C/1164/70 29.XII.1970 r.
	Zabrze Mikulczyce ul. Kosynierów 19	Zespół pałacowy: pałac zabudowanie dworskie – czworak i kuźnia pozostałości parku poza zabudowaniami na obszarze około 0,5 ha Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie wymienionych obiektów	A/1214/75 31.VII.1975 r.
	Zabrze Rokitnica pomiędzy ulicami Krakowską i Borową	Osiedle składające się z 29 domów.	A/1337/85 21.V.1985 r.
	Zabrze ul. 3 go Maja 91	Zabudowania i wyrobiska podziemne dawnej kopalni Guido (obecnie kopalnia doświadczalna M-300) – zabudowania nadszybia z wieżą i maszynownia szybu Kolejowy wraz z zespołem wyrobisk podziemnych na poziomie 170 i 312 m	A/1342/87 26.II.1987 r.
	Zabrze (ul. Powstańców 14) Plac Teatralny 1	Budynek Teatru Nowego Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1397/90 25.VI.1990 r.
	Zabrze (ul. Powstańców 14) Park Hutniczy 2	Budynek dyrekcji Teatru Nowego Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1398/90 25.VI.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15 (pomiędzy ulicami: Boh. Warszawskich, Buhenwaldczykówi Krasińskiego)	Zespół zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość zespołu w ramach ogrodzenia	A/1399/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 15	Budynek Kliniki Pediatrii w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1400/90 1.VIII.1990 r.

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

	Zabrze ul. 3 Maja 13	Budynek Polikliniki w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1401/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wieża kominowa i ciśnień w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1402/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Kuchnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1403/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Poradnia Wielospecjalistyczna w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1404/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Pralnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1405/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wozownia (obecnie zespół warsztatów konserwacyjnych) w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1 Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1406/90 1.VIII.1990 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji) Granice ochrony obejmują całość budynku wraz z ogrodzeniem	A/1416/90 28.XII.1990 r.
	Zabrze Rokitnica w okolicy zbiegu ulic Krakowskiej i Jordana	Układ urbanistyczno-przestrzenny osiedla mieszkaniowego, który obejmuje: 1) rozplanowanie osiedla, na które składają się ulice: Medyków, Henryka Pobożnego, Komuny Paryskiej, Nowowiejskiego, Śniadeckich, w obrębie zamkniętej pętli ulic: Szafarczyka, Medyków i Andersa 2) zabudowę mieszkaniową: ulica Szafarczyka 2, 4-14, 16, 24, 26-44, 46, 41, 43-45, 47 ulica Nowowiejskiego 1, 3-9, 11, 19, 21-39, 41, 2, 4-14, 66 ulica Komuny Paryskiej 1, 3-21, 23, 2, 4-18 ulica Henryka Pobożnego 7, 9-23, 10, 12-34 ulica Medyków 1, 3-25, 6, 8-14, 16 ulica Śniadeckich 1, 3-6, 8 ulica Andresa 75, 77-83, 85 3) budynki użyteczności publicznej: szkołę przedszkole Granice ochrony obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1435/91 5.IX.1991 r.

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

	Zabrze ul. Cmentarna 15	Zespół cmentarza wyznania mojżeszowego, który tworzą: mur kamienny, układ cmentarza, układ zieleni, wszystkie zlokalizowane na cmentarzu nagrobki, macewy i grobowce powstałe przed 1945 rokiem Granice ochrony obejmują cały zespół cmentarza w ramach ogrodzenia	A/1500/92 18.IX.1992 r.
	Zabrze ul. 3 Maja 19	Budynek dawnego starostwa (obecnie siedziba Muzeum Górnictwa Węglowego) Granice ochrony obejmują wymienione działki	A/1538/93 20.XII.1993 r.
	Zabrze Zaborze ul. Wolności 402	Zespół zabudowy dawnej Kopalni KRÓLOWA LUIZA który tworzą: budynek nadszybia szybu Carnall (obecnie Zabrze II), budynek maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II), budynek maszynowni szybu Prinz Schonaich (obecnie Zabrze I), dawny budynek kompresorów i rozdzielni 6kV, budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni, budynek dawnej skraplarni powietrza (warsztat elektryczny), budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat, biuro TM), budynek dawnej cechowni Granice ochrony obejmują cały zespół wraz z otoczeniem, jego układ przestrzenny oraz ciągi komunikacyjne (łącznie z dawną bocznica kolejową zakładu przerobczego)	A/1539/93 20.XII.1993 r.
	Zabrze ul. Wolności 305 u zbiegu z Placem Dworcowym	Budynek hotelu Admiral Palast (po wojnie Przodownik, obecnie Monopol) Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem w ramach działki	A/1652/97 15.XII.1997 r.
	Zabrze ul. Hagera 41	Budynek dawnego hotelu robotniczego kopalni Ludwig Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu	A/1648/97 29.X.1997 r.
	Zabrze ul. Stalmacha 22	Budynek siedziby Głównej Fabrycznej Straży Pożarnej Granice ochrony obejmują budynek	A/52/01 17.XII.2001 r.
	Zabrze Rokitnica usytuowany około 50 metrów na wschód od głównego skrzyżowania dróg (ulicy Krakowskiej i Ofiar Katynia).	Gródek stożkowy Granice ochrony obejmują teren na działce numer 893/31, ograniczony od północy wodami stawu i ulicą Krakowską, od wschodu stawem i lasem, od południa ulicą Żniwiarzy oraz od zachodu wodami stawu	C/1/04 30.VIII.2004r.

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

	Zabrze ul. Marcina Lutra 2	Budynek Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego imienia Pokoju Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 882/82	A/150/05 26.IX.2005 r.
	Zabrze Maciejów ul. Srebrna 6	Zespół zabudowy szybu Maciej w skład którego wchodzi: 1) budynek nadszybia z wieżą wyciągową szybu Maciej, z zachowanym stanowiskiem sygnalisty szybowego; 2) budynek wagowni (obecnie portierni); 3) budynek maszynowni z maszyną wyciągową z przekładnią, bębnowym nośnikiem liny, wyposażeniem oraz przetwornicą. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 2473/225 i 2250/217	A/164/05 30.XII.2005 r.
	Zabrze Mikulczyce ul. Tarnopolska 80	Ratusz (obecnie siedziba służby zdrowia) Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek	A/12/06 10 .V. 2006 r.
	Zabrze ul. Piastowska 11	Budynek użyteczności publicznej Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek	A/13/06 10.V.2006 r.
	Zabrze ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Józefa Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu z wyłączeniem kaplicy pogrzebowej	A/5/99 30 .IV. 1999 r.
	Zabrze ul. Bronisława Hagera	Zespół zabudowy Kopalni <i>Ludwik</i> w skład którego wchodzi: Budynek cechowni – łaźni – szatni Budynek biurowy Budynek łaźni – szatni Budynek maszynowni szybu <i>Konrad</i> Hala warsztatu ślusarskiego z kuźnią Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek	A/204/06 29. XII .2006r.

Źródło: Wydział Budownictwa, Miejski Konserwator Zabytków, 2006 r.

Zabytki ruchome

1.	Zabrze Zaborze ul. Wolności 402	Parowy wyciąg kopalniany typu Koepe z 1915 r. Znajdujący się w budynku maszyny wyciągowej dawnego szybu Carnall	A/1539/93 20.XII.1993r.
----	------------------------------------	---	----------------------------

Źródło: Wydział Budownictwa, Miejski Konserwator Zabytków, 2006r.

Załącznik nr 3 Wykaz dróg gminnych w granicach administracyjnych miasta Zabrze:

1. Pl. Dworcowy
2. Pl. Kazimierza Wielkiego
3. Pl. Kopernika
4. Pl. Krakowski
5. Pl. Norberta Krocza (Pl.Konstytucji)
6. Pl. Paderewskiego
7. Pl. Słowiański
8. Pl. Traugutta
9. Pl. Warszawski
10. Pl. Wolności
11. Pl. Purkopa
12. ul.1-Maja
13. Aleja Szczęście Ludwika
14. Aleja W. Korfańtego (Michałowskiego)
15. ul. Alfonsa Zgrzebnioka (Dymitrowa)
16. ul. Anieli Krzywoń
17. ul. Armii Krajowej (Stalingradzka)
18. ul. Asnyka
19. ul. Astrów
20. ul. B.Chrobrego
21. ul. B.Śmiałego
22. ul. Baczyńskiego
23. ul. Badestinusa (Rosenbergów)
24. ul. Bałtycka
25. ul. Banacha
26. ul. Bankowa
27. ul. Barlickiego
28. ul. Batorego
29. ul. Bielszowicka
30. ul. Biniasa
31. ul. Blani
32. ul. Boczna
33. ul. Boh.Warszawskich
34. ul. Bończyka
35. ul. Borowa
36. ul. Boya Żeleńskiego
37. ul. Bracka
38. ul. Bratków

39. ul. Brodzińskiego
40. ul. Broła
41. ul. Brondera
42. ul. Bruno
43. ul. Brysza
44. ul. Brzechwy
45. ul. Brzozowa
46. ul. Brzóska
47. ul. Buchenwaldczyków
48. ul. Budowlana
49. ul. Bujoczka
50. ul. Bukowa
51. ul. Bydgoska
52. ul. Cecylii
53. ul. Chełmońskiego
54. ul. Chłopska
55. ul. Chmielna
56. ul. Chodkiewicza
57. ul. Chojnickiego
58. ul. Chorzowska
59. ul. Ciasna
60. ul. Cieszyńska
61. ul. Cieślika
62. ul. Ciupki
63. ul. Cmentarna (H.Sawickiej)
64. ul. Copika
65. ul. Czajkowskiego
66. ul. Czarnieckiego
67. ul. Czechowa
68. ul. Częstochowska
69. ul. Czogały
70. ul. Czołgistów
71. ul. Czysta
72. ul. Daleka
73. ul. Damrota
74. ul. Daszyńskiego (Zawadzkiego)
75. ul. Dąbrowskiego
76. ul. Dembowskiego
77. ul. Dębowa
78. ul. Długosza
79. ul. Domańskiego

80. ul. Dożynkowa
81. ul. Drobna
82. ul. Drzymały
83. ul. Dubiela
84. ul. Dulęby
85. ul. Dworcowa
86. ul. Dworska
87. ul. Dybowskiego
88. ul. Dygasińskiego
89. ul. Działkowa
90. ul. Dzierżona
91. ul. Feliksa Nowowiejskiego (Dzierżyńskiego)
92. ul. Fitelberga
93. ul. Fontanusa
94. ul. Franciszkańska (Waryńskiego)
95. ul. Fredry
96. ul. Froehlicha
97. ul. Gajowa
98. ul. Galla
99. ul. Gałczyńskiego
100. ul. Garribaldiego
101. ul. Gawrona (Kniewskiego)
102. ul. Gdańska
103. ul. Gen.Grota-Roweckiego (Rutkowskiego)
104. ul. Gen.Władysława Andersa (Pietrusińskiego)
105. ul. Gersona
106. ul. Gliwicka
107. ul. Głogowska
108. ul. Gnieźnieńska
109. ul. Gogola
110. ul. Gogolińska
111. ul. Gołębia
112. ul. Goły
113. ul. Gorzawskiego
114. ul. Górnicza
115. ul. Górnośląska
116. ul. Góry Św. Anny
117. ul. Grażyńskiego (Proletariatczyków)
118. ul. Grochowska
119. ul. Grottgera
120. ul. Grunwaldzka

121. ul. Grzybowska
122. ul. Hallera
123. ul. Harcerska
124. ul. Hermisza
125. ul. Hutnicza
126. ul. Jabłońskiego
127. ul. Jagiellońska
128. ul. Jagiełły
129. ul. Janasa
130. ul. Janika
131. ul. Jaskółcza
132. ul. Jasna
133. ul. Jastrzębia
134. ul. Jaszczury
135. ul. Jaśminowa
136. ul. Jaworowa
137. ul. Jesienna
138. ul. Jodłowa
139. ul. Joliot-Curie
140. ul. Kacza
141. ul. Kasprowicza
142. ul. Kalinowa
143. ul. Kamienna
144. ul. Karczewskiego
145. ul. Kardynała Wyszyńskiego (15-Grudnia)
146. ul. Karłowicza
147. ul. Karolinki
148. ul. Kasztanowa
149. ul. Kawika
150. ul. Kaźni Oświęcimskiej
151. ul. Kilińskiego
152. ul. Klimasa
153. ul. Klonowa (Armii Ludowej)
154. ul. Klosego
155. ul. Kłodnicka
156. ul. Kłosowa
157. ul. Kłyki
158. ul. Kobylińskiego
159. ul. Kochanowskiego
160. ul. Kolejowa
161. ul. Kołtąja

162. ul. Kołobrzaska
163. ul. Komuny Paryskiej
164. ul. Kondratowicza
165. ul. Konfederatów Barskich
166. ul. Końcowa (Śliwy)
167. ul. Kopalniana
168. ul. Korczoka
169. ul. Korwina
170. ul. Kosmowskiej
171. ul. Kossaka
172. ul. Koszykowa
173. ul. Kościelna
174. ul. Kościuszki
175. ul. Kowalczyka
176. ul. Koźlika
177. ul. Krakusa
178. ul. Krasieńskiego
179. ul. Kraszewskiego
180. ul. Krawczyka
181. ul. Królewska (Krasickiego)
182. ul. Królowej Jadwigi
183. ul. Królowej Kingi
184. ul. Krótka
185. ul. Krucza
186. ul. Kruczka
187. ul. Kruczkowskiego
188. ul. Kruszyny
189. ul. Ks. Knosały (Bojkowa)
190. ul. Ks. Kordeckiego
191. ul. Ks. Koziółka
192. ul. Ks. Mendego
193. ul. Księcia H. Pobożnego (Wieczorka)
194. ul. Księcia Władysława Opolczyka (Modzelewskiego)
195. ul. Kupca
196. ul. Kupki
197. ul. Kurasia
198. ul. Kurpiowska
199. ul. Kwiatowa
200. ul. Lazara
201. ul. Lecha
202. ul. Lelka

- 203. ul. Lenartowicza
- 204. ul. Leszczynowa
- 205. ul. Leszka Białego
- 206. ul. Leśna
- 207. ul. Ligonía
- 208. ul. Limanowskiego
- 209. ul. Lipowa
- 210. ul. Lompy
- 211. ul. Londzina
- 212. ul. Lotnicza
- 213. ul. Lubelska
- 214. ul. Lubuska
- 215. ul. Łangowskiego
- 216. ul. Łanowa
- 217. ul. Łapkowskiego
- 218. ul. Łaskiego
- 219. ul. Łączna
- 220. ul. Łąkowa
- 221. ul. Łowiecka
- 222. ul. Łukaszewicza
- 223. ul. Łukasińskiego
- 224. ul. M.Archaniola
- 225. ul. M.Konopnickiej
- 226. ul. Majnusza
- 227. ul. Makowa
- 228. ul. Makuszyńskiego
- 229. ul. Malczewskiego
- 230. ul. Malinowa
- 231. ul. Małwowa
- 232. ul. Mała
- 233. ul. Małgorzaty
- 234. ul. Marcina Lutra (Manifestu Lipcowego)
- 235. ul. Mariacka
- 236. ul. Maszyńskiego
- 237. ul. Mazowiecka
- 238. ul. Mazurska
- 239. ul. Medyków (Rewolucji Październikowej)
- 240. ul. Mehoffera
- 241. ul. Męczenników Majdanka
- 242. ul. Mickiewicza
- 243. ul. Miczurina

- 244. ul. Mielżyńskiego
- 245. ul. Miki
- 246. ul. Mikołowska
- 247. ul. Mikosza
- 248. ul. Mikusza
- 249. ul. Miła
- 250. ul. Młodzieżowa
- 251. ul. Młyńska
- 252. ul. Mochnackiego
- 253. ul. Modrzewskiego
- 254. ul. Morawskiego
- 255. ul. Morciszka
- 256. ul. Morwowa
- 257. ul. Mostowa
- 258. ul. Mrozka
- 259. ul. Myśliwska
- 260. ul. Na Łuku
- 261. ul. Na Piaskach
- 262. ul. Nad Kanałem
- 263. ul. Nadrzeczna
- 264. ul. Napieralskiego
- 265. ul. Narutowicza
- 266. ul. Nawrata
- 267. ul. Niedoby
- 268. ul. Niedurnego
- 269. ul. Niedziałkowskiego
- 270. ul. Noconiów
- 271. ul. Nocznickiego
- 272. ul. Norwida
- 273. ul. Nowa
- 274. ul. Nowa Kolonia
- 275. ul. Nowodworska
- 276. ul. Nyska
- 277. ul. O. Maksymiliana Kolbe (Nowotki)
- 278. ul. Objazdowa
- 279. ul. Obrońców Westerplatte
- 280. ul. Ogórka (Hibnera)
- 281. ul. Okrężna
- 282. ul. Okrzei
- 283. ul. Olsztyńska
- 284. ul. Opawska

- 285. ul. Opolska
- 286. ul. Orłąt Lwowskich (Pionierów)
- 287. ul. Orzeszkowej
- 288. ul. Osiedleńcza
- 289. ul. Ossowskiego
- 290. ul. Oszka (12 Października)
- 291. ul. Oświęcimska
- 292. ul. Padlewskiego
- 293. ul. Pani Twardowskiej
- 294. ul. Panieńskie Skały
- 295. ul. Parkowa
- 296. ul. Pawliczka
- 297. ul. PCK
- 298. ul. Pestolazziego
- 299. ul. Piastowska
- 300. ul. Piechy
- 301. ul. Piekarska
- 302. ul. Pilicha
- 303. ul. Piusa
- 304. ul. Plater
- 305. ul. Plebiscytowa
- 306. ul. Plutonowego Ryszarda Szkubacza
- 307. ul. Płaskowicka
- 308. ul. Pod Borem
- 309. ul. Podgórna
- 310. ul. Podleśna
- 311. ul. Pogodna
- 312. ul. Pokoju
- 313. ul. Poległych Górników
- 314. ul. Polna
- 315. ul. Pomorska
- 316. ul. Poniatowskiego
- 317. ul. Poprzeczna
- 318. ul. Poranna
- 319. ul. Pośpiecha
- 320. ul. Powstańców Śl.
- 321. ul. Poznańska
- 322. ul. Prenżyny
- 323. ul. Prosta
- 324. ul. Prudnicka
- 325. ul. Prusa

- 326. ul. Przy Bramie
- 327. ul. Przy Prochowni
- 328. ul. Przykra
- 329. ul. Przyszowicka
- 330. ul. Pszczyńska
- 331. ul. Ptasia
- 332. ul. Puchałki
- 333. ul. Pułaskiego
- 334. ul. Puszkina
- 335. ul. Pyki
- 336. ul. Rajska
- 337. ul. Rataja
- 338. ul. Ratuszowa
- 339. ul. Reform Rolnych
- 340. ul. Reja
- 341. ul. Rejtana
- 342. ul. Robotnicza
- 343. ul. Rochowiaka
- 344. ul. Rodzinna
- 345. ul. Rogoźnicka
- 346. ul. Rolnika
- 347. ul. Rostka
- 348. ul. Różańskiego
- 349. ul. Rudy
- 350. ul. Rybna
- 351. ul. Rybnicka
- 352. ul. Rymarkiewiczza
- 353. ul. Rymera
- 354. ul. Rzeczna
- 355. ul. Sądowa
- 356. ul. Sejmowa
- 357. ul. Siedleckiego
- 358. ul. Sierakowskiego
- 359. ul. Sierotki
- 360. ul. Sikory
- 361. ul. Sitki (Majakowskiego)
- 362. ul. Skalista
- 363. ul. Skarbnika
- 364. ul. Skargi
- 365. ul. Skłodowskiej-Curie
- 366. ul. Skoczylasa

- 367. ul. Skośna
- 368. ul. Słodczyka
- 369. ul. Słoneczna
- 370. ul. Słowackiego
- 371. ul. Słowicza
- 372. ul. Sobieraja
- 373. ul. Sobieskiego
- 374. ul. Sokolska
- 375. ul. Solskiego
- 376. ul. Sosnowa
- 377. ul. Spichrzowa
- 378. ul. Spokojna
- 379. ul. Spółdzielcza
- 380. ul. Srebrna
- 381. ul. Stalowa
- 382. ul. Stara Kolonia
- 383. ul. Staromiejska
- 384. ul. Staropolska
- 385. ul. Staszica
- 386. ul. Stawowa
- 387. ul. Stokrotek
- 388. ul. Storczyków
- 389. ul. Strażacka
- 390. ul. Struga
- 391. ul. Struzika
- 392. ul. Strzelców Bytomskich
- 393. ul. Styki
- 394. ul. Szafarczyka
- 395. ul. Szczecińska
- 396. ul. Szczepaniakowej
- 397. ul. Szczęść Boże (Gwardii Ludowej)
- 398. ul. Szenwalda
- 399. ul. Szkolna
- 400. ul. Szpitalna
- 401. ul. Szramka
- 402. ul. Szygarów
- 403. ul. Szyb Wschodni
- 404. ul. Szymały
- 405. ul. Szymanowskiego
- 406. ul. Ściegiennego
- 407. ul. Śląska

- 408. ul. Ślęczka
- 409. ul. Śniadeckich
- 410. ul. Średnia
- 411. ul. Św. St. Kostki
- 412. ul. Św. A. Boboli
- 413. ul. Św. Floriana (PPR)
- 414. ul. Św. Jacka
- 415. ul. Św. Jana (Achtelika)
- 416. ul. Św. Jerzego
- 417. ul. Św. Józefa
- 418. ul. Św. Marcina
- 419. ul. Św. Teresy (Bonka)
- 420. ul. Św. Urbana (Marchlewskiego)
- 421. ul. Św. Wawrzyńca (KRN)
- 422. ul. Świerkowa
- 423. ul. T. Zana
- 424. ul. Targowa
- 425. ul. Tarnogórska
- 426. ul. Tatarkiewiczza
- 427. ul. Tatrzańska
- 428. ul. Tetmajera
- 429. ul. Tkocza
- 430. ul. Topolowa
- 431. ul. Torowa
- 432. ul. Toruńska
- 433. ul. Traktorzystów
- 434. ul. Trocera
- 435. ul. Tulipanów
- 436. ul. Tuwima
- 437. ul. Tylna
- 438. ul. Tyska
- 439. ul. Uchodźców (ul. J. Magi)
- 440. ul. W. Stwosza
- 441. ul. Wajdy
- 442. ul. Wajzera
- 443. ul. Wallek-Walewskiego
- 444. ul. Wallisa
- 445. ul. Wandy (Kawalca)
- 446. ul. Warmińska
- 447. ul. Warszawska
- 448. ul. Wawelska

- 449. ul. Wawrzyńskiej
- 450. ul. Weindoka
- 451. ul. Wesoła
- 452. ul. Weyssenhoffa
- 453. ul. Weteranów
- 454. ul. Węgielna
- 455. ul. Wiarusów
- 456. ul. Widery
- 457. ul. Wiejska
- 458. ul. Wierzbowa
- 459. ul. Wilcza
- 460. ul. Wiosenna
- 461. ul. Wiosny Ludów
- 462. ul. Wiśniowa
- 463. ul. Witkacego (Gorkiego)
- 464. ul. Wł. Łokietka
- 465. ul. Wł. Reymonta
- 466. ul. Władysława Grabskiego(Palenia)
- 467. ul. Wojska Polskiego
- 468. ul. Wolska
- 469. ul. Wolskiego
- 470. ul. Wołodajewskiego
- 471. ul. Woźnicy
- 472. ul. Wróblewskiego
- 473. ul. Wrzosowa
- 474. ul. Wybickiego (Thalmana)
- 475. ul. Wyciska
- 476. ul. Wyczółkowskiego
- 477. ul. Wyspiańskiego
- 478. ul. Wyzwolenia
- 479. ul. Zabłocie
- 480. ul. Zakątek
- 481. ul. Zakopiańska
- 482. ul. Zamenhoffa
- 483. ul. Zamkowa
- 484. ul. Zamoyskiego
- 485. ul. Zaolziańska
- 486. ul. Zapolskiej
- 487. ul. Zawiszy Czarny
- 488. ul. Zembali
- 489. ul. Zgody

- 490. ul. Zieleniewskiego
- 491. ul. Zielińskiego
- 492. ul. Zielona
- 493. ul. Zjednoczenia
- 494. ul. Zwycięstwa
- 495. ul. Zygmunta Augusta
- 496. ul. Żelazna
- 497. ul. Żeromskiego
- 498. ul. Żmudy
- 499. ul. Żnieńskiej
- 500. ul. Żółkiewskiego
- 501. ul. Żurawia
- 502. ul. Żwirki i Wigury
- 503. ul. Żywiecka

Załącznik nr 4 Wykaz jednostek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz placówek stomatologicznych.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna

- 1. SPZOZ Przychodnia Lekarska „WIGOR” w likwidacji;**
ul. Miarki 5
tel. 032/2710318
(od 01.08.2007 r. - NZOZ Centrum Medyczne „WIGOR” Sp. z o.o.)
- 2. SPZOZ Specjalistyczna Przychodnia dla Dzieci i Młodzieży „Med – Junior” w likwidacji**
ul. Pawliczka 20
tel. 032/2718300
(od 01.06.2007 r. – NZOZ „OPIFER” Sp. z o.o.)
- 3. SPZOZ Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych**
ul. 3 Maja 10
tel. 032/2753372
- 4. SPZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień**
ul. Park Hutniczy 6
tel. 032/2781199
- 5. NZOZ Przychodnia Lekarska „Rokitnica” sp. partnerska**
ul. Budowlana 28
tel. 032/2722592
- 6. NZOZ Przychodnia Lekarska „Biskupice” Sp. z o.o. Olimpionik**
ul. Bytomska 28
tel. 032/2714217, 032/2746647
- 7. NZOZ Przychodnia Lekarska „Nasze Zdrowie” Sp. z o.o.**
ul. św. Floriana 2-4
tel. 032/2712233
- 8. NZOZ Centrum Medyczne „HEL-MED” Sp. z o.o.**
ul. Kruczkowskiego 36
tel. 032/2722010
- 9. NZOZ Przychodnia Lekarska „Unimed” Sp. z o.o.**
ul. Paderewskiego 2
tel. 032/2750381
- 10. NZOZ Przychodnia Lekarska „Hipokrates” Sp. z o.o.**
ul. Reymonta 42
tel. 032/2712745
- 11. ARTMED Sp. z o.o. NZOZ Przychodnia Lekarska „Specjal-Med”**
ul. Sienkiewicza 28
tel. 032/2712065 / 69

12. NZOZ Przychodnia Lekarska „Mikulczyce” Sp. z o.o.

ul. Tarnopolska 80
tel. 032/2718430, 032/2718439

13. NZOZ Przychodnia Lekarska „Sanus” Sp. z o.o.

ul. Wolności 182
tel. 032/2713261

14. Niepubliczna Przychodnia Lekarska „Vademecum” Sp. z o.o.

ul. Wolności 440
tel. 032/2711966

15. NZOZ „Maciejów” Sp. z o.o.

ul. Kondratowicza 1c
tel./fax 032/2761429, 032/2748394, 032/2748395

16. NZOZ „Kopernik” s.c.

ul. Gagarina 11
tel. 032/2734547
ul. Heweliusza 14
tel. 032/2735813

17. NZOZ Centrum Zdrowia Rodziny „Therapeutica”

ul. Jordana 2
tel. 032/2722339, 032/ 2722282

18. NZPOZ „Poradnia na Dubiela” s.c.

ul. Dubiela 3a
tel. 032/2710535

19. Indywidualna Praktyka Lekarska

lek. med. A. Stankiewicz
ul. Badestinusa 1
tel. 032/2738058

20. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji UNIA BRACKA

ul. 3 Maja 89
tel. 032/2713231

21. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji UNIA BRACKA

ul. Makoszowska 22B
tel. 032/2754331

22. NZOZ „ASKLEPIOS”

ul. Daleka 1
tel. 032/2712900

23. NZOZ Przychodnia Lekarska „SANMED” Sp. j.

ul. Damrota 31
tel. 032/2765000

24. Przychodnia Lekarzy Specjalistów „ZDROWIE” Sp. z o.o.

ul. Majnusza 7
tel. 032/2717031, 032/2786616
ul. Wolności 310
tel. 032/2711274

25. NZOZ Przychodnia Lekarska „ARNIKA”

ul. Mikulczycka 15
tel. 032/2718421 w.150

26. NZOZ „SILESIA”

ul. Wolności 118
tel. 032/2748392

27. NZOZ Usługi Medyczne SC „VENA”

ul. Stalmacha 7
tel. 032/2718937

28. Zakład Usług Medycznych „MEDYK”

ul. Wolności 339
tel. 032/2755730

29. NZOZ „NASZA RODZINA” Sp. z o.o.

ul. Wolności 480
tel. 032/2749514

30. Grupowa Praktyka Lekarska Specjalistyczna i Lekarza Rodzinnego „MEDERIS”

ul. Padlewskiego 6
tel. 032/2777510

31. Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Medycznej Zabrzeńskie Centrum Opieki Medycznej „SALUBRIS”

ul. Wolności 338B
tel. 032/3702296

32. NZOZ Centrum S.C. J. Cyrzyk, B. Pindel

ul. Szczęść Boże
tel. 032/2711947

33. NZOZ Praktyka Lekarzy Rodzinnych SANPROM

ul. 3 Maja 59
tel. 032/2716022

34. NZOZ „UROMEDICUS”

ul. Wolności 182
tel. 032/2748505

35. NZOZ Poradnia Laryngologiczna dla Dzieci s.c.

ul. Wolności 182
tel. 032/2748471

36. NZOZ Przychodnia Chorób Płuc i Gruźlicy „PULMED” Sp. z o.o.

ul. 3-go Maja 20
tel. 032/2714667

37. NZOZ Poradnia Kardiologiczna i Chorób Naczyń sp. z o.o.

ul. M. Curie - Skłodowskiej 15
tel. 032/2711856

38. NZOZ Poradnia Okulistyczna s.c.

ul. Sienkiewicza 28
tel. 032/2715069

39. NZOZ Poradnia Schorzeń Naczyń „Angiosan”

ul. M. Curie – Skłodowskiej 15
tel. 032/3701779

40. NZOZ FENIKS

ul. Grunwaldzka 46
tel. 032/2733211, 032/2733212

41. Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska CENTRUM

ul. Pułaskiego 15
tel. 032/2377579

42. Specjalistyczna Pomoc Medyczna MEDSERVICE

ul. Skłodowskiej-Curie 34
tel. 032/2710264

43. NZOZ Międzynarodowe Centrum Dializ

ul. Wolności 61
tel. 032/2748387

44. NZOZ Ginekologiczno – Położniczy oraz Chirurgii Krótkoterminowej „Activ – Med”

ul. Franciszkańska 19
tel. 032/3858057, 032/2730173

45. Gabinet Laryngologiczny – lek. med. Zofia Czyżewska – Anioł

ul. Wolności 308
tel. 032/2716320

46. Gabinet Dermatologiczny Jolanta Wojsa

ul. Pawłowa 17/6
tel. 032/2729035 0602620263

47. Gabinet Ginekologiczny i USG

ul. Pawłowa 17/6
tel. 032/2729035

48. NZOZ Zakład Rehabilitacji ORTHOS S. C.

ul. Kruczkowskiego 36
tel. 032/2728935

49. NZOZ Medycyna Szkolna

ul. Wolności 276
tel. 032/3702414

50. NZOZ „Szpital Zaborze” Sp. z o.o.

ul. Wolności 338B
tel. 032/3765220

STOMATOLOGIA – w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia

- 1. SPZOZ Przychodnia Lekarska „WIGOR” w likwidacji**
ul. K. Miarki 5
tel. 032/2710318
(od 01.08.2007 r. – NZOZ Centrum Medyczne „WIGOR” Sp. z o.o.)
- 2. Spółdzielczy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej p.n. Spółdzielnia Lekarzy Specjalistów w Bytomiu**
ul. 3 Maja 62
tel. 032/2714763
- 3. NZOZ Prywatna Poradnia Stomatologiczna**
ul. 3 Maja 96
tel. 032/2716688
- 4. Górniczy Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji „Unia Bracka”**
ul. Makoszowska 22b
tel. 032/2754332
- 5. NZOZ Przychodnia Lekarska „Nasze Zdrowie” Sp. z o. o.**
ul. Św. Floriana 2-4
tel. 032/3702724
- 6. NZOZ „KOPERNIK” S.C.**
ul. Gagarina 11
tel. 032/2734547
- 7. NZOZ „MACIEJÓW” Sp. z o. o.**
ul. Kondratowicza 1c
tel. 032/2761429
- 8. NZOZ Centrum Medyczne „HEL - MED” Sp. z o. o.**
ul. Kruczkowskiego 36
tel. 032/2722010
- 9. Przychodnia Lekarzy Specjalistów ZDROWIE Sp. z o. o .**
ul. Majnusa 7
tel. 032/2786616, 032/2717031
ul. Wolności 310
tel. 032/2711274
- 10. NZOZ Przychodnia Lekarska „ARNIKA”**
ul. Mikulczycka 15
tel. 032/3769800
- 11. NZOZ Poradnia Ortodontyczno-Stomatologiczna S.C.**

ul. Pawliczka 10/1

tel. 032/3700946

12. NZOZ Przychodnia Lekarska „Hipokrates” Sp. z o. o.

ul. Reymonta 42

tel. 032/2712745, 032/2768018

13. Specjalistyczna Lecznica Stomatologiczna Śląskiej Akademii Medycznej

Pl. Traugutta 2

tel. 032/2717217

14. NZOZ Usługi Medyczne S.C. VENA w Zabrze

ul. Stalmacha 7

tel. 032/2718937

15. NZOZ Centrum S.C. J. Cyrzyk, B. Pindel

ul. Szczęść Boże 1

tel. 032/2711947

16. NZOZ Przychodnia Lekarska „Mikulczyce” Sp. z o. o.

ul. Tarnopolska 80

tel. 032/2718430

17. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna

Małgorzata Zielińska – Lewandowska

ul. Jordana 43

tel. 032/2724810

18. NZOZ DENS

ul. Budowlana 28

tel. 032/2721747

19. NZOZ Poradnia Stomatologiczna

lek. stom. Halina Orczewska

ul. Cieszyńska 16

tel. 032/2784919

20. NZOZ JO-DENT

ul. Czołgistów 31/1

tel. 032/2767788

21. NZOZ Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna

dr n. med. Danuta Widaj – Witek Specjalista Protetyk

ul. de Gaulle`a 76/4

tel. 032/2768760

22. Zakład Usług Medycznych MEDYK S.C.

ul. Wolności 338B

tel. 032/2755730

23. NZOZ DAN-DENT

ul. Dworcowa 8A/4

tel. 032/3700888

24. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna MYKIETÓW – SMALEC BEATA

ul. Roosevelta 56/8

tel. 032/2714618

25. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Stomatologiczna „VITADENT”

ul. Franciszkańska 19

tel. 032/2731746

26. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska RADIX

ul. Gen. de Gaulle a 9/1

tel. 032/2719789

27. Gabinet Stomatologiczny

lek. stom. Jerzy Nowosielski

ul. Goethego 4/3

tel. 032/2716757

28. Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sab – Dent”

ul. Gogola 4

tel. 032/2716809

29. NZOZ Stomatologia Dziecięca i Ogólna

ul. Góry św. Anny 19

tel. 032/2713992

30. NZOZ KRUDENT

ul. Jordana 2

tel. 032/2722000

31. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Artur Czapkiewicz

ul. Keplera 6-8

tel. 032/2735308

32. NZOZ Gabinety Stomatologiczne DENTUS

ul. Kruczkowskiego 28

tel. 032/2723945

33. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MAG-DENT

ul. Nad Kanałem 58

tel. 032/2712646

34. Praktyka Dentystyczna Ryszard Olchawa

ul. Wolności 126

tel. 032/2748840

35. Grupowa Praktyka Stomatologiczna A. Przygodzka, E. Malatyńska S.C.

ul. Paderewskiego 2

tel. 032/2751828353

36. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna – Węgiel – Mandrak

ul. Żelazna 32

37. Gabinet Stomatologiczny TWÓJ STOMATOLOG

Pl. Krakowski 6

tel. 032/2753815, 0604472635

38. Praktyka Stomatologiczna Magdalena Sokalla

ul. Curie – Skłodowskiej 14B/XIp.

tel. 032/2731592

39. Indywidualna Praktyka Lekarska Elżbieta Koblenc- Siudy

ul. Curie – Skłodowskiej 16C/3

tel. 032/2752042

40. Gabinet Stomatologiczny Zofia Czochara

ul. Słowackiego 2

tel. 032/2748515

41. Prywatne Centrum Stomatologii „Silesia” S.C.

ul. Sobieskiego 21

tel. 032/2781772

42. Gabinet Stomatologiczny Teresa Jarosz – Łojewska

ul. Struzika 10C/29

tel. 032/2774661

43. NZOZ ARS-DENT

ul. Szczęść Boże 17

tel. 032/2710754

44. NZOZ KORN-MED. s.c.

ul. Urbana 8

tel. 032/2785193

45. Gabinet Stomatologiczny Joanna Parecka – Kania

ul. Wajdy 6/7

tel. 032/ 2736745

46. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Elzbieta Wolnicka

ul. Wajdy 6/7

tel. 032/2736745

47. NZOZ PRO-DENT Sp. z o.o.

ul. Wolności 182

tel. 032/2718661

48. NZOZ MEDICO

ul. Wolności 313B

tel. 032/3702259

49. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Krzysztof Panasewicz

ul. Wolności 440

tel. 032/2749620, 0601406116

- 50. Prywatny Gabinet Stomatologiczny Anita Mendrek - Białasiewicz**
ul. Gogola 11
tel. 032/2715572
- 51. Grupowa Praktyka Lekarska S.C. Lucyna Jałowiecka – Wadas, Rafał Wadas**
ul. Bytomska 56
tel. 032/2745081
- 52. NZOZ „ART - MEDICA”**
ul. Buchenwaldczyków 13/1
tel. 032/3701947
- 53. Praktyka Stomatologiczna –lek. stom. Elżbieta Bień - Gołczyk**
ul. Św. Jana 13
tel. 032/2745367
- 54. Praktyka Stomatologiczna – Anna Jędrzejczyk**
ul. Gen. de Gaulle`a 83/6
tel.032/2766873
- 55. NZOZ Praktyka Stomatologiczna ŚW.APOLONII**
ul. Sportowa 6
tel. 032/2758714
- 56. NZOZ „Dwornicka, Pakosz – Mercedens” Sp. z o.o.**
ul. Wolności 540e
tel.032/3769160
- 57. Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Anna Antoniszyn**
ul. Roosevelta 11/1
tel. 0 605695447
- 58. Praktyka Stomatologiczna Maria Szczurek – Katańska**
ul. Floriana 16/1
tel. 032/2784595
- 59. Praktyka Stomatologiczna Irena Pawłowska - Cieplik**
ul. Nad Kanałem 66
tel. 032/2762516
- 60. Gabinet Stomatologiczny Małgorzata Pokrzywnicka ul. Gdańska 40b**
ul. Gdańska 40b
tel. 032/2733010
- 61. Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Medycznej Zabrzeńskie Centrum Opieki Medycznej SALUBRIS**
ul. Wolności 338B
tel.032/3702296
- 62. Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Tamara Głębik – Panasewicz**
ul. Olchowa 4
tel. 032/2749609

Załącznik nr 5 Jednostki oświatowe publiczne i niepubliczne w Zabrzu

(stan na 1 września 2006 r.)

Przedszkola publiczne - 38

1	Przedszkole Nr 1	ul. Reymonta 52	271-27-34
2	Przedszkole Nr 2 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 16	ul. Cmentarna 7	271-28-62
3	Przedszkole Nr 3	ul. Św. Jana 8	271-62-66
4	Przedszkole Nr 6	ul. Jordana 59	272-26-27
5	Przedszkole Nr 7	ul. Wolności 215	271-11-78
6	Przedszkole Nr 8	ul. Płaskowickiej 3	271-49-61
7	Przedszkole Nr 9	ul. Matejki 64	271-17-10
8	Przedszkole Nr 11	ul. Fredry 21	271-37-84
9	Przedszkole Nr 12	ul. Św. Urbana 2b	271-07-27
10	Przedszkole Nr 14	ul. Ściegiennego 1	276-15-79
11	Przedszkole Nr 16	ul. Korczoka 96	275-30-47
12	Przedszkole Nr 18	ul. Rolnika 33	271-15-06
13	Przedszkole Nr 19	ul. Konopnickiej 1	271-21-65
14	Przedszkole Nr 20	ul. 3-go Maja 91 A	271-75-89
15	Przedszkole Nr 22 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 9	ul. Gwarecka 15	274-48-13
16	Przedszkole Nr 23	ul. Ślęczka 9	271-86-94
17	Przedszkole Nr 24	ul. Strażacka 1	271-06-32
18	Przedszkole Nr 25	ul. Cieszyńska 33	271-26-04
19	Przedszkole Nr 27	ul. Wojciecha 8	271-44-11
20	Przedszkole Nr 28	ul. Niedziałkowskiego 35	271-18-66
21	Przedszkole Nr 29	ul. Paderewskiego 53	275-03-72
22	Przedszkole Nr 30 w Zespole Szkolno- Przedszkolnym Nr 6	ul. Sikorskiego 74	275-14-87
23	Przedszkole Nr 31 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

24	Przedszkole Nr 32	ul. Lipowa 14	271-07-61
25	Przedszkole Nr 33	ul. Sobieskiego 5a	271-46-87
26	Przedszkole Nr 34	ul. Brysza 4	271-27-81
27	Przedszkole Nr 35	ul. Chopina 26	271-25-27
28	Przedszkole Nr 36	ul. Heweliusza 36	273-45-40
29	Przedszkole Nr 38	ul. Zamenhoffa 4a	272-25-40
30	Przedszkole Nr 39	ul. Ks. H. Pobożnego 5	272-28-65
31	Przedszkole Nr 40 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 8	ul. Badestinusa 30	273-80-32
32	Przedszkole Nr 41	ul. Nyska 21	272-28-73
33	Przedszkole Nr 43	ul. Klonowa 2	271-62-69
34	Przedszkole Nr 45	ul. Kopalniana 7	274-11-57
35	Przedszkole Nr 46	ul. Pokoju 37	271-88-00
36	Przedszkole Nr 47	ul. Kalinowa 9	271-53-87
37	Przedszkole Nr 48	ul. Kotarbińskiego 16	275-21-59
38	Przedszkole Nr 49	ul. Sportowa 42	271-02-55

Przedszkola niepubliczne - 5

1	Prywatne Przedszkole „Uśmiech”	ul. Wolności 122 A	271-52-35
2	Społeczne Przedszkole Integracyjne „Skrzat”	ul. Kowalska 18	271-78-10
3	Katolickie Przedszkole „Tęcza”	ul. Św. Teresy 8	274-78-10
4	Niepubliczny Żłobek i Przedszkole Integracyjno-Sportowe „Miriada”	ul. Park Hutniczy 12	271-68-79
5	Przedszkole Specjalne Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52

Szkoły podstawowe publiczne - 36

1	Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Sportowa 5	271-37-69
2	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 16	ul. Cmentarna 7	271-28-66

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

3	Szkoła Podstawowa Nr 4 w likwidacji z dniem 31.08.2011 r.	ul. Wolskiego 10	271-43-04
4	Szkoła Podstawowa Nr 5	ul. Królewska 4	271-29-81
5	Szkoła Podstawowa Nr 6	ul. Klonowa 23	271-27-65
6	Szkoła Podstawowa Nr 7	ul. Pokoju 41	271-19-74
7	Szkoła Podstawowa Nr 8	ul. Londzina 2	271-43-96
8	Szkoła Podstawowa Nr 11 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54
9	Szkoła Podstawowa Nr 14	ul. Gdańska 10	271-61-80
10	Szkoła Podstawowa Nr 15	ul. Czołgistów 1	271-27-30
11	Szkoła Podstawowa Nr 16	ul. Lompy 78	271-27-69
12	Szkoła Podstawowa Nr 17	ul. Korczoka 98	271-26-61
13	Szkoła Podstawowa Nr 18	ul. Karczewskiego 10	271-27-83
14	Szkoła Podstawowa Nr 19 w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
15	Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
16	Szkoła Podstawowa Nr 21	ul. Bytomska 26	271-46-14
17	Szkoła Podstawowa Nr 22	ul. Bytomska 94	271-43-02
18	Szkoła Podstawowa Nr 23	ul. Pestaloczego 16	276-15-32
19	Szkoła Podstawowa Nr 24	ul. Tarnopolska 85	271-16-35
20	Szkoła Podstawowa Nr 25	ul. Kotarbińskiego 18	275-25-12
21	Szkoła Podstawowa Nr 26	ul. Ogórka 9	271-50-53
22	Szkoła Podstawowa Nr 28	ul. Kosmowskiej 43	272-24-65
23	Szkoła Podstawowa Nr 30	ul. Wawrzyńskiej 11	272-29-94
24	Szkoła Podstawowa Nr 31	ul. Jordana 7	272-21-09
25	Szkoła Podstawowa Nr 32 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 8	ul. Badestinusa 30	273-80-32
26	Szkoła Podstawowa Nr 34 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6	ul. Sikorskiego 74	275-14-87
27	Szkoła Podstawowa Nr 35 w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13
28	Szkoła Podstawowa Nr 36	pl. Warszawski 6	271-59-89
29	Szkoła Podstawowa Nr 38 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 38	ul. Damrota 33	271-28-82

30	Szkoła Podstawowa Nr 39 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 39	ul. 3-go Maja 16	271-24-93
31	Szkoła Podstawowa Nr 40 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 40	ul. Bytomska 24	271-47-32
32	Szkoła Podstawowa Nr 41 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 41	ul. Konopnickiej 3	271-02-15
33	Szkoła Podstawowa Nr 42	ul. Gagarina 2	273-48-29
34	Szkoła Podstawowa Nr 43	ul. Buchenwaldczyków 25	271-36-64
35	Szkoła Podstawowa Nr 44 przy Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży	ul. Kruczkowskiego 35	272-21-02
36	Szkoła Podstawowa Nr 46 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 9	ul. Gwarecka 15	274-48-13

Szkoły podstawowe niepubliczne - 4

1	Społeczna Szkoła Podstawowa Społecznego Towarzystwa Oświatowego	ul. Hagera 32	271-58-67
2	Społeczna Szkoła Podstawowa Nr 1 „Nasza Szkoła” Zabrzeńskiego Towarzystwa Szkolnego	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21
3	Katolicka Szkoła Podstawowa	ul. Tarnopolska 3	271-21-32
4	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52

Gimnazja publiczne - 30

1	Gimnazjum 1 w Zespole Szkół Ogólnokształcących	ul Wolności 323	271-27-84
2	Gimnazjum 2 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5	ul. Piłsudskiego 29	271-27-66
3	Gimnazjum 3 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr11	ul. Sienkiewicza 33	271-59-80
4	Gimnazjum 4 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr12	ul. Andersa 64	272-22-22

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

5	Gimnazjum 5 w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93
6	Gimnazjum 6 w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
7	Gimnazjum 7 w Zespole Szkolno Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54
8	Gimnazjum 9	ul. Olchowa 2	271-55-01
9	Gimnazjum 10 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
10	Gimnazjum 11 w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
11	Gimnazjum 12	ul. Niemcewicza 1	271-19-34
12	Gimnazjum 13 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 13	ul. Wajdy 7	271-49-32
13	Gimnazjum 15 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
14	Gimnazjum 16	ul. Szenwalda 2	271-38-28
15	Gimnazjum 17 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 14	ul. Korczoka 98	277-54-82
16	Gimnazjum 19 w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
17	Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
18	Gimnazjum 20	ul. Kasprowicza 7	271-37-46
19	Gimnazjum 21	ul. Gagarina 2	273-58-00
20	Gimnazjum 24	ul. Zamenhofa 56	272-23-48
21	Gimnazjum 25	ul. Kotarbińskiego 18	273-28-61
22	Gimnazjum 27 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 13 w likwidacji z dniem 31.08.2007 r.	ul. Wajdy 7	231-28-08
23	Gimnazjum 29	ul. Budowlana 26	272-27-61
24	Gimnazjum 38 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 38	ul. Damrota 33	271-28-82
25	Gimnazjum 39 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 39	ul. 3-go Maja 16	271-24-93
26	Gimnazjum 40 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 40	ul. Bytomska 24	271-47-32
27	Gimnazjum 41 w Zespole Szkół Specjalnych Nr 41	ul. Konopnickiej 3	271-02-15
28	Gimnazjum 44 przy Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży	ul. Kruczkowskiego 35	272-21-02

29	Gimnazjum Specjalne dla Dzieci Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
30	Gimnazjum w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	ul. Kruczkowskiego 31	272-25-25

Gimnazja niepubliczne - 4

1	Społeczne Gimnazjum Społecznego Towarzystwa Oświatowego	ul. Hagera 32	271-58-67
2	Społeczne Gimnazjum „Nasza Szkoła” Zabrzańskiego Towarzystwa Szkolnego	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21
3	Katolickie Gimnazjum	ul. Tarnopolska 3	271-21-32
4	Gimnazjum Specjalne Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo Zabrzańskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52

Licea ogólnokształcące publiczne - 12

1	I Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących	ul. Wolności 323	271-27-84
2	II Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5	ul. Piłsudskiego 29	271-27-66
3	III Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 11	ul. Sienkiewicza 33	271-59-80
4	IV Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 12	ul. Andersa 64	272-22-22
5	V Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93
6	VI Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 13	ul. Wajdy 7	271-72-29
7	VII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
8	VIII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 14	ul. Korczoka 98	277-54-82

9	IX Liceum Ogólnokształcące w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-44-87 271-05-53
10	X Liceum Ogólnokształcące w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
11	XI Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
12	Publiczne Liceum Ogólnokształcące w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	ul. Kruczkowskiego 31	272-25-25

Uzupełniające licea ogólnokształcące publiczne - 2

1	I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 17	ul. Park Hutniczy 3	278-55-79
2	II Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93

Licea ogólnokształcące niepubliczne - 2

1	Katolickie Liceum Ogólnokształcące Fundacji Na Rzecz Szkół Katolickich	ul. Tarnopolska 3	271-21-32
2	Spółeczne Liceum Ogólnokształcące „Nasza Szkoła” Zabrzeńskiego Towarzystwa Szkolnego	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21

Technika publiczne - 8

1	Technikum Nr 1 w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
2	Technikum Nr 2 w Zespole Szkół Mechaniczno Samochodowych	ul. Franciszkańska 4	275-26-87
3	Technikum Nr 3 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15

4	Technikum Nr 4 w Zespole Szkół Ekonomiczno Usługowych	Pl. Traugutta 1	271-48-23
5	Technikum Nr 5 w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
6	Technikum Nr 6 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
7	Technikum Nr 7 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
8	Technikum Nr 8 w Zespole Szkół Nr 17	Park Hutniczy 3	278-55-79

Technika uzupełniające publiczne - 4

1	Technikum Uzupełniające Nr 1 w Zespole Szkół Ekonomiczno Usługowych	Pl. Traugutta 1	271-48-23
2	Technikum Uzupełniające Nr 2 w Zespole Szkół Mechaniczno Samochodowych	ul. Franciszkańska 4	275-26-87
3	Technikum Uzupełniające Nr 3 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
4	Technikum Uzupełniające Nr 4 w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-719

Licea profilowane publiczne - 12

1	I Liceum Profilowane w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
2	III Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
3	IV Liceum Profilowane w Zespole Szkół Ekonomiczno Usługowych	Pl. Traugutta 1	271-48-23
4	V Liceum Profilowane w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
5	VI Liceum Profilowane w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
6	VII Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77

7	VIII Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 17	Park Hutniczy 3	278-55-79
8	IX Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
9	X Liceum Profilowane w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 3	271-18-23
10	XI Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	
11	Liceum Profilowane Specjalne dla Uczniów Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
12	Liceum Profilowane w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	ul. Kruczkowskiego 31	275-25-25

Zasadnicze szkoły zawodowe publiczne - 10

1	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Zespole Szkół Nr 17	Park Hutniczy 3	278-55-79
2	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4 w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93
3	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
4	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
5	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 7 w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
6	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 8 w Zespole Szkół Mechaniczno Samochodowych	ul. Franciszkańska 4	275-26-87
7	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 9 w Zespole Szkół Ekonomiczno-Usługowych	pl. Traugutta 1	271-48-23
8	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
9	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
10	Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Publiczne szkoły artystyczne - 3

1	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia organ prowadzący Ministerstwo Kultury	ul. Reymonta 7a	271-46-79
2	Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13
3	Liceum Plastyczne w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13

Niepubliczne szkoły artystyczne - 1

1	Prywatna Szkoła Muzyczna I i II st. „Venos Studio”	ul. Św. Teresy 8	271-15-77
---	---	------------------	-----------

Niepubliczne szkoły sportowe – 1

1	Niepubliczna Szkoła Piłki Nożnej – Wojciech Biela	ul. Klimasa 6/3	608 209 778
---	--	-----------------	----------------

Szkoły Policealne - 9

1	Medyczne Studium Zawodowe Nr I organ prowadzący Sejmik Samorządowy	ul. 3 Maja 63	271-08-45
2	Szkoła Policealna nr 1 w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
3	Szkoła Policealna nr 2 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
4	Szkoła Policealna nr 3 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
5	Szkoła Policealna nr 4 w Zespole Szkół Zawodowych Nr 17	Park Hutniczy 3	278-55-79
6	Szkoła Policealna nr 5 w Zespole Szkół Ekonomiczno - Usługowych	pl. Traugutta 1	271-48-23
7	Szkoła Policealna nr 6 w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
8	Szkoła Policealna nr 7 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67

9	Szkoła Policealna nr 8 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
---	--	---------------------	-----------

Niepubliczne szkoły policealne - 12

1	Policealne Studium Zawodowe	ul. 1 Maja 12	271-42-07
2	Niepubliczne Policealne Studium Rachunkowości	ul. 1 Maja 12	271-42-07
3	Policealne Studium Informatyczne „Abakus”	ul. 1 Maja 12	271-42-07
4	Niepubliczna Policealna Szkoła Techniczna dla Dorosłych	ul. Konopnickiej 3	
5	Niepubliczne studium Agencji Rozwoju „EURO”	ul. 3 Maja 118	
6	Wszechnica Zabrzańska Szkoła Policealna	Plac Dworcowy 6	
7	Studium Antyterroryzmu i Ochrony „GROM”	ul. Piłsudskiego 58	
8	Studium Pracowników Ochrony Osób i Mienia „PERFECT”	ul. Zaolziańska 1	
9	Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony	ul. Królewska 4	
10	Policealna Szkoła Edukacji Europejskiej	ul. Królewska 4	
11	Zabrzańska Szkoła Policealna	ul. Piłsudskiego 29	
12	Policealna Szkoła Społeczno-Techniczna	ul. Daleka 2	

Publiczne placówki oświatowe - 8

1	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 1	ul. Tarnopolska 50	271-76-09
2	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 2	ul. 3 Maja 12	271-59-11
3	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 3	ul. Opolska 29	271-54-45
4	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 4	ul. Korczoka 98	277-54-81
5	Miejska Bursa Szkolna	ul. Franciszkańska 13	271-49-93
6	Centrum Kształcenia Praktycznego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
7	Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
8	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. 3 Maja 12	271-19-51

Niepubliczne placówki oświatowe - 3

1	Prywatna Szkoła Muzyczna I i II st. „Venos Studio	ul. Św. Teresay 8	271-15-77
2	Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek	ul. Wolności 198	271-43-29
3	Niepubliczna Szkoła Piłki Nożnej – Wojciech Biela	ul. Klimasa 6/3	06082097 78

Publiczne szkoły dla dorosłych - 8

1	Gimnazjum dla Dorosłych w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
2	I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-42-07
3	I Liceum Profilowane dla Dorosłych w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-42-07
4	Technikum Uzupełniające nr 1 dla Dorosłych w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-42-07
5	Technikum Uzupełniające nr 2 dla Dorosłych w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
6	Technikum Uzupełniające nr 3 dla Dorosłych w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
7	Technikum Uzupełniające nr 4 dla Dorosłych w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
8	Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Zespole Szkół Nr 15	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19

Niepubliczne szkoły dla dorosłych - 9

1	Niepubliczna Szkoła Podstawowa dla Dorosłych Stowarzyszenia „Misericordia”	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
2	Niepubliczne Gimnazjum dla Dorosłych Stowarzyszenia „Misericordia”	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE ZA 2006 ROK

3	Niepubliczne I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Stowarzyszenia „Misericordia”	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
4	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Stowarzyszenia „Misericordia”	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
5	Społeczne Liceum Ogólnokształcące Społecznego Towarzystwa Oświatowego	ul. Hagera 32	271-58-67
6	Zabrzańskie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81
7	Zabrzańskie Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81
8	Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 4	271-52-37
9	Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 4	271-52-37

Opracowanie:

Urząd Miejski w Zabrzu - Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

Materiały Źródłowe:

1. Materiały poszczególnych Wydziałów oraz Komórek Organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Zabrzu,
2. Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl, 2006 rok,
3. Materiały Instytucji Miejskich i Miejskich Jednostek Organizacyjnych w Zabrzu,
4. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach,
5. Opracowania Gospodarstwa Pomocniczego przy Śląskim Centrum Zdrowia Publicznego w Katowicach, 2006 rok,
6. Teatr Nowy,
7. Filharmonia
8. Powiatowy Urząd Pracy,
9. Urząd Skarbowy,
10. Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. Z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu,
11. KZK GOP,
12. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu,
13. Komenda Miejska Policji w Zabrzu,
14. Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym Śląskiego Uniwersytetu Medycznego,
15. Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej,
16. Materiały umieszczone na stronach WWW wymienionych w Raporcie instytucji.